neredeyse müzik dergisi

Lull

mayıs 2003
sayı 11
2.750.000. TL

68 sayfa

köpek yarışları başladı

otur

goldfrapp

martin gore

babazula

autechre

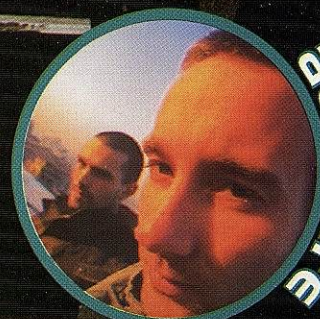

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

BabaZula

Ruhani Oyun Havaları

Psyche-belly Dance Music With Mad Professor

"Ruhani Oyun Havaları", tiyatro oyunları ve filmler için besteledikleri müziklerle tanınan **Baba Zula**'nın serbest çalışmalar içeren, vokal ağırlıklı ilk albümü. **Şarkılar**, **oyun havaları**, **gazel**, **taksim** ve **bozlak** gibi geleneksel öğelerin, **sample**, **dub** ve **groove** gibi evrensel kavramlarla bütünleştiği ve güncel bir anlayışla yorumlandığı albümde **"oriental dub"** türünün temelleri atılıyor. **"Ruhani Oyun Havaları"** maceraperest sound'unun yanısıra bir de sürprizle karşılıyor dinleyiciyi. Jamaika'ya özgü dub sound'u ile özdeşleşmiş, Beastie Boys, Massive Attack, Lee Perry, Jamiroquai ve The Orb gibi gruplarla çalışan **Mad Professor** albümün mastering ve miksajını gerçekleştirmiş. Notalar yerine seslerle düşünen bu yenilikçi topluluk, **"Ruhani Oyun Havaları"**nda daha önceki çalışmalarında ustaca çaldıkları akustik ve elektrik, geleneksel ve modern müzik aletlerinin yanısıra, özünde müziksel olmayan objeler, kayıdı alınan doğal sesler ve **"saptanmış doğaçlama"** olarak tanımladıkları özgün teknik ile Türk müziğinde çığır açmıştı.

CD ve MC çıktı

Baba Zula:
Murat Ertel (saz ve telli çalgılar, pikap, askılı davul, ses) **Levent Akman** (kaşık, def, bendir, vurmalılar, makine ve oyuncaklar, gong) **Emre Onel** (darbuka, klavye, el zili, vurmalılar, sampler) **Oya Erkaya Ayman** (bas gitar)

Konuk Sanatçılar:
Brenna MacCrimmon, William Macbeth, Okan Özpoyraz, Fehmi Gören, İzzet Kızıl, Hüsnü Şenlendirici, Demir Kerem Atay, Okan Yılmaz, Serkan Ayman

...O Divanın Üstündeki Baygın Bakışın / Kısaltmalar / Tilki Dansı / Fayiman Cüneyt / Cecom / Şu Dağları Sardı Feryadım / Tek Kürek Yalova / Nöbetçi Felsefeci / Ser Ver Sır Ver (Dub Mix) / Seksek / Biz Size Aşık Olduk (Dub Mix) / Seks Sinemasının Esrarı / Urfa Beşiri Hoyratı / Kısaltmalar (Dub Mix) / Zerrin Öz'ün Odasına Girdim....

RH POZİTİF
Rh Pozitif Müzik Yapım
Havyar Sok. No:54 80060 Cihangir/Istanbul
Tel: (212) 292 97 71-72
Faks: (212) 292 97 73
e-mail:

EMI
Türkiye Dağıtım: EMI-Kent
Tel: (212) 514 16 22

trip v2.0 @HERA

mayıs

80 tribi

by mete avunduk

28 mayıs çarşamba

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

Lull

muhteviyat mayıs '03

Nisan 2003

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Selin Ever
Pınar Tınaz Gürmen
Cahit İnal
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Esin Konuk
Cem Kurşun
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Gül Yaşartürk

Katkıda Bulunanlar
Burcu Kaya
Tuba Tezcan
Enis Batur
Burak Şuşut
Banu Irmak
Şahin Uruk
Erkin Türkay
Zafer Tipigil
Beren Özel

Haber Naşirleri
Murat Babalık
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

Redaksiyon
Yekta Majiskül

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Güneş Matbaacılık & Grafik
0216 451 39 02

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

Lullmail@yahoo.com

4 Neler Oluyor
9 Goldfrapp
11 Babazula
15 İspanya'da Bağımsız Müzik-3
16 Streets
17 Blur
20 Jack Nicholson
23 Autechre
27 Martin Gore
29 Onların Hayatlarını değiştiren...
31 Bilinesi Gruplar "N. Takemura"
34 Duritti Colums
36 Wilco
39 Polaroid Android "Georges Bataille"
41 İngiliz Yol Filmleri - 1
43 7 Soruda "Cocteau Twins"
45 Bowling For Coloumbine
50 Lullipop
51 Naftalin "Smiths"
52 1 Kitap / Kitapsız
53 Peanuts
54 Velvet Screen "Saatler"
56 Vinil Düşkünleri
57 Vinly Extrem "Morton Subotnick"
59 Asosyolog "Herşey Naylondandı O Kadar"
60 Sinema Dersleri "Senaryo Yazımı"
62 Arıza "Larry Bird"
63 Kritik
66 Idioteque

neler oluyor?

Japon yönetmen **Mamoru Oshii** sinema tarihinin en iyi animelerinden biri kabul edilen 1995 tarihli Ghost in the Shell'in devam filmi *Innocence: Ghost in the Shell 2* üzerinde çalışıyor.

Şu sıralarda Uzakdoğu ülkelerini etkisi altına alan SARS virüsü bölgedeki müzik-severleri de vurdu.

Rolling Stones

hızla yayılan virüs yüzünden Hong Kong konserlerini iptal etti.

En son **Zwan** ile huzurlarımıza çıkan

Billy Corgan

şimdi ise yeni bir proje için tekrar stüdyoya girdi. Grubun ismi ise Djali Zwan. Bu projesinde değişik bir çizgi izleyerek akustik folk şarkıları icra edecek grubun albümü 2004 başlarında yayınlanacak.

Mühim Country Rock gruplarından

The Bluetones

4. stüdyo albümleri ile karşımızda. Albümün ismi ise "Luxemburg". Grubun ön adamı Mark Morriss albüm için "Şimdiye kadar yaptığımız albümlerin hepsinden farklı bir çizgide ilerledik" ibaresini kullandı. Şarkı isimleri ise şöyle:
'Here It Comes Again'
'Fast Boy'
'Liquid Lips'
'You're No Fun Anymore'
'Big Problem'
'I Love The City'
'Never Going Nowhere'
'Little Bear'
'Code Blue'
'Turn It Up'

Geçen sene yayınladıkları toplama albümleri "Your New Favorite Band" ile dikkatleri üstlerine çeken İsveçli grup

The Hives,

yeni albümlerini kaydetmek için memleketleri Fagersta'ya kapandılar. Grubun ön adamı Pelle Almqvist yeni albümlerini Devo ile Motown'un füzyonu olarak nitelendirdi. Hayırlısı..

Lull için canını verebilecek çevirmen aranıyor. Aranan özellikler şöyle: İyi bilek güreşi yapması, madeni para koleksiyonuna sahip olması, güzel bir kızkardeşinin olması ve en sevdiği filmin Rambo 3 olması gerekiyor. E-mail yoluyla kolaylıkla başvurulabilir: lullmail@yahoo.com

Motown'un efsanevi isimlerinden **Edwin Starr**'ı geçtiğimiz ay içinde bir kalp krizi sonucu kaybettik. Mühim bir anti-savaş şarkısı olan "War"ın yazarı olan Starr 61 yaşındaydı.

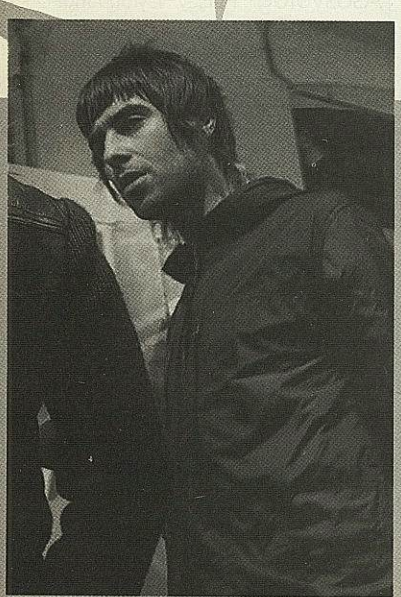

Liam Gallagher

yine açtı ağzını yumdu gözünü. Bu seferki hedefi ise **Coldplay** vokalisti **Chris Martin** oldu. Chris Martin'i yaptığı savaş karşıtı açıklamalardan dolayı "koca kafalı bir öğrenci" olarak nitelendiren Liam, burada da durmadı ve Martin'in kız arkadaşı Gwyneth Paltrow'u da "hantal bir kuş"(gawky bird) olarak nitelendirdi. Bu olay Martin'in kanserli gençler için düzenlenen bir yardım konserindeki savaş karşıtı açıklamalarından sonra cereyan etti.

London Calling!

Burak Çetindağ Londra'dan Bildiriyor

Doğma büyüme Londra`lı Simon hayatı boyunca bu şehirde bu kadar uzun ve kesintisiz guneşli havaya tanık olmadığını söyledi. Yaklaşık 1 ay devam eden güneşli günlerde İngilizlerin tadlarını kaçıran ülkeye dönen tabutlar oldu. Savaş karşıtı ruh adaya dönen her tabutla sanki biraz daha azaldı. Müzik dünyasında ünlü isimlerin politik düşüncelerini çalışmalarına yansıtmanın ne kadar doğru olabileceği hararetle tartışıldı. Aynı şirketin iki radyosundan biri asker yakınlarına istek programı yaparken diğeri tüm gün boyunca savaş karşıtı program ve parçalarla yayınına devam etti. Radiohead beyni Thome Yorke yeni albüm ismiyle G.Bush'a gönderme yapıp savaş karşıtı açık tavrıyla pek çok hayranını özellikle atlantik ötesi dinleyicilerinin bi kısmını bir hayli öfkelendirdi. Bu duruş Rock and Roll tarihindeki benzerleri arasında şimdiden yerini aldı. İngiliz ve Amerikan müzisyenlerinin pek çoğu yeni ürünlerinde bu kadar cesur davranamazken Liam Gallegher`ın Berlin'de bir bar kavgasından iki dişi eksik çıkıp kodeste geçirdiği günlerle ilgili beste yapması tamamen ayrı bir tavırdı.Hot Hot Heat`in kısa zamanda popüler olan single`ı "Bandages" parçanın ismi geçen nakarat bölümü nedeniyle BBC Radio 1'da en çok çalan parçalardan biriyken bir anda liste dışına alınıp yasaklandı.Single`ın satışları ikiye katlandı.

"Electroclash" fırtınası ekimde 1 yaşını dolduracak. Erken dönem 80`ler özleminin new wave versiyonu, punk ve rock tınılarının fazlaca hissedildiği synthesizer ağırlıklı, rock dinleyicilerini dans ettirebilen, sanatta, modada ,saç kesiminde kendi çizgileri olan Andy warhol ,Velvet underground Kraftwerk, Human League, New order isimlerini hatırlatan bir akım. The Fain Felix Da House Cat (Silver Scene Shower Scene - geçen yaz sonu yayınlanan nefes kesen single)Peaches, Fischerspooner, Ladytron bu akımın önde gelen isimlerinden .
20 mart Camden Town, Electricballroom şehrin 40 yıllık geçmişiyle en esk ve de ünlü konser mekanlarından biri Joy Division, The Clash, The Smiths gibi isimleri ağırlamış olan mekanda Liverpool`lu topluluk Ladytron ilk dakikalarında soğuk duş etkisi yaptı. Grubun bayanları Helena ve Mira keybordlarlarının ardında takım elbiseleriyle cok ağır görünüyorlardı. Synthesizerların gecenin rengini belirlediği performansta gözlerinizi kapadığınızda Joy Division'da Ian Curtis yerine Debbie Harry(Blondie)vokal yapıyormuş gibi hissediliyordu. 7 inch'inde Interpol remixi bulunan yeni albümün 2. single'ı "Blue Jeans" şimdiden bir Ladytron klasiği olmuş durumda. Konseri birlikte izlediğim bayanın neden benden ozur dilediğini daha sonra yanında biten bayanın sevgilisi olduğunu farkedince anladım.Güzel lezbiyen Rathel'in "demek joy division`u seviyorsun?" sorusuna "joy division dinlemek için çok gencim cevabı" etkileyiciydi.

"Trash" ise Londra`da The End adlı mekanda düzenlenen şehrin iyi ötesi indie gecesi. Mekanda bazı haftalar gecenin erken saatlerinde müzikleri tanınmsız gruplar canlı müzik yapıyor. Saat 11.30 gibi içerdeki içecek fiyatları iki katına çıktığında mekan tıka basa doluyor. Kapıda içerdeki havayı bozabileceklerine inandıkları kimseleri ayıklamakla görevli olan ve gerektiginde ceketinizin altında giydiğinizi görmeyi bile talep edebilen giyim teftiş görevlileri var. Bu şartlar altında İçerdeki bayanların ne kadar acımasız olduğunu yine içeride bir bayanın tshirtündeki yazı çok iyi özetliyor: "pretty girls make graves"! Gecenin Dj'ini ilk dinlediğimde bu işi yapmış biri olarak oldukça etkilendim. Bu şahsın isminin Erol Alkan olduğunu öğrenince iyice şaşırdım. "Muzik" dergisinin ödüllerinde geçen yıl Basement Jaxx, Chemical Brothers, Royksop gibi ünlülerin yanında yılın en iyi çıkış yapan DJ'i ödülünü aldı. Kimilerince adanın yeni Fatboy Slim'i. Çok iyi yaptığı ise bir parçanın vokallerini alıp farklı bir parçanın enstrümanlarının üzerine bindirmesi yani Blue Monday üzerinde "Can`t get you out of my head"i kusursuz çalabiliyor. Geçişleri ve sunuş şekli, sürekli tanıdık bir şeyler duyup yeni bir şey dinliyormuşsunuz hissi E. Alkan`ın ödülü hak ettiğini doğruluyor.

12 Nisan Brixton Academy The White Stripes kazası; Jack ve Meg aylardır adadaki müzik dergilerini konser tarihleri yaklaştığında televizyon showlarından ingiliz basının ciddi gazetelerine kadar pek çok yayını kırmızı-beyaz`a boyayan ikili, sevgili, eski kari koca, kardeş .Şüphesiz bundaki en büyük etken Efsane radyo DJ'i John Peel`in Jimi Hendrix'den bu yana beni en çok heyecanlandıran grup tanımlasıydı Kayıtlarının hiç bir aşamasında bilgisayar kullanılmayan blues, punk karışımı albüm, dinleyicilerine basit hikayeler anlatan 14 parçadan oluşmakta. Yeni albüm turnesi kapsamında Londra`da iki gece sahne alan grubun normalde 17,5 pound olan biletleri karaborsada 85 pounda kadar alıcı buldu. Yıllar sonra ülkesine konser için dönen Morrissey`e bile konserden hemen önce bilet bulduk rahatlığıyla mekanın önüne geldiğimizde durumun ciddiyetini çabuk kavradık. Eve dönerken şunu düşündüm; Nirvana`nin zirvede olduğu dönemlerdeki Londra konserleri buna benzer olmalıydı.

Tate modern ve Sanat; içerisindeki binlerce eski ve yeni eserle dunyanın önemli sanat galerilerinden biri .Tate modern binasının hemen önündeki yeşill alan hava güneşli ve çimenler kuruysa dinlenmek için nehrin hemen yanındaki en uygun yeşillik. Mekanın değişmeyen zenci sokak müzisyenin çaldığı 1972 **Johnny Nash** hiti "I can see Clearly now (the rain is gone)" adlı parçanın bana bütün bir oğlen sürmüş gibi gelen versiyonu baharın gelişinden olsa son haftaların en iyi açık hava dinletilerinden biri oldu

Bu ayın 5 favori kaydı:

1 The White Stripes Seven Nation Army
2 The Roots The seed
3 Alpinestars Burning Up
4 Yeah Yeah Yeahs - Date With the Night
5 Syntax - Pray

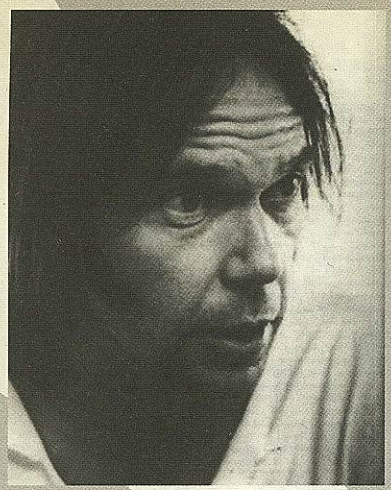

Rock'n'roll'un efsane isimlerinden

Neil Young

durmuyor. 2002'de yayınlanan "Are you passionate?"dan sonra yeni albümünün kayıtları bitmiş durumda ve birkaç ay içinde yayınlanması bekleniyor. Albümün kayıtları ise Crazy Horse Band ile beraber gerçekleşmiş.

Keanu kurtar bizi bu hayattan! Acaba bir devam filmi faciası mı diye düşündürten **Matrix Reload**'un Soundtrack albümünün şarkı listesi de sonunda yayınlandı. İki kompakt diskten oluşan albümün şarkı listesi de şu şekilde oluşmuş:

Disk 1

Linkin Park - "Session"
Marilyn Manson - "This Is the New Shit"
Rob Zombie - "Reload"
Rob Dougan - "Furious Angels" (Instrumental)
Deftones - "Lucky You"
Team Sleep - "The Passportal"
P.O.D. - "Sleeping Awake"
Unloco - "Bruises"
Rage Against the Machine - "Calm Like a Bomb"
Oakenfold - "Dread Rock"
Fluke - "Zion"
Dave Matthews Band - "When the World Ends (Oakenfold Remix)"

Disk 2

Don Davis - "Main Title"
Don Davis - "Trinity Dream"
Juno Reactor - "Tea House"
Rob Dougan - "Chateau"
Juno Reactor - "Mona Lisa Overdrive"
Don Davis vs. Juno Reactor - "Burly Brawl"
Don Davis - "Reloaded Suite"

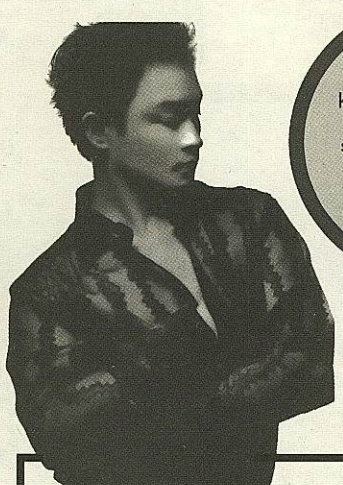

Mart ayı içinde ülkemizde de bir konser veren **µ-Ziq**, 4 yıllık suskunluğunu sonunda bozdu. Yeni albümleri "Bilious Paths"in mayıs ayı içinde yayınlanması bekleniyor.

Hong Kong'lu ünlü aktör ve şarkıcı

Leslie Cheung

kaldığı otelin 24. katından atlayarak intihar etti. Days of Being Wild, Happy Together, Ashes of Time gibi Wong Kar-Wai filmlerinden tanıdığımız, yönetmenin de yakın arkadaşı olan Cheung, ilk çıkışını John Woo'nun A Better Tomorrow'u ile yapmıştı. 93 yapımı Chen Kaige'nin Farewell My Concubine ile büyük beğeni kazanmış olan yetenekli oyuncu 46 yaşındaydı.

VIDEODROME

Bora Şimşek

FATBOY SLIM - WEAPON OF CHOICE

Yön: Spike Jonze
Oyn: Christopher Walken

Dans etmek, bir sanattır. Dans müziğinin en önemli gruplarından biri olan Fatboy Slim'in videosunda dans edilmesinden daha doğal bir şey olamaz. Tamam, birçok video klipte dans edildiğine şahit oluyoruz, Mustafa Sandal, Christina Agulera vb. isimleri daha fazla saymama gerek yok.

Weapon of Choice videosu da, bilindiği gibi dans eden bir adamın üzerine kurulu bir klip. Fakat dans eden adam, The Deer Hunter, True Romance, Pulp Fiction(Ucuz Roman) ve son olarak da Catch Me If You Can(Sıkıysa Yakala) gibi filmlerden tanıdığımız Christopher Walken, yönetmen de Being John Malkovich(John Malkovich Olmak) ve Adaptation(Ters Yüz)'ın yönetmenliğini üstlenen, pek çok gruba(Bjork - It's So Quiet, R.E.M - Crush With Eyeliner, Beastie Boys - Sabotage) nitelikli klipler çekmiş olan Spike Jonze olunca, bu klibi her defasında izlemek büyük bir keyif veriyor.

Video klibin başında, Walken, lüks bir otelin lobisinde bir koltukta bezgin bir biçimde oturmaktadır. Radyodan gelen müzik sesine kulak

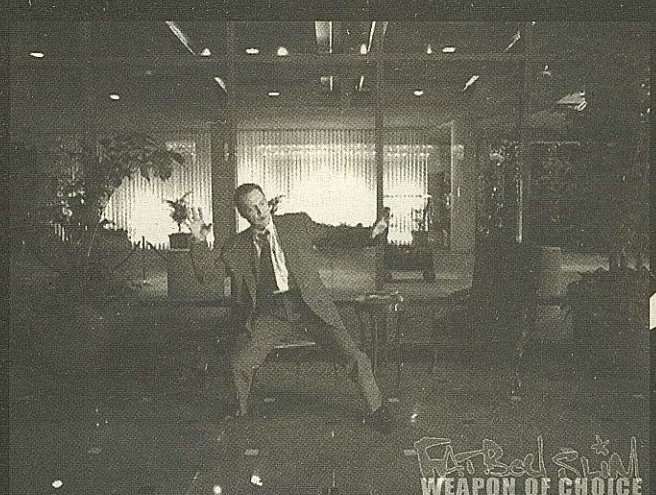

verdiğinde, kendini ritm tutmaktan alıkoyamaz ve başını, hareket ettirmeye başlar. Yavaş yavaş ayağa kalkar ve müzik patladığında artık dans etmeye başlamıştır. Walken'ın daha önce dans eğitimi aldığını hatırlatmakta fayda var sanırım. Klipte, bir Broadway şovu gibi tam bir ışık cümbüşü var. Kullanılan otelin bütün ışıkları bu klip için açılmış. Walken, otelde özgürce dans ederek, sonunda kendisini, otelin lobisine doğru ikinci kattan aşağı bırakıyor ve başlıyor uçmaya. Biraz yorulmuş olsa gerek ki, radyoda çalan şarkının bitmesiyle, kendini tekrar yere bırakıyor ve klibin başında oturduğu koltuğa yöneliyor. Aynı biçimde ve adeta hiçbir şey olmamışçasına koltuğa tekrar oturduğunda adeta, "İnanılmaz, bu adam nasıl böyle bir rolde yer almış" derken, kendimizi tekrar gerçek hayata dönmüş buluveriyoruz.

Birkaç aydır sesi soluğu çıkmayan

The Strokes

yeni albüm için kolları sıvadı. Albümün kayıtlarında ise prodüktör olarak **Nigel Godrich** ile birlikte çalışmaları bekleniyor. Aslında bir nevi şartlı anlaşma yapılmış grup ile Godrich arasında. İki şarkıyı beraber kaydedecekler ve eğer işler yolunda giderse tüm albüm boyunca beraber çalışacaklar. **Thom Yorke** ve **Fran Healey** gibi vokallerle çalışmış olan Godrich'in filtreli ses, delifişek Casablancas ile neler yapacağı ise şimdiden merak konusu oldu Lull ofisinde. Beraber yürütemezler bahsi ise 1'e 3 vermekte.

Aralarında Theo Angelopoulos'un da bulunduğu Yunan Film Yapımcıları Sendikası Irak savaşını protesto etmek amacıyla Amerikan filmlerini boykot etme çağrısında bulundu. Boykotun Amerikan halkına ya da sanatına karşı değil, savaşı protesto niteliğinde olduğu belirtildi..

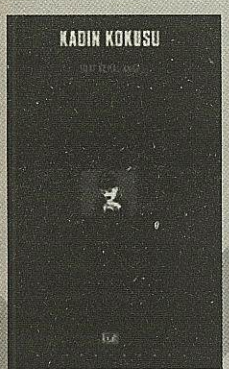

Lull Sinema Dizisi'nin ikinci kitabı 6.45 Yayınları tarafından yayınlanıyor. **Kadın Kokusu** adını taşıyan kitap, daha önce 25. Kare dergisinde yayınlanan birbirinden bağımsız makalelerin bir bütünlük içerisinde bir araya getirilmesinden oluştu. Kitapta sırasıyla Ucuz Roman, Duman, Köprü Üstü Aşıkları, Otomatik Portakal ve kitaba adını veren Kadın Kokusu üzerine yazılmış beş yazı, daha doğrusu beş d/okuma mevcut.

Gömülü Hazineler

Les Rallizes Denudes (Hadaka No Rallizes)

1967'de Velvet Underground rüzgarının etkisiyle Kyoto'da kurulan Japon *psychedelic noise* grubu, ya da kısaca gürültü teröristleri diyebileceğimiz Les Rallizes Denudes bugün Japonya'da çok yaygın olan noise sahnesini doğurmanın, Fushitsusha, High Rise ve hatta Boredoms, Ruins gibi grupları etkilemesinin yanı sıra etrafında ördüğü gizemle de dikkat çekti. Gitarist-vokalist Mizutani Takashi liderliğindeki grup Nisan 1969'daki Kyoto Üniversitesi'nin işgal edilmesine de karıştı. Hatta üyelerinden Wakabayashi'nin adı Yodo-go Vakası olarak bilinen ve bir Kuzey Kore uçağının Japon Kızıl ordu örgütü tarafından kaçırılması olayına bulaşıp grup yetmişli ve seksenli yılları hiçbir şey yayınlamadan geçirince, grup etrafında örülen gizem perdesi daha da koyulaştı. Nihayet 1991'de eski performanslardan oluşan üç diskle bu hasrete son verdiler. Takashi'nin Japonca bilseniz bile anlaşılması imkansız gibi gelen vokalleri, minimalist ritimleri, gürültülü ve kirli gitar altyapıları ile konserlerinde kullandıkları ışık efektleri Japonya'da olduğu kadar batıda da çok sanatçıya öncülük etti. 1996'da dağılan grubun sınırlı sayıda basılmış albümlerini bulmanın epey güç olduğu söylenebilir.

Nicedir bir yaşam belirtisi göstermeyen hip-hop efsaneleri

Beastie Boys

yeni bir şarkı ile geri döner gibi yaptı. "In a world gone mad" isimli savaş karşıtı bir şarkı ile kendilerince savaşı ve Bush yönetimini protesto ettiler. Mevzu bahis şarkıyı www.beastieboys.com veya www.capitalrecords.com dan indirebilirsiniz.

Prefuse 73

Mayıs ayında içinde 2. albümünü Warp Records'dan yayınladı. Glitch-hop dehası **Scott Herren**'ın marifetlerine kulak vermekte fayda var.

Basların efendisi Peter Hook(New Order) elektronika grubu **Hybrid**'in yeni albümünde yardımcı prodüktor olarak yer alıyor. Gallerli grubun '99 debut albümü "Wide Angle"dan sonraki ikinci LP calışması olan albümün adı "Morning Sci-fi".

Post-Techno ikilisi **Mouse on Mars** '98 de sınırlı sayıda yayınlanan ve sadece vinil formatında basılan albümleri "Glam"i tekrar yayınlıyor. Bunun sebebi ise bu albümün yine aynı yılda Tony Danza'nın başrolünü oynadığı, insanın film bile demeye çekineceği bir video filmi için yapmış olmaları. Tabii ki normal olarak bu soundtrack, filmin yönetmeni Josh Evans tarafından geri çevirilmiş. Bu baskısında ise vinil baskısında bulunmayan 3 şarkı daha mevcut.

01 Port Dusk
02 Grindscore
03 Snap Bar
04 Tankpark
05 Mood Leck Backlash
06 Rerelease Hysteresis
07 Pool, Smooth and Hidder
08 Flim
09 Tiplet Metal Plate
10 Hi Court Low Cut
11 Funkytiste
12 Starroom
13 Litamin
14 Heizchase Nailway
15 Glim

The Dandy Warhols'un

yeni albümü "Welcome to the Monkey House" bir sürü mühim katılımcı ile bu ay sonunda yayınlanacak. Albümün prodüktörlüğünü Nick Rhodes ve Tony Visconti yapmış. Kabarık listedeki en göze çarpam isim ise "Plan A" isimli şarkıdaki geri vokalleri ile Simon LeBon.

Dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi

Ergün Arsal

Peter Gabriel

So

(1986)

Kafayı müzikle bozmuş bir ailenin ürünü olarak henüz ilkokul yıllarında gayet dişe dokunur bir arşive sahiptim aslında. Bir tarafta günlük gülistanlık Michael Jackson, Police, Duran Duran, Culture Club'lar, öte tarafta alabildiğine karanlık ve karmaşık Pink Floyd, Genesis, Gabriel ve Yes'ler... Fakat yaşça küçüklüğümden olsa gerek, "Wish You Were Here" ya da "Security" plaklarını pikabıma yerleştirmeden önce içimi bir korku sarar, yanıma anneannemi çağırır, bir "Welcome to the Machine", bir "Shock the Monkey"i ona yaslanarak dinleyebilirdim anca.

Çok değil bir-iki yıl sonra bir-iki şey değişiverdi birdenbire. Birincisi, ortaokula adımımı atıp İngilizce öğrenmeye başlamamdı. İkincisi ise makyajı ve şarkılarıyla içimi titreten Peter Gabriel'in televizyonda normal bir görünüm ve cıvıl cıvıl bir "Sledgehammer" şarkısıyla karşıma çıkmasıydı.

Pikabım bozuk olduğu için korsan kopya bir kasedini almak zorunda olduğumu hatırlıyorum. Sonra hatırladıklarım ise eve gelişim, kasedi teybe yerleştirişim, bir kolon ranzanın alt katında benim yanımda, öbürü üst katta kardeşim Kerem'in yanında defalarca döne döne dinlediğimiz. O ranzada sonradan bunu kimbilir kaç kere tekrarladık ve aradan geçen 17 yıl boyunca kaç kere "So" paylaşmaya devam ettik bilemiyorum.

Bir muzik yazarı olarak da hâlâ "So"nun yeryüzünde yazılmış en güzel albümlerden biri olduğuna kalpten inanıyorum. "Sledgehammer" ve "Big Time" iki dans-rock klasiği, "Don't Give Up" ve "Mercy Street" huzur dolu iki sessiz başyapıt, Laurie Anderson'lu "Excellent Birds" bir avant-garde şaheseri ve "Red Rain" '80'lerin en orjinal rock antemlerinden birisi. "In Your Eyes" gibi aşk şarkıları yazanlar ise hala var mı etrafta merak ediyorum.

"So"yu dinlerken, hatta düşünürken aklıma gelen her şey ya hayatımın dönüm noktalarıyla ya da hayatımda en sevdiğim insanlarla bağlantılı. Çocukluğum, anneannem, ilk defa bir rock albümünü anlayarak dinleyebilmem, kardeşimle ilk kez oyuncaklar dışında "gerçek" bir şeyleri paylaşmam... Ve hatta kazık kadar adam olduktan sonra bir kızla ömür boyu paylaşacak bir şarkımızın olacağını bilmem, "So" benim hayatımı bir gecede değiştirdi mi diye sorarsanız "evet!", ama kim bilir kaç kez daha değiştirir, orası bilinmez işte...

Proto-Punk efsaneleri **The Stooges**, Coachella Festivali için tekrar bir araya geliyor. Ayrıca grup stüdyoya da girip 4 yeni şarkı kaydetmeyi ihmal etmemiş. Bunun yanında Iggy Pop:From the Front Row Live! ismini taşıyan bir DVD 22 Nisan'da yayınlandı. Bu kaydın muhteviyatını '86 yılında NY The Ritz'de kaydedilen konser oluşturuyor. Muhteviyat şöyle:

01 I Wanna Be Your Dog
02 Shades
03 Fire Girl
04 Lust for Life
05 Hide Away
06 Baby, It Can't Fail
07 Sister Midnight
08 Some Weird Sin
09 I Got a Right
10 Down the Street
11 Five Feet One
12 Nightclubbing
13 Winner and Losers
14 China Girl
15 Blah Blah Blah
16 Real Wild Child
17 Gimme Danger

God Speed You! Black Emperor üyeleri Oklahama'da bir konser sonrasında uğradıları benzin istasyonunda göz altına alındı. 2 minibus ve 1 kamyonetten oluşan ve içinde 9 kişi barındıran bu kafileyi gören benzin istasyonu sahibi grubun terörist olduğundan şüphelenerek polisi aradı. Daha istasyonu terk etmelerine fırsat bulamadan intikal eden polis ve FBI tarafından 3 saat sorguya çekilen grup üyeleri sonunda serbest bırakıldı.

Akira Kurosawa'nın 1952 yapımı **Ikuri** filminin yeniden çevrimi için Dream Works harekete geçti, başrolünü Tom Hanks'in oynamasının beklendiği Ikuri'nin senaryosu Richard Price tarafından yazılacak.

Geçtiğimiz Brit ödüllerinde en iyi uluslararası albüm dalında aday gösterilen Norveçli ikili **ROYKSOOP,** memleketlileri tarafından verilen ödüllerde "Yılın Sanatçısı" ve "En İyi Video" dallarında iki ödüle layık görüldü. Ayrıca grup albümleri **Melody A.M.**'den yeni bir single yayınlamaya hazırlanıyor.

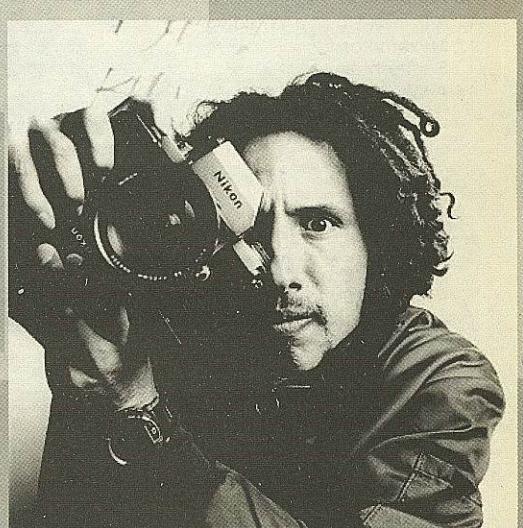

Mezarları güzel bayanlar tarafından kazılmışların favori gruplarından **Arab Strap**'ın yeni albümleri "Mondays at the Hug and Pint" geçtiğimiz ay içinde piyasaya sürüldü. Albüm konsept olarak geçtiğimiz albümlerden bir fark içermiyor ve bu haliyle iyi bir şey. Şarkı isimleri şöyle:

01 The Shy Retirer
02 Meanwhile, At the Bar, A Drunkard Muses
03 Fucking Little Bastards
04 Peep Peep
05 Flirt
06 Who Named the Days?
07 Loch Leven Intro
08 Loch Leven
09 Glue
10 Act of War
11 Serenade
12 The Week Never Starts Round Here
13 Pica Luna

RATM'nin vokalisti **Zack De La Rocha** nihayet hayranlarının beklentilerine cevap verdi ve kendinden bekleneceği gibi Bush karşıtı bir şarkıyla sesini duyurdu: "March of the Dead". **Dj Shadow** ile kaydettikleri bu şarkı geçtiğimiz ay içerisinde mp3 olarak online yayınlandı.

Kevin Spacey, hayatını erken yaşta trajik bir şekilde kaybeden pop şarkıcısı Bobby Darrin'in yaşamını konu alan filmde Bobby Darrin'i canlandıracak. Uzun süredir bu projeyi hayata geçirmek isteyen, yapımcılığını da üstlenen Spacey, Darrin'in dul eşiyle sorunlar yaşıyor. Kendisini Drew Barrymore yerine **Reese Witherspoon**'un canlandırmasını isteyen Sandra Dee, Spacey'nin başını etini yiyor.

Galler'in rock'n'roll musikisine hediyesi(?) **Stereophonics**, mayısta yayınlanacak albümlerinin ismini açıkladı. Grubun 4. albümlerinin ismi You Gotta Go There To Come Back olacak. Ön adam Jones yaptığı açıklamaya göre 2001 çıkışlı albümleri "Just Enough Education To Perform"a göre daha elektronik bir çizgide ilerlediklerini söyledi. Hayırlısı....

en iyi yeni müzik

Albüm: Up In Flames (*Domino*)
Grup: Manitoba
Husus: Kanadalı grubun ikinci albümü olan Up In Flames, Spiritualized'tan Boards of Canada'ya kadar çeşitli müzik atmosferlerini içinde barındırıyor. Albüm zengin perküsyonları, birbirine giren ritmleri ile fütüristik jazz denebilecek tarzın yaratıcısı gibi adeta albüm.
Ne Dinlemeli?: Skunks
Bünyeye Nasıl Almalı?: Yeterince iyi bir sisteminiz ve yeterince vaktiniz olduğunda.

Albüm: Magnolia Electric Co. (*Secretly Canadian*)
Grup: Songs:Ohia
Husus: Tek kişilik ordu Jason Molina'nın marifetlerini son albüme döküşü. Kırılgan, akustik, çıplak şarkılar, derinlerde yara bırakan vokaller.
Ne Dinlemeli?: Hold On Magnolia
Bünyeye Nasıl Almalı?: Sabah uyandığınızda yatakta kendinizi yalnız bulursanız.

Albüm: Sleeping With Ghosts (*EMI*)
Grup: Placebo
Husus: Elektronik altyapının güçlendirilmesiyle elde edilmiş yeni Placebo albümü, grubun yaş çıtasını arttıran, Biran Molko'nun sesini en iyi kullandığı albüm olarak dikkat çekiyor.
Ne Dinlemeli?: This Picture
Bünyeye Nasıl Almalı?: Akşam işten/okuldan eve döndüğünüzde, hayatın tüm kargaşası ve berbatlığından biraz daha nefret etmek istediğinizde.

Albüm: Date With The Night (*Universal*)
Grup: Yeah Yeah Yeahs
Husus: Siouxsie gibi inleyen vokal Karen O.'nun grubu Yeah Yeah Yeahs'in beklenen debut albümlerinin müjdecisi olan single. The Kills, White Stripes, The Strokes gibi grupları seviyorsanız kulak verin.
Ne Dinlemeli?: Date With The Night
Bünyeye Nasıl Almalı?: Cuma gecesi dışarı çıkmadan önce.

Merakla ve ısrarla beklenen yeni **Radiohead** albümünün ismi, çıkış tarihi ve tracklist'i açıklandı. "Hail to the Thief" isimli albümün 9 Haziran'da yayınlanması bekleniyor. İlk single "There There" için ise 26 Mayıs'a kadar beklemek yeterli. Prodüktörlüğünü alışıldığı gibi Nigel Godrich'in yaptığı albümün yıkıldığını belirtmeyi ihmal etmeyelim.

01 2 + 2 = 5
02 Sit Down. Stand Up
03 Sail To The Moon
04 Backdrifts
05 Go To Sleep
06 Where I End And You Begin
07 We Suck Young Blood
08 The Gloaming
09 There There
10 I Will
11 A Punch-Up at a Wedding
12 Myxamatosis
13 Scatterbrain
14 A Wolf At The Door

80'lerin naçizane pop gruplarından **The Bangles** tekrar bir araya geliyor. "Doll Revolution", Manic Monday, Walk Like An Egyptian ve Eternal Flame gibi hitlerin sahibi grubun 10 yıldan beri yaptıkları ilk stüdyo albümü olacak. Grupta herhangi bir evrim olup olmadığı ise şimdiden merak konusu.

Yaşayan en önemli gruplardan olan **R.E.M.** bir "Best of" albümü yayınlayacaklarını açıkladı. Yayınlanma tarihi ise 30 Kasım. Yapılan açıklamada albümde en az iki yeni şarkı bulunacağı belirtildi. Bu toplamanın, grubun WB dönemini yeni '88 çıkışlı albümünden bu tarihe kadar olan hitlerini kapsayacağı belirtildi.

Geçen ay haberini verdiğimiz psikedelik pop grubu **Super Furry Animals**'ın Yeni albümü Phantom Power'ın temmuz ayında yayınlanacağı açıklandı. Şarkı isimleri şöyle:

01 Hello Sunshine
02 Liberty Belle
03 Golden Retriever
04 Sex, War And Robots
05 The Piccolo Snare
06 Venus And Serena
07 Father Father #1
08 Bleed Forever
09 Out Of Control
10 City Scape Sky Baby
11 Father Father #2
12 Valet Parking
13 The Undefeated
14 Slow Life

Her eve lazım Amerikalı grup **Grandaddy** yeni singleları "Now it's on"un çıkış tarihini 26 Mayıs olarak belirledi. Ayrıca bu seneki Glastonbury Festivali'nde sahne alacaklarını da doğruladı. "Now it's on" grubun 9 Haziran'da çıkması beklenen yeni albümü "Sunday"den seçilmiş ilk single olma özelliğini de taşıyor.

Madonna yeni albümünde çıkan ilk single'ı "American Life"ın videosunu yayınlamama kararı aldı. Yaptığı açıklamada videonun savaş başlamadan önce çekildiğini fakat şu anda dünyanın içinde bulunduğu durum ve koalisyon güçlerine olan saygısından dolayı videonun yayınlanmasını doğru bulmadığını belirtti.

Eurostat tarafından yapılan bir araştırma, Avrupa Birliği ülkelerinde en çok sinemaya gidilen ülkenin İrlanda olduğunu saptadı. İrlanda'dan sonra İspanya geliyor. Sinemaya en az gidilen ülkeler ise Yunanistan ve Finlandiya.

Bir savaş sorunsalı daha karşımızda bu ay. **Electric Six**'in debut albümleri "Fire"dan yayınlanması beklenen yeni singleları "Gay Bar" geri çekildi. Bunun nedeni ise şarkının içeriğinde nükleer savaşa dair sözler bulunması. Bu haberin üzüntüsüne dayanamayan Alper Bey'in ise kendini en yakın gay bara attığı kulağımıza gelenler arasında.

Sakin ve Soğuk GOLDFRAPP

Devin Aylin Komar

Sıkıntıdan saçma sapan tv programlarını seyrettiğim günlerden biriydi. Bütün kanallarda aynı şeyler vardı ama birden Goldfrapp'in yeni bir albümle döndüğünü söyleyen biri çıktı karşıma. Beklediğimden daha elektronik, daha canlı ve çok daha seksi bir Goldfrapp vardı üstelik. Gerçekten sevinmiştim...

Alison Goldfrapp ve Will Gregory ikilisinden oluşan grup olağandışı melodiler, ürkütücü atmosfer, enstrümantal yoğunluk ve şatafatlı lirikleriyle 2000 yılında çıkardıkları **Felt Mountain(Mute/EMI)** ile hayatımda önemli bir yer almıştı. Aslında onlar daha çok Olivia Newton-John'un "Physical" şarkısını coverlayan grup olarak tanınırlar. Peki kimdir bu grup?

Alison Goldfrapp ve Gregory ikilisi 90'ların sonunda, Alison'ın demolarının bir şekilde Gregory'e gönderilmesi ile tanışırlar. O sıralar Alison Tricky, Orbital ve Peter Gabriel gibi isimlerle çalışıyordu. Pek göz önünde bulunmayan Alison eklektik ve zaman zaman gotik olan lirikal dünyası ve olağanüstü sesiyle

Gregory'-nin dikkatini çeker. Bu andan sonra Will'in elektronik düzenlemeleri Alison'ın yorumuyla birleşip grubun iskeletini oluşturur.

Felt Mountain albümü aynı zamanda bu ikilinin hayallerinin gerçeğe dönüşmesi olur. İstekleri geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman melodilerini bir araya toplayarak; yalnızlık, karamsarlık, güzellik ve sürrealizmi oluşturmaktır. Belli bir zamana ait olamazlar da bu yüzden. Kendine has vokali ve tarzıyla Nico ve Siouxsie Sioux'le bütünleştirilen Goldfrapp, soğuk ve alaycı duruşlarıyla karizmanın da doruklarına tırmanır.

2000'de çıkardıkları ilk single'ları "Lovely Head" o senenin en iyi şarkılarından biridir kanımca. Pek çok magazin ve müzik eleştirmenlerine göre yılın en iyi albümlerinden olan albüm ise zarif, seksi ve yavaştır. Albümün açılış şarkısı olan "Lovely Head" karmaşık ritimler ve 50 yıl öncesine aitmiş havası katan cızırtılarla oluşmuştu. "Human"da Goldfrapp'in vokali öne çıkarak akıllara Beth Gibbons'ı getiriyordu. "Utopia"nın enstrümantal yapısıyla bütünleşen lirikler ikilinin uyumunu gözümüzün içine içine sokuyordu. "Horse Tears" ise akıllara ikilinin Sparklehorse'tan etkilenmiş olabileceklerini de getiriyordu. Buram buram Trip-hop kokan albüm kesinlikle çok iyi isimleri andıran özelliği ile (Beth Gibbons, Billie Holiday) kolayca sevilebilecek ve içinde farklı atmosferlere erişilebilecek bir albümdü.

Daha sonra 2001'de çıkardıkları Bonus Track'ta ek olarak 7 şarkılık bir albüm daha bulundu. Bunların arasında "Human" ve "Utopia"nın 2 farklı versiyonu ve "Physical" bulunuyordu.

"Zamanın müzikleri" tanımından itinayla kaçınan ikili yeni albümleri ile enerji seviyelerini biraz daha yüksek tutmayı amaçlayarak melankoli modunu değiştirirler. Yeni çıkardıkları ikinci albümleri **Black Cherry (EMI, 2003)** bir önceki albüme göre daha farklı bir sound taşıyor. Albüm daha çok elektronik bir yapıya sahip.

Sintisayzır kullanımı eksik olmaz ve Korg 700 (Goldfrapp; "sesimi eğitmek için kullanıyorum." demiş bir röportajında. Vokali mekanikleştirmek amaçlı...) onlara göre albümün oluşumunda önemlidir. Fakat ikili yine de zaman zaman bunlara karşı isteksizdir. Çünkü kendi akustik enstrümanlarını kullanmaktan yanadırlar. Gregory; "Eğer bir yönde gidersen daha sonra çok açık ve temel bir şekilde farklı yönlere açılabilirsin. Kontrolü elinde tutan başka bir şey yok, sentezi iyi başarmalısın. Nasıl çalışılması gerektiğini bilirsen emin ol ki her şey güzel olur, ama bu tür elektronik şeyler hemen nihai şeklini alma özelliğine sahip değil." diyor.

80'ler disko müziğini andıran bir başlangıca sahip olan ve vokalden çok müziğin hakimiyetini sürdürdüğü "Train" aynı zamanda albümden önceki ilk single'dı. "Deep Honey" harpsikord, telli çalgılar ve hoş efektlerin karışımından oluşuyor. Albüm bütün bu sound farkının yanında lirikler (seksi lirikler hakim) bakımından da farklılık gösteriyor. "Strict Machine" ve "Slippage"de kullanılan drum machine ile şarkılardaki mekanik sound'u ve dans ritmi ön plana çıkmakta zorlanmıyor. Albümün en göze çarpan şarkısı "Tiptoe" ise sakin bir vokalle elektronik lıkırtılar arasında dolanıp duruyor.

Black Cherry ile grubun ismini daha çok duyuracağı kesin. Ne de olsa ikilinin ilham kaynakları arasında Kate Bush, John Barry ve Ennino Morricone bulunuyor. Fakat açıkça belirtmek gerekir ki albüm yine de **Felt Mountain**'ın niteliklerinden uzak. Belki hala **Felt Mountain**'ı dinlemeyi tercih edebilirsiniz ama bugünlerde modern bir Brigitte Bardot'ya ihtiyaç duyuyorsanız Goldfrapp en iyi aday olabilir.

GOLDFRAPP RÖPORTAJ:

Goldfrapp Nasıl Doğdu?

Will Gregory: İkimiz de birkaç yıldır, pek tatmin edici olmasa da, müzik yapıyorduk zaten. Ben tv ve filmler için müzik işindeydim; bilirsin, resimleri takip etmen gereken, kapsamını patronun belirlediği işlerin yapıldığı bir yer. Alison'la bir araya gelmemiz, bize daha önceden yapamadığımız bir işi yapma şansı verdi. Kendimize özgü bir ses yaratmak.. Biz sadece istediğimiz müziği yapıyoruz.

Grupta sadece ikiniz mi varsınız?

Alison Goldfrapp: İkimiz varız, yazarlar biziz. Ne yapmaları gerektiğini bizim söylediğimiz birçok başka müzisyen de var tabi.

Konserl erinizde sahnede başka müzisyenler oluyor mu?

W. G. : Evet, sesin daha gerçekçi olması için. Yaylı müzik aletleri gibi gerçekten çalınması gereken aletler var. Bu yüzden, bir viyolonsel ve birçok perküsyon var, yani arkada ek olarak 3-4 müzisyenimiz var.

Genelde hemen hemen her konserde olan, şov niteliğinde görsel atraksiyonlar var mı peki?

W. G. : Biz öyle etrafta zıplamak veya herhangi başka şeyler yapmıyoruz. (gülüyor) Şu ana kadar öyle özel bir şey yapmadık.

A. G. : Sadece biraz heyecan katmak için ışıklandırma yapıyoruz, o da gayet sıradan bir şey zaten.

Sinemanın sizin için büyük bir ilham kaynağı olduğunu söylemişsiniz, en sevdiğiniz filmler neler peki?

W. G. : Roman Polanski'nin "Cul de sac" filmini ikimiz de çok severiz. Fakat ben içinde müzik bulunmayan filmlerden ilham almışımdır genelde; illa ki müzik olacak diye bir şey yok, bazen bu sadece bir ürperti veya bir duygu olabiliyor. Ayrıca Fellini filmlerine ve Fransız sinemasına da hayranız. Liste bayağı uzun anlayacağın.

Peki, favori bestecileriniz kimler?

A. G. : Ennio Morricone. John Barry de mükemmel; ama salt zevk için dersen, Ennio Morricone'yi tercih ederim. Mahler'i de severim; tabii onun besteleri filmlerde kullanılmadı, değil mi?

W. G. : Az önce de dediğim gibi, liste yine uzun. Albümün yapım aşamasında, düzenlemeleri yaparken, bir sürü değişik kişi dinledik. Nino Rota mesela; çünkü o, işi gerçekten biliyor ve hoş besteler yapıyor. Bazen bir şeyi dinlersiniz çünkü kendi yazdığınız besteyle ilgili probleminizi çözmek istersiniz. Biraz değişik bir duygu bu, çünkü o dinlediğiniz şeyi aslında sevmiyor olabilirsiniz, sadece belirli bir yönüyle ilginç gelmiştir, o yüzden dinlersiniz.

Bir filmin yönetmenliğini yapmak ister miydin?

(Will'e Soruyor)

W. G. : Tabi ki, müthiş olurdu.

Peki sizce film müziği yazmak Goldfrapp için doğal bir şey olur muydu?

W. G. : Belirli bir kapsam için belki. Biliyorsun, tv işindeyim ben.

A. G. : Herkes bunu soruyor, çünkü albüm öyleymiş gibi görünüyor hakikaten. Fakat bu Goldfrapp'in ikinci aşamasının film müziği yapmak olacağı anlamına da gelmiyor.

W. G. : Biz film müziklerini kafamızın içinde seviyoruz.

Hem müziği hem de sinemayı seven ve bu ikisini albümde birleştirebilen çok az insan var etrafta...

W. G. : Sanırım öyle.. İlginç olan, artık birçok insanın film müziklerinden ilham alıyor olması. Çünkü bir film ölse bile müzik bir şekilde hala yaşıyor. Ölen filmi bir daha izleyemezsin; klişedir artık. Ama müzik onu tekrardan yaşıyor.

A. G. : Bence de çok değişik ve güzel bir ilham kaynağı, geleneksel şarkı yapısı gibi kurallandırılmıyor. Sınırlandırılmıyor yani: dize - nakarat - dize falan filan..

Duyduğuma göre ilk videonuzda Wolfgang Tillmans ile çalışmışsınız. Bu kendi videonuzu kendinizin yönetmesiyle eşdeğer oluyor mu?

W. G. : Hayır, bir başkasıyla çalışıyorsan olmuyor.

A. G. : Özellikle kendi hakları, kendi vizyonu olan biriyse.. Söyleyecek pek bir şeyin kalmıyor doğrusu.

Peki ya John Parish'le nasıl tanıştınız, müziğinize ne katkıda bulundu?

A. G. : Ben Tricky ile turdayken tanıştım John'la, Pj Harvey'i destekliyorduk. Çok iyi arkadaş olduk; otobüsteki en tatlı çocuktu John. The Tricky albümü biraz hardcore'du açıkçası. (gülüyor) Gitarı çok az çalabiliyordu; ama aynı zamanda iyi bir davulcuydu.

W. G. : Gerçek müzisyenler olmadan yapamıyoruz demoları. Sadece makinelerle yapılan müzik fikri bize göre değil sanırım.

A. G. : Ama demo yapmıyoruz ki biz, öyle değil mi? (Will'e dönerek)

W. G. : Evet, bütün demolarımız bir bakmışız gerçek parçalar olmuş. Nedeni basit, yeteri kadar çalışıyoruz. John da çok hevesliydi, gelip yardım etmeyi kendisi istiyordu.

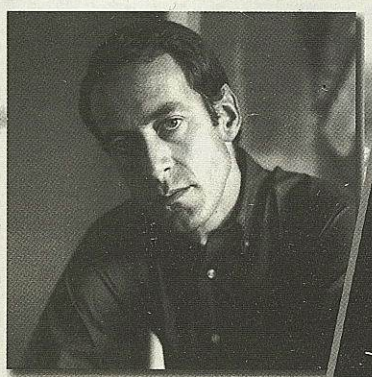

John hiç yazdı mı, yoksa sadece çalarak mı katkıda bulundu?

W. G. : O sadece çaldı. Gayet sessizdi, yapmak istediğimiz şeylere karışmazdı. Yaptığımız işe sempati duyuyordu.

A. G. : Üreten sadece bizdik.

Alison, şu ana kadar Tricky ve Orbital ile söyledin; peki seni etkileyen vokaller kimler?

A. G. : (derin bir nefes alır) Değişik şeyleri dinleyebildiğim değişik evrelerde olabiliyorum. Françoise Hardy severim. İlk aldığım albüm Chaka Khan, çünkü devasa bir sese ve bitmek tükenmek bilmeyen bir enerjiye sahipti. Yma Sumac, Marlene Dietrich, Edith Piaf, Liz Phraser, Dusty Springfield ve daha milyonlarcası, **Björk?**

A. G. : Hmm, hayır pek değil. Ama nasıl harika biri olduğunu bir zamanlar düşündüğümü hatırlıyorum. İnsan büyüdükçe üzerinde değişik şeyler etkili olmaya başlıyor.

Son olarak, albümünüzün geleceğini nasıl görüyorsunuz?

W. G. : Bekleyip göreceğiz.

Çeviren : Meltem Dinçer

Kaynak : VH1

Focus

John Barry'e minnet borcu olan albümler:

-David Holmes: Let's Get Killed (1997)
-Pram: Dark Island (2003)
-Barry Adamson: Oedipus Schmoedipus (1996)
-Broadcast: The Noise Made By People (2000)
-Goldfrapp: Felt Mountain (2000)
-Mono: Formica Blues (1997)
-Black Box Recorder: England Made Me (1998)
-John Zorn: Naked City (1989)
-Sad Rockets: Plays (1998)
-Portishead: Portishead (1997)

BABAZULA'DAN MURAT ERTEL İLE RÖPORTAJ

BABAZULA

Fotoğraflar: M. Gökben Şıkrak

Erim Bikkul: Bize biraz yeni albümünüzü anlatır mısın?

Murat Ertel: Yeni albüm bayağı sancılı bir şekilde çıktı. Tabii bütün bir şey yapmaya çalışan insanlar öyle bir sancı yaşarlar diye düşünüyorum aslında. Üç sene falan sürdü, çok uzun bir dönem ama fena da değil. Her sene albüm çıkarmak da bir zorunluluk değil bence. Biz Baba Zula olarak öyle bir tempo içindeyiz. Üç senede, belki iki senede bir...Çok çeşitli dönemlerden, çok çeşitli enstrümanlarla, havalarla çalınmış şeyler olmasına rağmen; tür olarak İstanbul'da ve bu topraklarda olmanın özelliklerini taşıdığına inanıyorum her parçanın. Bir de onları Mad Professor'un miks etmesiyle birlikte, zaten varolan dub tınısı iyice bütün albüme yayılmış oldu. Bu da yani çok yeni bir şey, çünkü hiç böyle bir şey duymadım. Türk müziğiyle dubı birleştiren müzik ya da oryantal bir dub hiç duymadım ve böyle bir şeyi gerçekleştirmekten dolayı da bayağı mutluyuz. Ve Professor ile inşallah yine çalışacağız çünkü o böyle bir birleşmeyi çok ilginç buldu ve bunun üzerine o da gitmek istiyor. Böyle bir birleşmeden neler çıkabileceğini o da merak ediyor. Belki bir sonraki albümde esasında bu formül tam oturacak. Bir yolun başına girdiğimizi düşünüyorum ve Baba Zula izleyicileri için de aslında bu ilginç bir deneyim olacak. Bunun eski izleyicilerimizi ürkütecek bir albüm olacağını zannetmiyorum ama bir sonraki albüm belki olabilir.

Erim Bikkul: O zaman sen şimdiden bir sonraki albümü düşünmeye başlamışsın.

Murat Ertel: Tabii tabii, hatta bitti gibi bir şey bir sonraki albüm. Çünkü çok parça var gerçekten. Şu anda 10-15 parça var yani. Ama bu albüme de mesela 10-15 parça koyduk, başta 30 parça falan vardı, onların hepsini eledik ve o elenenlerden bir ya da iki tanesi bir sonraki albüme girebilir. Çeşitli nedenlerden eledik. Bazıları müzikal nedenlerden, ama mesela "Dep" parçası depremle ilgili bir parça olduğundan dolayı oyun havası konseptli bir plağa girsin istemedik.

Erim Bikkul: Ama umarım ileride onu kayıt halinde görebiliriz, çünkü konserlerden en aklımda kalan parçalardan biri "Dep".

Murat Ertel: Gerçi o parça İtalya'da bir toplama albümde yayınlandı ama ondan çok çok memnun değiliz ve daha iyi bir kaydını yapmak istiyoruz.

Erim Bikkul: Yani o zaman bu üç yılda bir albüm işi değişip yılda bire de gelebilir.

Murat Ertel: Evet gelebilir aslında . Olabilir.

Erim Bikkul: İlk albümünüz, "Tabutta Rövaşata" filmi için yapılmış müziklerden oluşuyordu, bir sonraki albüm "Üç Oyundan Onyedi Müzik" ise üç ayrı tiyatro oyunu için yapılmış müziklerdi. Ama yeni albümünüz "Ruhani Oyun Havaları" başka projelere bağımlı olarak üretilmedi. Bu bir fark yarattı mı?

Murat Ertel: Evet yarattı aslında. Bu albümde de bir ya da iki tiyatro müziği ve birkaç film müziği de var. Hatta bir tane de reklam müziği var. Ama yarattı çünkü önceki albümler kavramsal olarak bir bütünlüğe sahiptiler, bu albümün bütünlüğü ise konu bakımından değil de müzikal bakımdan oldu. Bu bütünlüğü sağlayan en büyük etken de bunu Mad Professor'un miks etmesi ve bizim kafamızda oryantal dub diye bir kavramın oluşması oldu. Böyle bir bütünlük sağladı. Diğer albümlerde daha çok aynı filmin müziği ya da tiyatro oyunlarının müzikleri olmalarından dolayı bir bütünlük vardı.

Erim Bikkul: Demin sen de söyledin, bu albümde, müzik dünyasının hatırı sayılır isimlerinden Mad Professor ile çalıştınız. Nasıl gelişti bu durum?

Murat Ertel: Biz uzun zamandır konuşuyorduk, yani hep "Bir adaya düşsen kimin müziklerini alırsın?" geyikleri yapılır ya; bizim grupta hep "Bob Marley cd'lerimi alırım." diyorduk biz. En uzun zamandır dinleyebildiğimiz ve hiç vazgeçemediğimiz; bizi anormal derecede rahatlatan ve çok iyi hissettiren isimlerden biriydi. Reggae müziğine de çok ilgi duyuyorduk. Bu müzik de öyle bir müzik ki, kendi dışında, bizim

ilgilendiğimiz bütün batı kaynaklı müziklere kaynaklık etmiş bir müzik. Mesela DJ Sistemi, Hip-Hop, Rap, Dub, Jungle, Drum'n Bass, bunların hepsi Reggae'den çıkma. Hepsi bu müzikten çıkmış ve bütün bu müzikler, diyelim ki 80'li yıllardan beri hep "neler oluyormuş" diye ilgilendiğimiz şeylerdi. Bir kaynaklara inme, köklere inme hali var Baba Zula'da. Bunun bir Türk müziğine ait kısmı var, bir de diğer dünya müziklerine ait olanı. Türk Halk Müziği'nin köklerine, dans müziği ve çağdaş müziğin temellerine indiğimiz anda bunların kesiştiğini görüyorduk. Aynı zamanda dub da bizim çok ilgimizi çeken bir türdü. Böyle bir yönelimimiz vardı ve Doublemoon'dan Cem de albümü böyle birine miks ettirmemizi önerdi. Biz de bu fikri çok parlak bulduk. Daha sonra "Kim olsun?" diye araştırmalar başladı.Bizim istediğimiz adamların hemen hepsi ya ölmüş, ya da fazla deliydiler. Birkaç isim kaldı geriye. Bunlardan biri de Mad Professor idi. Bence şu anda yaşayan en büyük dub sanatçılarından biri ve yalnızca Reggae müziğine açık bir insan da değil. Bu önemli çünkü Beastie Boys ve bu gibi başka sanatçılarla çalışarak, o müzik formlarıyla da dubı birleştirebildiği için onu seçtik. Sonra bağlantıya geçildi, adam kabul etti ve olay gerçekleşti.

Erim Bikkul: Dün sizin albümünüzü dinlerken sokaktan bir simitçi geçiyordu ve adamın sesi müziğinize o kadar uymuştu ki ben bir an sizin kullandığınız bir sample zannetim. Müziğinizin bir yanı deneysel ve ilericiyken bir yanıysa geleneğe bağlı gibi. Siz kendinizi bir geleneğe bağlı görüyor musunuz?

Murat Ertel: Tabii, görüyoruz. Kesinlikle görüyoruz. Bir kere çok saygılıyız ve kesinlikle onlardan besleniyoruz. Ama bu demek değil ki yeni ve önde giden bir takım müziklere kapalıyız. Biz her türlü kaynaktan beslenmeye çalışıyoruz fakat günümüzün pop müziğinde, halkla sanatçılar arasında duran medyanın kurduğu sansürler yüzünden, pop müzikle halkın arasında bir uçurum var. Bu uçurum yüzünden pop müzikle fazla ilgilenemez duruma geldik. Pop müziği kesinlikle küçümsemiyorum, hatta mümkün olduğunca takip etmeye çalışıyorum fakat sıkılıyorum maalesef. Yani bir Serdar Ortaç dinlediğim zaman onun bir parçasını baştan sona maalesef dinleyemiyorum. Serdar Ortaç ile gerçekten ilgileniyorum. Ama onunla ilgilenmemin nedeni mesela onun cinsel kimliği aslında. Yani aseksüel olması, Türkiye'de gay olup olmadığı kuşku götürecek bir kimliği olması ilgimi çekiyor. Müzikal olarak da ilgilenmek istiyorum ama ilgilenemiyorum. Bir sürü şey de gösteriyor ki; Türk halkı ve bütün dünya halkları, geleneksel müziklerine büyük bir ilgi gösteriyorlar. Son olarak Norah Jones örneğinde de görebiliriz bunu. Amerikan halkı Country ve Caz ağırlıklı bir müziği istiyor aslında. Yani Celine Dion ya da Christina Aguleira yerine aslında bunu istiyor. Mesela yavaş yavaş Mine Koşan'ın toplama albümleri çıkmaya başladı. Bir talep var. Ya da işte Umut Akyürek diye bir Türk Sanat Müziği solisti satabiliyor. Sunulunca oluyor aslında. Türk müziği de inanılmaz güçlü bir gelenek. Bu geleneğin hepsini zaten takip edemiyorsun. Belli bir yere odaklanmak gerekiyor. Ben mesela Karadeniz Müziği'ni bilmiyorum ya da çok az biliyorum. Öğreniyorum yavaş yavaş. Meraklıyım ama yeterince meraklı da değilim. Ama benim de meraklı olduğum başka dallar var. İnsanlar bence eski müzikleri de dinlemeliler. Yalnızca yeni müziklerle yeni birşey yapılmaz. Çünkü mesela elektronik müzikte "yeni" diye çıkmış bir sürü insana bakıyorsunuz, sonra elektronik müziğin tarihine geldiğiniz zaman 1920'lerde herşeyin yapılmış olduğunu görüyorsunuz. Birşeyleri tekrarlamamak ve yeni birsey yapabilmek için geçmişi de bilmek lazım.

Erim Bikkul: Siz özellikle sahneye çıktığınızda görselliğe çok önem veren bir grupsunuz. Projeksiyonlar, kimi zaman sırf o gösteriye özel hazırlanmış kostümler kullanıyorsunuz. Biraz bunlardan bahseder misin?

Murat Ertel: Bence bu yüzyılda sanal dünyayla gerçeğin savaşı var. Gerçek olan sanala karşı bir mücadele vermek zorunda. Bu yüzden de her olanağı kullanmalı. Sanal dünyayı da kullanmalı. Sanal dünya nasıl gerçek duygusu yaratmaya çalışıyorsa, gerçek duygusu yaratılırken de sanal dünya ve bunun yanında da gerçek kullanılmalı. Mesela bu iş tiyatroda yapılmadığı için tiyatro geri kalmış durumda. Yani sanal dünyayı kullanmayıp, yalnızca biz gerçeğiz, gerçek oyuncularız dedikleri için. Bunun avantajını yüzyıllardır biliyoruz zaten ama bence tiyatro aynı zamanda sanal dünyaya da açılmalı ki insanları gerçekten etkileyebilsin. Bence bir konser bütün duyulara hitap etmeli. Göze hitap etmeye çalıştığımız gibi, buruna da hitap etmeye çalışıyoruz. İcabında orada birkaç tütsü yakılmış olması bizim hoşumuza gidiyor. Ya da bir noktada bir osuruk bombası atıp konseri bitirebiliriz bir gün.(Gülüşmeler)

Erim Bikkul: Müzik yaparken kullandığınız araç-gereçler de çok çeşitlilik gösteriyor.

Murat Ertel: Enstrümanlar genellikle batı dünyasında çok sıkıcı oluyor. Gitar, bas, davul, klavye oluyor genelde. Binlerce böyle grup var. Arada bir işte bir melodika filan girince bir değişiklik oluyor. Yani saksafonu filan geçtim. Bir de bence enstrümana bakarak insanları yargılamak da zor. Mesela ben soprano saksafon sevmem. Böyle bir huyum var. Saksafon oldu mu en aşağı alto olacak, daha da iyisi tenordan başlayacak aslında. (gülüşmeler) Soprano saksafonun tınısı bana gıcık gelir, anlıyor musun? Ama Roxy Music'in saksafoncusu çok iyi çalıyor, ondan hiç bir şekilde rahatsız olmuyorum.

Erim Bikkul: Herhalde Kenny G.'de öyle olmuyor.

Murat Ertel: Evet Kenny G. Korkunç. (gülüşmeler) Kenny G. konusunu hiç açmayalım. Yani enstrümanların kendine has sesleri var ama, aslında onları çalan insanlar daha önemli. Bu enstrümanların ses zenginliği de benim acayip derecede hoşuma gidiyor. Saz açısından mesela çok şanslıyım çünkü o üç telli küçük şeyden divan sazına kadar bir çok türü var. Bunun dışında telli bir sürü çalgıyı çalmayı çok seviyorum. Oyuncakları, müzik aleti olmayan şeyleri de kullanıyoruz. Ya da işte mesela teramirimiz var. O çok önemli; başka hiç bir insanda görmedim, duymadım. Bundan sonra olur inşallah başka insanlarda ama en azından teramini ilk biz getirdik, bunu söyleyebilirim. Enstrümantal çeşitlilik değişik bir tını elde edebilmek için çok önemli ve grupların da biraz bunu kırması lazım bence.

Erim Bikkul: Baba Zula'nın, özellikle de senin ismini başka projelerle de duyuyoruz. Mesela Fairuz Derin Bulut'la sahneye çıktın, Sıfır'la çalıştın albümlerinde, Semiha Berksoy gibi duayenlerden biriyle sahne aldınız. Bunlar neler kazandırdı size?

Murat Ertel: Çeşitlilik ve zenginlik kazandırıyor. Ama şöyle ayırmak lazım; bir Baba Zula'nın beraber yaptığı şeyler var, diyelim ki Semiha Berksoy'la çalışmak ya da Mad Professor ile çalışmak gibi. En baştan, Baba Zula'nın ilk canlı performansından itibaren, konuk müzisyenlerle çalma mantığını geliştirdik. Baba Zula'nın her zaman dört ana elemanı oldu. Bunlar; telli çalgılarda ben, perküsyonlarda Levent ile Emre ve basta da ilk başta Bill sonra Oya oldu. Bu dört ana eleman dışındakiler konsere, albüme ya da parçaya göre gelip, gittiler. Bu bize müthiş bir zenginlik ve hareket kabiliyeti kazandırdı. Eğer biz dört, hatta beş kişi olsaydık bile ne kadar enstrüman değiştirirsek değiştirelim, ben istediğim kadar tambur çalayım, ondan sonra gitar ve sonra saz çalayım falan, yine de o çeşitliliği sağlayamazdık. Büyük deneyimler yaşadık ve çok iyi müzisyenlerle çalma şansına sahip olduk. Bu da çok besleyici bir şey çünkü iyi müzisyenlerle çaldığınız zaman gerçekten ruhsal ve müziksel bir yükseliş yaşıyorsun.

Bir de bunun dışında kişisel şeyler var. Diyelim ki Sıfır grubuyla çalmak ya da Fairuz'un produksiyonunu yapmak, onlarla da çalmak gibi. Bunlar da güzel çünkü Sıfır grubu benim yapabileceğim bir müziği yapmıyor. Yani benim kafamda da öyle bir müzik yok fakat çok enteresan bir müzik yaptıklarını düşünüyorum. Çok zor olabilecek ama aynı zamanda komik bir müzik yapıyorlar ve bu gruba katkıda bulunmak bana çok iyi geliyor. Bu hem beni

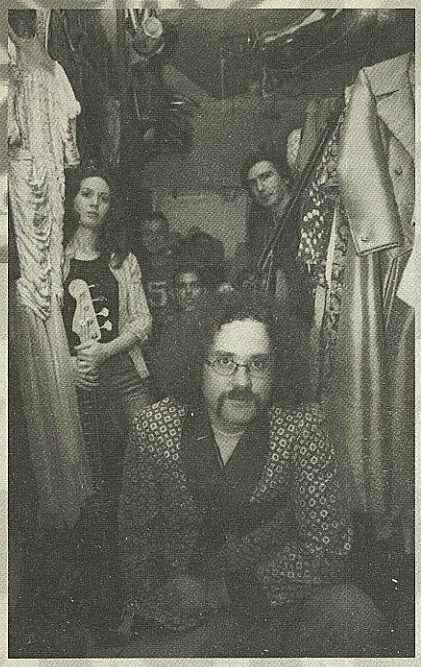

besleyen, hem de Sıfır'ı renklendiren birşey. Fairuz Derin Bulut da aynı şekilde çok sevdiğim bir grup. İkisinin ortak özelliği bence mizahi yönleri. İkisinin de özellikle sözlerinde, hatta müziklerinde bir mizah var. Sıfır daha karanlık bir şekilde algılanıyor ama aslında bir kara mizah bu. Özellikle sözlerden çok rahatça anlaşılabilecek bir şey. Bu duyguyu ben çok seviyorum çünkü hayatta biraz gülmek lazım.

Erim Bikkul: Henüz Baba Zula grubu oluşmamışken, grubun bütün elemanlarının da içinde olduğu Zen isimli bir grubunuz vardı. Bir süredir Zen'le ilgili bir haber duymadık. Ne oldu Zen?

Murat Ertel: Bu uzun bir konu ama özetlemek gerekirse, Zen tamamen emprovize müzik yapan bir gruptu. Bu müzik de kolayca yapılabilmesine rağmen iyi yapabilmek için büyük emekler gerektiren bir tür. Zen'in aktif olduğu dönemlerde biz bir tür komün hayatı yaşıyorduk, yediğimiz içtiğimiz ayrı değildi. Sonra bu düzen değişti ve Zen'in üretimleri de yavaş yavaş azalmaya başladı. O yüzden şu anda Zen canlı bir grup olarak işlevini yitirdi. Çok daha uzun dönemler içinde belki birşey yapabilir. Zaten çekirdek olan iki insan var Zen'de bence(Merih ve ben). Merih Almanya'ya gitmişti, bu yüzden Zen'e bayağı bir ara verildi. Fakat şimdi Merih Almanya'dan döndüğü için ileride bir takım çalışmalar olabilir. Zen'in "Büyültmeler" albümü aslında şu anda kapağına kadar hazır. Bir takım mali sorunları çözersek o da bir tarihte yayınlanacak. Ama canlı çalmak için bayağı bir çalışmamız lazım.

Erim Bikkul: Baba Zula'nın yaptığı müzik için "saptanmış doğaçlama" diye bir terim kullanılıyor. Nedir bu?

Murat Ertel: Aslında doğaçlamayla saptanmış böyle "soğuk soba" filan gibi birbirini götüren kelimeler . (gülüşmeler) Doğaçlama korkulan bir terim ve ben bile biri bana "Doğaçlama yapıyoruz" deyince; ciddiyetinden şüphe edebiliyorum. Biz Baba Zula'da müzik yaparken hem beste formunun tekrarlanabilirliğini ve önceden belirlenmiş olan güzelliklerini, hem de doğaçlamanın o doğallığını bir arada kullanmaya karar vermiştik. Daha doğrusu öyle başlamıştı. Karar vermedik de; biz genelde bu tür saptamaları olay olup bittikten sonra yapıyoruz. Önceden böyle yapalım diye karar olmuyor. Olaylar gelişiyor, sonra geriye baktığımızda "Biz böyle yapıyoruz" diyoruz. Zen'le Baba Zula'nın büyük farklarından biri bu. Zen yalnızca doğaçlama yapıyor. Hiçbir şey saptanmış değil. Bir tek çalacağımız tarih saptanmış.(gülüşmeler) Baba Zula'da ise terazinin bir kefesinde doğaçlama, bir kefesinde beste var. Onun ağırlığı parçaya göre değişiyor ama parçalarda illa ki ikisinden de var.

Erim Bikkul: Biraz yurt dışı çalışmalarınızı anlatır mısın?

Murat Ertel: Bir takım konser teklifleri var. Bir de albümümüzün yurtdışındaki bazı ülkelerde yayınlanma olasılıkları var. Bunlardan kesinleşmiş olanlar var. Örneğin Fransa bize büyük bir ilgi gösteriyor. Daha albüm çıkacağı haberi gelir gelmez konser teklifleri gelmeye başladı, bu enteresan bir durum. Bunun dışında başka Avrupa ülkeleriyle de ilgili şeyler var. Bir de tabii Mad Professor işin içinde olunca, ister istemez onun getireceği bir takım bağlantılar olacaktır çünkü Mad Professor bütün dünyada bir marka. Ben de bir plak görürsem ve üzerinde Mad Professor yazarsa alırım çünkü iyidir. Kötüsüne rastlamadım. İşte bu yüzden ileriye dönük bazı şeyler olacağını biliyoruz. Ama bu konuda çok da konuşmak istemem çünkü bazen de bazı şeyler olmuyor. Kesinleşmiş olan, albümün yurt dışında yayınlanacak olması ve bizim de bir takım ülkelerde konser verecek olmamız.

Erim Bikkul: Peki neler dinliyorsunuz bu aralar?

Murat Ertel: Hem eski hem de yeni şeyler...Oyun havaları dinliyoruz, dub dinliyoruz ve zaten albümümüz bu ikisinin birleşmesi gibi. Bunun dışında en son aldığım albümlerden sözetmek gerekirse ben "Bollywood" albümü aldım mesela. Yani Hint film müzikleri. Her zaman zaten çok sevmişimdir, şimdi moda olması da çok iyi bir şey, böylece daha kolay bulunuyor. Upsetters dinliyorum şu anda. Electroclash'e ilgi duyuyorum.O da bu aralar moda ve moda olması çok hoşuma gidiyor. Sevdiğim şeylerin popüler olması ya da popüler olan şeyleri sevmekle ilgili hiçbir sorunum yok benim. Benim sorunum popüler olan şeyleri sevememek. Çünkü geçmişe dair benim sevdiğim şeylerin çoğu zaten çok popüler şeyler. Bir büyük sorunum da Türk müziğinin geçmişine dair büyük bir karanlık olması ülkemizde. Yani üç sene önce, hatta bir sene önce yapılan bir işi bulmak şu anda imkansız. Bu çok korkunç bir şey ve büyük bir hafızasızlık. Bu hafızasızlıkla müzik hiç bir yere gelemez. Çok fena.

Mastering için Londra'ya gittiğimde Mad Professor bana bir sürü dub albümleri verdi, bunun dışında Philledelphia Soul'la çok ilgilenen bir insan kendisi. Ben de Soul müziğini severdim fakat Stax, Atlantic ve Motown şirketleriyle ilgilenirdim. Philledelphia'yı pek sevmezdim. Bana biraz yumuşak, yavşak gelirdi. Şimdi "Bakalım burada ne ne varmış?" falan diye biraz onları dinliyorum.

Erim Bikkul:Bir de siz "Biz Size Aşık Olduk" dizisinin müziklerini yaptınız. Süregelen bir diziye müzik yapmak değişik oldu mu?

Murat Ertel: Evet çok değişik oldu. Tamamen başka bir mantık. Biz daha önce bir sürü filme, kısa filme filan müzik yapmış olmamıza rağmen dizi müziği yapmak çok farklı bir deneyimmiş. Farklı bir tempo ve çok farklı bir dünya. Bizim için çok iyi oldu çünkü gerçekten kendimizi zorladık. Bir dizi, yaşayabilmek için belli bir popülerliğe sahip olmak durumunda, rating denilen ölçümlerden geçmek zorunda. Mesela savaş oldu, diziye ara verildi. Hem müziğimizden ödün vermeden (o dizide yaptığımız hiçbir müzikten pişman değiliz) albüme bile koyduk ve bir sonraki albüme girecek bir sürü parça var. Hem de halkın da anlayabileceği birşeyler yapma zorunluluğuyla birşeyler yapmak bize çok şey öğretti. Bu açıdan dizinin "Gölge Adam"ı Yavuz Turgul'la çalışmak çok ilginç oldu. Çünkü kendisi zaten benim çok sevdiğim bir yönetmen. Bence Yeşilçam sinemasının son büyük yönetmeni. "Fahriye Abla"dan son filmine kadar birçok çok iyi filme imza attı ve hem halkın sevdiği, hem de kaliteli işlere imza atabiliyor. Eski bir müzisyen. "Genç Aslanlar" isimli, sonradan "Haramiler" olan grubun basçısıymış. Şu anda gitar filan da çalıyor ve müzikten de gerçekten iyi anlıyor. Onunla çalışmak çok öğretici oldu ve bizim deneyselliğimizle onun popülerliğinin çatışması ve birleşmesi çok enteresan elektrikler yarattı....

THINK TANK
blur
NEW ALBUM OUT 05.05.03

İspanya'da bağımsız müzik 3

Cahit İnal

..Trip hop sahnesi için Portishead'in Dummy'si ya da Massive Attack'in Protection'ı ne ise İspanyol müziğinde Apeiron debutünün yeri o..

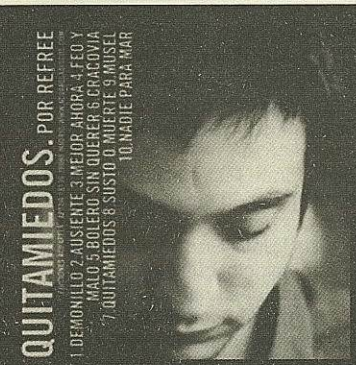

Geçen ay hakem mi Raul Fernandez mi diye bitirince herkesin aklına futbol geldi, ama futbol bekleyenler Cüneyt Kaşeler'in sayfasına doğru uzansın; yoksa onlara 97'deki meşhur Barcelona-Atletico Madrid maçını (şu Barcelona'nın 1-4'ten 5-4'e taşıdığı maç) izlediğim yalanını atarım. Kısacası bu hakem bildiğiniz hakemlerden değil, Refree adıyla ilk albümünü yayınlamış, ama bir süredir İspanyol İndiesine düzeyli işler sunmuş olan Raul Fernandez.

Eski grubu Corn Flakes ile sahneye epey katkıda bulunmuş olan Fernandez alteregosu Refree'nin debut albümüyle müziğine adeta seviye atlattı. İndie'den post rocka, Fransız popundan cantatutorluğa bir yığın değişik tarzdan yararlanan albüm, İspanyol müzik basınından da epey övgü aldı. Quitamiedos adını taşıyan albüm, Senor Chinarro, Migala, Manta Ray gibi İspanyol bağımsız müziğinin ağır taşlarını bünyesinde bulunduran Acuarela Records'tan çıktı.

Quitamiedos'ta Barcelona caz sahnesinden isimlerin yanı sıra Migala'dan Abel Hernandez ve Fransız popunun prenseslerinden Françoise Breut ile çalışan Fernandez, bu albümünde daha önce sıkı sıkıya bağlı olduğu indie soundundan kurtularak bir anlamda daha yumuşak ve romantik sulara açılmış. Biraz Fernandez'in eski çalışmalarını hatırlatan ilk parçadan sonra Breut'nün söylediği Ausiente ile çıkışa geçen albümde Corcobado'yu hatırlatan vokaliyle Abel Fernandez'in söylediği Feo Y Malo gibi başka iyi şarkılar da mevcut. İspanyol indiesinin bir özeti gibi duran Quitamiedos meraklılarına epey hoş bir dinleti sunuyor.

Barcelona sahnesinden bahsederken Galiçya-Katalunya arasında kurulmuş bir grup var ki atlamak hiç olmaz. Çünkü bana kalırsa İspanya'da 2002'nin en iyi albümünü onlar yaptılar. Adını Miletli feylezof Anaksimender'in Apeiron kavramından alan Ourenseli (Galiçya) grup geçen yıl çıkardığı **Todo Sigue Intacto** adlı albümüyle İspanyol bağımsız pop sahnesine bomba gibi düştü. Albümün benim gözümdeki yerini anlatmak için şöyle bir benzetme yapayım: Trip hop sahnesi için Portishead'in Dummy'si ya da Massive Attack'in Protection'ı ne ise İspanyol müziğinde Apeiron debutünün yeri o. Daha keşfedilecek çok yerler olduğunu; arayışın, deneyselliğin ve yeniliğin, romantizm ve melodiyle nasıl harmanlanacağını gösteren dört dörtlük bir ilk albüm Todo Sigue Intacto. Aslında ismi de cuk oturmuş Apeiron'un. Arkeyi 'su' olarak gösteren Tales'in öğrencisi Anaksimender, hocasına nispet, 'Sınırsız' olarak çevrisi yapılabilecek Apeiron kavramını atar ortaya. Ona göre arke (ilk) ne suda ne de diğer ilkelerde değildir. Ayrı bir doğadır o, sınırsızdır, tüm gökler ve içindeki dünyalar ondan gelir, zıtlar da onda birleşir. Her şeyi kapsar Apeiron, Apeiron'un müziği de öyle. Beth Gibbons'tan daha tatlı bir İspanyol kızının vokalleri armonika, gitar, piyano melodilerine, elektronik ses efektlerine, Brezilya çalgılarına, alkış ritimlerine ve arab radyosundan cut-uplanmış ezan seslerine ya da 1950lerin Hollywood filmlerinden şarkılara, İspanyolca okunan metinlere, İtalyanca baladlara karışır. 'Todo Sigue Intacto' işte tam böyle bir albüm ama aynı anda melankolik ve dinlemesi de kolay. Bu derece eklektik olması da onu bu çağın bir ironisi gibi gösteriyor. Ama yirmi yaşın altında üç gençten, Alvaro, Belen ve Emilio'dan kurulu Apeiron eklektizmi, kolaya kaçma ya da postmodern bir çorba pişirme amacıyla kullanmıyor. Ve nihayet, tabii ki albüm bir ilişkiye metafor olarak tasarlanmış, yani bir aşk albümü. Yunan alfabesinin ilk harfi Alpha ile başlayıp (tanışma) son harf EX (eski sevgili) ile bitiyor. O yüzden bir ilişkinin ruh hallerine sahip. Bazen neşeleniyor,

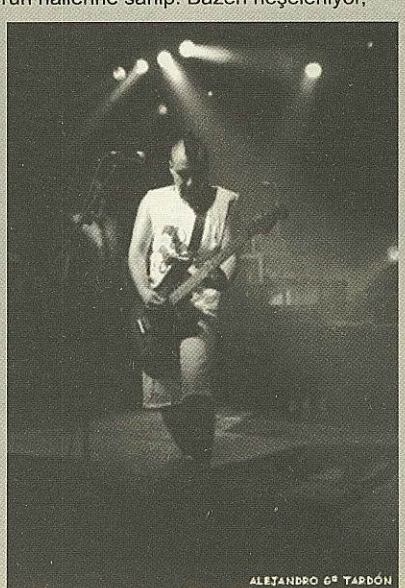

ellerini bile çırpıyor bazen de bütün gece oturup sabah kahvaltı bile etmeden kendini sokaklara vuruyor.

Todo Sigue Intacto, Barcelonalı Foehn şirketinden geçen yıl çıktı ki bu şirket aynı zamanda Ursula, Polaroide Strand gibi yeni parlayan kaliteli ve bağımsız İspanyol gruplarına ev sahipliği yapmanın yanı sıra Flim, Nobukazu Takemura gibi isimlerin de İspanya'daki dağıtımını üstleniyor.

İspanya sahnesinde daha sözü edilecek, dinlemesi pek hoş bir yığın grup var. Malumunuz bağımsız müzik sadece trip hop ya da post rock gruplarıyla sınırlanmıyor. Henüz hip hop ya da ska sahnesinden hiç bahsetmedik örneğin. Ska sahnesi bir yandan en canlı konserlere gaz verirken politik olarak da en aktif grupları barındırıyor. Onlarca iyi ska grubu arasından benim en sevdiğim isim yaklaşık on yıldır müzik yapan, anarşistliğini ve emekçi yanlısı tavrını hiç saklamayan, konserlerinde hem dans ettirip hem de ajitasyona getiren Ska-P. Toasters ya da Skatalites kadar canlı ve harbi bir ska çalan Ska-P şovlarında ideolojik fikirlerini anlatmak amacıyla teatral öğelerden de yararlanıyor (İspanya'da marihuananın yasallaşması kampanyasında, savaş karşıtı kampanyalarda da başı çekenlerden biri de Onlar). Onların anlayışı, bizde hala epey popüler olan ağlak Çiçek pasajı solculuğuyla pek uyuşmuyor. Ska-P, sokağa dökülün, dans edin, sizin olanı isteyin ama günlük ihtiyaçlarınızdan, eğlenmekten, dansetmekten feragat etmeyin diyor.

Hip hop sahnesine gelince, o ayrı bir derya. Kübalı Orishas'ı dinlemiş olanlar bilir, İspanyol dilinde ses benzerliğinin çok olması 'rhyming'i oldukça kolaylaştırıp güzelleştiriyor. Bu avantajdan bolca yararlanan İspanyol hip hop grupları da gittikçe artan sayıda ve kalitede albümler çıkartıyorlar. Bunlar arasından Los Verdaderos Kreyentes de la Religion Hip Hop (Hip Hop Dininin Gerçek Müminleri) bana kalırsa ancak Anti Pop Consortium ya da Talib Kweli ile kıyaslanabilecek zenginlikte ve kalitede albümler yaptı. Son yıllarda dikkatimi çeken DJ SRE'yi ise hem tarzı hem de yeteneği bakımından, DJ Shadow ya da bazen onun Japonya şubesi diye anılan DJ Krush ile kıyaslayacağım. Tabi nasıl Krush yer yer Japon geleneksel müziğinden yararlanıyorsa DJ SRE de samplelarında kendi coğrafyasından, hatta aynı dili konuştuğu Latin Amerika'dan bol bol yararlanıyor. Buena Vista Social Club'tan ödünç aldığı samplelarla başlattığı Shinoflow Demuest (Maketa) gibi parçalarıyla SRE, İspanyolca hip hopun aslında Los Grandes Exitos (Cypress Hill) ya da Meksikalı Molotov'dan ibaret olmadığını bir kez daha ispatlıyor.

BBC'ye göre bu ilginin sebebi Sex Pistols'tan sonra son 25 yıldır genç olmak ve İngiltere'de yaşamak hakkında bu kadar çok şeyin tek bir albümde söylenmemiş olmasıydı.

2002'nin sonlarında yayınlanan debut albümü Original Pirate Material ile İngiltere sokaklarının farklı bir portresini çizen The Streets, tartışılmaya değer şarkı sözleri ve İngiliz garaj müziğine getirdiği yeni anlayışla tüm dikkatleri üzerinde topladı.

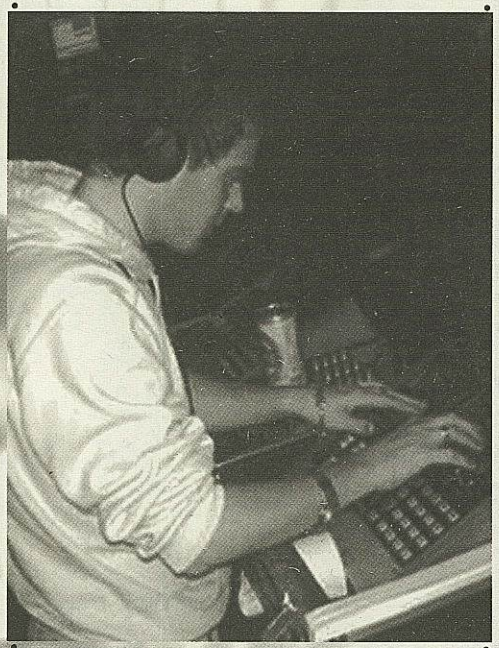

Alper Bahçekapılı

THE STREETS

Modernist anlayıştaki "yaratma" felsefesinden uzaklarda, yıkmaya güdümlü, post-modernist kentsel şizofrenilerle beslenen The Streets, yani Mike Skinner; derin metinsel, yarı-dadaist portreler sunan garajsal bir çalışma olan, **Original Pirate Material** (Locked On) albümü ile geçtiğimiz yılın eylül ayında ortaya çıktığında fazlasıyla ilgi toplamıştı. BBC'ye göre bu ilginin sebebi Sex Pistols'tan sonra, son 25 yıldır genç olmak ve İngiltere'de yaşamak hakkında bu kadar çok şeyin tek bir albümde söylenmemiş olmasıydı. BBC Pistols'tan beri diyordu ama Blur'ün Parklife'ının İngiltere'de genç olmak ve gençlik hakkında içerdiklerini bir anlamda atlıyordu. Belki de cümleyi Parklife'dan bu yana en çarpıcı, en akılda kalan gençlik içerikli albüm olarak düzeltmek daha doğru olabilir. Ya da BBC'ye katılıp işe Smiths'in Queen Is Dead'ini de dahil etmek ve onlardan bu tarafa doğru şarkı sözlerini incelemek de anlamlı olabilir. Liste daha da uzatılarak The Clash'in ilk albümüne kadar gidilebilir belki...Her ne şekilde olursa olsun, The Streets gerçek anlamda çarpıcı şeyler içeriyor. Pulp'ın Different Class'ından bu yana alt-sınıfın gülünçlüğünü bu kadar mantıklı çerçeve içine alan başka bir albüm olmamıştı. Söylenen cümleleri daha da ilgi çekici kılan, bunları dile getirenin, Birmingham'da mütevazı bir şekilde yaşayan, Mike Skinner adında, 22 yaşındaki bir genç olmasıydı. Peki kimdi bu, inkar edilemeyecek derecede bir yoğunluğa ve hayal gücüne sahip bir kayıtla aniden ortaya çıkan, Blur'ün Parklife'ında vokal yapan Phil Daniels'ın o klasik Birmingham aksanının aynısına sahip olan adam?

Original Pirate Material'ın kapağını kaplayan, beton yığınından oluşmuş, düşük gelirli insanların oturduğu, estetik olmaktan uzak, çirkin, kimliksiz, tekdüze apartmana sadece tek bir kez bakmak, Mike Skinner'ın nereden geldiği ve ne anlatmak istediği hakkında bir fikir edinmeye yeter herhalde. Algısal açıdan ele alındığında, her yerde görülebilen bu çeşit mimari yapıların zihinde bırakacağı iz bellidir. Mutluluğun ve umudun ya da çaresizliğin ve hüznün ötesinde bir şeyler hakimdir bu yapılara: Sıradanlık ve aynılık. Her ikisi de insanların şimdiki hayatları ile geçmişleri arasına giren sığ bir ekran yaratır. Mike Skinner'ın hikayesi de sıradanlık hissiyatı etrafında şekilleniyor. Ancak Skinner sığlığın çok daha ötesinde, fazlasıyla derin bir vizyona sahip. Burada bahsi geçen albümün, herhangi başka birisine değil ona ait olması da Skinner'ın görüş becerisi ile alakalı.

Çocukluğunda zamanının çoğunu abisine ait olan De La Soul, Beastie Boys gibi hip-hop kayıtlarını dinleyerek geçiren Mike Skinner, bir süre sonra indie müziğe ve club kültürüne ilgi duymaya başladı. Henüz 15 yaşındayken samplelarla ve klavyelerle, bilgisayar üstünde besteler yapmaya ve deneysel girişimlerde bulunmaya başladı. Bir süreliğine Avusturalya'ya yerleşmiş olmasının da müziğinde önemli etkileri var. Garaj müziği İngiltere'de mainstream etrafında tuğlalarını örerken, o binlerce kilometre ötede Sydney'de çalışıyordu. Muhtemelen bu kültürel ve coğrafi uzaklık Skinner'ın İngiliz garaj akımının dışında kalıp, kendine özgü "high rise" stilini oluşturmasına sebep oldu. Ska, funk, dub, drum'n'base, hip-hop, rap, 2-step gibi müzikal dürtülerin parçalanıp The Streets'ın sample makinesine atılması ve yeniden yapılandırılması neticesinde ortaya çıkan müzikal sentez, Skinner'ın Beat Kuşağını, Irvine Welsh romanlarını (Trainspotting, Glue), Mike Leigh filmlerini (Naked, High Hopes) hatırlatan liriksel yapısı ve sabit tonlu vokali ile birleşince insanlar The Streets'in ismini duymaya başladı. Bu parçalanma hadisesi bana Lefebvre'nin 1924'te "*Philosopies*" adlı dergide yayınlanan bir makelesinde söylediklerini düşündürdü. "Dada dünyayı parça parça ediyor, ama o parçalar harika" diyordu Lefebvre. The Streets de tarzları parça parça ediyor. Ve o parçaların neticesinde oluşan yeni bütünlük harika.

Original Pirate Material'daki parçalar normal yaşamdan, dışarı çıkıp takılmak, beş parasız olmak, içmek, aşık olmak, cips yemek, fazla içilmiş Bud yüzünden arabanı park edememek gibi günlük, sokaktaki varoluş üzerine enstantaneler içeriyor. Karanlık, komik, kırıcı, mutluluk verici, huzursuz, agresif, boğucu, çoşturucu nitelikteki, 20-30 sayfalık bir kitap haline gelebilecek uzunluktaki sözler, adı üzerinde "sokakları" ve sokakların doğasını anlatıyor. Her şarkı adeta kısa bir öykü gibi. Ve Playlouder'a göre bu öyküler Blair İngilteresinde gerçekten olan şeyler.

Mike Skinner'ın annesinin evinde, dizüstü bilgisayarında yaptığı albümün, single olarakta yayınlanan ikinci parçası "Has It Come To This"; 2-Step ritmi, arkada devinim içindeki canlı klavyesi, dans tabanlı beatleri ile ilk bakışta dikkat çeken parçalardan. "Let's Push Things Forward" içerdiği dub-aşısı, Jamaika karekteristikleri ve "You say that everything sounds the same / Then you go buy them / Theres no excuses my friend / Lets push things forward" sözleri ile müzikal hoşnutsuzluklarımıza eleştirel bir açıdan yaklaşıyor. "Same Old Thing" techo altyapısı ile pub tarzı yaşamlardaki uyuşuk rutinleri ve insanların "bir şey, herhangi bir şey olsun" isteğini konu alıyor. 14 parçalık albümde öne çıkan çalışmalar olarak, "It's Too Late", "The Irony Of It All", "Weak Becomes Heroes" sayılabilir.

Albümde Skinner, "Merdivene tırmanmana yardım edemem. Derinlere inmekle meşgulum." diyor ama kimse onun bu albümle fazlasıyla yukarıya çıktığını inkar edemez. Bu etkilenimlerini önümüzdeki yıllarda göreceğimiz türden bir albüm. Şu noktadan sonra bir yığın çocuğun The Streets'den esinlenerek kendi evinde Do It Yourself (DIY) albümlerini yapmasını bekleyebiliriz. Mike Skinner, Original Pirate Material'ın takipçisini hangi koşullar altında yapar bilinmez ama gerçekliği yadsınamayacak olan, onun bize uzun süre eskimeyecek türden bir albüm bırakmış olduğudur.

Blur'un yedinci stüdyo albümü Think Tank (EMI) 6 Mayıs 2003'te yayınlanmış olacak. Brit-Pop'un bu güçlü temsilcisinin, Graham Coxon'in yokluğunda kaydettiği bu albüm Blur için yeni bir dönemin başlangıcı olarak nitelendiriliyor.

Alper Bahçekapılı

Noel Gallagher, o günlerde The Observer'a; "Umarım Damon ve Alex AIDS'e yakalanıp geberirler" diye açıklama yapmıştı. Damon Albarn ise girdiği müzik marketlerde, kimi dükkan sahiplerinin onu farkettikten sonra pikaplarına ya da müzik setlerine Oasis albümlerini koyup ona laf atmalarının verdiği sıkıntı üzerine konuşuyordu.

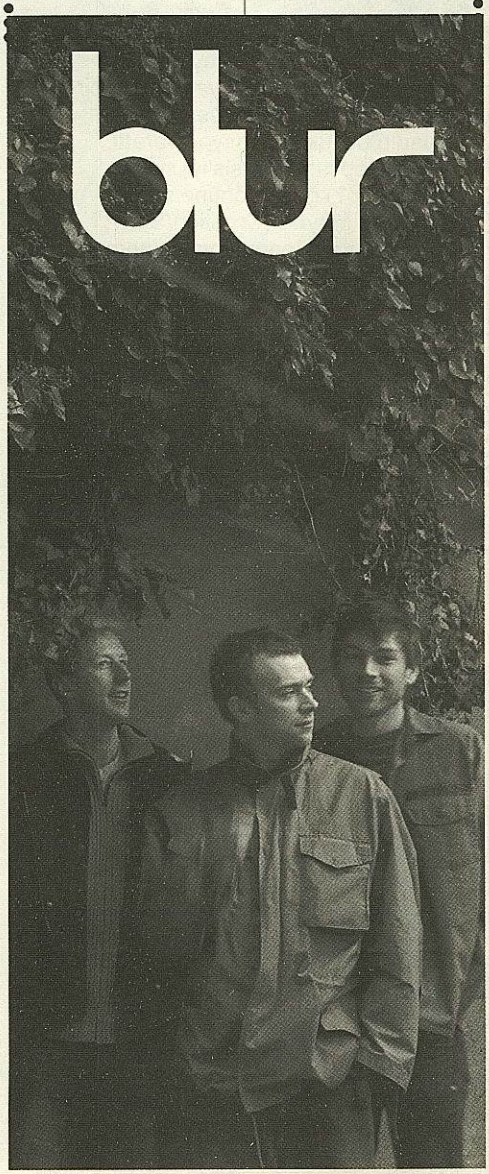

14 yıl... Damon Albarn, Graham Coxon, Alex James, ve Dave Rowntree'nin Blur'ü 1989'da Colchester'da kurmalarından bu yana tam 14 yıl geçti. Başlangıçta Blur, The Stone Roses'un sahneyi iyiden iyiye ele geçirdiği bir dönemde, onların varlığından etkilenip kurulan bir yığın gruptan biriydi sadece. The Stone Roses'un seksenlerin sonlarına doğru Madchester sahnesinde Happy Mondays gibi gruplarla ortaya koyduğu, psychedelic nitelikli popsal akorlarla beslenen, uyuşturucu tabanlı dans müziğinin etkilenimleri altında ortaya çıkan Blur, doksanların ortasına gelindiğinde İngiltere'nin en popüler gruplarından biri olacak ve Blur elemanları kendilerini The Who, The Kinks, The Smiths, Madness, The Jam gibi İngiliz bağımsız pop ekolünden gelen grupların varisi ilan edecekti.

Hikayeyi başından alalım. 1989 baharında, J.D.Salinger'in bir karekterinden etkilenerek Seymour adı altında kurulan grup, o yılı bir çok konser vererek ve demolar kaydederek geçirdi. İçinde She's So High'ın da bulunduğu bir demo'yu 1990'da EMI'nin yan şirketlerinden olan Food Records'un ana sorumlusu Andy Ross'a göndermeleri ile, grup plak şirketi ile anlaşma imzaladı. Andy Ross, grubun müziğinden memnundu; ancak onlara verdiği ve içinden bir isim seçmelerini istediği listeden anlaşıldığı kadarıyla, grubun isminden pek hoşnut değildi. Tahmin edileceği gibi grup listeden Blur ismini seçti. Yıllarca kulağımızın "Blur" kelimesine alışmış olmasından mı bilmem ama Seymour'dan çok daha iyi tınlayan bu isimle grup, birlikte yaptıkları ilk şarkı olan "She's So High"ı 1990'da single olarak yayınladı.

The Stone Roses'ın Fool's Gold'u kaydettiği Battery Studious'da kaydedilen parça, listelerde pek fazla yukarılara çıkamadı. Bundan bir yıl sonra, 1991'de, Blur, Smiths albümlerinden de hatırlayacağımız Stephen Street'in prodüktörlüğünü yaptığı debut albümü **Leisure**'ı yayınladı. İkinci singleları "There's No Other Way" ile İngiltere'de ortalık birbirine girdi. Blur'un bohem yaradılışlı vokalist klavyecisi Damon Albarn'ın bir çırpıda yazdığı şarkı, ilk aşamada çöpe gitti. Çöpten çıkması için Stephen Street'in baterist Dave Rowntree'ye elinin değmesi yeterli oldu. Düzeltilmesi gereken tek şey şarkının baterileriydi; onlar da "groovy" bir hale sokulunca, Brit-Pop tarihindeki en iyi girişlerden birine sahip olan, (giriş söz konusu olunca adanın bu kısmında "There's No Other Way" ile başa çıkabilecek ender parçalardan biri, Happy Mondays'in Kinky Afro'sudur herhalde) gitarları funksal öğeler etrafında şekillenen, olağanüstü nitelikli klavyelerle süslenen bu Manchester tarzı club şarkısı, Leisure albümünün en çok benimsenen parçalarından biri oldu. Seksenlerdeki canlılığını fazlasıyla kaybeden Madchester hadisesinin üzerine tuğlalarını örüp Brit-Pop akımının bir anlamda açılışını yapan Leisure albümü, eleştirmenlerden oldukça olumlu notlar aldı. Herkes olumlu tarafından bakmıyordu elbette. Blur'un yaptığı müziği teenagerler için "üretilmiş", müzik endüstrisinin ticari bir malı olmakla suçlayanlar da vardı o dönemler. Onlara hiç değinmeden, bol şans dileyip bu konuyu atlıyoruz.

Grubun bir yandan ikinci albümleri **Modern Life Is Rubbish** üzerinde çalıştığı, bir yandan da Amerika ve İngiltere'de The Jesus & Mary Chain, My Bloody Valentine gibi gruplarla konserler verdiği iki yıl boyunca, İngiliz listelerinde Melody Maker'ın tarifi ile "En İyi Yeni Grup" Suede vardı. İngilizler, Bowie ve Smiths hayranı bu yeni glam-rock'cı çocukların aynı isimli debut albümünü oldukça beğenmişlerdi. Tabii ki Brett Anderson'ın Suede'i o zamanlar, **A New Mornig** albümündeki haline göre çok daha kaliteli bir sounda sahipti. Bu esnada Blur albümün kayıtlarını, Stephen Street ile bitirip plak şirketine götürünce, şirket albümü yayınlamayı reddetti. Plak şirketine göre albümün hit

olacak bir single'a ihtiyacı vardı. Bir süre sonra Damon Albarn, 1992'yi 1993'e bağlayan yılbaşı gecesinde ailesinin evinde yazdığı, İngiltere'de hit olan For Tomorrow ile geri döndü. Food Records albümü yayınlamaya hazırlanırken, bu sefer de şirketin Amerika kolu; "Bu albümde Amerika'da hit olacak hiçbir şarkı yok" diye, sanatsal açıdan düşünüldüğünde oldukça gülünç gelen bir söylemle grubun karşısına dikildi. Eski menajerlerinin attığı yüz bin poundluk kazık yüzünden maddi açıdan pek iyi durumda olmayan grubun pek fazla seçeneği yoktu. Gelişmeler üzerine Amerika'da hit olmasını umdukları Chemical World'ü kaydeden gruptan, bu sefer de Butch Vig'in prodüktörlüğünde tüm albümü yeniden kaydetmesi istendi. "Yuh artık" dedirten bu istek karşısında direnen grup, ikinci albümü Modern Life Is Rubbish'i, yoğun çabaları neticesinde mayıs 1993'te yayınlatabildi.

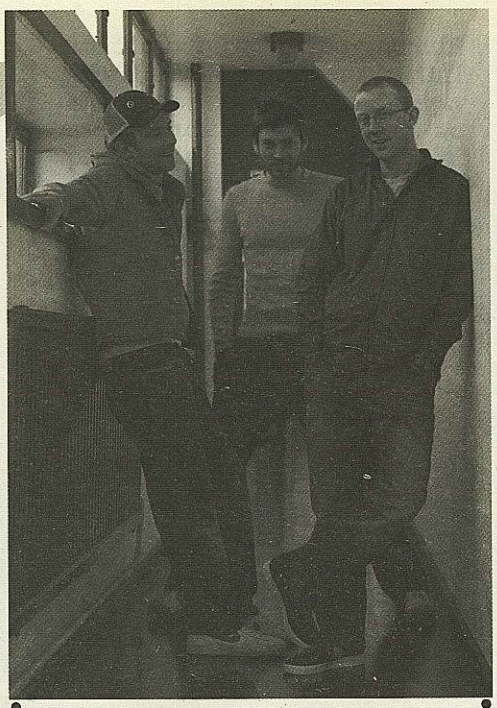

6 Mayıs'ta raflarda bulunabilecek olan Think Tank albümü; bir dizi farklı ritmin ve eklektik öğenin birleşmesi ile Blur'un en groovy, en kozmopolit kayıtlarından biri olmuş.

Aradan bir yıl kadar geçtikten sonra, Blur İngiltere'de Brit-Pop patlamasına sebep olan **Parklife** (Food Records) albümünü yayınladı. Damon'a göre; seks, güneş ve sangria (kırmızı şarap ve sodadan yapılan bir tür içecek) içerikli İbiza stili tatiller, Parklife'ın ilk single'ı "Girls'n'Boys"'un konusunu oluşturuyor. Pet Shop Boys'un remixlerini yaptığı, disco altyapılı klavyelerin yoğun biçimde kullanıldığı parçanın videosu ise retro yaklaşımı ile oldukça eğlenceli bir portre çiziyor. Albüm ile aynı ismi taşıyan Parklife'da ise, Graham Coxon ilk kez bir Blur kaydında saksafon çalıyor. Phil Daniels'ın efsane vokalini içeren parça sonradan bir Nike reklam kampanyasında da kullanıldı. Parklife, yayınlandığı zaman diliminde İngiliz yaşamının bir çeşit sosyolojik irdelemesi olarak algılanıp büyük sansasyon yarattı.

Brit-Pop janrı, Oasis'ın tutarlılığını(?) gözler önüne seren **Definitely Maybe** (Creation/Sony) albümünün o dönemde yayınlanması ile oldukça şenleniyordu; artık "En İyi Yeni Grup" ünvanı onlarındı. Ama 1995 yılına hızlı başlayan Blur'dü. Grup Brit-Awards'ta En İyi Grup, En İyi Albüm:Parklife, En İyi Single:Parklife, En İyi Video: Parklife şeklinde sıralanan dört ödül kazandı. Aynı yıl içerisinde Oasis, **What's The Story Morning Glory** albümünü yayınladı. Blur ve Oasis arasındaki çekişme plak şirketleri EMI ve Sony'nin abartmaları ile iyiden iyiye büyümüş ve bir çeşit savaşa dönüşmüştü. Normalde ayrı zamanlarda yayınlanacak olan, Blur'un "Country House" ve Oasis'in "Roll With It" singleları bu sürtüşme yüzünden kasten aynı günde yayınlandı. Çarpışmayı, bir numaraya oturan Country House ile Blur kazandı; ama grup elemanları sessiz kalmayı tercih ettiler. Ağzını kapalı tutmak ya da söylediği sözleri tartmak konusunda pek çaba sarfetmeyen Noel Gallagher, o günlerde The Observer'a; "Umarım Damon ve Alex AIDS'e yakalanıp geberirler" diye açıklama yapmıştı. Damon Albarn ise girdiği müzik marketlerde, kimi dükkan sahiplerinin onu farkettikten sonra pikaplarına ya da müzik setlerine Oasis albümlerini koyup ona laf atmalarının verdiği sıkıntı üzerine konuşuyordu.

Blur'ün bir sonraki albümü **The Great Escape** yayınlandığında, listelere bir numaradan girip iyi eleştiriler alıyordu; ama gerçek olan, Parklife'ın takipçisi olarak biraz zayıf kaldığıydı. Oasis Wonderwall'la, Some Might Say'le her yeri sallarken, Blur'ün albümünden akılda kalan parçalar Charmless Man, ve Country House oldu.

Herhalde bundan üç, dört yıl önce falandı. Soğuk ve olağan bir Ankara akşamında, Sinema Bar'ın kapısından içeri girdiğimde bir dönemin kült cover grubu Neverland, Beetlebum'ı çalmakla meşguldü. Blur'un 1997 çıkışlı, ilk defa kendi isimleri ile özdeşleşen flu bir kapağa sahip olan, **Blur** albümünün açılış parçası olan Beetlebum, grubun listelerde bir numaraya yükselen ikinci single'ı olma özelliğini de taşıyor. Bu albümün de prodüktörlüğünü yapan Stephen Street, albüm hakkında konuşurken Beetlebum'ın üzerinde, favori kaydı olması sebebi ile, fazlasıyla duruyor.

Grubun Türkiye dahil bir yığın ülkede tanınmasına sebep olan ve birçokların bildiği birkaç Blur şarkısından biri olan Song 2'ya övgüsel açıdan bir şey söylemenin bir anlamı yok. Kim ne derse desin olağanüstü bir kayıt olduğu ortada. Tabii diğer yandan bakıldığında, barlarda artık boku çıkmış hale sokulduğu da bir gerçek. Song 2'nun bu popülerliğin oluşmasında etkili olduğu açık olan FIFA 98'i burada anmamak olmaz. Hatırlanılacağı gibi Ea Sports'un kült futbol oyununun 98 versiyonunda, girişteki demoda Song 2 çalıyordu. (Birkaç yıl sonra da Gorillaz çalacaktı) Kayıtlarının bir kısmı İzlanda'da yapılan albüm ile Blur, Brit-Pop akımından uzaklaşmaya başladı. Gitarlar ve klavyelerde daha fazla efekt kullanıldı. Psychedelic öğelerin Death Of A Party, I'm Just A Killer For Love gibi şarkılardaki yoğun kullanımı, Blur'ün bir sonraki albümde daha da deneysel bir ses örgüsü ile karşımıza çıkacağının sinyallerini veriyordu adeta.

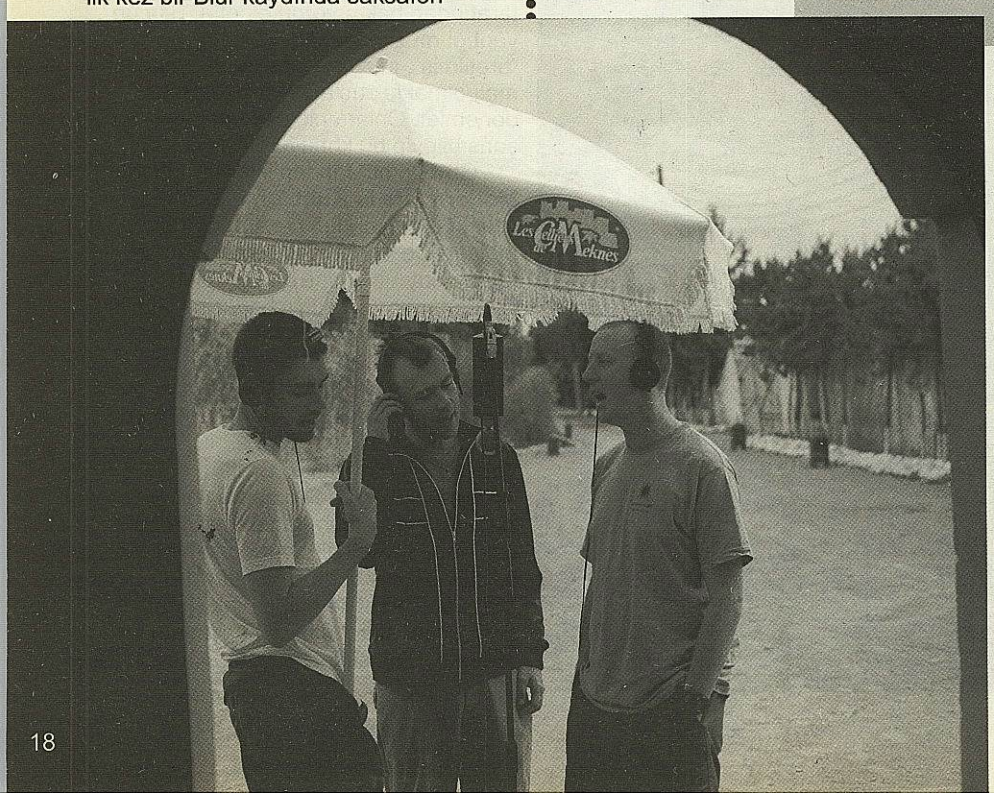

Stephen Street'siz ilk Blur albümü olan 13'te grup, o sırada Madonna'nın Ray Of Light'ının prodüktörlük işini henüz bitiren William Orbit ile çalıştı. Albüm Blur'un o güne kadar yayınladığı en radikal çalışma oldu.

Grup bir sonraki albümünün çalışmalarını sürdürdüğü esnada, Graham Coxon kendi plak şirketi Transponic'i kurup **The Sky Is Too High** isimli solo debutunu yayınladı. Stephen Street'siz ilk Blur albümü olan **13**'te grup, o sırada Madonna'nın Ray Of Light'ının prodüktörlük işini henüz bitiren William Orbit ile çalıştı. Albüm Blur'un o güne kadar yayınladığı en radikal çalışma oldu. Eski kayıtlarındaki neşelilik hâlinin, canlı gitarların, akıcı davulların yerini birkaç istisnanın dışında pesimistlik almıştı. Blur bir yandan There's No Distance Left To Run' ile herşeyin bittiğinden bahsediyor, bir yandan da Battle'ın olağanüstü atmosferinde soluksuz kalmamızı sağlıyordu. Albümün açılış parçası Tender ise; gospel korosu, huzurlu gitar tonları ve kaygıdan uzak vokali ile kuşkusuz geri kalan şarkılarla ilgisi olmayan bir biçimde, "ne kadar da mutluyum" şeklinde yorumlanacak bir tavır takınıyordu. Albümün bir başka harika parçası Coffee&TV ile Blur, Happy Mondays tarzı dans müziğinden uzaklaştığını ve artık dans etmeyi değil de dans edenleri izlemeyi tercih ettiğini gösteriyordu.

Blur'un Best Of yayınlamayı düşündüğü sıralarda Graham Coxon yine solo projeler peşinde koşturuyordu. Listelere dahi giremeyen ikinci albümü **The Golden D**'yi yayınlaması ile birlikte basında 'Graham gruptan ayrılacak mı?' şeklinde söylentiler dolaşmaya başladı. Bu esnada Damon Albarn da, Batı Afrika'yı ziyaret edip, Malili müzisyenlerle geleneksel müzikler üzerinde çalışmalar yapıyordu. Blur'un Best Of albümünü yayınlamasından hemen sonra, 2001'de hayatımıza giren animasyon karekterleri Gorillaz'ın da baş mimarlarından olan Damon Albarn'ın, basına "Liam Gallagher'ın bir sonraki Gorillaz albümünde vokal yapmasını istiyorum" şeklinde açıklama yapması, Blur-Oasis savaşına yeni bir boyut kazandırdı. Şimdilik sakin kalan taraflar arasında gelecekte ne gibi atışmalar olacak bekleyip göreceğiz.

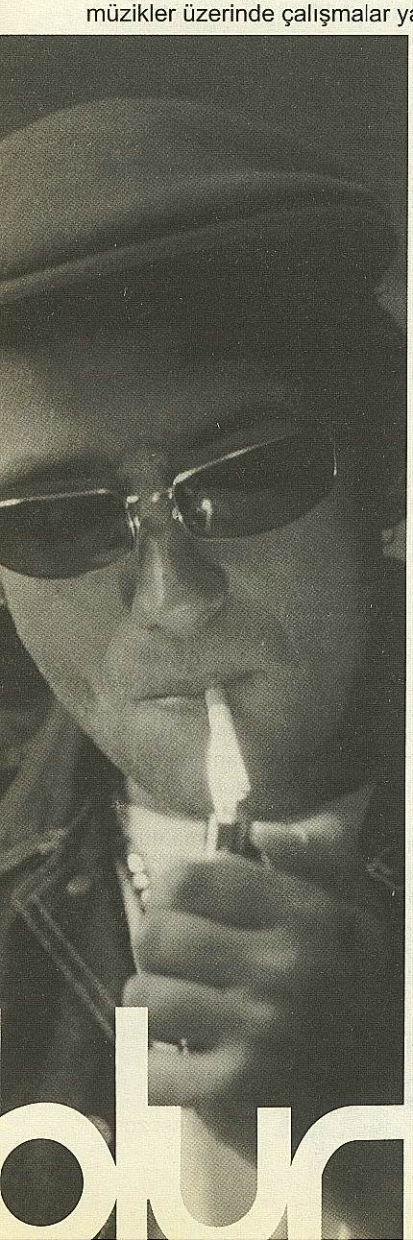

Q'nun, Ekim 2002 sayısındaki bir röportajdan öğrendiğim kadarıyla, sağda solda çıkan, Graham Coxon'ın Blur'den ayrılacağı haberleri söylenti olmaktan öte bir nitelik taşıyordu. Graham Coxon gerçekten gruptan ayrılmıştı. Zaten bir ay önce de grubun yeni albümü **Think Tank**'te prodüktörlüğü üstlenen Fatboy Slim aka Norman Cook, Graham'ın gruptan ayrıldığını açıklamıştı. Her ne kadar Graham "O herifin ne hakkında konuştuğunu bilmiyorum" demiş olsa da...Evet Blur belki de artık You're So Great ya da Coffee & TV (her ikisi de Graham'ın solo çalışması olarak doğmuştu) tarzında şarkılar yapamayacaktı. Ama bu onların Blur'lüklerinden uzaklaştığı anlamına gelmiyordu.

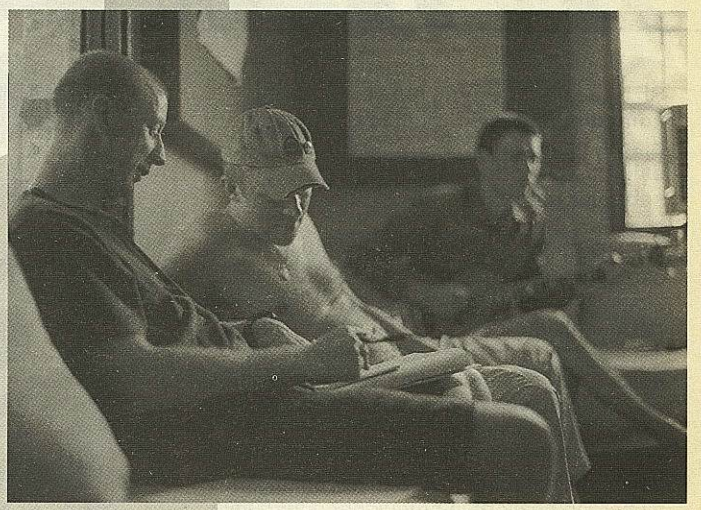

Blur kariyerindeki yedinci albümün kayıtlarını, prodüktörleri Fatboy Slim ile birlikte geçtiğimiz yılın sonlarında Fas'ta gerçekleştirdi. "Moroccan Peoples Revolutionary Bowls Club" isimli bir şarkının da albümde yer alması Fas'tan bir hayli etkilendiklerini gözler önüne seriyor. Albümün mixinglenmesi Devon'da yapıldı ve mixing işine Ben Hillier ile William Orbit de katıldı. Graham Coxon'sız kaydettikleri albüm hakkında, yayınlanmadan önce, iki görüş vardı. Birincisi albümün dans albümü olacağıydı. İkincisi ise dünya müziği kategorisinde yer alacağıydı. 6 Mayıs'ta raflarda bulunabilecek olan Think Tank albümü; bir dizi farklı ritmin ve eklektik öğenin birleşmesi ile Blur'un en groovy, en kozmopolit kayıtlarından biri olmuş. Dave Rowntree "Kariyerimizdeki en iyi albüm" diyor. Alex ise "Albümü Parklife'la karşılaştırıyorum.

Song 2'nun bu popülerliğin oluşmasında etkili olduğu açık olan FIFA 98'i burada anmamak olmaz. Hatırlanılacağı gibi Ea Sports'un kült futbol oyununun 98 versiyonunda, girişteki demoda Song 2 çalıyordu.

Her ikisinde de kurallar ve ritüelleri bir kenara bıraktık" cümlesini sarf ediyor. Can, Joe Strummer, Eno gibi ustaların ruhunun sezildiği albüm, tüm uyuşukluğu ve saflığıyla karekteristik bir Blur albümü. Ama eskisinden daha deneysel bir tona sahip olduğu gerçeğini de göz ardı etmemek gerek. İşin içinde Norman Cook'un da olması vesilesi ile albüm elektronik tınılardan da payını almış. Albümün punk-rock havasını yansıtan Crazy Beat, White Stripes'ın hi-fi halini anımsatıyor. Global uyuşturucu bağımlılığı üzerinde gezinen funk noir'i Brothers and Sisters, Happy Mondaysvari bir hava içeriyor. Strummer'ı hatırlatan Gene By Gene; Damon'ın bulanık vokali, konvensiyonellikten uzak perküsyonları ve dolgun gitarları ile oldukça çekici. Battery In Your Leg, altında Graham Coxon'ın imzasının olduğu tek parça. Albümdeki en politik şarkılardan biri olan Battery In Your Leg'te, Fatboy Slim'in ses üzerindeki manipülasyon çalışmalarına rastlanıyor. Sonuç olarak Blur'un yeni albümü Think Tank oldukça başarılı. Grubun müzikal yapısı biraz farklılaşmış ama tonlarının hala Blur tonları olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu, Ada'da yıllardır kusursuz müzik yapan bir grubun albümü. Ve kesinlikle ilgiyi hakediyor.

JACK NICHOLSON

Uncut dergisi, Jack abiyle son filmi About Schmidt üzerine söyleşmiş, biz de aktaralım.

Sizi Alexander Payne'nin yeni kara komedisi About Schmidt'te duygusal olarak bastırılmış ve sinir krizinin eşiğindeki bir dulu oynamaya götüren sebepler nelerdi?

NICHOLSON: Louis Begley'in kitabını okudum. Film kitaba çok da bağlı değil ama kitaptaki sevdiğim şey, adamın evliliği hakkındaki duygusuz görüşü ve çocuklarıyla ilişkisiydi. Kitapta çok sert bir adam tasvir edilmiş, doğru olmak adına sertlik değil ama popüler olmayan fikirleri olması bazında bir sertlik. Ben de alışılmamış şeyleri yapmayı severim. Filmin prodüktörü Harry Gittes, benim orijinal partnerim. Benim yönettiğim filmlerden bazılarının prodüktörü odur (Drive, He Said, 1971; Going South 1978). Bu fikir geldiğinde Alexander Payne'nin yer aldığını gördüm, onun oldukça iyi ve ilginç bir yönetmen olduğunu düşünüyorum. Temel olarak iyi insanların yer aldığı iyi filmleri tercih ediyorum.

Sizi bu rolü oynamaya iten neydi?

Kendi kendini kandıran orta hâlli bir adam. Onunki incelenmemiş bir yaşam, çaresizliklerle, yanlışlıklarla dolu. Onu ilginç kılan sigortacı olması, sadece nümerik detaylarla uğraşıyor ama kendi hayatıyla ilgili hiçbir şeyi anlamıyor. Rüyalarının büyüklüğü de, Walt Disney gibi önemli bir adam olmak mesela, adamın düşünce tarzını ortaya koyuyor.

Çoğu insan karizmatik serseri rollerini klasik Jack rollerini olarak düşünüyor. Sizin de bir aktör olarak yapmaktan hoşlandığınız bu mu?

Son günlerde basitleştirmekle ilgileniyorum. Yani zaman geçtikçe artık oynuyor olmuyorsunuz, aksine başka bir şey "oluyorsunuz", hoşlandığınız şeyler de sadelik, tutukluk gibi özellikler oluyor. Alexander benden çok küçük bir adamı oynamamı istedi. Bu karakter evde büyük ihtimalle bir despottur ama etkileyici değil. Canlandırması zor bir karakter çünkü her sahne ona başka bir felaket getiriyor ve siz de tabii ki bir aktör olarak espriyi anlamıyorsunuz, espri sizsiniz. Çok zahmetli bir karakter.

Hiç merak ettiğiniz oldu mu, eğer birkaç değişik seçim yapsaydınız siz de benzer bir hayatı yaşar mıydınız?

Sanırım herkes kendi hayatına bakıp hayal kırıklıklarıyla karşılaşabilir.

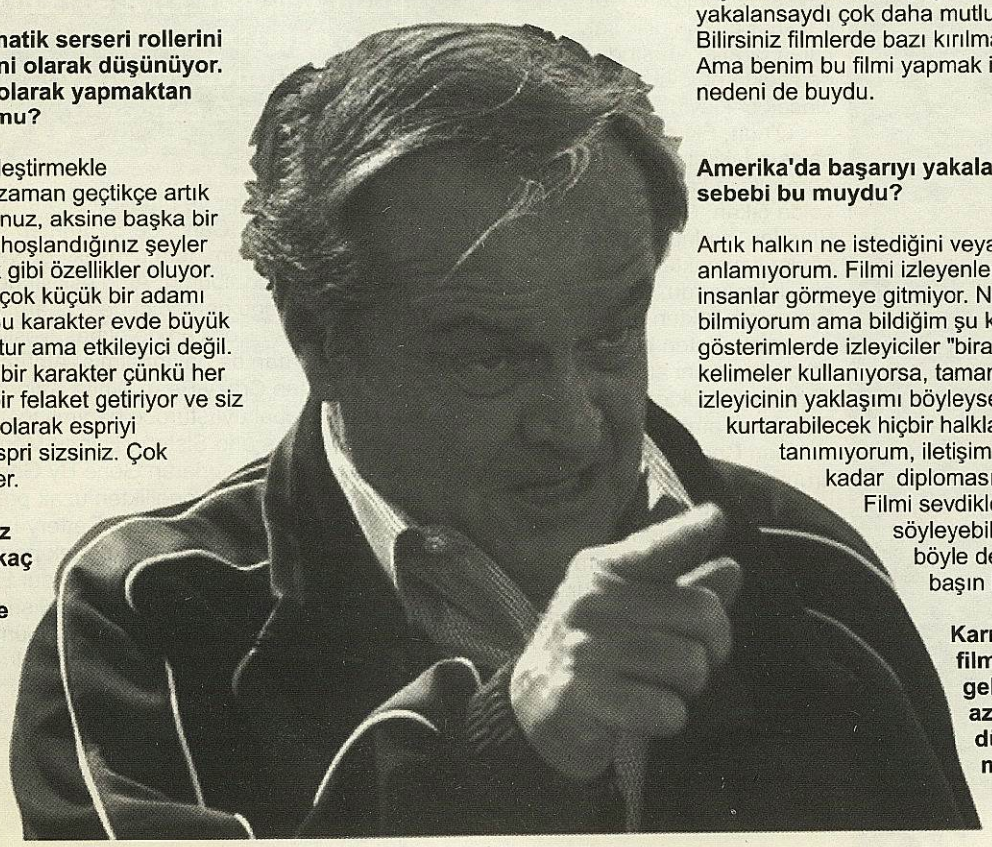

Ama bence, Schmidt benim dünyamdan çok ayrı bir insan. Ben çok fonksiyonel bir insanım ama ne zaman kendimi kurumlaşmış bir yerde bulsam, mesela askerlik gibi, sorunlar yaşadım. Böyle şeylerin bana olabileceğini düşünmüyorum. Herhalde pes ederdim, 35'ime gelmeden her şeyi tüketmiş olurdum. Biliyorsunuz, sinir krizi geçirdim. Ama öyle kalmazdım. Onun yaptığı seçimleri asla yapmazdım.

Giderek ilginçliği artan işler yapıyorsunuz

Evet, son yıllarda anladım ki orta yaş ve üzerindeki insanlar hakkında yazılmış pozitif şeyler çok az. Hepsi felaketler, başarılamamış şeyler ve kin üzerine. Sadece senaryolardan bahsetmiyorum. Tabii ki polisler, hakimler ve generaller var ama eğer bir karakterle ilgileniyorsanız onun hakkında pozitif bir şeyler bulmanız çok zor.

The Pledge hakkındaki düşünceleriniz neler?

Sean çok güzel bir film yaptı. Yapılması çok zor olan filmler bunlar. Friedrich Dürrenmatt, bu metni, İsviçre televizyonu için bir dedektif hikayesi olarak yazmıştı. Hep dominant olan "iyi adam ipuçları toplayarak kötü adamı bulmaya çalışır" modundan çok sıkılmıştı, bunun gerçek hayata çok ters olduğuna inanıyordu, o yüzden yazdı. The Pledge'i seyreden insanların çoğu "Sonunda adam yakalansaydı çok daha mutlu olurdum." diyor. Bilirsiniz filmlerde bazı kırılmaz klişeler vardır. Ama benim bu filmi yapmak istememin nedeni de buydu.

Amerika'da başarıyı yakalayamamasının sebebi bu muydu?

Artık halkın ne istediğini veya film sektörünü anlamıyorum. Filmi izleyenler beğeniyor ama insanlar görmeye gitmiyor. Ne alakası var bilmiyorum ama bildiğim şu ki, eğer gösterimlerde izleyiciler "biraz yavaş" gibi kelimeler kullanıyorsa, tamam öldün. Eğer izleyicinin yaklaşımı böyleyse, bu durumdan kurtarabilecek hiçbir halkla ilişkiler uzmanı tanımıyorum, iletişim alanında ne kadar diploması olursa olsun. Filmi sevdiklerini de söyleyebilirler ama durum böyle devam ettikçe hâlâ başın beladadır.

Karmaşık ve akılcı filmler yapmak için gelen fırsatların azaldığını düşünüyor musun?

Söylemesi zor.

35 veya 45 yaşındaysanız her şeyi oynayabilirsiniz. 55'i geçtiniz mi, doğal olarak, yapamayacağınız birçok şey olur, bu da süregelen bir kısıtlama doğuruyor. Ama ben hâlâ istediğim bir şey bulduğum zaman çalışıyorum. Arada bir "Yapacak hiçbir şey yok" dediğim oluyor ama bu durum uzun sürmüyor. Benimki gibi bir kariyeri yapmak zordur çünkü çoğu zaman için çok ticari olmayan filmler yaptım, ama biz başarı parametrelerinin içinde sayılan bir film yapmayı başardık. Bu, anonim ortaklık fikrinin baskın olduğu zamandan kalma. Şimdi holding düşüncesi baskın, 20

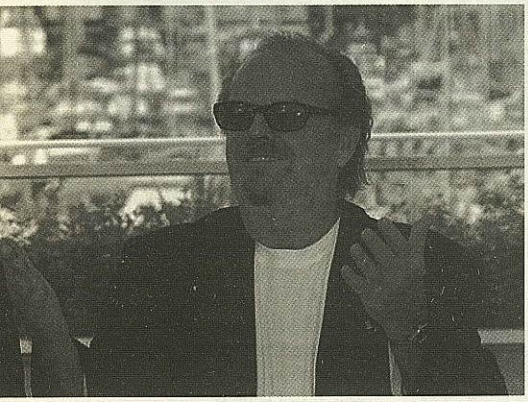

milyon dolar yapan bir filmle çok ilgilenmiyorlar. Eğitim seviyeleri ve entelektüel düzeyleri açısından insanları insanlıktan çıkartan filmler bunlar. Şimdi böyle filmler çekmeye başlamaktan çok mutlu olacağımı sanmıyorum, çünkü daha insancıl ama daha az ticari filmler yapma sürecinden çok zevk aldım. Buna saplantılı biçimde kendimi kaptırmış durumdayım ama kariyerimi bu şekilde yönlendirerek sağ çıkabilecek miyim, emin değilim.

Hayatınızın son zamanlarını nasıl değerlendirirsiniz?

Bilmiyorum! Duygusal olarak hayatımı dolduran genç çocuklarım olması şansına sahibim. 30 yaşındayken Last Resort adını verdiğim bir şeyi oluşturmaya başladım. Bu bir grup genç insan, arkadaşlar, aynı ilgi alanlarına sahip olduğum yaşıtlarımdan oluşuyordu. Çeşitli yerler oluşturmaya başlamalıydık, mesela Portekiz'de bir kale almak gibi. Hayatımızın ilerki evrelerinde de bunu bir sağlık programı gibi bir şeye dönüştürebilirdik ve belki oraya bir ücret ödememize bile gerek olmazdı. Temelde bu, belli bir yaşa geldiğinizde hayatla bağlantınızı sağlayacak bir şeye dönüşmesiyle ilgili bir fikirdi.

Sıkılmaya pek vaktinizin kaldığı söylenemez.

Ama dünyanın her yerinde, ne yapacağını bilmeden öylece oturan insanlar var. Filmleri devam ettirmek konusundaki savaşım da bu yüzden. İnsanların evden dışarı çıkarmalarını sağlayıp, kendi problemlerinden başka şeyler düşünmeye itecek ender

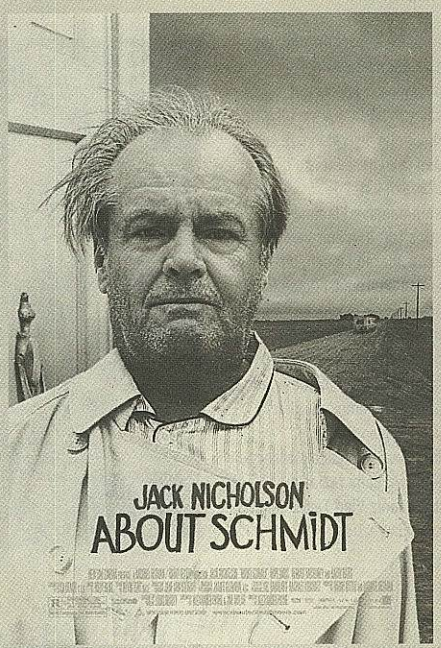

"Eğer izleyicinin yaklaşımı 'biraz yavaş' gibi kelimeler kullanmak şeklindeyse, bu durumdan kurtarabilecek hiçbir halkla ilişkiler uzmanı tanımıyorum"

şeylerden biri sinema. İlk öğretmenim bana sanat işte bunu yapar demişti, yenilik için canlandırıcı, harekete geçirici bir etken olur. Ona sanatın ne olduğunu sorduğumda bana bu cevabı vermişti ve bu şimdiye kadar duyduğum en iyi cevap. Bir sanatçı olarak yapmanız gereken tek şey şu soruyu devamlı sormak, dünyanın buna ihtiyacı var mı yok mu? Dünyanın eğlenceye ihtiyacı var, daha iyi bir dünya olmak için.

Şimdi 65 yaşındasınız. Emekli olmayı düşünüyor musunuz?

Elbette! Emekli olmayı düşünmeye Napolyon'u düşündüğüm zaman başladım. Bir kitap yapacaktım, Napolyon Cinayeti. Bu konu hakkında çok şey okudum çünkü çok ilgimi çekmişti. Ona bir metafor olarak bakıyorum: Dünyayı iki kere keşfetmiş bir adam olarak. St. Helena'da bir mahkum olduğu zaman bile Avrupa'daki en zengin adamdı. Ama emekliliği düşünmeye başladığım zamandı, bir alanda çok ileri gitmeye başladığınız zaman düşünürsünüz: Dünyayı tekrar fethetmek istiyor muyum? Bu sizi günden güne nereye götürecek? En son düşündüğüm zaman, ne yapmalıyım dedim. Sonunda anladım ki yaptığım şeyleri yapmamdaki neden, bu işe başlama nedenimle aynı. Artık emeklilik hakkında düşünmüyorum, çünkü eğer bir şeyleri ifade edemiyorsam mutlu olamıyorum. Altında yatan neden bu. Sessizlik ve huzuru severim ama sonuçta kendimi ifade edebilmem lazım. Bu beni hoşnutsuz yapar, kendimi ifade edememek... L

Çeviren: Esin Konuk

Andy Warhol 1962'de The Factory'yi bulduktan sonra orada poster boyama ve ayakkabı dizaynları gibi çalışmalar yapmaya başlamıştı. Fakat bir süre sonra The Factory'yi aynı zamanda bir film stüdyosu olarak da kullanmaya başlamıştı. 300'e yakın underground film yaptı. Bunlardan bazıları garip, bazıları da pornografikti. Bunlardan ilkinin adı Sleep'ti ve 6 saat boyunca bir adamın uyuşunu gösteriyordu... güzel günlerdi.

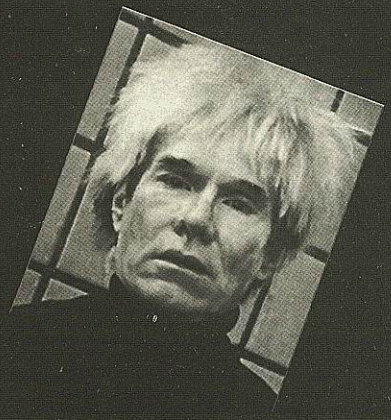

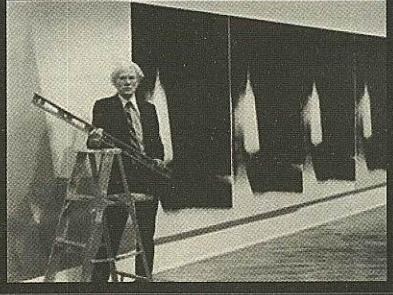

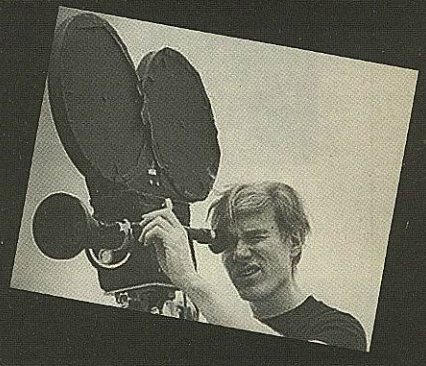

Vaat edilen romanlar diyarına hoş geldiniz!

Artemis

Artemis'te her kitap bir macera

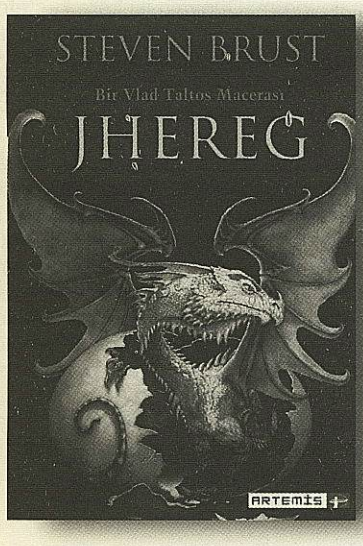

Dragaera İmparatorluğu, on sekiz ailenin sırayla hükümdarlık yapmasını sağlayan bir Döngü'ye sahiptir. Döngü'nün dışarıdan üye kabul eden tek ailesi Jhereg'in en yetenekli katili de kahramanımız Vladimir Taltos'tur. Vladimir ve dostu küçük Jhereg Loiosh, bir yandan Jheregleri dolandırıp kaçan Mellar'ın işini bitirmeye, bir yandan Ejderhalar ile Jheregler arasında çıkması olası bir savaşı önlemeye, bir yandan da canını ve itibarını kurtarmaya uğraşıyor.
Bir fantastik kurguda olabilecek her şeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

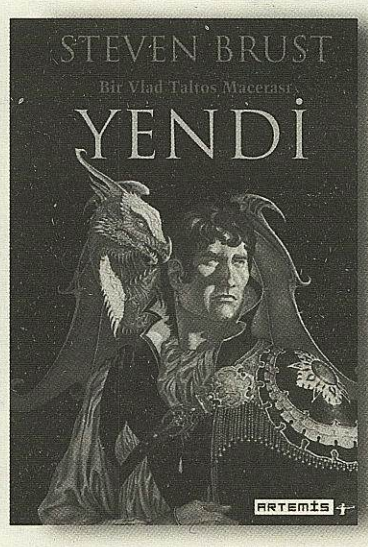

Sıkı durun, Dragaera İmparatorluğu'nda çete savaşları başlıyor!
Yendi'de Vlad Taltos'un geçmişine dönüyoruz. Vlad artık kendi şirketini kurup kendisinin patronu olmak istiyor ama işler dışarıdan göründüğü kadar kolay değil. Sokak savaşları, Aileler arası komplolar, Ejderhaların entrikaları, kurulup uygulanmaları yüzyıllar süren kumpasların perde arkasıyla tansiyon yükseliyor. Ve tüm bunların arasında Vlad hayatının aşkı Cawti'yle karşılaşıyor.
Bir fantastik kurguda olabilecek her şeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

YENİ!

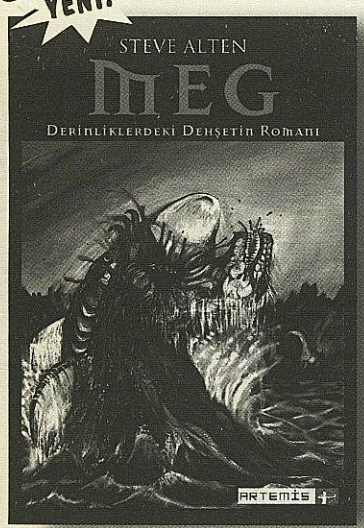

Balina büyüklüğünde, yirmi metrelik beyaz bir köpekbalığı. Yeryüzünün gelmiş geçmiş en tehlikeli avcısı. Tarih öncesinden bir Carcharadon Megalodon: Kısaca MEG. Yıllar önce çok gizli bir sualtı keşif dalışı sırasında, Pasifik Okyanusu'nun en derin yerine, Mariana çukuruna iki arkadaşıyla birlikte dalış yapan Jonas Taylor, modern aklın algılayamayacağı bir dehşetle yüz yüze gelmişti. Bu korkunç olayda yalnızca Jonas sağ kalabilmişti. Jonas'ın yaşadıklarının gerçek olduğuna kimse inanmadı. Ancak o, kendisine saldıranın bir MEG olduğundan emindi.
Jonas'ın hayal kurduğunu düşünenler yanılıyordu. MEG gerçekti!

YENİ!

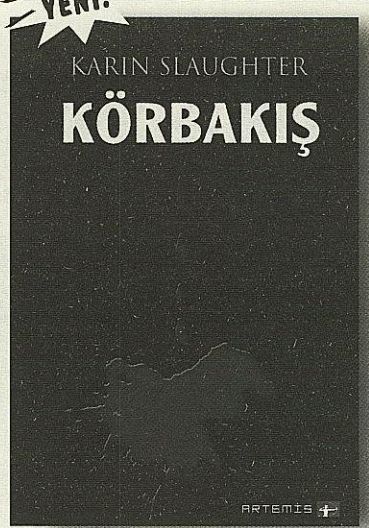

Georgia eyaletinin sakin bir şehri olan Heartsdale'de çocuk doktorluğu ve adli tabipliği bir arada yürüten Sara Linton, öğle yemeği için gittiği bir restoranın tuvaletinde genç profesör Sybil Adams'ı can çekişirken bulur. Sara, tecevüz edilmiş ve vahşice doğranmış olan kadını kurtarmaya çalışır ancak başaramaz ve eski kocası, polis şefi Jeffrey Tolliver'ı olay yerine çağırır. Jeffrey, soruşturmayı şehrin tek kadın dedektifi olan Lena Adams'la birlikte yürütür. Aynı zamanda kurbanın ikiz kardeşi olan Lena da adaletin bir an önce yerini bulması için katilin peşine düşer. Ancak tesadüfler kadar tecavüzler ve cinayetler de son bulmaz.

Çatalçeşme Sk. No: 52/2 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com

ARTEMİS

Autechre

Elektronika dünyası bugünlerde fazlaca kalabalıklaştı. Yazılım ve donanım sahibi olmanın yanı sıra yeni müziğin üretilmesi ve dağıtılması da kolaylaşınca kendimizi, hepsi de gerekli gözükmeyen renkli bir Ambient denizinde, Avant Techno, mutlu ve sarsıcı vuruşlar, yeniden yapılandırılmış samplelar ya da ses dalgalarıyla çevrili bulduk.

Bunun yarattığı ilgisizlik içinde, Fütürizmin erken dönemlerine, ister Luigi Russola'nın I. Dünya Savaşı öncesi gürültü makinelerine isterse de Stockhausen ve Xenakis'in ellili yıllardaki elektronik ses dünyasına diyelim, elektronik müziğin ulaşılmaz ve dünya dışı göründüğü o yıllara öykünen, paradoksal bir nostalji gelişti. Popüler müzikte ise Ladytron aynı türden bir öykünmeyi, Kraftwerk, Gary Numan, Visage ve benzerlerinin provokatif bir biçimde ruhsuz, geleneksel rock değerlerine karşı, efemine ve gösterişli karşı çıkışına yöneltiyor. Hesapta Steve Strange'in Top of the Pops'da göründüğü 1999 yılında gay robotlar efendilerimiz olacaktı. Bu türden muhalefet ortadan kalktıysa da fütüristler arasında, artık o gelecek gelmiş olduğundan, bir çeşit hayal kırıklığı oluştu.

Autechre bu türden bir doygunluğa adeta bir antidot oluşturuyor. Retro-fütürist çizgiye oturmadan, karmaşanın hakim olduğu 21. yüzyıl elektronikasında, keskin ve parlak bir ayrıksılıkla duruyor. Elmas-lazer ilişkisi gibi, hem onları hem de dinleyiciyi savuran, tekno uzayda keşfedilecek bakir alanların, gidilecek yeni yerlerin, yapılacak yeni gürültülerin henüz çok olduğunu gösteren heyecan verici duygular...

Pan Expers, Bine gibi şarkı isimlerinden, bazılarının son albümlerinden dolayı soyut ve beyinsel olarak nitelediği soundlarından, yatak odası usulü hardcore parça girişlerine dek Autechre, özellikle yeni başlayanlara, çıldırtıcı derecede esrarlı görünebilir.Belki de Autechre'nin ortaya çözülecek kodlar misali koyduğu müziği hack edilse, epey gelişmiş vuruşlarından oluşan ateş duvarının ötesine Matrix usulü mistik bir geçiş de yapılabilir.

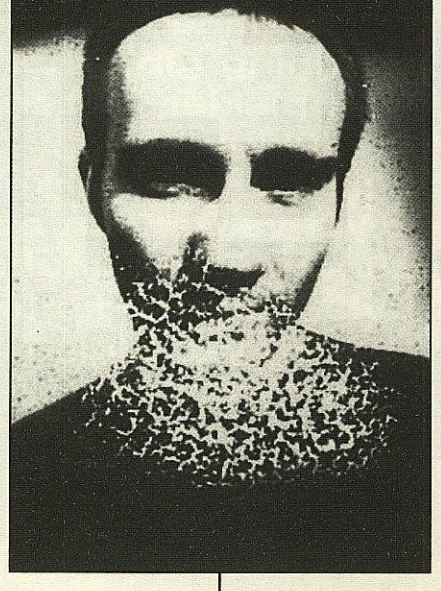

Sean Booth 'Bir şeyi temsil ya da tekrar etmeye çalışmıyoruz.' diyor. 'Sadece yaratıcı olmakla ilgiliyiz. İstediğim gezinecek bir alanımın olması... Bir şeylere bağlı kalmaktan hiç hoşlanmam. Bir şeyi aylar sonra yeniden dinlediğimde tamamen unutmuş olmayı isterim, ama parçayı bir fikir ya da tema etrafında oluşturduğunuzda bu hiç kolay değil, çünkü insanların hatırladığı tek şey o olacaktır. Bu temel kalıbı onlara vermemeyi tercih ederim.'

Frank Zappa'nın müzik yazarlığı için söylediği 'Mimari hakkında dansetmeye benzer.' sözü rock camiasında hak ettiğinden fazla ilgi görmüºtü. Ancak müziği sadece kendi hakkında olan Autechre'yi yazmak da epey sorunlu bir iş. Konuşkan insanlar olan Booth ve Brown bile, iş müzikleri hakkında konuşmaya gelince sus pus oluyorlar. Bu biraz ser verip sır vermeme, biraz da o saflığa ihanet etmeme isteğinden kaynaklı olsa gerek. Örneğin gürültüyü evdeki nesnelerle karşılaştırarak anlatan metinler yararlı olabilir ama fazlasıyla öznel kaçacağı da kesin. Ganz Graf (2002) için Alexander Rutterford'un şaşkın ama titiz bilgisayar animasyonu gibi DVD uygulamaları daha faydalı. Görmüş olsa herhalde Vassily Kandinsky'nin aklını başından uçururdu.

Doğu Londra'da röportaja giderken yanımda götürdüğüm kaset kaydedici için özür diliyorum. Hokkayla parşömen götürsem herhalde aynı yola çıkardı. Ama Brown ve Booth kasede duydukları saygıyı hemen açığa vuruyorlar.

'Biz müzik değiş tokuşu yapan bir camiada büyüdük' diyor Brown. 'Kaset olmasa her şey çok farklı olurdu, müziğe ulaşmanın başka bir yolunu bulmak çok zor olurdu. Kasede kaydedilmiş müziği de seviyorum. Walkman ve kulaklar sayesinde, her yerde müzik dinleyebilme olanağını verdi kaset.' Booth ise 'Artık kasetçalar sahibi olmadıklarını söyleyen insanlara da şaşırıyorum' diye ekliyor. 'Yeni bir şey çıktığında eskisini atmanız gerektiğinde herkes hemfikir gibi. Ama neden? Bir şeyin demode olduğuna ne zaman ve nasıl karar verilir ki ?'

'Vinil tabii ki en iyi format. CD ya hepsi ya hiç' diye fikir belirterek konuyu biraz daha ısıtıyor Brown. 'CD de atlar, cızırtı yapar. Bir CD aldınız ve setiniz çalmadı. Bitmiştir, atın artık onu. Ama kendi kaset kaydedicinizi kürdanlarla iğnelerle yeniden yapabilirsiniz. Dijitalde güç kaynağı yok olunca her şeyi kaybedersiniz. Teknolojiye sıkı sıkıya bağlı dans müziğinin de görece eski bir teknoloji olan vinille götürülüyor olması bana hep ironik gelmiştir.'

'Yeniyi izleme konusunda işi biraz daha ağırdan almaya başladık' diye sürdürüyor Booth. 'Sadece şu an kullandığımız aletleri iyice tanımak adına. Yıllar boyunca neredeyse hep aynı seti kullandık, ama bir yandan da yeni çıkan aletler bombardımanına maruz kaldık. Eskiden ise ekonomik olarak bağımlıydık. Donanım alır plug in bulamazdık. Biz de yeni teknoloji tarafından yönlendirilmeden elimizdeki silahlara daha sıkı sarılmaya karar verdik.'

'Parasız başlamıştık, 1,5 yıl boyunca da elimizdeki aletlerle uğraştık' diye araya giriyor Brown. 'Yeni bir şey almadan önce elimizdekini iyice tanımaya çalıştık.' Booth ise fikrini şöyle belirtiyor: 'Müzik yapmak için herkese aynı üç enstrüman verilse yine şikayet etmezdim. Sonuçta her şey kendi yaratıcılığınıza kalmış.'

Bu sene küratörlüğü Autechre'ye verilen All Tomorrows Parties festivalinin katılanları da ikilinin geniş zevkini yansıtıyor. 'İstediklerimiz listesini yapmak kolaydı' diyor Booth. 'Curtis Roads ve Mark E. Smith'i aynı festivalde görmek için sabırsızlanıyoruz.' Kadroda AphexTwin ve LFO'nun yanısıra A Guy Called Gerald, Cannibal Ox gibi öncüler ve Zoviet France gibi avant garde isimler de yer alıyor.

Seksenli yılların başında Afrika Bambaata ve benzerlerinin oluşturduğu electro funk sahnesine ilgi duyan Booth bir graffiti grubuyla birlikte dolaşarak etrafa kendi izlerini bırakıyordu. 'Graffiti kulüplere giremeyecek kadar genç olduğum o dönemde bir sosyalleşme biçimiydi' diyor. 'Otobüsleri boyarsınız ama aslında dikkatini çektiğiniz tek insan grubu yine diğer graffiticilerdir. Yani sadece kendinize bir alan çizersiniz, o kadar. Bir graffitici için en kötü şey darmadağın edilmiş otobüs duraklarıdır. Camlar olmadığı için hiçbir şey çizemezsiniz, üstelik yağmurdan da ıslanırsınız.'

1984 yılı geldiğinde Manchester'da Spinning gibi ithal funk plakları satan dükkanlarda takılınıyordu. 'Herkes zenciydi ve benden epey uzundu. Bana ucube gözüyle bakarlardı çünkü benim yaşadığım yerden çıkıp da kimse oralara gitmezdi.' Aynı dönemde Brown da, Run DMC veya Man Parrish'in Hip Hop Be Bop'ı gibi hip hop kasetleri yapıyordu. Ortak bir arkadaşları vasıtasıyla tanıştırılan ikilinin aralarında neredeyse telepatik bir bağ kurulmuş. Parçaları için kullandıkları adlar da ikisinin arasındaki özel dilden seçilmiş kelimeler.

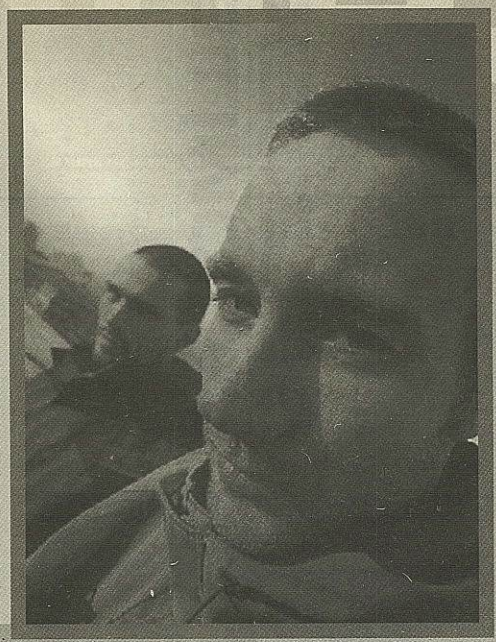

'Klasik anlamda müzik tartışması yapmıyoruz' diyor Booth. 'Kendini müzikal fikirler biçiminde sunup diğerinin hoşuna gidiyor mu ya da daha iyi bir fikri var mı diye bakma durumu gibi bir şey. Zalimlik derecesinde işbirliği yanlısıyız. Birimizin yaptığına diğeri burnunu sokmasa olmaz. İlk birlikte çalıştığımızda bir kaset alıp götürdüm, O da bir kes yapıştır işi yaptı. Başlangıç için epey senkronize sayılırdık, o yüzden de tamam dedik.
'Şu anda birbirimizi dürüst olacak kadar iyi tanıyoruz' diye ekliyor Brown. 'Dürüst olmasak birlikte yapamazdık. Diğerinin ses tonundan her şey ortaya çıkıyor...'

"...Manchester'da Spinning gibi ithal funk plakları satan dükkanlarda takılınıyordu. Herkes zenciydi ve benden epey uzundu. Bana ucube gözüyle bakarlardı çünkü benim yaşadığım yerden çıkıp da kimse oralara gitmezdi."

Hip hopun zalim minimalizmiyle Detroit'ten ve Mantronix megamixlerinden gelen seslerin doldurduğu evlerde geçen seksenli yıllar, genç Booth ve Brown için, güzel yıllardı ama işler tuhaf bir yön almaya başlamıştı. '1989da De La Sol geldiğinde gıcık etti beni. Herkes güya ne kadar iyi olduğundan bahsediyordu. Biraz beyaz müzik samplela, sonra herkes ne kadar cool olduğundan bahsetsin. Bugünlerde bir siyahın başarı kazanabilmesinin tek yolu bu. Indie basını bayılıyordu ama, 3 Feet High and Rising çıktığında ben çok kötü olduğunu düşündüm. Üstelik arkadaşım Ged, Manchester'da tanışmış onlarla, herife bok gibi davranmışlar.'

Bir başka sorun da İngiliz hip hop camiasında örnek alacak birilerini bulmaktı. Meat Beat Manifesto ve Renegade Sound gibi gruplarla teselli arasalar da bence Cabaret Voltaire ve Chakk gibi Endüstriyel Funk Noir akımının kuyruğunda duruyorlardı. Big Beat Scene'in habercisi olduklarını söylüyor Brown. 'Manchaster, baggy pantalonlar, Happy Mondays ve Stone Roses havalarıyla doluyordu. Ama bizim davet edilmediğimiz bir partiydi.'

'Sanırım bizim müziğimize gelince, herkes, kendinize saklayın çocuklar diyordu' diye açıklıyor. 'Birçok insan, hiç zahmet etmeyin çünkü biraz tuhaf bu müzik,' diyordu. 'Hip hop bağlamında bir işe yaramayacağı açıktı. Hele Hijack ve Gunshot gibi Britanya'nın en baba hip hop gruplarının bile çektiği sıkıntılar düşünülürse.'

Bağımsız bir plak şirketiyle kabusa dönüşen bir anlaşmadan sonra Autechre Sheffieldlı Warp'a yaklaştı. Bugün simgesi haline geldikleri şirket o zamanlar LFO ve Nightmares on Wax'e evsahipliği yapıyordu. İlk keşfedilmeleri Warp'un 1992 tarihli Artificial Intelligence toplaması ile oldu. Albümde ayrıca Orb'tan Dr Alex Peterson, Speedy J ve Black Dog gibi

echre

isimlerin yanı sıra birkaç değişik ad altında Aphex Twin'in parçaları da vardı. Autechre bu hareketin bir parçası olduğunu fark etti. ' Birbirimizden tamamen habersizdik' diyor Brown. 'Ama birçok ortak noktamız olduğunu hemen fark ettik.'

" Bir graffitici için en kötü şey darmadağın edilmiş otobüs duraklarıdır. Camlar olmadığı için hiçbir şey çizemezsiniz, üstelik yağmurdan da ıslanırsınız"

Autechre'nin ilk albümleri Incunabula (1993) ve Amber (1994), ev yapımı teknoda korkunç maceralar olsa da Warp'taki çağdaşlarından çok farklı şeyler değildi. Anti EP, dans sahnesiyle, 1994 Ceza Yasası'na karşı eşine az rastlanır bir dayanışma gösteriyordu.

1997'ye ve Chiastic Slide'a gelindiğinde müzikleri gitgide rayından çıkmış, neredeyse mekanik bir yaklaşım edinmişti. 'Mühendislikte bir güzellik bulunduğu fikrine gitgide daha çok inanıyorum.' diye açıklamıştı Booth o zaman. Bu eleştirideki bütün referans noktalarını yadsımanın yanı sıra doğa dışı bir şey olarak da algılandı. Ama bütün işi makinelerin değil de Brown ve Booth'un yaptığından kimsenin şüphesi yoktu. İzleyen her albümlerinde hem kendi meraklarını hem de hayranlarınınkini testlere soktular. Sonunda da en kesinlikli, en mikro cerrahi usulü yapılmış albümleri çıktı ortaya.

Confield son albümleri için hazırlık oluşturmuştu. Draft 7.30 ise, öncekinden daha akışkan ve şekilli görünüyor. Yine de kıtır kıtır ve tırtıklı dokuya sahip müziklerinin etkisi aritmik vuruşlar, sağa sola vuran parçacık bombardımanları ya da cam üzerinde yürüyen kırkayak sesinin işlendiği samplelarla en üst seviyeye çıkıyor.

Draft 7.30'da uçlara daha az yakınlıkta geçiş parçaları da var. Theme of Sudden Roundabout'da şekiller zar zor seçiliyor. Film Noir benzeri gerilimler taşıyan anlar da var ama metalik çalılıkların arasından sıcaklık ve ışık süzülüp geliyor.

1970 ve 72 doğumlu Brown ve Booth, ilk elektro pop dalgasını yakalamak için fazla gençtiler. Kraftwerk sahneye çıktığında emeklemeye bile başlamamışlardı. Fütüristik ataları ise onlar doğmadan göçüp gitmişti. Ama yaklaşımları hepsine karşı o derece hürmetkar değil. Stockhausen gibi uzay istasyonlarına uğramış ya da en azından kıyısından geçmiş elektronik öncüler hakkında ne düşünüyorlar mesela?

'Stockhausen'i ilk kez 1991'de duyduk.' diye hatırlıyor Booth. 'Ama birkaç sene sonra Todd Dockstader'i duyuncaya kadar anlamadım. Stockhausen kendi teorilerine yenik düştü, Kontakte ve Gesang Der Junglinge dahil olmak üzere üç ya da dört iyi eseri var... Dockstader'de ruh daha çok, daha sıcak... Concrete hakkında da uzun yıllar düşünmedik. Sonra Serialism dedikleri şeyin ne olduğunu anladım. Bu anti-ritmik tutum beni soğuttu. Sadece ritmik tutumu destekleyenler kadar kötü gözüktü. Ben sana karşıyım, şimdi de burda kısıldım kaldım, gibi bir şey yani... O dönemde işkembeden atan bir yığın besteci de var. Benim en sevdiklerim ise Ligeti ve Xenakis, bir de tabi Dockstader. Varese de var, özellikle Poeme Electronique.'

Autechre akademik dogmaya karşı, ama entelektüellik karşıtı değiller. Booth çağdaş korsan radyoların fraktal yapısını övüyor. Sürekli yeniden canlandırılmış vuruşları yaymadaki kalıcı ve insafsız kanun dışılığı onların işlerine de çağdaş bir arka plan oluşturuyor. Söylemeye gerek yok ama, mainstream dans müziğinin tiranik baskısından çok yakınıyorlar.

'Anlıyorum tabii, sabit yapıya dayalı bir müzik dinlerken öngörme ve arınma hali söz konusu. Loop değişir yeni bir loopa girersin. O loopu algılayan beynin bir süre rahatlar, tam bir sonraki değişimden önce daha fazla dikkat vermeye hazırken, tam heyecanlanırken eyleme geçiriyorsun. Gerilim-rahatlama, gerilim-rahatlama şeklinde. Ama sonu kolay öngörülen filmleri sevmem, öngörülebilir müziği de...O türden bir güvenlik duygusuna ihtiyacım yok benim. Bir yığın olası permütasyon var, bir yığın müzik çeşidi, müzikten bekleyebileceğiniz birçok yenilik var.'

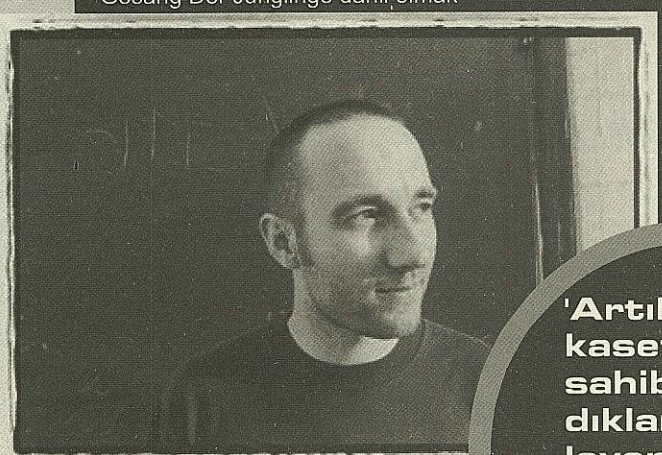

'Artık kasetçalar sahibi olmadıklarını söyleyen insanlara da şaşırıyorum'

Sean Booth

Draft 7.30, Warp Records'tan çıktı.

Yazı-Röportaj: David Stubbs
Derleyen: H. Cahit İnal
The Wire, Sayı 230.

trip v2.0 @HERA

mayıs '03

1	perşembe	Trip
2	cuma	Sound & Vision by Gökhan
3	cumartesi	Hakan Tamar
4	pazar	Trip
5	pazartesi	Trip
6	salı	Trip
7	çarşamba	Ergun Vatan
8	perşembe	Trip
9	cuma	beat surrender by Saffet Sözen
10	cumartesi	Zafer Tipigil
11	pazar	Kodein by Dida
12	pazartesi	Trip
13	salı	Trip
14	çarşamba	dün gece barda by ECE
15	perşembe	Pixies gecesi
16	cuma	Lull-abye
17	cumartesi	24 hour party people
18	pazar	Trip
19	pazartesi	Rock & Roll by Kaan Çaydamlı
20	salı	Trip
21	çarşamba	Coppacabana by Şahin Uruk
22	perşembe	The Smiths / Morrissey partisi
23	cuma	Hakan Tamar
24	cumartesi	Vertigo-go by Hilmi Tezgör
25	pazar	tamirci, Sait
26	pazartesi	Cenk Taner
27	salı	Trip
28	çarşamba	1980'ler tribi by Mete Avunduk
29	perşembe	Jeff Buckley tribute by TAIFU
30	cuma	Hakan Seyrek
31	cumartesi	Coppacabana by Şahin Uruk

chet baker. copenhagen 1978 / photo by jorgen bo

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

Miller
GENUINE DRAFT

COVER'IN KRALI MARTIN GORE

Nitsa Çukurel

Yeni albümde, Lou Reed, Nick Cave and the Bad Seeds, Iggy Pop, Kurt Weill, John Lennon, Brian Eno ve David Essex gibi isimlere ait parçaların farklı yorumlarına yer verilmiş.

Besteci Martin Gore ikinci solo cover albümünü 28 Nisan'da piyasaya sürdü. Albümden ilk single, 14 Nisan'da çıktı. Gore, albüme dahil ettiği parçaları seçerken hiçbir ticari kaygı gözetmemesine rağmen bu kez az da olsa reklam yapmayı kabul ederek röportajlara çıkmaya başladı.

Tam adıyla Martin Lee Gore'u Depeche Mode'dan tanıyoruz. Grubun çıkarttığı son derece başarılı "Exciter" albümü ve Türkiye'ye de uğradığını hatırlayacağınız dünya turnesinin ardından, geçtiğimiz 18 ay boyunca yan gelip yatarak başarının tadını çıkarmak yerine yoğun biçimde stüdyoya kapanan Gore, yıllardır kendi hayatına şu ya da bu şekilde etki etmiş parçaları seçerek yeniden keşfetmekle uğraştı. 1989 tarihli Counterfeit'in ardından ve ona benzer biçimde, Counterfeit² de oldukça farklı etkileşimlerle oluşmuş bir koleksiyon. Fakat ilk Counterfeit'in aksine, yeni albüm, 21 yıllık deneyiminin ışığında, parçaların orijinal hallerine çoğunlukla sadık kalmakla beraber çok daha fazla mühendislik içeren, ince eleniş sık dokunmuş ve daha karanlık bir albüm olmuş, tabii bunun en büyük etkeni olarak iki albüm arasında geçen zaman ve bu zamana bağlı olarak müzik dünyasındaki değişimleri gösterebiliriz.

Martin Lee Gore, 1961 yılının 23 Temmuz'unda, İngiltere'de, Essex'in küçük bir kasabası olan Basildon'da doğdu. Müzikle tanışması yerel bir kilise korosunda şarkı söyleyerek oldu ve bunu katıldığı "Norman and the Worms" adlı grubun gitaristi olması izledi. 1979 yılında, Andy Fletcher ve Vince Clark ile beraber, daha sonraları "Composition of Sound" ve en nihayet Depeche Mode olarak ismi değişecek olan "French Look" grubunu kurdular. Bunlar dışında Martin Gore'un müzik hayatındaki temel taşları Vince Clark ile birlikte kurdukları "No Romance In China" ve 1970'lerde Martin Gore ve Andy Fletcher'in 30. Doğum günleri için kurdukları glamrock grubu "The Sexist Boys" sayılabilir. Bu grupta The Mission üyesi Wayne Hussey, King of Fools üyesi Roy White ve Dave, Robert Marlow ve eski Lloyd Cole & the Commotions üyesi Steven Irving de vardı. Hazır özgeçmiş bilgileri vermeye başlamışken meraklıları için birkaç "Bunları Biliyor muydunuz?" detayına yer vermek gerekirse... Martin Gore'un en sevdiği grubun Velvet Underground, en sevdiği şarkının James Carr'dan Dark End of the Street, en sevdiği albümünse Beatles'ın "White Album"ü olduğu söyleniyor. Depeche Mode albümleri arasından en çok Ultra'yı, şarkılarından "Policy of Truth", "Stripped" ve "Shake the Disease", videoları arasından da en çok "Enjoy the Silence"ı seviyormuş. (Bu arada en sevdiği spor futbol, gittiği yerler arasından en çok beğendiği Cape Town, en büyük korkusu da tecavüzmüş, her ne kadar doğruluğu ya da ne kadar faydalı bilgiler olduğu tartışılabilirse de...)

Yukarıda da bahsedildiği gibi, David Gahan'ın da vokalist olarak katılmasıyla, Depeche Mode vaftiz edilmiş oldu. İlk albümleri "Speak and Spell" (1981), zamanın tüm teknolojik olanaklarının kullanıldığı, Clarke'ın akılda kalıcı melodilerinin bu olanaklarla süslendiği sound'larını belirledi ve özellikle ilk single "Just Can't Get Enough" ile albüm İngiltere'de büyük başarı elde etti. Fakat albümün çıkışını takip eden birkaç ay içinde besteci Clarke aniden gruptan ayrılarak şarkıcı Alison Moyet ile "Yazoo"yu kurunca, grubun geleceği bir süre belirsiz kaldı. Bu belirsizlik süreci, Gore'un grupta besteciliği devralması ile nihayete erdi. 1982 tarihli "A Broken Frame" bu yeni oluşumun ilk eseri olarak, ilk albümden çok farklı bir çizgide değildi ve kendini hala "çok iyi bir besteci olarak görmeyen" Gore'un parçaları 1983 "Construction Time Again. Some Great Reward" ile daha emin bir yere oturdu ve bu, Gore'un ruhani konulardaki şüpheleri ("Blasphemous Rumors") ve psiko-seksüel manipülasyon ("Master and Servant") gibi konulardaki kaygılarının ortaya çıkmasıyla birlikte Depeche Mode'un sanatsal ve ticari patlama sürecini oluşturdu. Eşitlikçi single "People are People" dünya çapında bir hit oldu ve müziğin daha endüstriyel bir yapılanmaya doğru kaymasının habercisi oldu. 1986'da "Black Celebration" bu çizgide devam ederek grubu müzik dünyasında gittikçe daha da güçlenen bir temel ticari güç haline getirdi. 1989'da Martin Gore'un çıkardığı solo albümü takip eden "Violator" ve 1993 yılının "Songs of Faith and Devotion" albümleri her ne kadar listeleri alt üst etmiş de olsa, grup içi anlaşmazlıklar "Ultra" albümüne kadar 4 senelik bir araya sebebiyet verdi. Ardından 1998'de iki singles albümü ve son olarak da 2001 yılında hayranlarını yeniden Depeche Mode'a kavuşturan Exciter çıktı.

Her ne kadar Depeche Mode'u Depeche Mode yapan en önemli unsurlardan biri Martin Gore'un besteciliği de olsa, solo albümü için stüdyoya kapandığında bu albümü, çocukluğundan beri etkilenmiş olduğu; pop hitlerinden kült efsanelerine kadar uzanan geniş yelpaze içinden seçtiği parçaları yorumlayarak oluşturmayı tercih etmiş.

Gore'un 1989 baskısı Counterfeit EP'nin içine dahil ettiği parçaların listesi şöyle:

- Joe Crow - "Compulsion"
- Tuxedomoon - "In a Manner of

MARTIN GORE

Speaking"
- Durutti Column - "Smile in the Crowd"
- Comsat Angels - "Gone"
- The Sparks - "Never Turn Your Back On Mother Earth"
- Boney M. - "Motherless Child"

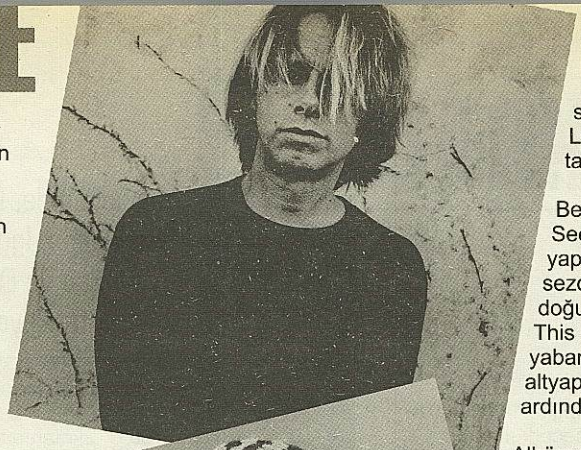

Bu albümün hazırlanış aşamasında hiçbir ticari kaygı gütmeyen Martin Gore, zamanında birçok röportajı da reddetmişti. Buna kanıt olarak seçtiği parçaların çoğunun kalabalık bir dinleyici kitlesi tarafından bilinen parçalar olmamaları da gösterilebilir.

Martin Lee Gore'un ikinci cover albüm çalışması daha önce de belirtildiği gibi 18 aylık yoğun bir stüdyo çalışmasının meyvesi. Albümde ilk Counterfeit'e göre çok daha tanınmış, Lou Reed, Nick Cave and the Bad Seeds, Iggy Pop, Kurt Weill, John Lennon, Brian Eno ve David Essex gibi isimlere ait parçaların farklı yorumlarına yer vermiş. Bu isimler kadar parçalar da birbirinden oldukça farklı; bir çeşit 21. yüzyıl blues sound'undan muhteşem elektronik balladlara, hatta alternative-country esintilerine kadar birçok değişik altyapıyı birleştirmiş. Böylesine geniş bir spektrumdaki hazineyi gün yüzüne çıkaran ortak unsur ise, Martin Gore'un bu parçalara olan içten, duygusal bağı:

"Alışıldık hayran perspektifinin ötesine geçmek istedim," diyor Gore; "bu şarkılarda her nasılsa albüme çıkış noktası veren sevdiğim bir yan var. Derin duygularla ilgili sanırım. Kişisel bir bağ olmalı." Counterfeit[2] bir yerde, her şeyden önce Martin Lee Gore'un niçin müzisyen olmaya karar verdiğini açıklayabilecek nitelikte. "Burada cover'larını yaptığım sanatçıların büyük çoğunluğu olmasaydı, bugün yaptığım gibi şarkılar yazamazdım."

Albüm, orijinali Blind Willie Johnson'a ait "In My Time Of Dying" ile açılıyor ve parçanın orijinal halindeki (Bob Dylan ve Led Zeppelin tarafından seslendirilmesinden önce adı "Jesus Make Up My Dying Bed" idi) blues'un kendine has hüzünlü atmosferine elektronik parıltılar ekleniyor. Gore, parça hakkında şöyle diyor: "Hiçbir zaman dindar bir insan olmamama rağmen bu şarkı inancın tüm ölüm sürecine nasıl yardımcı olduğuyla ilgili, ve benim için anlamı da bu. Bu fikir hoşuma gidiyor."

İkinci parça, albümden ilk single olarak çıkan, orijinali "İngiltere top 10 listelerine giren en acayip David Essex parçası" olarak tanımlanan "Stardust". Martin Gore, bir röportajında bu parçanın single olarak seçilmesinde belli bir strateji olmadığını, zaten ticari kaygılarla ortaya çıkmamış bir albümde hangi parçanın single olarak öne sürüleceğinin pek fark etmeyeceğini, o yüzden zor da olsa bunu seçtiklerini söylüyor.

Ardından rock'n'roll öncesinden başarılı bir country şarkısı olan "I Cast A Lonesome Shadow"un (Hank Thompson) techno-noir altyapısıyla yeniden şekillenmiş hâli geliyor. Onu da Julee Cruise'un paralel bir evrende hepimizin kopyalarının muhteşem yaşamlar sürmekte olduğunu anlatan David Lynchimsi masalı "In My Other World" takip ediyor.

Beşinci parça, Nick Cave and The Bad Seeds'in "Loverman"deki canlı blues yapısının şiddetle "kötülük" ve "cinsellik" sezdiren bir trip-hop altyapısıyla yeniden doğuşundan oluşuyor. Brian Eno'nun "By This River"ının garip şekilde sakinleştiren yabancılaşma duygusunun elektronik altyapıyla yeniden ele alınması bunun ardından geliyor.

Albümdeki herhalde en "olduğu gibi" kalmış olan parça, Kurt Weill'ın tanrısız bir evrene dair ilahisi "Lost In The Stars". Gore, parçayla ilgili "Bir anlamda 'In My Time Of Dying'e tam bir antitez" diyor. "Lost In The Stars, tanrı fikrinden tamamen vazgeçen, güç durumda ve çaresiz, yardıma muhtaç kalmakla ilgili bir parça. Ben bu duyguların her ikisini de herhangi bir zaman diliminde yaşıyorum." John Lennon'un "Oh My Love" parçasının hafif salıntılı bir versiyonu için ise "Herhalde albümdeki en 'gün gibi ortada' olan şarkı" diyor. "John Lennon benim için herhalde tüm zamanların en iyi üç bestecisi arasına filan girer ve bu şarkı da özellikle zor bir şarkı. Akorların elimizden geldiği kadarını tuttuk, fark edilmeden atlatabilecek olduklarımızı ise atlattık" diyor.

Martin Gore, ilk kez Almanca bir şarkı söylediği albüme, Nico'nun "Das Lied Vom Einsamen Mädchen" (Yalnız Kızın Şarkısı) şarkısını dahil etmiş. Bu, bazı çevrelerce şaşırtıcı karşılansa da Gore, bu şarkıyı çok sevdiğini ve her ne kadar albümü dinleyecek olanların büyük kısmının bu şarkıyı anlamayacak olduklarından haberdarsa da bu durumun şarkıyı albüme almasını engellemediğini söylüyor.

Son iki parça olarak içinde David Bowie'nin saksafon solosunun önce tersine döndürülüp, ezberlendikten sonra tersten çalındığı, sonra da bunun yeniden tersine çevrilerek, orijinalinin ilginç bir versiyonunun bulunduğu Iggy Pop şarkısı "Tiny Girls" ve Gore'un da gülerek belirttiği gibi, Lou Reed'in "Candy Says" parçasının "orijinalinden bile daha" yavaş ve uyuşuk ("drugged out") bir cover'ı seçilmiş.

Martin Gore, Counterfeit[2]'nin çıkmasıyla birlikte bir Avrupa turnesi planlıyor. Bu arada Depeche Mode'un solo albüm çalışması içinde olan tek elemanı Gore değil, Dave Gahan da adının "Paper Monsters" olduğunu duyurduğu albümünü haziranda çıkarmayı planlıyor. Andy Fletcher ise kendi şirketi bünyesinde çıkarttıkları elektronik pop grubu "Client" ile ilgileniyor. (Client'ın ilk single'ı "Prince Of Love" 7 Nisan'da piyasaya sürüldü) Tüm bu farklı oluşumlar ve uğraşları içerisinde yeni bir Depeche Mode albümü düşünülüp düşünülmediği merak konusu olduğunda, Martin Gore, 2003'ün bireysel çalışmalarına getireceği sonuçların ışığında yıl sonunda toplanacaklarını ve yeni bir Depeche Mode projesi için görüş alış verişinde bulunacaklarını belirtiyor.

Her ne kadar ticari olmaktan çok duygusal bir geri bildirim niteliği kazansa da Counterfeit[2], mayıs ayından başlayarak gerek kemikleşmiş Depeche Mode dinleyicisini, gerek albümde parçaları yer alan sanatçıların hayranlarını, gerekse uyandırdığı merak eşliğinde karşılaştırmalı bir dinleme eylemine girecek yeni bir kitleyi oldukça meşgul edeceğe benziyor. L

ONLARIN HAYATLARINI DEĞİŞTİREN ALBÜMLER

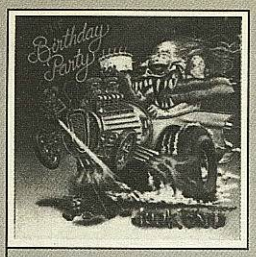

Nick, The Beatings
The Birthday Party
Junkyard
(4AD, 1982)

Favori albümüm The Birthday Party'nin Junkyard'ı, özellikle içindeki, "The Dim Locator" ve "Six Inch Gold Blade". Çok manyak bir albüm; çaldığınız zaman normal bir insanı tamamen en uç noktalara götürebilecek güce sahip. Bu albümün birçok kopyasını kız arkadaşlarıma verdim ama en sevdiğim tarafı herhangi bir yerden £5'a tekrar bulabilmeniz. Hatta şu anda bende 2 tane var çünkü bir kopyasını dükkanda gördüm ve ona acıdım.

Tim DeLaughter, The Polyphonic Spree
Various
Walt Disney's Robin Hood
(Disney, 1972)

Tüm zamanlar için favori albümüm Walt Disney'in Robin Hood hikaye kasedi. Hastalandığım zamanlar böyle kasetler dinlerdim. Çok hastalanırdım yani bu da, bu kasetlerden çok aldım demek oluyor. Onları seviyordum çünkü eğlendirmeleri için kendi hayalgücünü kullanman gerekiyor ki, bu da şimdi sahip olduğum hayal gücümden büyük ölçüde sorumlu. Özellikle bu albümü çok severim. İçinde çok sevdiğim Roger Miller şarkıları var, bence o harika bir hikaye anlatıcısı.

Robert Harvey, The Music
Bob Marley and the Wailers
Legend
(Tuff Gong, 1984)

Legend'ı bir garaj satışında aldım, albüm Bob Marley'le tanışmamı sağladı. Sonra gidip ilk dört albümü de aldım, hepsi muhteşemdi, içinde birçok duyguyu barındıran harika şarkılar. En iyiyi seçmek zor ama Legend en iyi parçaları topluyor.

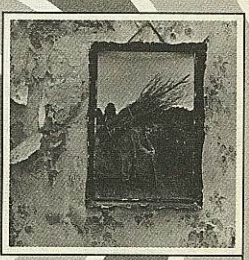

JC, The Warlocks
Led Zeppelin
Led Zeppelin IV
(Atlantic, 1971)

Çok seksi, ayrıca tasvirler ve imgeler tek kelimeyle muhteşem. Arılar vızıldamaya başlar (arı vızıldaması taklidi yapıyor) ve gitar girer (kafasını sallayarak gitar çalıyormuş gibi yapıyor). 12 yaşımdan beri en sevdiğim albüm. Büyük bir etkileri oldu mu? Evet kesinlikle. "Stairway To Heaven"da gitarlar var ve biz gitar çalıyoruz. Ayrıca çok uzun ve biz de çok uzun şarkılar çalıyoruz.

Gruff Rhys, Super Furry Animals
The Beach Boys
Surf's Up
(Stateside, 1971)

Bu gelmiş geçmiş en iyi albüm müdür bilmiyorum ama öyle olduğunu umuyorum. Mike Love'ın berbat "Student Demonstration Time"ının yanında bizi Super Furry Animals olarak bir araya getiren bir albüm bu. Surf's Up'da bence Brian Wilson'ın en iyi şarkısı olan "Till I Die" var, bir de Carl'ın "Feel Flows"u, bu da Wilson kardeşlerin kutsal bir şarkı sözü yazarı ordusu olduklarının göstergesi.

John Mullin, The Basement
The Impressions
Keep On Pushing
(ABC, 1964)

Favori albümüm Keep On Pushing. The Impressions Curtis Mayfield'ın ilk grubuydu. Ve güzel kokuyor.

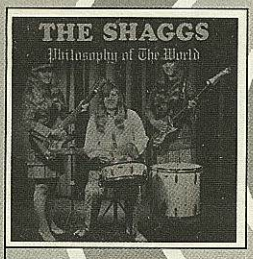

Brian Chase, Yeah Yeah Yeahs
The Shaggs
Philosophy Of The World
(Third World, 1969)

The Shaggs, kültürel olarak dış dünyayla bağlantısı kopuk olan New Hampshire Fremontlu, babaları tarafından müzik yapmaya zorlanmış 3 kız kardeşten oluşuyordu. 1969'da kaydedilen Philosophy Of The World düzensel orijinalliği, gençliğin yaratıcılığını ve kızgın cinselliği birleştirip mevcut olan en iyi pop-rock albümünü oluşturuyor.

Christian Datsun, The Datsuns
Led Zeppelin
Led Zeppelin II
(Atlantic, 1969)

Led Zeppelin'in II. albümünü dinlemek hayatımı değiştirdi, o kadar iyiydi. Whole Lotta Love hoparlörlerden duyulmaya başladığı ilk saniyelerde bağlanmıştım. Bu kadar güçlü, kirli ve esaslı bir ses daha duymamıştım. O zamanlarda radyolarda Bros ve Bananarama çalınıyordu. Led Zeppelin II'deki bütün şarkılar muhteşem. Hatta gitar çalmayı bu albümle öğrendim. Her gün dinler ve Led Zeppelin'in yarattığı sihrin birazını bile yakalayabilmek için, onunla beraber çalmaya çalışırdım.

Carl Barat, The Libertines
The Velvet Underground
Loaded
(Atlantic, 1970)

Lou Reed ayrılmadan önce beraber çıkarttıkları son albümdü, üstelik içinde "Sweet Jane" ve "Rock & Roll" var. Daha fazla ne söylenebilir?

James Skelly, The Coral
Wet Wet Wet
Popped In Souled Out
(Precious, 1987)

Bence tüm zamanların en iyi albümü Wet Wet Wet'in Popped In Souled Out'ı. Neden mi? Onu analiz edemem, çok zahmetsiz.

Hell Is For Heroes
Fugazi
Repeater
(Dischord, 1990)

Bir albümü en iyi olarak nitelendirebilmek imkansız. Ama bu albüm konusunda hepimiz aynı görüşteyiz. Hâlâ taze, önemli ve özgün tınlıyor.

Didz, The Cooper Temple Clause
Sonic Youth
Washing Machine
(Geffen, 1995)

Grupta bunun için bir çok adayımız var, mesela birkaç tane Led Zeppelin albümü, Mezzanine (Massive Attack), Dark Side Of The Moon (Pink Floyd) ama benim şahsi favorim, benimle aynı fikirde olan birini bulamasam da Sonic Youth, Washing Machine. İlerde değişebilir tabii.

Casey Chaos, Amen
The Stooges
Fun House
(Elektra, 1970)

Bence tüm zamanların en önemli kaydı, şüphesiz Fun House. Piramitlerden bile daha önemli. Kraliçenin vajinasından da önemli. Her şeyden daha önemli. Saf olan her şeyin bir sembolü ve bir dahinin mutlak işareti.

Sarah Cawood
The Byrds
The Byrds Greatest Hits
(CBS, 1967)

Son zamanlarda en çok dinlediğim "The Remote Party", Idlewild. Doves'ın Last Broadcast'iyle beraber ensemdeki tüyleri diken diken ediyorlar. Ama tüm zamanlar için The Byrds Greatest Hits. Özür dilerim, ben eski bir hippiyim!

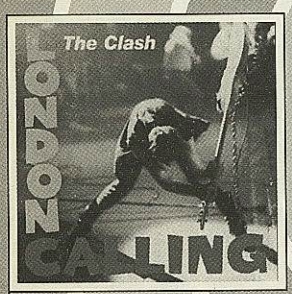

Emily Eavis
The Clash
London Calling
(CBS, 1979)

Sadece çok önemliler.

The La's
The La's
(Go! Discs, 1990)

Pete Doherty, The Libertines
Love
Four Sail
(Elektra, 1969)

Neden mi? Eğer neden sevdiğimi açıklayabilseydim onları dinlemezdim.

Çocuk ve Gelecek:

Cahit İnal

nobukazu takemura

Takemura'nın albüm kapaklarına kadar yayılan çocuksu estetik tarafından tasarlanan robotlar hiç de korkutucu, karşı ütopya robotları gibi durmuyorlar.

Bazı müzisyenler vardır ki, tıpkı üç beş yılda bir film anca yapmış Tarkovski misali, nadiren ve iyi albümler çıkarır, daha sık yapamaz ya da yapmak istemezler. Kimisininki mükemmeliyetçilik dolayısıyla böyle çalışır, kimisinin de sadece saati böyle işler. Başka türlü müzisyenler ise, The Fall'un Mark Smith'i gibi senede birkaç albümle bile yetinemezler, yaratıcılıkları dürter, duramaz, sonunda da işkolik damgasını yerler. Japon besteci ve DJ Nobukazu Takemura kesinlikle ilk kategoride olmayanlardan. Elektronik müzik dünyasındaki ağırlığı yeni yeni hissedilmeye başlandıysa da artık onyıllarla ölçülmeye ölçülen müzisyenlik yaşamına senede ortalama birden fazla albümle devam eden, ultra yaratıcı müzisyenlerden. Geçen yıl Japonya'da yayınladığı 10th albümünün uluslararası baskısı şubatta, Assembler 2 ise nisan başında Chicagolu Thrill Jockey (Tortoise, Isotope 217, MOM, Oval) etiketiyle yapılırken daha önce Child's View-Funfair albümünü yayınlayan New Yorklu Bubble Core Records da Song Book adlı double albümünü piyasaya sürdü.

Kyoto'da yerleşik olan Takemura, Osaka'da liseye devam ederken çalıştığı plak dükkanında, DJ Red Alert'ten etkilenerek, hip hopa merak sarmış. Aktif müzisyenlik yaşamına ise yine Osaka'da hip hop DJ'i olarak, DJ Takemura adıyla başlamış. Ama ilk esin perileri arasında, seksenli yıllarda neredeyse hiçbir adam gibi müzisyenin kaçamadığı, punk ve new wavei gösteriyor. Yeni yetmelikte çalıştığı plakçıda, Free Jazz ve hip hop ile tanışan dj, seksenli yılların sonuna doğru hip hoptan biraz uzaklaşıp bu yıllarda club djliğine soyunmuş. Öte yandan da Aki Onda ve Boredoms'ın Yamatsuke Eye'si ile daha farklı sulara yelken açan Audio Sports adlı bir birliktelik oluşturmuş. Bu dönemdeki esin perileri arasına John Cage, John Coltrane, Brian Eno, Robert Wyatt ve Afrika Bambaata gibi isimler katılmış.

Takemura'nın doksanlı yılların başındaki eğilimleri, acid jazz ve bossa novayı gösteriyor. Bu döneminde yer aldığı Spiritual Vibes adlı grubu, bu geleneklerden bolca yararlanıyor. 94 yılında kendi adıyla çıkardığı albümü Child's View (ki Takemura daha sonra albümden aldığı bu isim altında, belli bir stildeki albümlerini yayınlamaya başladı) acid jazz geleneğinden ve geleneksel Brezilya ritimlerinden de çokça faydalandığı, türünün klasikleri arasına kafadan girecek derecede iyi bir albüm. Ama bestecinin kariyerinde beni asıl ilgilendiren dönem, tam da bundan sonra başlayanı. Bu dönemde artık Takemura hip hop - Acid Jazz djliğinden iyice uzaklaşıp mixerin başında daha çok elektronik müzik bestecilerini andıran bir tavırla durmaya başlıyor. Child's View (analog version, 1994) ile başlayan bu dönemde Takemura, vatandaşı Susumu Yokota'ya da yakın bir tarzda, analog seslerle elektronik olanı güçlü, matematiksel bir yapıda birleştiriyor. Ama kendisini açıkça belli etmeyen güçlü bir yapıda gerçekleşen analog-elektronik kaynaşması, insanı rahatsız eden virtüözite destekli Chick Corea Fusion'una hiç benzemiyor. Bu çizgide yaptığı Child's View imzalı albümleri Funfair (1999) ve Sabure EPsi ile kendi adıyla yayınlanan Hoshi No Koe (2001), 10th (2002) ve Songbook (2003) albümleri

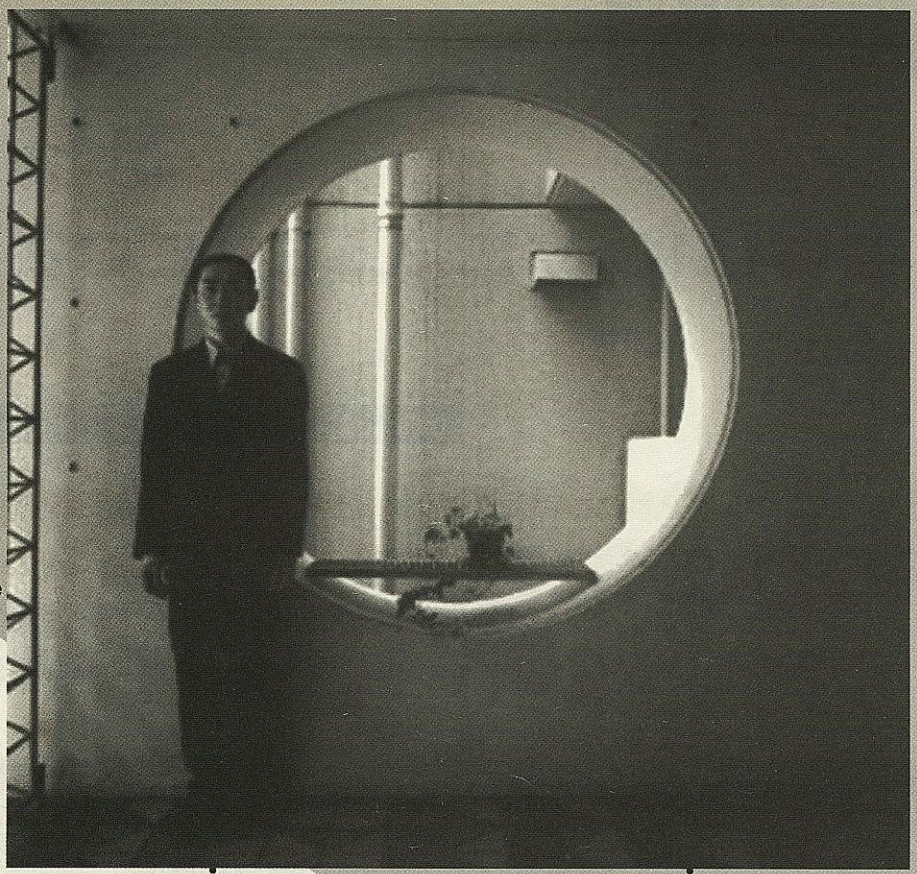

doyumsuz dinletiler sunuyor.

DJ Takemura Kyoto'da yerleşik olabilir ama Tokyo'ya sık sık uzanıp Shibuya Kei sanatçılarıyla işbirliği yapıyor. Bu sanatçılardan biri, bana hep Japonya'dan bir Bjork çıksa kim olur sorusunun yanıtıymış gibi gelen Takako Minekawa. Onun 1999'da çıkardığı remiks albümü Ximer'da, Takemura'nın remiksi Kid Loco, Cornelius ve Oval'inkilerle birlikte yer aldı. Bu albümde de, genelde de, Takemura'nın müziğiyle en çok benzeşen Oval'ınkisi. Dahası Takemura'nın son dönemindeki birçok bestesinde, Oval'in 94 Diskont ile açtığı yolu izlediğini söylesek pek abartmış olmayız. Oval'in efsanevi albümü kadar yoğun değil belki Takemura'nın müziği, ve atlayan CD sesleri de artık yeni sesler değil, ama bu da bir zayıflık oluşturmuyor. Çünkü o, gücünü tıpkı geleneksel Japon resmi ve haikuları gibi basitlikten ve sadelikten alıyor.

Takemura'nın müziğine hakim başka bir öge de, bu sadelik ve saflıkla başbaşa giden çocuksuluk. Bestecinin aka.'sı Chid's View'de, ya da Bambino, Curious Child gibi şarkı isimlerinde bunun ipuçları açıkça görülüyor. Ama müzikteki bu çocuksuluk sadece saflıktan, temizlikten oluşmuş bir çocukluk değil. Aksine bazen hüzünlü, bazen meraklı, bazen üstünü başını kirleten, palyaçolar ve sirk çalgıları, oyuncak müzik aletleri, analog sintisayzırlar, vocoderdan geçirilmiş vokaller, şarkı söyleyen robotlarla çevrili bir çocukluk. Palyaçoların olduğu yerde coşku ve kahkaha kadar, trajedi ve gözyaşları da vardır. İşte Takemura'nın müziğindeki farklı zenginlik, bunların ve bunları izleyen duyguların hepsini birden barındırmasından kaynaklı.

Avant garde - elektronik müzikle uğraşıp da milliyeti Japon olan bir sanatçıdan bahsedilince kolayca tahmin edilebileceği üzere, çıkan ürünlere insan-makine ilişkisi mutlaka karışıyor. Belli ki bizim 'Japonlar şöyle bir robot yapmış' diye siyah beyaz televizyonu ağzımız bir karış açık izlediğimiz dönemlerde, Takemura muhtemelen hergün geçtiği caddelerin vitrinlerinde görüyordu robotları, hatta belki de evinde bir robot oyuncağı vardı. Hal böyle olunca da, o coğrafyadaki insan-makine ilişkisi bizimkinden farklı oluyor.

Bizler o dünyayı sadece tahminlerle, hayal gücümüzle ve medyadan izlediklerimizle anlamaya çalışıyoruz. Epey de ilginç bir dünya bu, bir kere elbette fütüristik. Ama Takemura'nın albüm kapaklarına kadar yayılan çocuksu estetik tarafından tasarlanan robotlar hiç de korkutucu, karşı ütopya robotları gibi durmuyorlar. Konserlere arka planda bazen yetmişlerin scifi çizgi film estetiğiyle ve kasıtlı bir ilkellikle çizilmiş köşeli robotlar eşlik ediyor. Henüz Spielberg'ün A.I.'ını görmemiş olsalar gerek ki insana da pek benzemiyorlar. Ama o coğrafyada robotların insanla ilişkisi daha eskiye dayandığından olsa gerek bu robotlar

duygu da kazanmışlar. Artık Kraftwerk'in insan-makine yabancılaşmasını işaret eden soğuk kompüterize vokaller yerini köşeli ama çocuklar gibi rengarenk teneke kutulardan çıkan buruk robot vokallerine (küçük kız ya da erkek robotlar) bırakmış.Takemura 'nın geçen yıl çıkardığı bir EP si de Mimic Robot adını taşıyor. 2000 yılında çıkan Sign adlı EP'si ile verilen CD-ROM'un animasyonlarını Japon animasyon sanatçısı Katsuro Moshino yapmış. Moshino aslında daha çok Sony'nin robot köpeği Aibo'nun tasarımcısı olarak tanınıyor. Takemura da Aibo'ya 200 değişik elektronik tepkiyi yerleştirmiş. Konserlerde laptopının yanına bazen bir Aibo koyan Takemura, Moshino'nun animasyonlarının izleyicisini tuhaf bir ruh hâline soktuğunu söylüyor.

Benim ilk dinlediğim albümlerinden olan 1999 tarihli Scope, bestecinin aynı sıralar dinlediğim ve beni Takemurasever yapan Child's View imzalı Funfair'ından epey farklı bir yolda eserler vereceğinin işaretiymiş meğer. Bestecinin diğer albümlerle eş zamanlı yayınladığı Water's Suite ve Assembler gibi albümleri daha soyut bir dünyayı barındırırken melodi kadar, hatta belki de daha fazla, gürültü ve onun yarattığı imkanlarla ilgileniyordu. Takemura'nın bu şiarda verdiği yapıtlarında Reich ve Cage gibi bestecilerin etkileri daha fazla görülüyor. Zaten benim Takemura'nın müziğiyle ilk tanışmam da, bugün Onun müziğine aşina olan pekçok kişi gibi, Nonesuch etiketiyle 1999'da çıkan Reich Remixed (Steve Reich remiksleri) toplaması sayesinde oldu. Bu albümde Takemura'nın (Proverb remiksi) yanı sıra Coldcut, Andrea Parker, Howie B, DJ Spooky ve Ken Ishii gibi elektronik müziğin diğer birçok önemli ismi yer alıyordu. Albümün niteliği Takemura'nın son dönemlerde yaptığı müziğe hangi isimlerin esin kaynağı olduğunu az çok söylüyor ama biz geldiği ve gittiği yer biraz daha iyi anlaşılsın diye söyleyelim. Takemura yakın dönemde Terry Riley ya da Steve Reich gibi önemli bestecilerle birlikte çalmak üzere klasik müzik festivallerine çağrılırken diğer yandan birlikte çalıştığı isimlere Yo La Tengo, Arto Lindsay gibi New York avantgarde'ına ait müzisyenleri, Tortoise

gibi Post Rock gruplarını ya da Roni Size gibi drum'n bass efsanelerini katıyordu. Birkaç sene önce ben *Scope* ve Child's View adıyla yayınlanan *Funfair* gibi iki ilginç ama farklı albüm arasındaki bağlantıyı çözmeye çalışırken (albümler çok yakın tarihlerde yayınlamıştı) hoş bir tesadüf eseri bulunduğum kente, o sıralar Tortoise'la samimiyeti epey arttırmış görünen Takemura geldi. Tortoise'a açılış sanatçısı olarak çalan Takemura iki adet powerbookun arkasına saklanarak harikalar yarattı. Sesleri göstere göstere kurduğu yapı, izleyiciyi sarıp teslim alırken dansetmeye izin vermiyordu pek, belki en fazla salınmaya...Bu yönüyle bana yine dans müziğinde son yıllarda yaşanan bebop devrimini hatırlattı. Coldcut gibi 'fuck dance lets art' şiarını farklı bir kulvardan izliyordu Takemura. Ben bunları düşünürken 45 dakikalık Takemura ziyafeti sona ermişti bile. Sizi bilmem ama ben bu post rock meselesinden hiç haz alamadım desem yeridir. O yüzden Tortoise ağzımda az evvelki konserden kalan tadı bozmak için uğraşmaya başlayınca bana da ordan kaçmak düştü. İşe bakın ki Takemura bu sıralar Tortoise'dan John Herndon ve Isotope 217'den Matt Lux ve favori partneri Aki Tsuyuko'dan oluşturduğu kadroyla ABD'yi tekrar turluyormuş. Bu ilişki de, bir konser için Japonya'da bulundukları sırada Tortoise'un Takemura'ya birlikte çalışma önerisiyle başlamış ve bestecinin Tortoise'un da şirketi olan Chicagolu Thrill Jockey'e katılmasına sebep olmuş.

Son dönemde Takemura'nın en çok birlikte çalıştığı isim ise, minimalist ses tekrarlarını Meredith Monk kadar iyi beceren, aynı zamanda Bjork kadar çocuksu ve her iki sanatçı kadar güçlü bir sese sahip vokalist Aki Tsuyuko oldu. Takemura da son yıllarda birçok albümünde yeralan Tsuyuko'ya, onun 1999 tarihli albümü Ongakushitsu'da omuz vererek ödemiş borcunu. İyi de etmiş, çünkü bu i^birliğinden çıkan sonuç, Tsuyuko'nun büyülü vokallerinin daha sık duyulması dışında diğer en iyi Takemura albümleri kadar buğulu, katmanlar halinde gelip sizi teslim alan bir albüm. İkilinin Japonya'da ortak yayınladıkları ve Takemura'ya ait Childisc şirketinin etiketiyle çıkan Mahou No Hiraba da, bu işbirliğini sevenleri en az diğer benzerleri kadar memnun etmekte hiç zorlanmıyor. Yine derin, dokunaklı, çok basit melodilerden yola çıkıp bambaşka yerlere varan bir albüm...

Takemura albümleri arasında Tsuyuko'yu konuk eden bir başka albümler bütünü 'Milano : For Issey Miyake Men by Naoki Takizawa' ve 'Finale...' adından anlaşılacağı üzere moda tasarımcısı Takizawa'nın bir Issey Miyaki gösterisi için bestelenmiş parçalardan oluşuyor. Bu albümler Tsuyuko'nun güçlü, minimalist vokalleri kadar bilgisayar ortamında oluşturulmuş ama akustik gibi tınlayan ve dolayısıyla daha sıcak bir hava yaratan yaylı çalgıları ile, Takemura albümleri arasında ayrı bir yerde duruyor. Ama çocuksuluk dahil tanıdık Takemura temalarına, ninnileri andıran melodilere ve aynı güçlü dokuya burada da rastlanılıyor. Sonuç mu, defileyi görmenize falan hiç gerek yok, albüm sizi ondan daha renkli güzelliklere götürecek kadar güçlü. Gösteriye soundtrack olmanın çok ötesinde bir double albüm bu...

Meraklıları, powerbooklar arkasına saklanmış utangaç Takemura'nın prenses Aki Tsuyuko ile Chicago'da verdiği konseri Thrill Jockey'in web sitesinde izleyebilirler. Benim en sevdiğim Takemura şarkılarından Lost Treasure ile açılan konser güzel bir Takemura gezintisi sunuyor.

Çocuksulukla başladık öyle bitirelim. Elektronik dünyasının en haşarı çocuğu Aphex Twin, son çıkardığı dört dörtlük remiks albümü **26 Remixes for Cash**'e, daha önce 96 tarihli Takemura albümü Child's View Remixes için yaptığı Let My Fish Loose remiksini de aldı. Albümde ilk diskin son parçası olarak yer alan remiks, Takemura'nın naif çocuksuluğuyla Richard D James'in hınzırlığını birarada barındırıyor. O yüzden yeni başlayacak Takemura dinleyicileri için çok iyi bir başlangıç noktası olabilir.

Takemura, birlikte çalıştığı isimlere Yo La Tengo, Arto Lindsay gibi New York avant-garde'ına ait müzisyenleri, Tortoise gibi Post Rock gruplarını ya da Roni Size gibi drum'n bass efsanelerini katıyordu

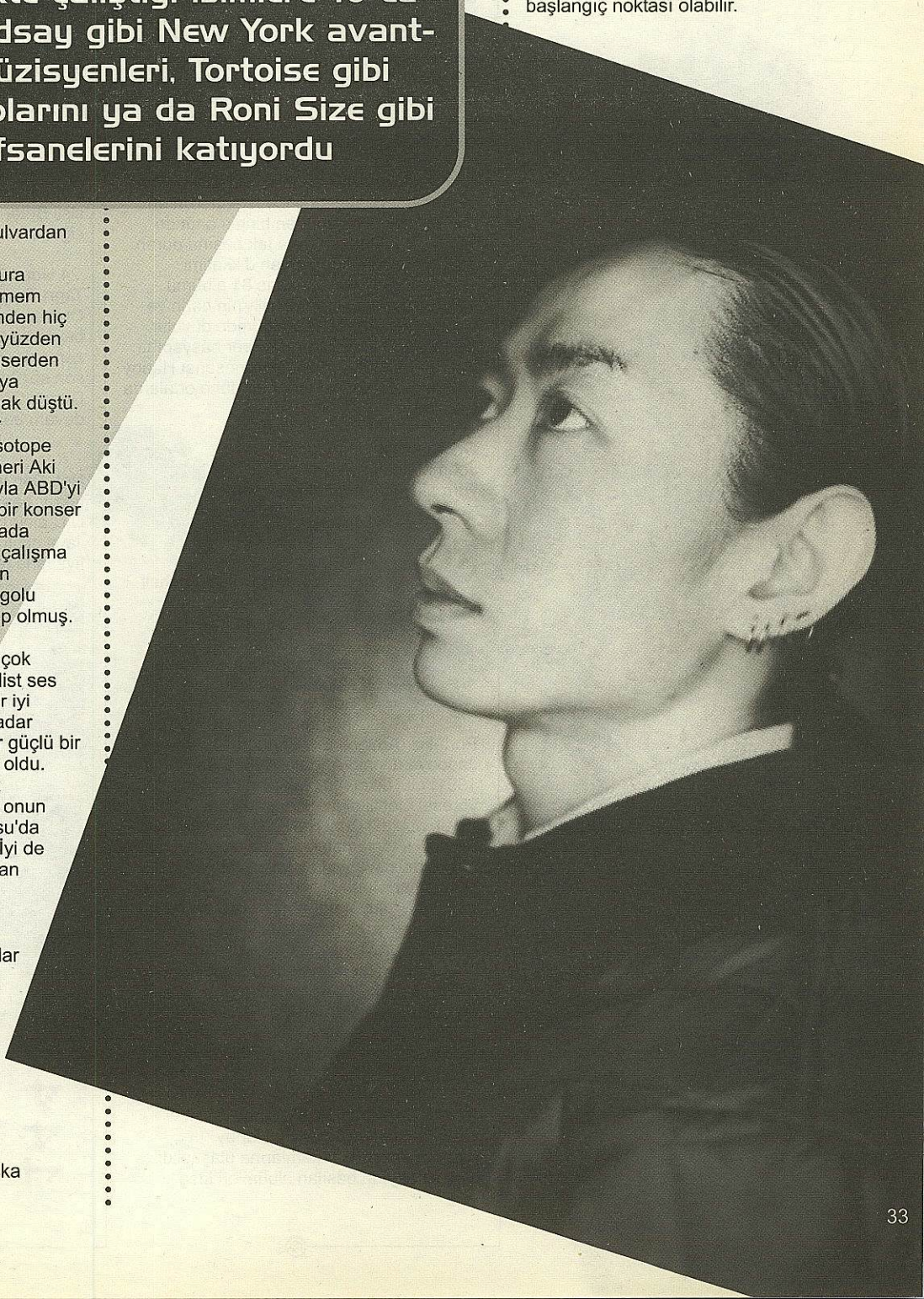

DURUTTI COLUMN

tek kişilik orkestra

Saffet Sözen

Vini Reilly müzik hayatına 1977 yılında, The Smiths öncesi Morrissey ve The Cult öncesi Billy Duffy'nin yer aldığı Nosebleeds isimli yerel Manchester bandında başlar. Gönlü jazz ve folk müzikte olan Reilly bu punk mevzusundan çabuk sıkılır. Grubun tek single'lık macerası sona erince, Factory Records çatısı altında, Tony Wilson projelerinden biri olan Durutti Column'a katılır. Topluluk ismini İspanya İç Savaşı'na katılan anarşist Buenaventura Durutti ve o yıllarda düzen karşıtı bazı grupların şehir duvarlarına resimledikleri çizgi bant 'The Return Of The Durutti Column'dan almıştır.

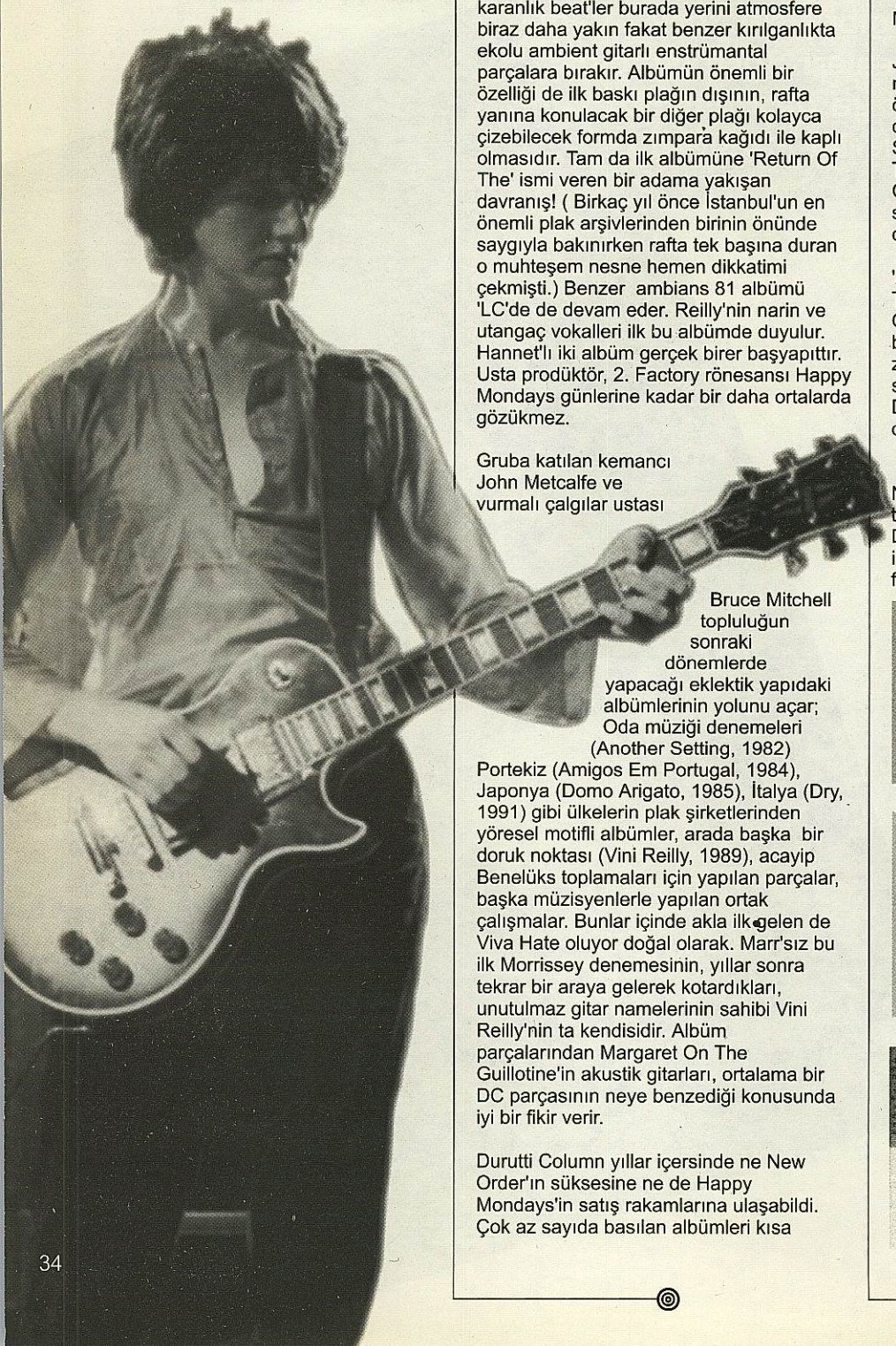

'A Factory Sampler E.P' sonrası, farklı müzikal anlayışlar sonucu dağılan grup, Tony Wilson (konsept belirleyici) ve prodüktör Martin Hannet (synt'ler) desteğinde Reilly'nin (gitarlar) tek kişilik projesi haline gelir. Ünlü Factory gece kulübünde Joy Division ve A Certain Ratio ile beraber konserler verilir ve 1979 yılında ilk albüm 'The Return Of The Durutti Column' yayınlanır. Hannet'ın Joy Division'la yaptığı, dünyevi olmayan karanlık beat'ler burada yerini atmosfere biraz daha yakın fakat benzer kırılganlıkta ekolu ambient gitarlı enstrümantal parçalara bırakır. Albümün önemli bir özelliği de ilk baskı plağın dışının, rafta yanına konulacak bir diğer plağı kolayca çizebilecek formda zımpara kağıdı ile kaplı olmasıdır. Tam da ilk albümüne 'Return Of The' ismi veren bir adama yakışan davranış! (Birkaç yıl önce İstanbul'un en önemli plak arşivlerinden birinin önünde saygıyla bakınırken rafta tek başına duran o muhteşem nesne hemen dikkatimi çekmişti.) Benzer ambians 81 albümü 'LC'de de devam eder. Reilly'nin narin ve utangaç vokalleri ilk bu albümde duyulur. Hannet'lı iki albüm gerçek birer başyapıttır. Usta prodüktör, 2. Factory rönesansı Happy Mondays günlerine kadar bir daha ortalarda gözükmez.

Gruba katılan kemancı John Metcalfe ve vurmalı çalgılar ustası Bruce Mitchell topluluğun sonraki dönemlerde yapacağı eklektik yapıdaki albümlerinin yolunu açar; Oda müziği denemeleri (Another Setting, 1982) Portekiz (Amigos Em Portugal, 1984), Japonya (Domo Arigato, 1985), İtalya (Dry, 1991) gibi ülkelerin plak şirketlerinden yöresel motifli albümler, arada başka bir doruk noktası (Vini Reilly, 1989), acayip Benelüks toplamaları için yapılan parçalar, başka müzisyenlerle yapılan ortak çalışmalar. Bunlar içinde akla ilk gelen de Viva Hate oluyor doğal olarak. Marr'sız bu ilk Morrissey denemesinin, yıllar sonra tekrar bir araya gelerek kotardıkları, unutulmaz gitar namelerinin sahibi Vini Reilly'nin ta kendisidir. Albüm parçalarından Margaret On The Guillotine'in akustik gitarları, ortalama bir DC parçasının neye benzediği konusunda iyi bir fikir verir.

Durutti Column yıllar içersinde ne New Order'ın süksesine ne de Happy Mondays'in satış rakamlarına ulaşabildi. Çok az sayıda basılan albümleri kısa sürede takipçilerinin arşivlerine yerleşti veya inanılmaz yüksek fiyatlarla koleksiyonerler arasında el değiştirdi ve topluluk, bütünüyle olağanüstü olan bir label'ın en marjinal grubu olarak bugünlere kadar gelebildi. 2001 albümleri 'Rebellion' çok iyi eleştiriler almıştı. Şimdi de çok yeni albüm 'Someone's Else's Party' ile karşı karşıyayız. Uncut dergisi albüm için 'yaptıkları nerdeyse en iyi şey' demiş. Merakla bekliyoruz.

Joy Division hastaları, Factory Records meraklıları, post-punk Manchester hüznünü özleyenler ve tüm haysiyet düşkünleri. Siz de Missing Boy'u (Ian Curtis için yazılmış), Sketch For Dawn, In D ve özellikle Tommorrow'u dinlediğinizde en koyu Durutti Column fanları arasında yerinizi alacak ve sisli Britanya sabahlarının nemini ciğerlerinizde hissedeceksiniz.

'24 Hour Party People' filminin sonunda Tanrı Tony Wilson'a: 'Adam artık yaşlandı. Ona bir best of yapmalısın' der. Uzun beyaz saçları ve incecik gövdesiyle modern zamanlar dervişi gibi olan Vini Reilly henüz son sözünü söylemedi. Tek kişilik orkestrası Durutti Column ile yeni yaratımlarına devam ediyor.

Not: Son yıllarda, Factory çıkışlı albümlerin tekrar basımı çerçevesinde bazı önemli D.C albümleri, daha kalın kitapçıklarla ve ilave ekstra parçalarla birlikte indirimli fiyatlarla tekrar piyasa sürüldü.

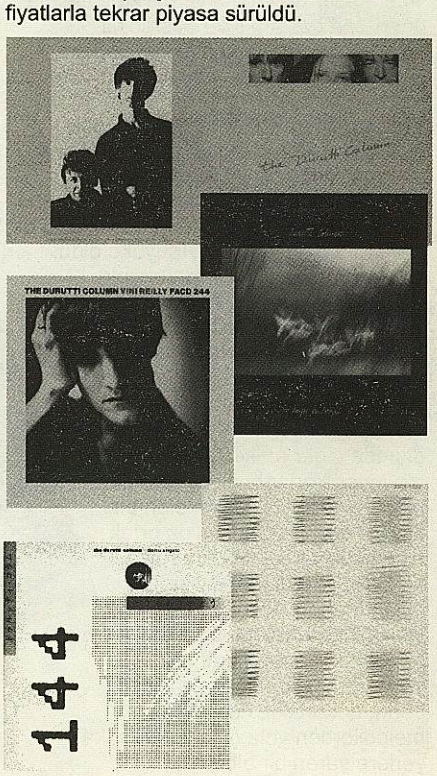

Ece Ayhan

bütün yapıtlarıyla YKY 'de

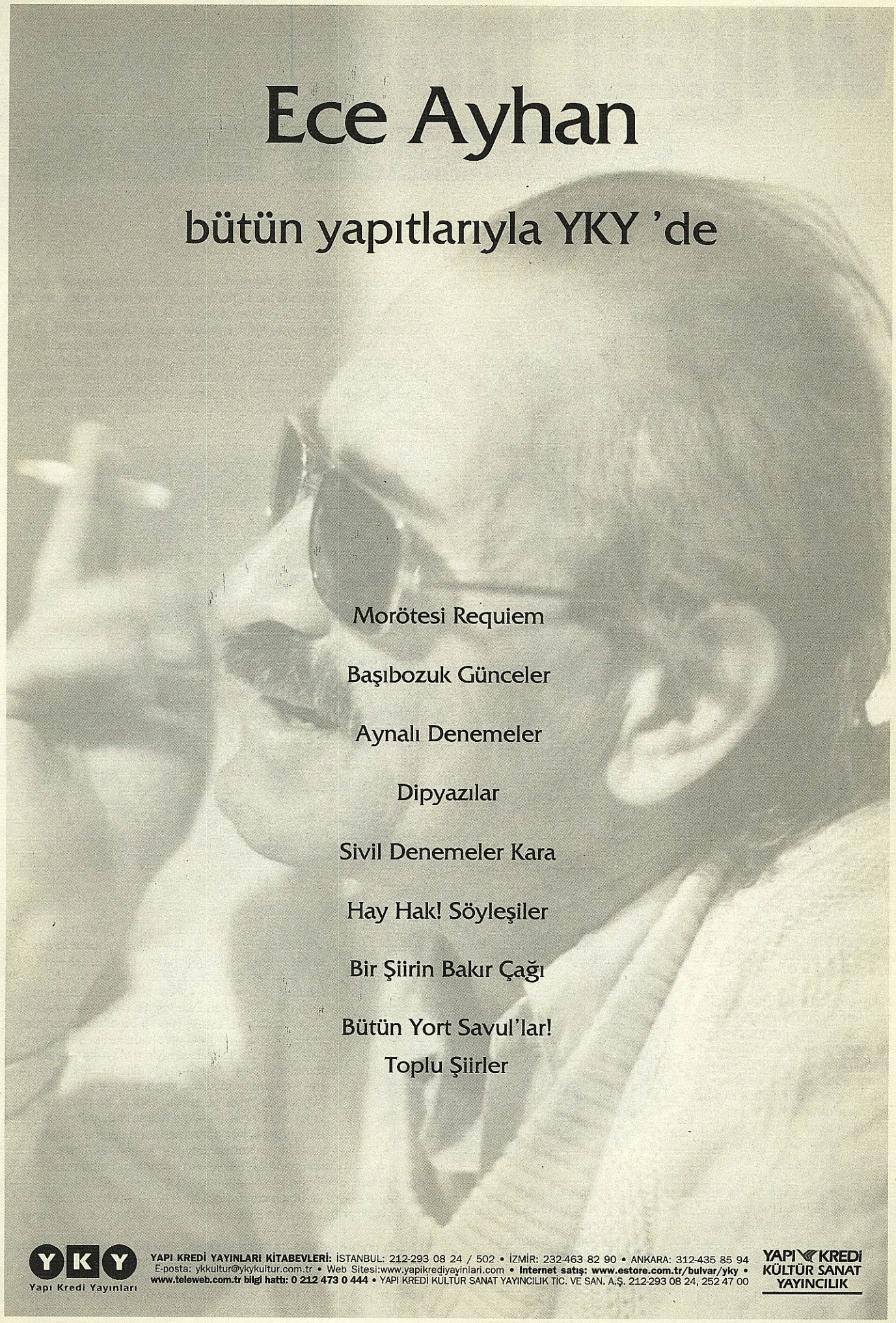

Morötesi Requiem

Başıbozuk Günceler

Aynalı Denemeler

Dipyazılar

Sivil Denemeler Kara

Hay Hak! Söyleşiler

Bir Şiirin Bakır Çağı

Bütün Yort Savul'lar!

Toplu Şiirler

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **Internet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ
KÜLTÜR SANAT
YAYINCILIK

Wilco'nun Yörüngesinde Dönenler

Yiğit Atılgan

Wilco, 2002'de çıkardığı "Yankee Hotel Foxtrot" albümü ile beğenilerimizi kazanmakla kalmamış, tanınmış birçok derginin yıl sonu listelerinde de tepelerde dans etmişti. Aklımıza gelen ilk sorulardan biri, böylesine derinlikli bir müziğin bir anda mı yoksa yılların emeği sonucu mu ortaya çıktığıydı. Tarihsel sondaj çalışmaları şart olmuştu. Son aylarda çıkan Loose Fur ve Minus 5 albümlerini kendimize bahane ederek, Wilco'nun köklerine yani alt-country'nin oluşumundan avant-rock'ın yeniden tanımlanma sürecine uzanıyor, hazır elimiz değmişken bahsettiğimiz iki albümü şöyle bir inceleyip gelecekte neler olabileceğini dikizliyoruz. Tekmili birden, hemen, şimdi!

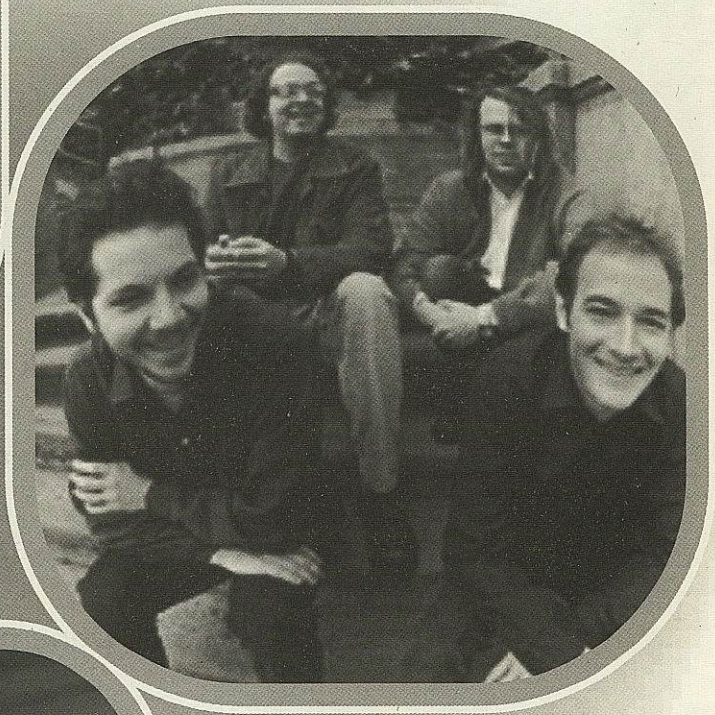

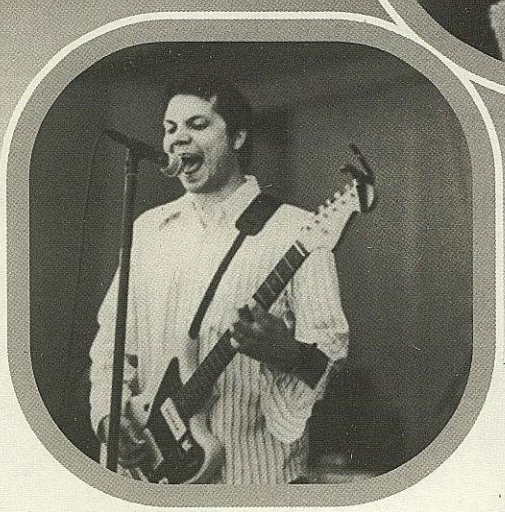

Hikayemize Uncle Tupelo ile başlıyoruz, zira bahsettiğimiz grup alt-country janrını yaratmış ve kısa ömürlerine sığdırdıkları 4 stüdyo albümü ile günümüze kadar Sparklehorse ve Ryan Adams gibi isimleri etkilemiş bir grup. Yelkenlerini 80'lerin sonunda açan Uncle Tupelo, o yıllarda Amerika'da rüzgarların grunge yönüne doğru estiğini düşünürsek, kendi hayatı boyunca müslüman mahallesinde salyangoz satmış bir grup. Değerleri de öldükten sonra tabloları milyon dolarlara satılan ressamlar gibi sonradan anlaşıldı. İki başlı bir grup olan Uncle Tupelo'nun esas adamları Jay Farrar ve bu yazının protagonisti Jeff Tweedy. Ufak çapta da olsa bir akım yaratan, hatta bu akıma ismini veren ilk albümleri "No Depression" çıktığında yıl 1990'dı. Albümün yapım süreci kalite açısından her ne kadar günümüz standartlarına göre rahatsızlık verici olsa da, geleneksel country'ye sadakatini kaybetmeden ucu rock ve hatta punk'a giden akıcı geçişler bugün bile tazeliğini koruyor. Tam da bu sebeple çok geniş bir dinleyici kitlesine hitap edebilecek bir albüm "No Depression"; 90'ların ortalarında grubun keşfedilişiyle birlikte country tarihinde izini bırakmış. Uncle Tupelo, bu albümü takiben aynı çizgideki "Still Feel Gone" (1992) ve "March 16-20 1992" albümlerini yayınladı ama en sonunda dikkatleri üzerine toplamayı başaran albüm 93 yapımı, büyük şirket destekli "Anodyne" oldu. Fakat, ne yazık ki en iyi albümleri, grup için sonun başlangıcı oldu, zira Farrar ve Tweedy arasındaki sürtüşme katlanılmaz boyutlara ulaşmıştı. Bu noktada Jay Farrar'ı koşup oynamak isteyen bir köpeği tasmasından çekiştirip eve sokmaya çalışan sahibine benzetebiliriz. Folk köklerine fazlasıyla bağlı olan Farrar ile Tweedy'nin daha deneysel fikirleri çatıştı ve Uncle Tupelo bu albümle birlikte dağıldı. "Anodyne"deki en akılda kalıcı şarkıların, "The Long Cut" gibi Tweedy'nin vizyonuna yakın parçalar olması tesadüf değil elbette. Jay Farrar, Son Volt grubunu kurup kendi yoluna gitti; Jeff Tweedy de Wilco'yu kurdu. Olur a, bu paragraf şayet sizi Uncle Tupelo dinleme ateşiyle yakıp tutuşturursa, her dönemlerinden seçme parçalar, cover'lar ve konser kayıtları içeren, 2001'de yayınlanmış "89-93: An Anthology" albümünü öneriyorum. Unutmadan söyleyelim, Sony Music, 2003'ün sonlarına doğru ilk üç Uncle Tupelo albümünü stüdyoda elden geçirip tekrar basacak ve piyasaya verecek. Akıllı bir ticari hamle.

Wilco'nun hikayesine geçmeden önce, hem bir prolog hem de bir karşılaştırma olanağı babında Son Volt'a bir bakalım. Amacım kesinlikle Jay Farrar'ın çalışmalarını yermek değil, hatta Wilco'ya göre zaman zaman felsefi açıdan daha derinlerden kum çıkarmış bir grup Son Volt, ancak yeniyetme kulaklara monoton gelebilecek,

WILCO'NUN YÖRÜNGESİNDE DÖNENLER

Kronolojik akışı bozmamak adına, üçüncü Wilco albümüne geçmeden önce 1998'de geleneksel folkun ağır toplarından Billy Bragg ve Wilco arasında yapılan bir işbirliğine bakalım. "Mermaid Avenue" albümünün ana fikiri, Bob Dylan'ın öncülü solcu aktivist, her daim saygı duyulası şahsiyet, Woody Guthrie'in müziğe dökülmemiş şiirlerini arşivde çürümekten kurtarıp bestelemek. Albümün konsepti göz önüne alındığında doğal olarak geçmişsel bağları daha kuvvetli olan bir sound çıkıyor ortaya ve Guthrie'in keskin politik gözlemleri ve dil cambazlığı, Wilco'nun ustalığıyla birleşince "Mermaid Avenue" (sadece bir deneme olmasına rağmen) 98'in etki yaratan albümlerinden biri oluyor. İşin daha güzel tarafı, ikinci bir albüme yetecek materyalin toparlanması ve 2000 yılında Billy Bragg ile Wilco'nun tekrar bir araya gelmesi. Konuk vokallerin katkısı ve müzikal açıdan daha zengin bir vizyonla "Mermaid Avenue 2" yayınlanıyor. Kısacası, adamlarımız dur durak bilmiyor.

"Summerteeth" Wilco'nun 1999'da yayınladığı üçüncü albümleri ve "Yankee Hotel Foxtrot"un bir tesadüf olmadığının kanıtı. Tanım gereği muhafazakar bir tür olan country'nin üzerlerine dar gelen elbisesini çıkarıp atmayı başardıkları ve country'nin onlarca etkiden sadece biri olarak kaldığı, daha çok indie etkileri sezilen, Wilco karakterinin tam olarak oturduğu albüm. Başlangıçtaki "Can't Stand It" ve albümün en iyilerinden "Via Chicago" şarkılarında karşılaşılan popüler müziğe yakın duran gitarlar ve üzerinde çalışılmış orkestrasyonlarla gücü zamanında tam olarak fark edilememiş bir albüm bence. Akustik tınısı ve albümün temasına iyi bir örnek teşkil eden karamsar havasıyla sakin "How To Fight Loneliness" bile ikinci yarısındaki keyboard katkısıyla derinlik kazanmış. Geçen sene yaptığı patlamayı o zaman yapamamışsa Wilco, bu müzikal anlayışlarından değil, albümü kesip biçecek bir Jim O'Rourke eksikliğindendir sadece.

klasik country'nin güvenli sığ sularından deneyselliğin yıkıcı dalgalarına kulaç atmayan bir müzik yapıyorlar. Yayınladıkları üç albümde her zaman bir kaliteyi yakalamayı başarmışlar, hatta 1998 tarihli "Wide Swing Tremolo" albümünde kendilerini aşabileceklerinin işaretlerini veriyorlar, ancak bir sonraki adım atılamamış. Jay Farrar'ın solo albümü Sebastopol (2001) ise eskiyi mükemmelleştirme çabasında ama yeni bir şey sunmayan bir albüm. Son Volt'a başlangıç için eleştirmenlerin gösterdiği adres aynı: Alt-country ruhunun en iyi ifadelerinden biri olan 95 tarihli "Trace".

2000 yılında Jeff Tweedy ile stüdyo kimyageri-sağlam besteci Jim O'Rourke'un tanışması Wilco açısından bir dönüm noktası, zira Sonic

Sıra esas oğlanda. Jeff Tweedy, Wilco'yu kurup 1995'te ilk albüm "A.M."i yayınladı. Bu ilk albüm, dumurları da beraberinde getirdi. Adama, madem aynı müziği yapacaktınız, gül gibi grubu niye dağıttınız diye sormazlar mıydı? Saatli maarif takvimi 1995 yılını gösterirken Wilco, folk köklerine Son Volt'tan bile daha çok bağlıydı ve bu kraldan çok kralcılıkla bir yere gitmesi pek mümkün değildi. Albüm, "Casino Queen" gibi eğlenceli ve vurucu bir parça içeriyordu ama diğer parçalar Neil Young - Crazy Horse şarkılarının mutasyonlarıydı. "A.M." dinleyenlerde Wilco'nun geleceğine dair birkaç küçük ipucu dışında ekşi bir tat bıraktı.

Bir yıl sonra grup için ilk dönüm noktası olan "Being There" geldi. Çift CD halinde evlere neşe getiren bu albüm, boyutuyla "Mellon Collie and The Infinite Sadness" hırsına örnek teşkil etse de, Wilco bu iki CD'yi dolduracak müzikal fikirlere sahip olduğunu gösterdi. Jeff Tweedy, Uncle Tupelo'da kafasında oluşmaya başlayan fikirleri yavaş da olsa ilk kez ortaya koymaya başladı bu albümle ve popüler müzik dünyasına ürkek adımlarını attı. Bildiğimiz country şarkıları, ufak stüdyo dokunuşlarıyla bile çok daha rahat dinlenebilir hale gelmişti ve sandıktan çıkarılan yeni fikirler de oldukça çeşitliydi. Akustik parçalardan zaman zaman hard rock'a kaçan gitarlara kayan ve sırtını country'ye yaslayan müziğin içine bir çay bardağı pop iksiri atılmıştı, sonuç sıkılmadan dinlenebilen 19 parça. İleride bir gün Wilco bir best of yayınlarsa, bu albümden "Misunderstood" ve "Outta Mind (Outta Sight)" banko geçilmeli.

WILCO'NUN YÖRÜNGESİNDE DÖNENLER

Youth'un son albümü Murray Street'ten de hatırlayabileceğimiz O'Rourke Wilco'nun en zayıf halkasını sağlamlaştıran bir katkı. O'Rourke'un 2001 sonunda yayınlanan solo albümü "Insignificance" ile ilk meyvelerini veren bu birliktelik Wilco'nun dördüncü albümü ve belki de ilk şaheseri "Yankee Hotel Foxtrot"da (YHF) doruk noktasına ulaşıyor. Albümü bu kadar yukarılara taşıyan şey, kanımca, Tweedy (ve bu albümün kayıtları sonrası gruptan ayrılan gitarist Jay Bennett'ın) alışıldık formatta şarkı yazma ve melodi yaratma dehasıyla, Jim O'Rourke'un alışılmışı yıkıcı ve yüzeyseli derinleştirici stüdyo maceraperestliğinin albümü devamlı iki yana çekiştirip durmaları ve doğru bir denge noktasını bulabilmeleri.

Esasında YHF'nin yayınlanma süreci de oldukça sancılı olmuş. Çalışmalarını tatmin edici bulmayan plak şirketleri AOL Time Warner/Repr ise'dan parçalarını satın alıp web sitelerinde yayınlayan Wilco, bu sorunlu dönemi bir fırsata dönüştürmeyi başarıp dinleyiciyle buluşmayı başarıyor; albümün bir şirket tarafından yayınlanmasını merakla bekleyen sadık bir kitle yaratıyorlar böylece. Daha sonra da gidip aynı şirketin daha ufak ve bağımsız bir alt kolu olan Nonesuch'la anlaşıp, birçok derginin 2002 sene sonu listelerinde ilk beşe giren YHF'yi basıyorlar. Tüm bu süreç, grubun iki numaralı beyni Jay Bennett'ın gruptan ayrılması ve Glenn Kotche'un davulları Ken Coomer'dan alması, bu olayları belgeleyen "I Am Trying To Break Your Heart" filminde, konser görüntüleri eşliğinde takip edilebilir. İşin hikaye kısmını bırakıp sadede gelirsek YHF'nin başdöndürücü ama bütünlüklü bir çeşitliliğe sahip, yer yer yaylı fonları (Jesus, etc.), yer yer politik göndermeleri (Ashes Of American Flags), karanlık çıplaklığı (Kamera), parçalanmış şarkı formlarından (I Am Trying To Break Your Heart) eğlence yumaklarına (Heavy Metal Drummer) geçişleri, Wilco'nun alamet-i farikası yapışkan melodileri (War On War) ve bütünün yapıtaşları ne kadar tanımlanırsa tanımlansın, bu tanımları aşan müteahhitliğiyle sınırlara sokulamayacak bir albüm olduğunu söyleyebiliriz. Piyano ve hüzünse en beklenmedik anlarda kapımızı çalıyor. YHF, tartışmasız Wilco'nun en yetkin albümü, kendilerinin bile tahmin edemeyeceği, şu anda müzik dünyasında eşi olmayan bir yetkinlik bu belki de.

Jay Bennett'ın gruptan ayrılması sonucu Wilco'nun tekrar eskiye dönebileceği şüpheleri kafaları karıştırıyor elbette, ancak bunların yersiz fikirler olduğuna inanıyorum. Gruptaki iş bölümünde üzerine pop duyarlılığı düşen Bennett elbette önemli bir kayıp ancak Wilco'nun dört kişilik kadrosundaki tüm bireyler tek tek üretkenliklerinin zirvesinde müzisyenler. Jeff Tweedy'nin 2002'de Ethan Hawke'un yönettiği "Chelsea Walls" filmi için ürettiği enstrümantal film müzikleri; Wilco basçısı John Stirrat'ın projesi The Autumn Defense'in 2003'te yayınladığı "The Green Hour" albümü gruptaki müzik aşkının (ve açlığın) birer örneği sadece. Yeni davulcu Glenn Kotche ise ikisi de bu sene yayınlanmış olan perküsyon piramidi solo albümü "Introducing" ve basçı Davin Gray ile duo caz projesi "On Fillmore" albümü ile bir davulcunun sınırlarını nasıl zorlayabileceğinin kanıtı. Böylesine üretken bir grubun fikirlerinin tükenmesi çok mantıklı bir olasılık değil açıkçası. Jim O'Rourke katalizör görevini yaptığı sürece Wilco'nun sırtı yere gelmeyecektir.

Son olarak bu yazının yazılmasına vesile olan Loose Fur ve Minus 5 albümlerine kısaca bakalım. Loose Fur, aslında Tweedy, O'Rourke ve Kotche'un üçlü takılmak için kurdukları bir grup ve 2003'ün başında kendi isimlerini taşıyan 6 parçalık bir albüm yayınladılar. Bu 6 parçanın toplamda 40 dakikayı aşması bir jam session hissi uyandırıyor dinleyende. Loose Fur, aynı zamanda Jay Bennett'sız ilk çalışma olması açısından Wilco'nun geleceği hakkında fikir de verebilir, örneğin YHF'ye göre daha az pop kaygısı taşıyan, daha deneysel bir albüm var elimizde. Kotche'un stop-motion davulları, Sonic Youth karmaşasına göz kırpsa da YHF'ye göre daha akustik tercihli gitarlar, arka plana yapılan sessiz elektronik desenler, banjo-keyboard, vs. gibi enstrümanların sahneye çıkmaları ve aşina olduğumuz Tweedy-O'Rourke çatışması Loose Fur'u da atlanmaması gereken bir proje haline getirmiş. Oldukça umut ve heyecan verici. Albümde öne fırlayan parçalar YHF'ye konmayıp tekrar yıkılıp inşa edilen "Laminated Cat" ile kapanıştaki "Chinese Apple".

"Minus 5 - Down With Wilco" ise, etkileri Loose Fur kadar insanın üstünde kalmayan, zaten hedefin de bu olmadığı bir albüm. İsmini ilk kez duyduğum Scott McCaughey liderliğinde, içlerinde R.E.M.'den Peter Buck'ın da bulunduğu bir grup olgun müzisyenin Wilco'yla toplanıp eğlendiği bir çalışma. Hedef deneysellik değil, otantik sesler ve sınırları belli bir gitar kolajı içinde Beatles zamanının güneşli pop şarkılarına öykünmek ve üzerinden bal damlayıp kah gülüp kah ağlatan (kısaca ebeveynlere yönelik) ferah bir albüm. Albümü Wilco açısından değerlendirirsek, grubun Jay Bennett'siz bir projede Summerteeth'i hatırlatan bir pop duyarlılığını kaybetmediğini ve bunun gelecek için iyi bir haber olduğunu söyleyebiliriz. Wilco cephesinden gelen son haberler 20'ye yakın parça kaydettikleri ve bu senenin sonuna doğru 6 parçalık bir EP yayınlayacakları. Bekleyelim.

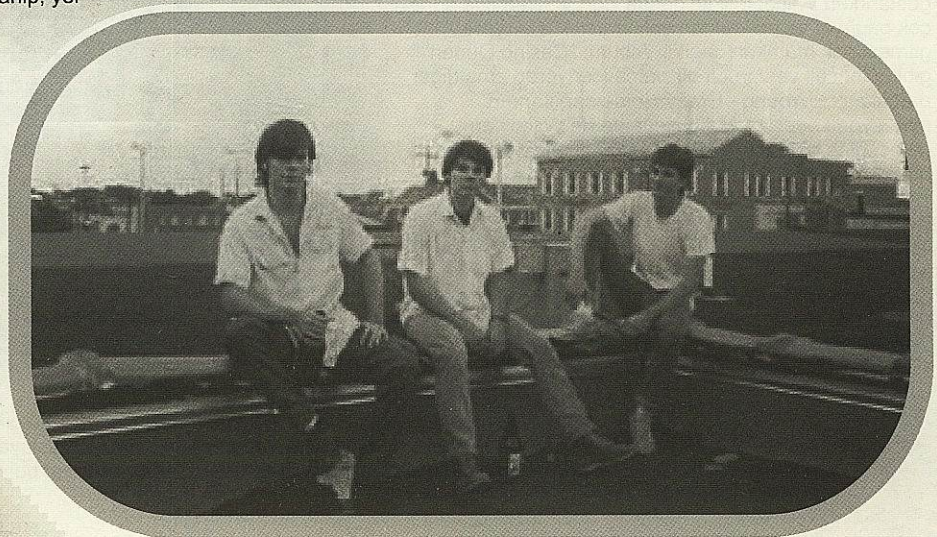

POLAROID ANDROID

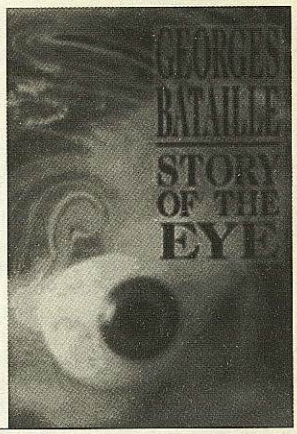

georges bataille

gözün hikayesi'ne pozitronik bir okuma

Tuba Tezcan

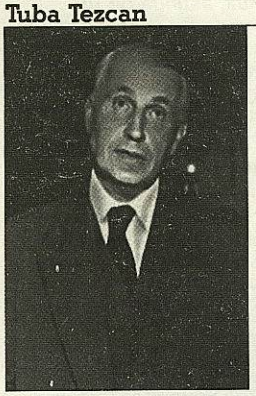

"Ölümün ve cinsel ilişkinin gerdeğine inanıyorum. Sanırım beni kadına iten şey, içimde her gün biraz daha parçalanıp dağılan ölümcül payı çılgınca yıkmak isteyişimdendir. Her orgazmda öldüğümüzü düşünüyorum. Doğumlarla, hiç görülmemiş yıldızlarla dolu bir ölüm bu." der Andre LAUDE

Erotizm'in doğuşu azoic dönemlere rastlar. Homosapiens bir varlığın varlıksallığından şüphe edilirken, jeolojik yapıların varlığı beraberinde erotizm ve pornografiyi yaratmıştır. Doğanın kendisiyle ilişkisi herşeyle nesnesel bir bütünlük kurmasına neden olmuş, bu doğrultuda tensel bir ilişki erotizmin simyasında pornografiye hafif bir geçişle doğayı yaratmıştır. Doğadaki ilk erotik nesneler suyun ait olduğu herşeydir. Bununla beraber insanın yaratılışını sembolize eden su; alegorik hallerinden soyutlandığında ortada Vişnu ve Laksmi'nin cinsel dürtülerinden başka model bulamayız. Bu model dinlerin kökeninde ya da yaratılış doktrininde bizi kendi organımızla tanıştırır. Bu seremoni tanrıların seremonist davranışlarında gayet açıkça görülür. Tek tanrılı ya da çok tanrılı dinlerin hepsinin kökeninde tanrılar çıplaktır.

1897'de Billiom'da doğan Georges Bataille eserlerindeki histeri çığlıklarıyla yıllarca tanrıların organlarını örtmeye çalıştı. Hegel, Heidegger ve Nietzche'den etkilendi. Kısa bir süre sürrealist etkilenmeler gösterse de aslında sıkıntısı yersizlikti. Psikanalize ve mistisizme duyduğu ilgi onu eserlerinde izleyen ve okuyucu odaklı yazma pozisyonlarına itti. Bataille okuyucusu her zaman izlendiğinin ve izlediğinin farkında olarak Bataille'ın patetik göndermelerine ve alegorik hallerine göz yumdu. Bataille'ın kaleminin en yalın belirtisi işte bu biçimsiz olma koşuluydu. Erotizm, Erosun Gözyaşları, İmkansız, Nietzche Üzerine eserlerinden birkaçıdır. Bunların içinde belki de en önemlisi ya da fenomeni (Historie de L'aeil) Gözün Hikayesi'dir(Çivi Yazıları, 2001). Günümüzde belki de hâlâ ayrı bir yerde olan, erotik ve sinematografik eseri olan *Gözün Hikayesi;* toplumsal malzemenin, modern ve sembolik tarafında edebiyatta pornografiye cesaret vermiştir. Bu cesaretle alışmışın dışında göndermeler içeren "gözün hikayesi" pornografik eserlerin pasif bütünlüğünde okuyucuyu doyuma ulaştırmaz aksine naif kriterlerle yazara yaklaştırır. Tabii bu eserin edebi bir eser olup olmadığı konusunda kaygı duymak yanlış olmaz. Olay kurgusu ve karakterleri açısından nerede durduğu önemlidir. Bataille bu ilk romanı Lord Auch takma adıyla yazar. Nom de plum olarak güçlü bir isim bulur kendine. Artık Gözün Hikayesi belirleyici ya da "müstehcen" etkinlikte bir eser olarak yazarına ayrı bir yer edindirir. Edebiyatta pornografi beraberinde bir dolu norm getirirken bunların içinde en biçimsiz ve etkin olanı her zaman Gözün Hikayesi olmuştur. Gözün Hikayesi'nden önce edebiyatta pornografik uyanışımızı temsil eden bir dolu eser verilmiştir. Kamasutra'ya gelene kadar geçilen evrelerin kökeninde İsa'nın kutsal metni olan *İlahiler İlahisi* erotizmin doğuşunu simgelemiş ve yıllar sonra Dali'ye ve kadim dostlarına ilham kaynağı olmuş, pornografik imgelemde bedenin gerçekliğini soyutlandırmıştır. Gözün Hikayesi zamanla yazınsal anlamda yatağına *Virginie Despentes, David Herbert Lawrence ve Anais Nin*'in perilerini alacaktır.

EDEBİ PROTOTİP

Bataille erotizme tanıklık eden zamanında gayet ironik ve de akılcı eseri olan Gözün Hikayesi tekrar tekrar Sade ve Solomon'un kendisine ihtiyatla bakmasına neden olmuş, Tanrı'nın birleşme seremonilerinde bu ihtiyatlı bakış erotik imgelemlerimizde "göz"ü yaratmıştır. Okur olarak tahammül edilemez bir baskıyla gözün hikaye edildiği mekana çekilerek, tiksinme ve ürkme eğilimleri göstermiştir. İsa'nın metinlerarası diyaloğunda Bataille kendini cinsiyetsiz bir örgünün arkasında anal vaziyette resmederek edebi prototipi aktif hale getirir. Edebiyat bütün bunlara "göz" yumar fakat okuyucu kendini okurken nereye koyar? Bu tartışılması gereken nokta her zaman metnin genelinde boğulmamıza neden olur. Tarihte sıralamalarına aldırmadan vereceğimiz örneklerden; Leonardo da Vinci'nin anatomik çizim çalışmaları bedenin kağıda yansımasının en yerel örneğidir belki de, kağıttaki erkek zamanla yalnız kalamayacağını anlamış cinsel organında yuvarlayacağı bir el bulmuştur. Sade, Justine eserinde pornografi ve erotizmi birbirinden soyutlarayarak, Bataille'dan önce Adem ve Havva figürleriyle mübadele halinde olup, zaman zaman kendini başrole geçirmiştir. Bütün bunlar olurken sanatta ya da edebiyatta pornografi cesaretini Sade'dan değil belki de Bataille'dan almıştır. Sade'ın eserlerindeki doyumsuzluk belirtisi Bataille'da cinsel fanteziye geçişi kolaylaştırıp tecrit edilen karakterleri karşımıza çıkartarak, bizden onlarla yakın temasta olmamızı ister. Bu yüzden sistematik ve kaygılı bir serüvendir Gözün Hikayesi. Eksikliklerine ve göndermelerine aldırmadan okuyucuyu röntgen eyleminde aktifleştirir. Belki de Madame Edwarda'dan ayrılan basit farkı estetik anlamda daha kırılgan olmasıdır. İnsanoğlunun doyumsuzluğunda, bedeniyle olan ilişkisinde onu şeytanla yarıştıran hazzı vardır. Bu haz nesnenin hazzıdır. Cinsel rollerin değişimde öyküsel tuzaklar sıvıya karşı okuyucuyu ateşlendirir. Bu yüzden Bataille kendini metaforik bir daire olarak tanımlar. Kitapta anlatıcı kendisi olmaz. Bundan çekinir çünkü okuyucunun gözleri yazarın üstündedir. Bu izleme seremonisi, yazarda devamlı mastürbasyon isteği uyandırır. Bataille elini kımıldatamadan birinin çişi gelir, okuyucu hayal kırıklığına uğrar.

ÇIPLAK GÖZ

İnsanlığın kökeninde birleşmeden önce varolan doyumsuzluk, her iki cinsin birbirine karşı tutku ve belki de cinayet odağında etki göstermesine neden olur. Öfke ve tutku eş zamanlı yaşanır. Sade arzunun gerisinde mutluluğun olmadığını veya hazzın yaşamadığını belirtirken Bataille bunun insana ait olmadığını Tanrı'nın da bu duyguya itildiğini söyler. Çünkü insan varsa, süreklilik yetisi kendini acıya ve ızdıraba bırakır. Bu ölümcül birleşme bir daire şeklinde ve tek bir element izleğinde

olur. Sıvı, yaratılışı simgeleyen bir metafor olarak tekrar karşımıza çıkar. Ama bu sefer farklı renklerde ve zamanlarda, oyunun baş karakteri Simone tarafından bedenin hallerinde döngüsünü tamamlar. Gözün Hikayesi; anlatıcı dışındaki karakterleri tarafından devamlı tutarsız ve duygusuz bir sarmalda dönüp durur. Bu okuyucu olarak bizi kendimize karşı biçimsiz gözlemlere iterken, aklımıza *Pierre Louys*'un "Kadın ve Kukla" eserinde kadını farklı kışkırtmalarda yaşattığı, bunun neticesinde şiddet ve arzu metaforunda ölümcül sıkıntıların devam ettiğini getirir. Ya da *Ursula K.LeGuin* (The left hand of darkness) "Karanlığın Sol Eli" adlı eserinde belki aynı kurgu etrafında nesne ve bedensel yetilerin deformasyonuna karşı temkinli davranmamıza neden olur. "Göz" kendi halinde döngüsünü tamamlarken bütün bu eserlerin gözüne gözüne pornografinin özsel öfkesini kusmuştur. Eğer endişeli davranan bir okuyucuysanız elinizdeki nesnenin ötesinde cinsel fantezilerinize ortaklık eden bir varlık halini alacaktır. Ve bu varlık size sormadan el değiştirip farklı organlarda açlığı bastıracaktır. Göz sanatsal örnekleri çoğaltılıp malzeme sıkıntısı çektirmeyen bir nesne haliyle okuyucuyu mutlu eder. Özellikle bedenin ulaşılamaz yerindeki göz kutsal bir yaratıcıdır artık. İdeal imge, üreme organını pasif hale getirerek cinselliğin algılanamaz serüveninde kendini başka hallerde yaratmaya başlar.
Göz, Bataille'ın üreme organından başka bir şey değildir. Sizden ona uzanmanızı isterken, bir yandan da Manet'nin kadınlarına kendini beğendirir. Pornografik imgelemde gözün iflah olmaz değişkenliği,

papaz-Sir Edmund-Granero birlikteliğinde defalarca gözünde aynı hallerde olduğu bir süreklilik yaşarlar. Tutku, bedensel değil belki de tam tersi paradoksal bir bütünlüktür. Venüs heykeline kadar dayanan bu bütünlük, tutku yorumunda tersten okunabilir. Bataille'ın eserlerindeki kayıtsızlık zaman zaman yaşama karşı bir etkinliği sorgular. Simone yaşam belirtisi olarak çişini yaparken, papaz kendisine uzatılan yasak elmayı yıkamadan soyup yer. Marcelle uykuya dalarak gecenin erotik imgelemini belirtir. Ya da boğa yaşam ve ölüm arasında koşturup durur. Hiçbir şey ne çok gerçektir ne de hayal. Bu paranoya okuyucu olarak bizi gözün hikayesinde farklı okumalara iter. Ya da kötülüğün tanımında şöyle devam eder Bataille; ***"Kötülük, aslında bir tür meydan okuma olan ölümün cazibesini yansıttığı sürece, erotizm bütün biçimlerinde olduğu gibi, olsa olsa gizli bir yenilginin nesnesi sayılabilir."*** Bütün bu göndermeler bir metin okumasının ötesinde okuyucuya neyin kötü olduğunu sorar. Eğer Simone kötüyse, okuyucunun orada ne işi vardır. Veya göz, bir metaforsa cinsel hazzın doruğunda neden gözlerimiz kapalıdır. Bir içe dönüklük hali, birleşmeyi tek hale getirerek nesneyi öldürür. Bataille'ın bütün eserlerinde ve incelemelerinde karşımıza çıkan endişeli hal, en masum eseri olan Gözün Hikayesi'nde pasif bir hal alır. Erotizm'in serüveninde okunması gereken bir eser Gözün Hikayesi. Ve Bataille'ın çömezliğine gelmesi münasebetiyle ayrı bir tadı vardır. Eserdeki göz, güneş, yumurta ve hatta sütün genital bir ortaklığı vardır. Hatta zaman zaman okuyucunun kendini tatmini

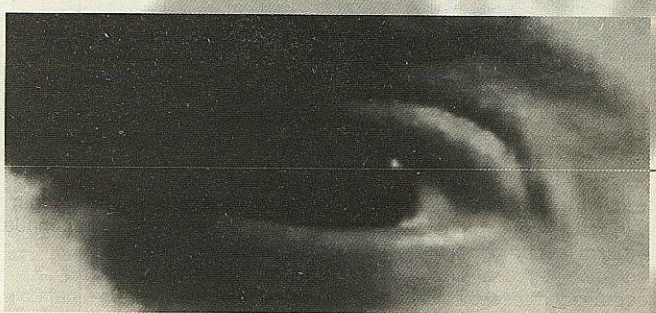

gözlenir. Eğer cinsel sapkınlıklar sizi tedirgin ediyorsa Simone'u izlemekten başka çareniz yoktur. Bu da açıkça gösteriyor ki nesne takıntılı yazar belleğindeki nesneleri cinsel kimliklerinden soyutlayıp, somut bir halde okuyucuya sunmuştur. Gözün Hikayesi fotografik/sinematografik bir eser olup kesinlikle bu tür kaygılarla okunması gerekmektedir. Bataille'ın kendisine yakın hissettiği okuyucusuna ilk hediyesidir. Bize de sadece okurken ne dinleyeceğimiz kalsın. Wagner'in kulakları çınlasın. Ayrıca son kitabı olan Erosun Gözyaşları, Gözün Hikayesi'ne masumane bir özürdür. Bataille farklı hallerde karşımıza çıkan karakterleriyle; karaktersiz bir yazın örneği sunmuştur. Peki soralım öyleyse anlatıcının ya da okuyucunun hiç mi kabahati yoktur..! Peki ya "göz" kimin elindedir?

> "Gözün Hikayesi'ni bu kadar güçlü ve rahatsız edici' yapan neden, Bataille'ın, pornografinin nihai anlamda cinselliğe değil, ölüme dair olduğunu daha iyi anlamasıdır. 'Gözün Hikayesi', okuduğum bütün aykırı kitapların en başarılısıdır."
> Susan Sontag-

Epilog. Sinemada göz birçoklarına cesaret vermiştir. Argento-"Opera" filminde kapı dürbününden kadının gözüne ateş edilmesi gayet erotiktir. Bu acınılası sahne izleyende erektif bir hal alır. Ya da Bunuel "Endülüs Köğeği"nde ustura ile göz kesme sahnesi aynı doğrultuda gayet pornografiktir.

Gözün Hikayesi'nde durağan bir cinsel hazda kendine sabit bir model bulur. Okuyucu Bataille'ın modelidir. Şehvet, okuyucunun tek nesnesidir. Hâl böyle olunca çıplak gözler arzunun bedeninde modelini değiştirir.

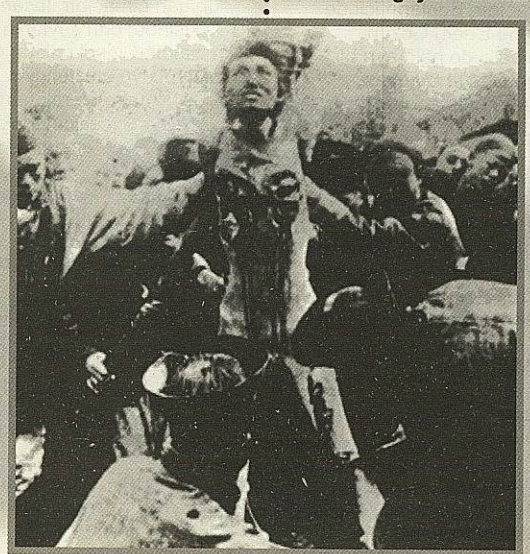

"Organımızın gözleri olsaydı, onlar sayesinde aşkı yakından gördüğümüzü söyleyebilirdik." der Picabia

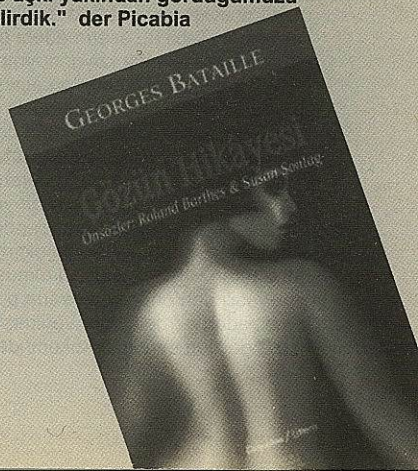

PARADOKSAL BİRLEŞME

Bataille "Erotizm" adlı eserinde; "***Sevilen varlığa sahip olma ölüm demek değildir. Ama ölüm bu araştırmanın içindedir. Eğer aşık sevdiği varlığı elde edemezse, bazen onu öldürmeyi düşünür. Çoğu zaman onu öldürmeyi kaybetmeye tercih eder. Diğer durumlarda kendi ölümünü arzular. Bu büyük öfke içinde söz konusu olan sevilen varlık içinde süreklilik duygusunu yakalamaktır.***" der. Bu yüzden sürekliliğin ve tutkunun izini ancak bu sıvısal madenle telafi eder. Ve Gözün Hikayesi'nde Simone-Marcelle-

otobanlar, arka yollar ve duraklar:

İngiliz yol filmleri

1

Yakında 6[45] Lull sinema dizisinden yayınlanacak.

Susan Picken

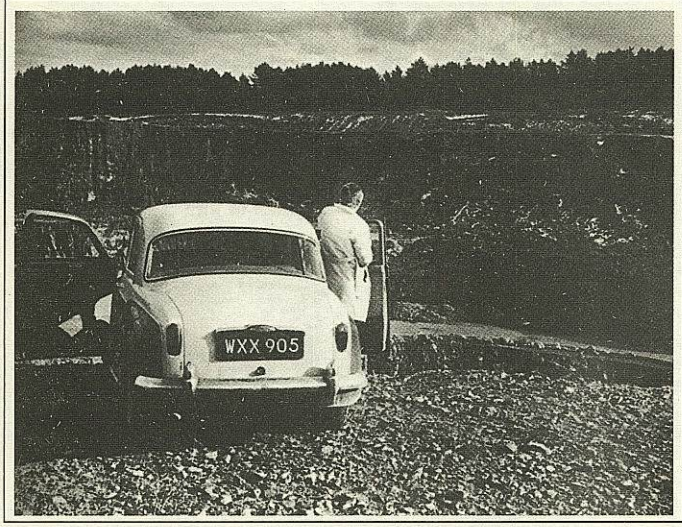

"Umutla gidilen yol, varmaktan iyidir ve gerçek başarı çalışmaktır"

—Robert Louis Stevenson (1850-1894)

Yaygın kanıya göre, Britanya'da hiçbir zaman denizden 60 mil uzakta olmazsınız. Gerçekten de, Britanya anakarasının çapraşık şeklinden dolayı (Paul Theroux'un yorumuna göre, başka hiçbir şey "*domuz sırtındaki bir cadı*"yı bu kadar anımsatmaz) insan, herhangi bir noktada denize 77 milden fazla (125 km) uzaklıkta değildir. Özdeyiş, kusursuz romantikliğiyle denizin İngiliz toplumu için önemini çok iyi bir şekilde vurgular. Britanya adalarındaki her noktanın okyanusa bu denli yakın olması, onu dış dünyadan arındırarak "hükümdar bir ada" olarak algılanmasını güçlendirirken aynı zamanda onun imparatorluklarla dolu denizci tarihini akla getirir.

Ada'nın hudutlarında sürekli değişerek denizle birlikte uzanan ortak yüzeyin kıyı şeridi toplamda 6,000 milden daha uzundur. Bu kara ve deniz, yabancı ve bildik arasındaki kaba ve engebeli, vahşi ve rüzgarlı ya da güvenilir ve kumlu bölge kendi garip çekiciliğini ulusal bilinç için kullanır. Graham Greene'in *Brighton Rock*'ından **Genevieve** (Henry Cornelius, 1953) ve **Carry On** filmlerine; **Quadrophenia** (Frank Roddam, 1979) ve **Mona Lisa**'ya (Neil Jordan, 1986), denize bu kadar yakın olmak, İngiliz kültürünü yansıtmak için hatırı sayılır bir esin kaynağı olmuştur. Toprak ve su arasındaki hudut; coğrafi bölgeler arasındaki eşik; kıyı şeridinin bilinen ve bilinmeyenin birleştiği sınır bölgesi olması; deniz kenarının en sonundaki *karnavalımsı* dinlenme yeri, her günkü gerçekliğin baş aşağı olduğu bir yerdir.

Böyle bir kıyısal barikatla kuşatılmış Britanya, bol suyun egemen olduğu küçük bir adadır. Britanya'daki kıyısal profilin çapraşık uzunluğuna rağmen insanın kuzeyden güneye, Land's End'den John O'Groats'a gitmek için sadece 560 mil katetmesi gerekirken, doğudan batıya en uzak mesafe yalnızca 250 mildir. Manzaranın şöhretli "yeşil ve hoş" çekiciliğinden dolayı coğrafyanın sınırlarından kaçmak mümkün değildir; insanın yolu eninde sonunda dünyanın sonuyla, yolun sonuyla, denizle kesilir.

Burada İngiliz yol filmlerine az yer verilmiş olması zorunluluktan dolayıdır. Yol mitolojisinin Amerikan hayal gücünde yarattığı etkiyi, İngiliz imgeleminde göstermemiş olması çok da şaşırtıcı değildir. Çekicilik, mesafelerin gizeminden yoksun İngiliz yoluna başka bir kaynak tarafından bahşedilmiştir; çağın gizemi ve tarihin katıksız ağırlığı ülkeye yükletilmiştir. Romalı istilacılar yaklaşık bin yıl önce ilk düzgün yolları inşa etmiş olabilirler (gerçekten de bunların kalıntıları hâlâ mevcuttur) fakat bundan daha önce İngiltere arazisinin inişli-çıkışlı bayırları ve uçurumları eski zaman gezginleri için patikalar oluşturmuştur. Yol da deniz kıyısı gibi sınırsal bir bölgedir. Kendi kanunları ve koşulları içinde ne bir yere aittir, ne diğerine, her zaman ikisi arasında bir yerdir. Britanya coğrafyasında, İngiliz yol haritasında, fiziksel ve ruhsal olanlar kesişir, manevi ve dünyevi iç içe geçer. Antik bölgeler, millerce uzunluktaki otoyollar tarafından kaplanırken, evden işe gidip gelenler hızlı otobüslerin pencerelerinden antik eserleri seyrederler.

Birleşik Devletler'dekiler kadar karizmatik olmayan İngiliz yollarında (her nedense Bristol'a giden M4, Route 66 kadar cezbedici değildir) seyahat etmek alışılmadık derecede sönük bir deneyimdir. Traşlanmış eğimler ve bariyerlerce çevrelenmiş ve kenarlarında ikide bir manzarayı kesen etkisiz "Happy Eater" ile "Little Chef" heykellerinin bulunduğu bu asfalt ve çakıl şeritler, doğal dünyanın ortasından geçerken ona dokunmazlar bile. Devasa bir açık hava sinemasının ekranı gibi, kır manzarası gösteriye, çevre ise sahne dekoruna dönüşür.

İngiliz yol sisteminin işlevsel, pratik ve tabii ki sınırlı coğrafyası en iyimser deyişle ilham vermekten yoksun, en kaba deyişle ise banaldır. Amerikan otobanlarının Nebraska ovaları ve Arizona çölü varken, İngiliz otobanlarının Spaghetti Kavşak'ı ve Birmingham'ın hemen dışında ikiye ayrılan yığınla yolları vardır. Burası bir **On The Road** ya da **Easy Rider** için esinlenecek yer değil, olsa olsa **On The Buses** (Harry Booth, 1971) içindir. Neredeyse İngiliz yol kültürü diye bir şey, özellikle de İngiliz yol filmi diye bir şey yoktur denebilir. Nerdeyse ama tamamen değil.

İlk filmlerden **They Drive By Night** (Arthur Woods, 1938) ya da 50'lerin gerçekçi dramalarından **Hell Drivers** (Cy Endfield, 1957) veya daha sonraki

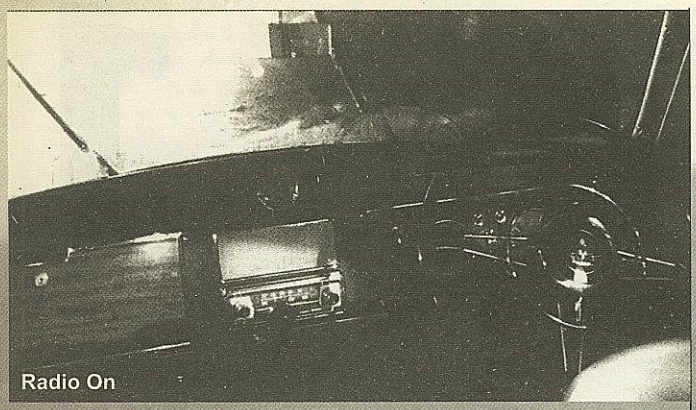

Radio On

denemelerden Chris Petit'nin **Radio On**'u (1979) gibi türe tutunmaya çalışan son derece az yolculuk filmlerinden başka, İngiliz yol filminin en kayda değer örnekleri son birkaç yılda coğrafyanın kendisinden çok, bölgenin sezgisel yolla okunmasıyla ilgilenen film yapımcılarından gelmiştir: "Psikocoğrafya". Deneysel olmaktan çok etkileşimsel olan psikocoğrafik gereklilik "bilinçli ya da bilinçsiz olarak düzenlenen, doğrudan kişinin ruh durumu ve tavırlarını etkileyen coğrafi ortamın kesin etkilerinin" çizelgesini çıkarır ve insanoğluyla çevre arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

İlk olarak 1950'lerin sonlarında Fransa'da "Situationist International" [SI] (Uluslararası Konumculuk) tarafından da algılandığı gibi "psikocoğrafya" bilimi "günlük yaşam devrimi"nin bir parçası olan *détournement* (yıkım) dan gelmiştir. Yenilikçi sanat akımları Dada ve Sürrealizm'in hayat verdiği *détournement* süreci çok geçmeden nerdeyse günlük var oluşu, ayrıntılı olarak da özellikle kentsel çevreyi içine alacak kadar genişlemiştir. SI'ın radikal teorilerinin ortak çalışması olarak, o döneme kadarki kasvetli şehir caddelerinden yeni manzaralar türemiş, yeni keşif ve ilgi olanakları oluşmuştur:

"Bir caddede birkaç metre arasındaki ani ortam değişiklikleri; bir şehrin bölgelerinde görülen farklılıklar ve oranın ruhsal atmosferini yansıtan aşikar dengesizlikler: kendiliğinden amaçsız gezinmelere dönüşen barikatsız yollar (ki toprağın fiziksel hudutlarıyla hiç alakası yoktur); belirli yerlerin çekici veya itici karakterleri."

Psikocoğrafik çevre çalışmasının temel kavramı *dérive* ya da 'sürüklenme'dir. Görünüşte bilindik olana ait yeni bilgiler toplamayı amaçlayan ve tesadüfle şansa dayalı, gelişigüzel dolaşma stratejisidir.

"Psikocoğrafya, kişiyi çevreleyen duygusal sınırların içgüdüsel keşfi hakkındadır. Hedefi, yeni ve daha serbest bilgelerin gelişmesinde kullanılabilecek sistem yıkıcı ve anti-otoriter yerlerle yolculukları keşfetmektir. Konumcu psikocoğrafya'cılar dérive (sürüklenme) uygulamasını temel sistemleri olarak benimsemişlerdir. Sürüklenmek, bilinen sınırlar içindeki bölgelerde planlanmamış şekilde dolaşmak demektir."

Patrick Keiller (Londra, **Robinson In Space**) ve Chris Petit gibi film yapımcılarının eserlerinde görülen, psikocoğrafya'nın Britanya manzarasının temsiline dönüşmesi İngiliz yol filminin düz topoğrafyasında yepyeni bir arazinin planını çıkarmıştır. Burada tartışılacak olan iki film, Andrew Kotting'in **Gallivant**'ı (1996) ve Michael Winterbottom'un **Butterfly Kiss**'i (1994) ayrıca insanın psikocoğrafya ve çevre ile etkileşiminin, onları keşfinin, kelimelerle ifade edilemeyecek derecede çekiciliğini gözler önüne serer. Ne var ki, bu iki film de (Kotting'in kendi filmini türden uzak tutma çabasına rağmen) yolun doğrusal ilerleyişinden çok, gelişigüzel tesadüflere ve sürüklenme esnasında meydana gelen rastlantılara dayanır.

BİR PARÇA İP NE KADAR UZUNDUR?: 'GALLIVANT'

"gal' li'vant': zevk ve eğlence arayarak gezinme; avarelik; karşı cinsten insanlarla dolaşmak"

Senaryosunun başlığı *AA Kıyısal Britanya'nın Yol Haritası* olan Andrew Kotting'in evden kaçış filmi **Gallivant,** en yalın anlamda bir yol filmi, Britanya anakarasını çevreleyen hızlı bir gezintidir. "Ağzına kadar zikzaklarla dolu 6,000 millik bir seyahat" olan **Gallivant**'ın yönü, sonbaharın kışa dönüştüğü birkaç aylık süre içinde güneyin sıcak kıyılarından İskoçya'nın en kuzey bölgelerine ve tekrar geriye döner.

Bu nafile hareket (bir daire içinde sürekli dönmekten daha anlamsız ne olabilir ki?), tabii ki hiç birşey ifade etmez. Kotting "yol filmi yapmadan bir yolculuk yaratma" arzusuyla türün geleneklerinden oldukça uzaklaşır. Seyahat etmek, sonuca araç olmaktan öte bir şey, A'dan B'ye ulaşmak için bir yol haline dönüşür. **Gallivant**'taki yol öyküye, yolculuk eylemine dönüşür, şansı iyi gider ve geçen zaman filmin dokusunu oluşturur.

Büyük bir özenle kentsel yayılmadan kaçınan **Gallivant**, pikareskle olduğu kadar pitoreskle de ilgilenir, Britanya topraklarının parçalı Cornwall kıyı şeridinden tutun da Galler dağlarının karanlık doruklarına ve İskoçya'nın dağlık bölgelerinin gökkuşağı renkliliğindeki geniş alanlarına kadar inanılmaz büyülü çeşitliliğini gözler önüne serer. Britanya'nın bütün sınırlarını haritalandıran psikocoğrafya araştırmacısı Kotting, insanı bilinçli olarak tüm bu vahşi güzelliklerin merkezine yerleştirir: Adanın en uçlarında yaşayanlarla buluşturur ve gerçekten de sınırlarda yaşayanların sesini duyurur.

Kotting, bu çok yönlü keşif yolculuğunda tek başına değildir. Bu uzun, alışılmamış aile tatilinde, ona en sevdiği ve en yakını olan iki kişi eşlik eder (minimal bir mürettebat dışında). Yolculukta Kotting'in seksenlik büyükannesi Gladys ve altı yaşındaki kızı Eden vardır. Bu ailenin üç kuşağının bir araya gelmesinde, "Büyükanne" ve küçük Eden arasında kan bağından da öte ortak noktalar vardır. Çağın iki ucunda duran bu ikili ölüme eşit uzaklıktadır: Gladys, ilerlemiş yaşından dolayı, Eden ise eşine az rastlanır genetik bir bozukluktan dolayı.

Büyükanne ve çocuk filmde en önemli yeri teşkil eder. Kotting ilk başta bunu yalnız çıkacağı bir yolculuk olarak tasarlamış, Britanya'nın değişkenlik gösteren topraklarını ve oralarda yaşayan insanların yaşamlarını kaydedeceği kişisel bir gözlem olmasını istemişti. Gösterim zorunluluklarından dolayı kararını değiştirip diğer karakterleri de dahil eder: Amacı hikayenin konusunu güçlendirip deneyimi genişletmektir. Rollerde Gladys ve Eden'in olması doğal bir seçimmiş gibi gözükür:

"Gladys ve Eden fikri gittikçe daha makul gelmeye başladı, bu geziye ikisiyle devam edeceksem, üç, dört, beş, altı ay, ya da ne kadar süreceğini o zaman bilmediğimiz bu yolculukta ailece beraber olmaktan bir şeyler çıkabilirdi"

Kotting, **Gallivant**'ı insanlar, bölgeler ve yol gibi en temel unsurlardan oluşturmuştur. Kotting'in yarattığı bu film, insanların çevreyle olan iletişimlerinin yanı sıra kendi aralarındaki iletişimi de konu alır. Konuşma ve hareket etme kabiliyetini de azaltan Joubert sendromundan muzdarip Eden'in tek iletişim şekli basit bir işaret dilidir. İlk başlarda birbirlerine nerdeyse yabancı olan Eden ile büyükannesi arasında çok geçmeden bir köprü kurulmuş, yaşları arasındaki uçurum, kendilerini çevreleyen dış dünyaya karşı ortak deneyimleri sayesinde yok olmuştur.

"Sürüklenme", sinematografiye dönüşüp kırsal bölgeye nakledilmiş, film mekandaki beklenmedik değişiklikler dolayısıyla yeniden yazılmış ve yapılandırılmasında şans faktörleri etkin olmuştur. Kotting'e tekrar kulak verelim:

"Denilebilir ki film, tam bir yapı karmaşasına sahiptir. Bir dakika önce iyi yapılandırılmış olduğunu düşünürken, bir de bakmışsınız ortada yapı diye bir şey kalmamış, sonra da 'Gladys ve Eden nerede?' diye düşünmeye başlıyorsunuz."

Sürecek

7 soruda "COCTEAU TWINS"

Alper Bahçekapılı

Kimdir?

Tekrarlar ve kurmaca rüyaların karşısındaki sıradışılık fenomeni. Yeni bir dünyanın kuruluşunun değil sadece eskisinden kopuşun habercisi. Duyu organlarına gönderdiği uyarıcılarla müzikal algının değişmesine ve her zaman gözle görülmese de evrensel bir etkilenime sebep olmuş; Slowdive, My Bloody Valentine, Lush, Curve gibi isimlerin gittiği yolda öncülük yapmış, Elizabeth Fraser, Simon Raymonde ve Robin Guthrie'den oluşan, pek çok kişinin hayatını değiştirmiş bir gruptur.

Ne Yaptılar?

1981- 1997 yılları arasındaki 16 yıllık kariyerlerinde, birbirinden harika 140'a yakın parça yaptılar. Daha fazla söze gerek var mı?

Neden Hâlâ İyiler?

Bir kuşağın hayatını şekillendirdiler. Ve sesleri, bir daha bir araya gelmeyecek olsalar da, asla kısılmayacak.

Hikayaleri Nedir?

Cocteau Twins'in benzerine rastlanmayan harikalıktaki vokallerinin ve sözlerinin sahibi Elizabeth Fraser ile (Liz) 1981'de İskoçya'da, sonradan bir yığın müzisyenin hayranlık ve saygı duyacağı gitarist Robin Guthrie'nin birlikte kurdukları grubun kadrosunda 1983'e kadar Will Hegie de vardı. 1984'te gruba Simon Raymonde dahil oldu ve o tarihten 1997'de dağılmalarına kadar, konserlerinde onlara eşlik eden isimler dışında, grubun line-up'ı değişmedi. İsmini Simple Minds'ın bir şarkısından alan grup 1982'den 1996'ya kadar 9 stüdyo albümü yayınladı. Bunlardan ilk dördü, Garlands(1982, 4AD), Head Over Heels(1983, 4AD), Treasure(1984, 4AD), Victorialand(1986, 4AD) şu sıralar yeniden master edilerek tekrar yayınlanıyor.

Müzik?

Özellikle Brian Eno etkilenimleri altında oluşturdukları müzikal yapının tarzı Ambient Pop olarak nitelendirilebilir. Tarihsel olarak punk sonrası başladıkları müzik kariyerlerinde post-punk akımının da izleri görülür.

Ne Dinlemeli?

1982, 4AD çıkışlı debutları Garlands Cocteau Twins'in olmazsa olmaz albümlerindendir. Victorialand (1986) ve Capitol Records'la anlaşma imzalamalarına sebep olan Blue Bell Knoll (1988) da grubun sofistikelikte ön plana çıkan kayıtlarındandır. 1994'te Capitol Records'tan beğenimize sundukları Bluebeard single'ı ise Elizabeth Fraser'ın eşsiz vokalinin doruklarda gezindiği bir çalışmadır.

Daha Fazla Bilgi İçin?

Grubun detaylı biyografisini, diskografini ve bunlara ek olarak görsellerini bulabileceğiniz www.cocteautwins.com, Simon Raymonde'un kendi sitesi www.simonraymonde.com ve grup hayranları tarafından oluşturulan www.cocteautwins.org, ayrıntılı bilgiye ulaşabileceğiniz sitelerden.

6 aylık aboneliğe
"Kadın Kokusu"
kitabı hediye

mayıs ayı içinde

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

Abone olun,
Lull
Adresinize gelsin
(0212) 210 0 110

abonet

www.abonet.net @ abonet@abonet.net
tel : (0212) 210 0 110 faks : (0212) 222 27 10

ALTIKIRKBEŞ YAYIN

sinema kitaplığı büyüyor

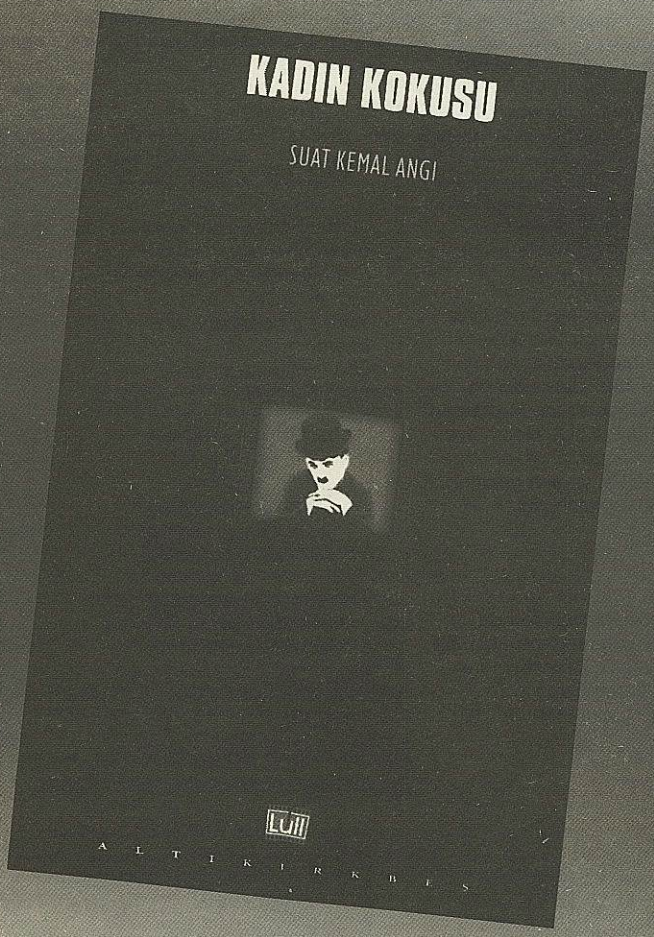

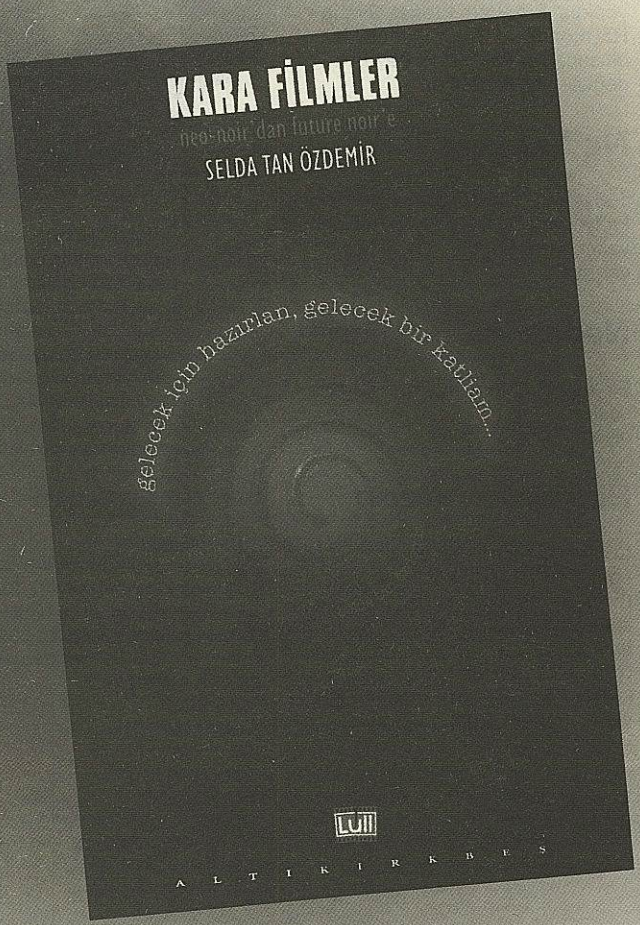

645

tel : 0216 330 86 38
fax : 0216 330 28 24
www.altikirkbes.com

APTAL BEYAZ ADAMLARIN CİCİ SİLAHLARI

BOWLING FOR COLUMBINE

Selda Tan Özdemir

Başkanımız yine adını bile telaffuz edemediğimiz bir ülkeyi bombalıyordu... yani Amerika için sıradan bir gündü...
M.Moore

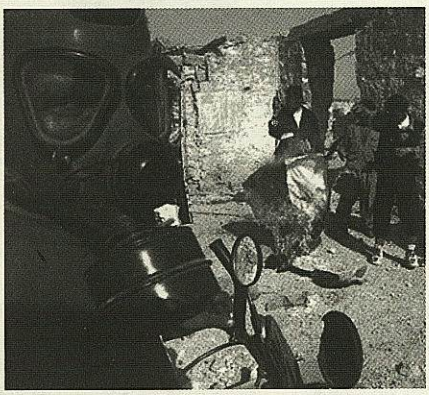

Basra'ya ardı ardına tomahawklar, misket bombaları düşerken, sığınakları yok eden lazer güdümlü 2,5 tonluk füzelerin, gizli bombardıman uçakları stealth'lerin, Mark 82 yüksek dirençli bombaların hedefi yok edişlerinin üç boyutlu görüntüsü; dünyada olan bitenden habersiz, bilgisayar oyunlarının şiddet ve kan dolu evrenine dalıp kendi vahşetini çoğaltan çocuk/yetişkin kitlesini bile hayret içinde televizyon ekranına kilitledi. Ölüm ve yok etmeye dair "virtual reality" bugünün en dehşetli gerçeğini gözler önüne seriyor. Üstelik bu sürekli, her gün, her saat "replay" edilen bir oyuna benziyor... Felaket simulasyonu keskin bir gerçekliğe bürünürken, hiper-gerçekçi bir savaş, tarihin kayıtlarına düşüyor. Kabul etmeli ki belki de hiçbir zaman dilimi, bunca gerçekliğin karmaşasının yaşandığı başka hiçbir an'ı bu denli içermemiştir.

İki büyük dünya savaşı geçiren insanoğlunun tanık olma ve izlerken utanç duyma kaderi, *weltscherz'i,* yani dünya acısı, sıkıntısı ne yazık ki sürüyor. Varşova'dan Berlin'e, Bosna'dan Gazze'ye, Kudüs'ten Bağdat'a, Hiroşima'dan Tokyo'ya, kentleri yerle bir eden çatışmalar, bombardımanlar altında tanık olunan olağandışı insanlık durumları her seferinde bir yanımızı daha eksiltiyor. Barış çarelerinin tükendiği iddia edilerek yerle bir edilen kentler, zamanla yeniden inşa edilirken, bedenler ve ruhlar hasara uğruyor, yaşamlar çoktan sonsuzluğa kavuşuyor. Yine de ve her ne olursa olsun insanoğlunun belleği hep zayıf kalıyor, her yıkım sonrası uluslararası canavarlar daha çok silahlanarak daha zorba taktikler güdüyor, toplu katliamlar planlıyor, şeytansı tehditlerini sürdürüyorlar. Stalin, Hitler, Saddam, Şaron, Milosevic, Pinochet, Bush... Kan kokusunu sevenlerin, kötülüğü uykusundan uyandıranların listesi uzayıp gidiyor.

What a wonderful world

Tarih gösteriyor ki, dünya nüfusunun %6'sına, üretilen gelirin ise % 50'sine sahip olan, dünya çapındaki askeri bütçelere ayrılan paranın % 50'sini

harcayan Amerika'nın adaletli bir dünya yaratmakta insan haklarına duyarlı (!) düzen kurma arzusu, öldürücü fantezileri hiç bitmiyor. Hükümetleri ve sivilleri yok eden, sınırları hiçe sayan histerik Amerikan şiddeti, nihayetinde tanık olduğumuz gibi kontrolden çıkıyor. Hiroşima ve Nagasaki'ye salladığı bombalarla 200.000 sivilin yanıp kül olmasına, CIA tarafından desteklenen darbe ile Guatemala başkanı Arbenz'i yerinden edip çıkan olaylarda 200.000 sivilin (1954), Vietnam Savaşı'nda (1963-1975) Güney Vietnamlı yetişkinleri eğitip, taşeronları yaparak 2 milyon Güneydoğu Asyalının ölümüne, Şili'de Allende hükümetine karşı CIA destekli darbe ile Pinochet'yi getirerek 5000 Şililinin, El Salvador'da 70.000 sivilin, Reagan zamanında Nikaragua'da 30,000'in üstünde insanın bugün yaşamamasına neden olan yine ve hep Amerika idi. Sovyetler'in ilk atom bombasını imal ettikleri 1949'da, Amerika bunlardan 235'ine zaten sahipti. 1959'da 15,468 nükleer silahı olan ABD, bu rakamı 1978'de 24,424'e çıkardı. Sovyetler ise insanları artık açlık sınırına dayanmış iken, 1989'da 39.000 nükleer savaş başlığına sahipti. Her iki devletin elinde dünyanın tamamını kırk defa havaya uçuracak güçte silah vardı. 80'lerin ortalarında Gorbaçov'un silahsızlanma teklifini Reagan duymazdan geldiğinde Yıldız Savaşları hala düşlerini temsil ediyordu, o ve ondan sonra gelenler bu rüyanın peşi sıra yollarına devam ettiler, daha çok silahlanarak...

1980'lerde, 11 Eylül faciasının ardındaki Suriye doğumlu Usame bin Ladin ve teröristlerini, Sovyet-Afgan savaşında Sovyetlere karşı eğiterek karşılığında 3 milyon dolar veren yine CIA idi. CIA terörist mezun etmekte oldukça hevesliydi. Noam Chomsky'nin dediği gibi terörle savaş, soğuk savaş döneminin yeni taktiği idi ve Amerika, uygarlığı yok eden uluslararası terörizme karşı *uluslararası bir terörist ağı* kurdu. Orta Amerika, Ortadoğu, Güney Asya'da da yaptığı ve devam ettiği gibi sivilleri gözünü kırpmadan öldüren, demokrasi

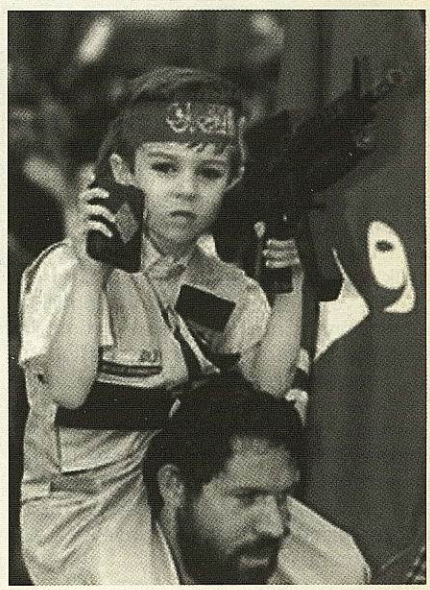

ve insan hakları savunucusu (!) misyonunu yüklendi. Saddam Hüseyin'i İran'a karşı silahlandıran ve milyonlarca dolar hibede bulunan yine ABD idi (1982). CIA ajanı Manuel Noriega yine Washinghton tarafından seçilmişti ve ardında 3000 Panamalı ölü bıraktı (1989). Irak, Kuveyt'e saldırdığı silahları Amerika'dan edinmişti (1990). Bu saldırının karşılığında Irak'a saldıran ABD, Kuveyt diktatörünü de değiştirmeyi

BOWLING FOR COLUMBINE

ihmal etmedi. Körfez Savaşı'ndaki Irak bombalamasında 200,000'in üzerinde ölü vardı ve bundan sonra ABD her ne zaman canı isterse Irak'ı bombalamayı sürdürdü. 12 yıl boyunca süren ambargoda bombalara bağışıklık kazanmış kentlerde, her yıl 5000 Iraklı çocuk ilaçsızlıktan ve yoksulluktan hayatını kaybetti. UNICEF'e göre bugün 1 milyon Iraklı bu nedenle yaşamına devam edemiyor ve yüzlerce Iraklı her gün bu istatistiğe ölerek katkıda bulunuyor. Amerika ise Afganistan'da da yaptığı gibi ölümden kaçmak için sınır kapılarına dayanan, açlıkla boğuşan insanlara, havadan çilek reçeli, elmalı gofret, fıstık ezmeleri ile dolu Amerikan bayrağına sarılmış yiyecek paketleri atarak vicdanını rahatlattı ve bunu gıda yardımı şovuna dönüştürdü.

Soğuk Savaş Dönemi'nde Balkanlar, Kafkaslar ve Ruslar konusunda ABD maşası olarak "incelikli" eğitimlerden geçirilen Usame bin Ladin'in İkiz Kulelere giren uçaklarıyla Amerikalılar, gerçeğin çölüyle tanıştı, binlerce insan hayatını kaybetti. Slavoj Zizek *Kırılgan Temas*'ında bir gerçeği dile getirerek, *Afrika'da her Allah'ın günü Kule faciası kurbanlarından daha fazla sayıda insan AIDS'den ölüyor ve ABD, Saraybosna'da, Grozni'de, Ruanda'da, Kongo'da ve Sierra Leone'de her gün olup bitenlerin küçük bir bölümünü yaşamış oldu sadece* diyor. Hatta daha çarpıcı olan, Amerikalıların keskin nişancı (sniper) ile yaşadıkları korkunun yüzlerce katını, Saraybosna'da insanların yıllarca yaşamış oldukları idi. İkiz Kuleler'le birlikte dışarı dünyada olan bitenden kendini steril etmiş görünen Amerikan halkı, tv ekranında izleyip dünyanın öte tarafında olup bitiyor diye emniyette tuttukları sembolik güvenlerini sonsuza dek yitirdi. Zira tarihinde ilk kez topraklarına yönelik bir saldırıyla karşılaştı, bu düzenlerine karşı en tartışmasız darbeydi. Amerika'nın devasalığını ve sarsılmazlığını temsil eden Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a yönelik saldırılardan sonra Bush, Usame bin Ladin ve El Kaide örgütünün şüpheliler olduğunu öne sürüp uluslararası terörist ilan ettiği *Ulusa Sesleniş* konuşmasında "*bu saldırıları gerçekleştiren teröristlerle, onlara yataklık edenler arasında ayrım gözetilmeyeceğini*" duyurduğunda gerçekten ortada ironik bir durum vardı. İkiz Kulelere saldırıldığı gün, İngiltere'de Blair hükümeti desteğiyle bir silah fuarı açılmıştı, ileri teknolojinin cici silahları dünyaya pazarlanıyordu.

Clinton Sudan'da bir silah fabrikasını bombaladığında haklı gerekçesi varmış gibi görünüyordu (1998) oysa ki fabrika yalnızca aspirin üretiyordu. ABD, 2000-2001'de Afganistan'ı bombalamanın karşılığında 245 milyon dolar para verdi, çünkü dünyanın üçüncü büyük rezervine sahip Türkmenistan doğalgazının, petrolünün kokusu hoş geliyordu. Ne de olsa George Bush Jr. da, Dick Cheney de petrol işinden para kazanmışlardı ve Türkmenistan'ın kaynaklarına sahip olmak ABD'nin gelecekteki 30 yıllık enerji ihtiyacının karşılanması demekti. ABD ve İngilizlerin eseri olan Taliban'ın ne halka açık idamları ne de kadınlara karşı kötü davrandığına dair bir feminist görüş harekete geçirmişti ABD'yi... Üstelik Çin gibi, onun geleceğini tehdit ettiğini düşündüğü bir ülkenin yamacında, zaten Rus işgaliyle darmadağın olmuş bir ülkeyi yeniden inşa ederek kendine bir üs haline getirmek ve orada da var olduğunu hissettirmek bir rüyanın gerçeğe dönmesiydi. Sonuç Afganlıların ölmesiydi, küçük hayati ayrıntılardı... Önemli olan Hazar'daki petrol ve gaz rezervleriydi ve Bush bugün olduğu gibi cinayetlerine taşeron olarak yine İngilizleri yardıma çağırdı.

Başkan Bush, Afrika'nın kıta olduğunu bilmiyordu. Pakistan Devlet Başkanı'nın isminden haberi yok. Büyükelçilerimiz tayin edildikleri ülkelerden bihaberler. ABD'li öğrencilerin %40'ı Amerikan iç savaşı hakkında bilgisiz. 44 milyon Amerikalı ancak ilkokul düzeyinde okuma yazma biliyor. 200 milyon ABD'li okuma biliyor ama okumuyor. Hiç olmazsa bombaladığımız ülkeleri haritada gösterebilmeliyiz!
M. Moore

Michael Moore'un *Stupid White Men and Other Sorry Excuses for The State of the Nation* (*Aptal Beyaz Adamlar*) kitabında da belirttiği gibi, endüstrileşmiş yirmi ülke arasında birinci olan ABD, aynı skoru, milyarder sıralamasında, askeri harcamalarda, ateşli silahların sebep olduğu ölümlerde, sığır eti üretiminde, kişi başına enerji tüketiminde, atmosfere karbondioksit yaymada, çöp üretmede, tehlikeli ve zehirli atık üretmede, petrol tüketiminde, doğal gaz tüketiminde de ellerinden bırakmamaya kararlı. Bunun yanı sıra aynı ülke, en az vergi toplamada, kişi başı günlük kalori tüketiminde, oy kullanma oranının düşüklüğünde, kayıtlara geçmiş tecavüz olaylarında, trafik kazasında ölümlerde, yirmi yaşından küçük kızların anne olmasında, milletlerarası insan hakları anlaşmalarına imza koymamakta, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni kabul etmeyen ülkeler arasında birinci olmakta, çocuk suçluları infaz etmede, on beş yaşından küçük çocukların

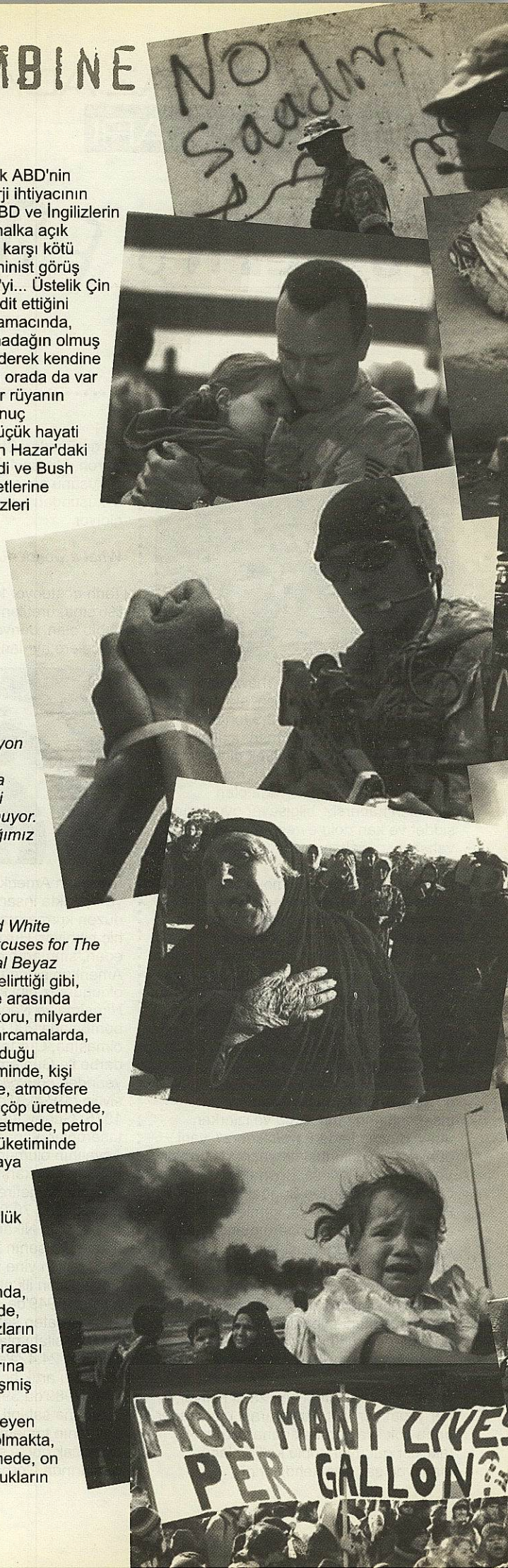

BOWLING FOR COLUMBINE

ateşli silahlarla ölme ihtimalinde, çocukların intihara teşebbüsünde ve tarihte nüfusunun en fakir kesiminin çocuklar olduğu ilk topluluk haline gelmekte de bir numara.

Amerika'nın toplumsal hayatındaki işleyiş bozuklukları ve global şiddeti, şüphesiz bireysel hayatlardan ve gündelik yaşama biçiminden kaynaklanır. Aksaklıklarını gizleyemeyen bir toplumsal hayat, tüm Amerikan siyasasını da gözden geçirmeye zorlar. Michael Moore'un provokatif filmi *Bowling for Columbine*'i *(Benim Cici Silahım)* global ve lokal şiddet arasındaki ilişkiyi zaman zaman dramatik zaman zaman South Park'vari bir mizahi şekilde resmederken oldukça yetkin ve cesur bir anlatımı da başarıyor. Yer yer bir reality-show dili filme hakim olsa da ve ağırlık noktasının dağılmasına sebep olsa da film, en azından bunca kültürel yıkım içindeki bir ülkeden çıkabilecek maksimum ölçüde dikkat çekici bir belgesel yapım olarak hatırlarda kalıyor. Muhtemelen bu belgesel yönteminin ardında, hitap ettiği kitleye yönelik bir primitiflik, popülerlik ve Amerikanvari bir izlenebilirlik havası yakalama gibi art amaçlarda yatıyor. Her ne olursa olsun filmin, içinde bulunduğumuz zaman diliminde dikkate değer bir çalışma olduğu konusunda herkes hemfikir. Öyle ki Uluslararası Belgeselciler Derneği filmi "yüzyılın en iyi belgeseli" ödülü ile yüreklendirdi. Moore, En İyi Belgesel Dalı Oscar'ını alırken kurgusallığa karşı olduğunu ama ne var ki kurgusal bir zaman diliminde yaşamak zorunda kaldığımızı, kurgusal bir Amerikan başkanının kurgusal nedenlerle savaşa sürüklendiği günleri yaşamaya mahkum edildiğimizi söyleyerek *Shame on you Bush* diyerek sahneden haykırışı ile milyonlarca insanın söylemek istediğini dile getirdi.

Filmin içindeki, Amerika'nın tarihsel şiddetini konu alan bir animasyon, belgeselin didaktik perspektiften uzaklaşmasını sağlayarak Amerikan toplumunun paranoya ve şiddet dolu geçmişini mizahi bir dille karikatürize ediyor. Kıtaya gelen ilk öncülerin, geldikleri ülkelerden kendilerine zulüm edileceği endişesiyle yeni kıtaya göç ettiklerini, burada karşılaştıkları yerlileri öldürdüklerini, daha sonra birbirlerinden korkup "cadı" olarak adlandırdıklarını yakıp yok ettiklerini, Bağımsızlık Savaşı zaferinin ardından, İngilizlerin geri geleceği korkusuyla anayasalarına "*Silahlarımızı saklayalım, İngilizler geri gelebilir*" yazdıklarını, daha sonra zenci köle sayısını 86 yılda 700 binden dört milyona yükselttiklerini ama her an onların çığrından çıkıp kendilerine saldıracakları paranoyasını yaşadıklarını ve 1836'da Samuel Colt, altı kurşunlu tabancayı icat ettikten sonra Amerikan askerlerinin silahlandığını, bunun da köleliği sürdürmelerini kolaylaştırdığını, 1865'te zencilerin başkaldırısından korktukları için Ku Klux Klan'ı kurduklarını, 1950'de zencilerin isyanından sonra beyazların korkularından banliyölere kaçtıklarını ve milyonlarca silah alıp, kapılarını sıkıca kilitlediklerini anlatan animasyon, South Park'vari bir çizgiyle yeni kıtanın paranoyalarını, kişisel silahlanmayla başlayıp, füzeler ve bombalara uzanan bir histerik suç güdüsünün geçmişini anlatarak girizgah yapıyor.

Bowling For Columbine, Amerika'daki paranoyaları ve silah edinme ihtirasına çarpıcı röportajlar, görüntülerle dikkat çekiyor. Michigan'daki bir banka şubesi, yüksek miktarda hesap açtıranlara, paralarını korumaları için onlara teslim etmelerinin karşılığı olarak silah hediye ederek, mevduat sahiplerini de emniyete alıyor. Yine Michigan'daki bir silahlanma hobisi geleneği perdeye yansıyor. Kadınlı, erkekli bir grup, komando kıyafetleri içinde atış talimi yapıyor ve bunun için de bowling toplarını hedef olarak kullanıyor, zira bowling topları insan vücudunu çağrıştırıyor. Gerekçeleri ise evini, ailesini korumak için polise mecbur kalmamak, bunun için insanlar silahlanıyorlar, hedefi 12'den vurmayı öğreniyorlar, çünkü Amerika toprakları güvenilmez, şiddet dolu.

It's Not Guns, It's Killer Kids
(Star Telegram)

Filmin adı, Columbine Lisesi'ndeki okul katliamının öncesinde, bowling oynayan daha sonra da yemekhaneye girip okul arkadaşlarını öldüren çocuklardan ve talihsiz olaydan ilhamını alıyor. Dylan ve

ABD
BOMBARDMAN TARİHİ

Çin(1945-46, 1950-53)
Kore(1950-53)
Guatemala(1954, 1967-69)
Endonezya(1958)
Küba(1959-60)
Belçika Kongosu (1964)
Peru(1965)
Laos(1964-73)
Vietnam(1961-73)
Kamboçya(1969-70)
Grenada(1983)
Libya(1986)
El Salvador(1980'ler)
Nikaragua(1980'ler)
Panama(1989)
Bosna(1995)
Sudan(1998)
Yugoslavya(1989)
Afganistan(2000-2001)
Irak (1991-2003)

BOWLING FOR COLUMBINE

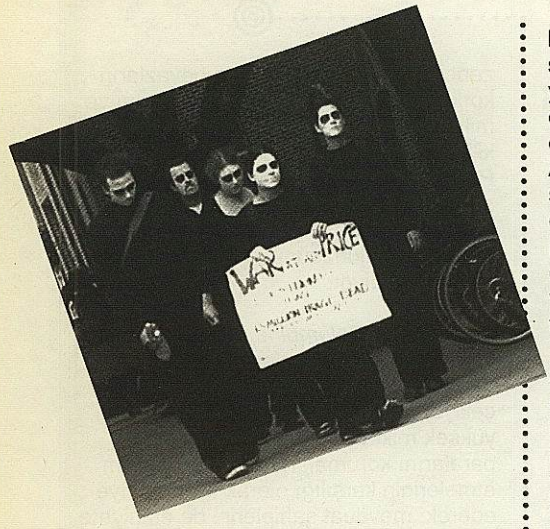

Eric, Columbine Yemekhanesinde 12 okul arkadaşını ve bir öğretmeni öldürürken pek çok çocuk da yaralanıyor ve sakat kalıyor. Katil çocukların, teatral aşırılıkları ve şeytan imgesi ile dikkat çeken Marilyn Manson dinliyor olmaları, suça teşvik anlamında bir müzisyenin ve müziğinin irdelenmesini de getiriyor. Manson, hayli ağır, oturaklı ve dikkate değer cevaplar verdiği röportajında, 20 Nisan 1999'da Columbine'daki öldürme olayının gerçekleştiği gün, Amerika'nın da Kosova bombalamasında rekor kırdığı gün olduğunu hatırlatıyor, burada bireysel ve ülkesel şiddet kesişiyor. Manson, Columbine'daki çocuklara ne söylemek isterdiniz sorusuna *yalnızca dinlemek isterdim onları, kimsenin yapmadığını yapardım* demek oluyor. Moore, Columbine olayında yaralanan ve felç kalan çocuklardan ikisini alıp, mermileri üreten firmanın kapısına dayanıyor ve haliyle kimse ilgilenmiyor, en sonunda medyanın gücünü kullanıp basını arkasına aldıklarında, mermi satışlarının üç ayda azaltılacağı garantisini alıyorlar Kmart'dan. Yine de bazı eyaletlerde berberde traş olurken bile 17 cent'e mermi alabilmek olası iken gelecekten umutlu olmanın da bir anlamı yok görünüyor.

Henüz altı yaşında bir ilkokul öğrencisinin, dayısının silahıyla okulda yaşıtı olan Kayla Roland'ı öldürüşü ise Amerika'nın insanı ezen yaşam şartlarını sorgulatırken yetişkin olmadan bir caniye dönüşen çocukların psikolojisinin nedeni olarak gösteriliyor. Suç işlemeye sevk edilen çocukların durumunu açıklamaya tüm psikolojik, sosyolojik araştırmalar yetersiz kalıyor. Suçla çevrelenmiş karmakarışık bir dünyaya, yetişkinlerin birbirlerine silahlarını çevirmekten korkmadığı paranoya dolu bir sosyal hayata düşen çocuklar, yetişkin olmak konusunda yaşadıkları aceleyi, küçük seri katilere dönüşmek konusunda da yaşıyorlar. Yeni çağın çocukları varoluşa cephe almayı çabuk öğreniyor.

Moore, diğer ülkelerdeki silahlanmadan sayıca farklı olmadığı halde, kendi yurttaşına silahını çevirmekte Amerikalıların ne denli cömert olduğunun altını çizerken, Amerika'da şiddetin neden tırmandığı sorusuna yanıt arıyor ama sorular cevapsız kalıyor. En yakın komşusu Kanada ile silahlanma rakamları birbirine eşdeğer iken, yılda 11.000 Amerikan vatandaşı o ya da bu nedenle kişisel teröre kurban gidiyor, Kanada'da ise 165... Fransa'da yılda 255, İngiltere'de 68 kişinin vurularak öldüğü göz önüne alınırsa, insanları öldürenin silahlar değil korkular olduğu sonucuna varmak kalıyor, herkes kapısında en az üç kilitle yaşıyor, gecelerden, birbirlerinden, hayattan her geçen gün daha çok korkuyor.

Ulusal Silahlanma Birliği Başkanı Charlton Heston'la Beverly Hills'deki malikanesinde konuşan Moore'un soruları yanıtsız

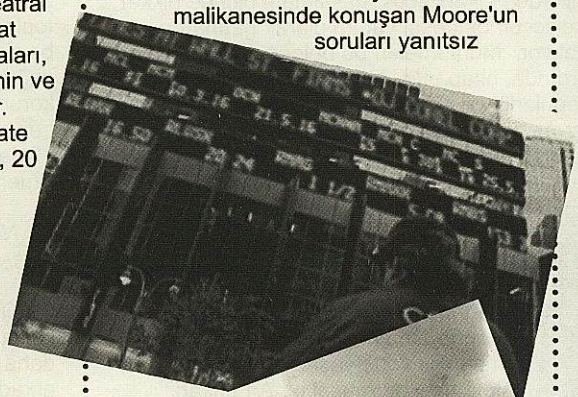

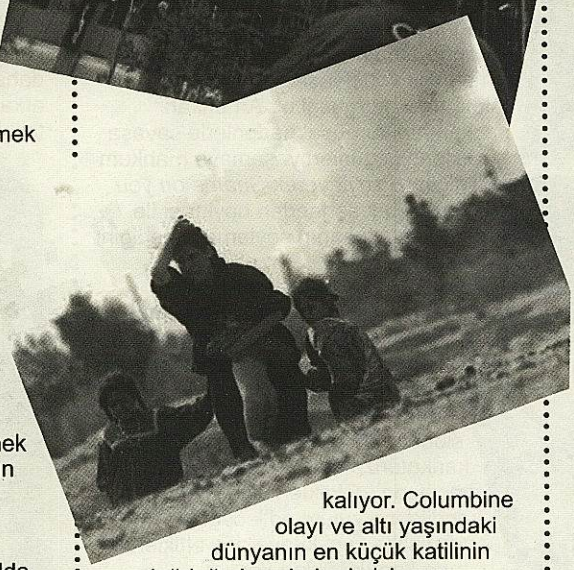

kalıyor. Columbine olayı ve altı yaşındaki dünyanın en küçük katilinin doğduğu kasabalarda işlenen cinayetlerin hemen ertesinde Ulusal Silahlanma Birliği'nin neden gövde gösterisi yaptığı sorusuna Heston kaçamak yanıtlar veriyor. Amerikan şiddetinin temelini ise silahlanmaya değil, şiddet dolu tarihi geçmişine dayandırıyor. Oysa ki Almanya'nın, Fransa'nın ya da İngiltere'nin daha az kanlı bir geçmişi olduğunu yazmıyor tarih kitapları, Heston yanılıyor.

Hava kirliliğinden dolayı okunamayan Hollywood yazısı, çok daha hayati bir tehlikeye işaret ederken, Michael Moore'un bu uyarısına kulak asmayan kent sakinleri, yanındakinden korkmayı daha reel bir tehlike kabul ediyor ya da Afrika'dan ülkelerine sızdığı sanılan katil arıları... Barry Glassner "*Culture of Fear*" kitabında Amerikalıların neden yanlış şeylerden korktuklarını analiz etmeye çalışıyor. Bugün istatistikler gösteriyor ki 280 milyonluk nüfusunun, 59 milyonu kalp, 53 milyonu psikiyatrik sorunlar yaşıyor, kuşkusuz bunların kaynağı "korkular"... Sadist eğilimlerin

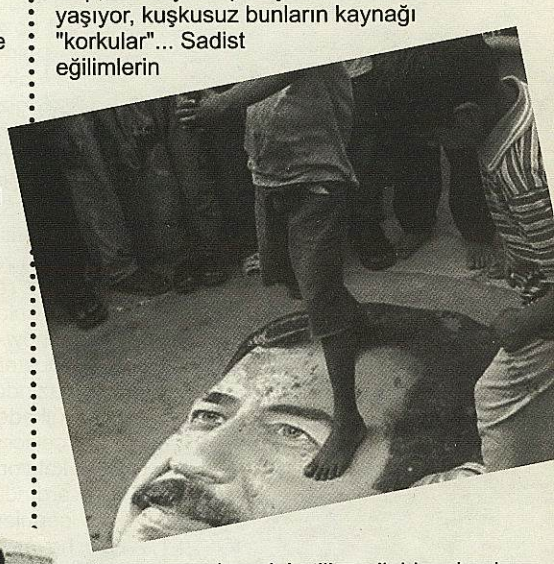

artması, genç/çocuk katiller, silahlı eylemler, uçak kaçırmalar, tecavüz ve daha pek çok şey, etraflarında dönüp duran dünyaya dair Amerikalıların tetikte olmalarını emrediyor çünkü her yıl suç oranı bir önceki yıla göre % 9.2 artıyor. Her yıl 500.000 tabanca hırsızlığı kayıtlara giriyor. Glock, Beretta, Luger, Colt ya da Smith Wesson'lar... 403.000 Amerikalı ise her hafta işsizlik başvurusunda bulunuyor. Bugün 44 milyon Amerikan yurttaşı iyi okuma yazma yetisine sahip değil ve ortalama bir Amerikan vatandaşı bir yılda 99 saatini okumaya ayırıyor ve buna karşılık 1460 saati tv izleyerek geçiriyor. En alt tabakayı teşkil eden % 20'lik kesim ise Reagan döneminden bu yana her yıl 100 dolar daha az kazanmaya razı oluyor. Kısacası dünyaya yaydığı terörün karşılığında rafine olamayan, iliklerine dek şiddeti arzulayan, şiddetten ölesiye korkan, hayatı güvenilmez bulan, paranoid ve köklerinden kopmuş bir toplum, kabusunu yaşıyor.

Yolumun üzerindeki her şeyi öldürdüm
Yaptıklarım için üzgünüm diyemem
Bruce Springsteen

Bugün yaşanan "Irak'ı Özgürleştirme Operasyonu" hakkında The New York Times'da John McCain, *Amerikan halkının BM'ye değil, Başkan Bush'un temsil ettiği yeminli birliğe inancından, BM'nin sözde*

BOWLING FOR COLUMBINE

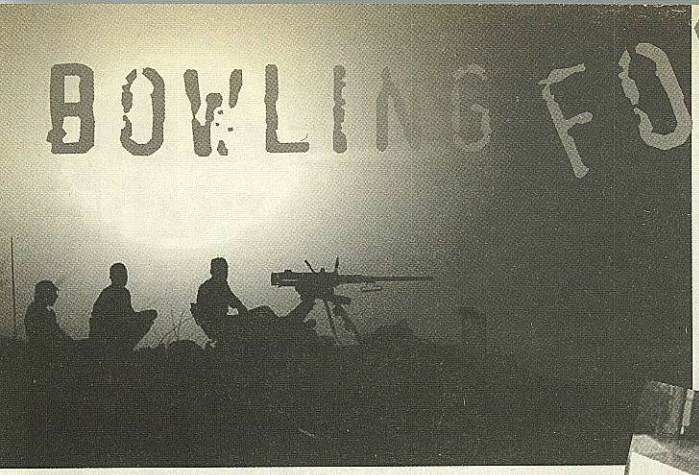

güvenilirliğine ve irade eksikliğine karşın Amerikan Başkanı'nın bu ülkeyi koruma sorumluluğuna yönelik tavrından kaynaklandığını yazıyor. İlk üç günde, tıpkı Saraybosna'daki gibi iki kez pazar yerine düşen bombalarla parçalanan yaşlı, çocuk ve kadınlar başta olmak üzere bir çok sivilin cansız bedenlerinin görüntüsü bile, Amerika'nın Irak halkını özgürleştirmekte ne denli kararlı olduğunu ispat ediyor...

Savaş karşıtı bir koronun dünyanın dört bir tarafında aynı sözleri yinelemesine rağmen çıkan savaş, planlanandan daha uzayınca, başarısızlıklarını şiddetle örtmeye çalışan koalisyon askerleri, AK-47 tüfekleriyle üç yaşında bir kız çocuğunu beyninden vurmayı, beş aylık bir bebeğin ayaklarını paramparça etmeyi ya da gazetecilerin bulundukları Filistin Oteli'ni tanklarla bombalayarak onları öldürmeyi ihmal etmedi. Yine de bir Amerikalı hemşirenin dediği gibi ölenlerin bugün yaşadıklarından daha iyi bir yere gittikleri umudu saklı tutuluyor. Son ana dek hepimiz, tüm dünya Kötü'nün Kötü'ye kötülükle karşılık vereceği an'ı bekledi. Anglo-Amerikan güçleri Bağdat'ın orta yerine vardığında Saddam'ın ölümcül bir stratejiyle oyun oynadığı, son anda kimyasal silahları kullanacağına inanıyordu. Beklendiği gibi olmadı, Saddam ve ailesi kayıplara karıştı, tıpkı Usame bin Ladin gibi...

Savaşın 21. gününde düşen Bağdat sokaklarında yaşanan çoşku, Saddam heykelini yıkıp, resimlerini yok etmeye, devlet binaları nda yağmalara dek uzanırken, Bush'u destekleyen Fox Tv muhabirinin dediği gibi Amerikalıların evlerindeki ekranlara yansıyan bu görüntüler, tam da görülmek istenendi. Esir kamplarında bekleyen Iraklı askerler, hastanelerde ölümle savaşan, acı çeken çocuk/yetişkin kitlesi, yoksulluk, yoksunluk köyleri, kentleri kavururken, geride kalanların çoğunun hastalıktan dirençsiz kalan ya da bombalardan eksilmiş bedenleri Anglo-Amerika'nın kanatlarının altında hızlı bir demokrasi geleceği bekleyenlerin coşkunluğunu unutturuyor. Ekonomik çıkarların karşılığında sunulanın yalnızca bir "özgürlük simulasyonu" olduğu gerçeği dimdik ayakta duruyor. Kendi özgürlük kaynaklarını suçla, paranoyayla, terörle tüketen, kirleten Amerika'nın Basra'ya taşıyacağı hızlandırılmış modernizasyon bir şaibe olarak kalıyor. Kültüründeki kötüyü, oyunculluğu, suçu, gözü dönmüşlüğü, ekonomik öncelikleri ideolojisi yapan bir yaşam biçimini, lanetli payı Basra'nın kucağına oturtacak bir Anglo-Amerika bugün medya tarafından bir kurtarıcı olarak gösteriliyor.

Keçileri kaçırmış bir dünya...
Beastie Boys

Bugünün mağdurları geçmişin zorbalarıdır bir taraftan. Acı çekme deneyimi acı çektirmemek yerine, yeni acılara neden oluyor. Almanlar tarafından katledilen Yahudilerin, 40 bin Filistinliyi yaralayıp, 2500'ünü katlettikleri, bugün Amerikan bombardımanı altındaki Irak'ın, Kürtleri, kendi halkını kimyasal silahla yok ettiği Halepçe katliamı akıllardan silinmiş değil. 5000 Kürt'ün öldürüldüğü Halepçe'de kimyasal silah (hardal gazı) kullanan Irak, bugün dünyaya tehdit olarak bu silahları kullandığı gerekçesiyle yerle bir olurken, Amerika'nın ilk keşfinde İspanyollar yerlilere, Almanlar Belçika'ya (1915-10 bin ölü), Japonlar Çinlilere(1932- 10 bin ölü), İtalya Etiyopya'ya(1935), Japonlar savaş esirlerine (1945), Almanlar Yahudilere (1940'lar), Sovyetler Afganlara (1980), Vietnam Kamboçya'ya (1981), Libya Çad'a (1980'ler), Sudan isyancılara karşı (1980'ler) bu biyokimyasal silahları kullandı.

Irak'a aynı nedenle savaş açan ABD, Vietnam'da 77 milyon litre orange gazı kullanmıştı. Çöl Tilkisi operasyonundan bugüne kanser vakalarının artması, uzmanlara göre kullanılan mermilerdeki yoğun uranyum içeriklerinden (her mermide 4,5 gr uranyum) kaynaklanıyor. Üstelik Irak'ı son yirmi yıldır sahip olduğu biyolojik ve kimyasal silahlarını geliştirmek için malzeme ve teknolojiyi Irak'a sunanın ABD ve İngiliz hükümetleri olduğu düşünülürse, bunun Mary Shelly'nin Frankestein'ının hikayesinden farklı olmadığı anlaşılıyor.

Sonuçta bugün, insan haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle 3. Dünya ülkelerine müdahale eden Amerika'nın en temel insan hakları çiğneyicisi olduğuna, ekonomik ve ideolojik önceliklerini meşrulaştırmanın çeşitli kılıfını arayan ve tüm dünyaya rest çeken bir ülkenin radikal kötücüllüğüne tanık oluyoruz. Ve de yeni insan hakları emperyalizminin cici silahlarına... Unutmamamız gereken, globalleşmenin hümanizma kisvesinin altında ekonomik ve ideolojik kararlara dayanan sömürgecilik olduğudur. Lafın özü her zaman kötü olasılıklar herkes için vardır... Belki bir gün demokrasi ve insan haklarını temsil eden bombalar bizim de yanımıza düşebilir, kimbilir... L

Kaynakça

Stoktaki Kimyasal Tehlike, Yrd. Do. Dr. Aydın Tayman, Radikal Gazetesi, 14 Mart 2003
Haklı Sebepler için Savaş, John McCain, The New York Times'dan alıntı Radikal Gazetesi, 16 Mart 2003
Savaş Barıştır, Arudhati Roy, www.anarsistbakis.com
Chomsky ile 6 Soruda Yeni Savaş, www.anarsistbakis.com

Linkler
Www.antiwar.com
Www.michaelmoore.com
Http://www.umut.org.tr/benimcicisilahim/umut_sanat.htm

trip v2.0 @HERA

Smiths morrissey partisi

22 mayıs perşembe

Miller GENUINE DRAFT

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

lullipop

TV'DEN ÇIKAN 5 BELALAR

Ringu (Hideo Nakata, 1998) — 1

Televiyondan gelen ölüm. Nerden geldiği belirsiz bir viedo kasedi şaşkınlıkla izledikten sonra birkaç dakika içinde gelen bir telefon, bir hafta sonra öleceğinizi söylüyor. Gerçekten de, kasedi izleyenlere tam bir hafta sonra gelen bir telefon, bu kişilerin sonu oluyor. Fakat ölüm biçimleri, sinema tarihinde hiç görülmemiş bir biçimde gerçekleşiyor, gözleri donuklaşmış, ağızları hayalet görmüşçesinden daha beter bir şekilde çığlık atmaktan açık kalmış bir biçimde. Doğa üstü güçlere sahip bir kız, kendisine merhamet göstermeyen insanlıktan intikam alıyor.
Klasik Sahne: Sadako'nun televizyondan çıktığı sahne, halen içimizi ürpertiyor.

Videodrome (David Cronenberg, 1982) — 2

Max Renn(James Woods) bir porno kanalının sahibidir ve her erkek gibi yeni arayışlar içerisindedir. Derken "videodrome" adında, insanların zincirlenip dövülerek öldürüldüğü snuff görüntüler içeren bir program keşfeder. Fakat bu video dünyası yaşamaktadır, tv'den gerçek hayatın içine girerek, Max'in karnına kasetler sokarak her şeye etki etmektedir. Cronenberg'in teknolojik kabuslar serisinin en başarılılarından olan bu filmde Max'in delirince kendine de bir kurşun sıkmayı ihmal etmediğini hatırlatalım.
Klasik Sahne: Sahneden ziyade Civic-Tv'nin reklamlarındaki "Yatağınıza aldığınız televizyon" sloganı.

Poltergeist (Tobe Hooper, 1982) — 3

Daha sonraları rezalet serilere dönüşecek olan Poltergeist'ın ilk filminin iyi olduğunu hatırlatalım. Ev üzerine kurulu korku filmlerinin vazgeçilmezi olan 5-6 yaşlarındaki küçük kızı filmin afişinde korkutucu bir tv'ye dokunurken fark etmişizdir zaten. Bu küçük kız Carol Ann, henüz filmin ilk yarısında başka boyuttan güçler tarafından tv önünde esir alınır. Aslında bunları yapan televizyon değildir ama kaybolan küçük kızın sesini duymak için ev ahalisi bu ürkütücü tv'ye muhtaçtır.
Klasik Sahne: Aile reisi babanın televizyonun karşısında uyuyakaldığı ve birazdan başına geleceklerle şok olduğu sahneler.

Network (Sidney Lumet, 1976) — 4

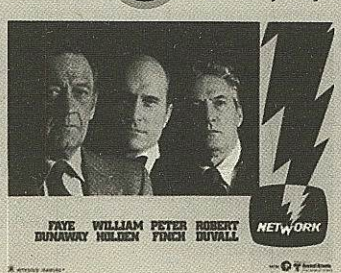

Ali Kırca'yı düşünün, senelerin verdiği bir deneyim ve işini çok iyi yapan bir adam. Şimdi, bir de yaş haddinden işinden atıldığını düşünün. Ne yapardı? İşte karşınızda Netwok. 25 senedir "anchorman"lik yapan Howard Beale(Peter Finch), yaş haddinden dolayı işinden atılır. Ne yapıp edip, işine geri dönmelidir. Program yapımcısı Diana Christensen (FayeDunaway) ile bir plan yapıp, bunu son programında uygulayacak ve böylece işine geri dönebilecektir. Yayınlandığı sene en iyi görüntü, kadın oyuncu, erkek oyuncu ve yardımcı erkek oyuncu Oscar'larını kazanan Network, televizyon dünyasını tiye alan bir kara komedi/drama olarak sinema tarihinde kendini kanıtlamış bir filmdir.
Klasik Sahne: Howard Beale'in son programında, canlı yayında cama çıkıp, "Cehennem kadar deliyim ve artık dayanamayacağım" diyerek, intihara kalkıştığı sahne.

Requiem For A Dream (Darren Aronofsky, 2000) — 5

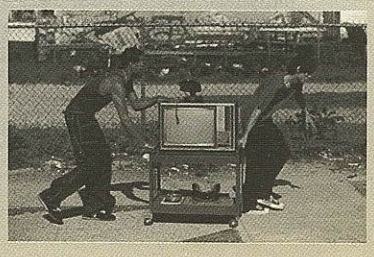

İzleyen herkesi rahatsız etmekte zorlanmayan bu Aronofsky filmindeki "yıkıma sürüklenen karakterler"in ortak noktası bağımlılık. Bunlardan Sara Goldfarb(Ellen Burstyn)'in bağımlılığın temelinde ise televizyonu var. Tv show'una çıkacağını düşünen Sara'nın zayıflamak için aldığı haplar sonrası, televizyonu bir halüsinasyon üretme makinasına dönüşecektir. Tv'deki o sinir bozucu show'un insanı deli eden sesleri, kahkahaları, müzikleri de cabası.
Klasik Sahne: Odanın gitgide daha klostrofobik hâle geldiği sahnelerden, tv'deki insanların Sara'ya güldükleri an.

THE SMITHS

nafi talin

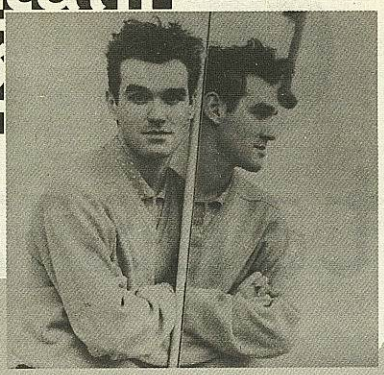

Genelde İngiliz müziğinin diğerlerinden iyi olduğuna inanıyor musunuz?

Morrissey: Kesinlikle öyle bir dönem oldu. Şu an için o kadar emin değilim ama tarihimiz pek çok ülkeden iyi geçti. Yetmişli yıllarda Amerika'nın varlığı zar zor belli oluyordu. Altmışları Presley sayesinde kurtardılar. Uluslararası sanatçıların İngiltere'de başarı kazanmalarının bu kadar önemsenmesinin bir sebebi olsa gerek. Beğeni meselesi, Britanyalılar zevk sahibi.

Geçen yıl hangi plakları aldınız?

Fazla almadım. The Primitives, The Christians, A-ha (bu Ahaaaaaaaaaaaaaaa... diye telaffuz ediliyor). Genelde mainstream pop. İthal bir şey falan da yok. Modern şarkı yazarlarına hiç ilgi duymuyorum. İnanılmaz gelebilir ama öyle.

Rough Trade'deki insanları dinlemiyor musunuz?

Tanırım, tabii ki hayır. Beni hiçbiri etkilemedi.

Prince hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizden daha seksiymiş diyorlar.

Klinik ve özelliksiz, seksapelini bilemem. Hiç sanmam. Lirik düzeyde onu ölesiye ilginç bulduğum söylenemez. Vuruşları da pek o kadar iyi değil. Ama sevmiyorum da diyemem. Komik ve büyük burunlu buluyorum. Sözün kısası fazla önemsenen birisi.

Birçokları aynı şeyi The Smiths için söylüyor.

Biliyorum ama doğru değil, inanmayın.

Morrisey nasıl dinleniyor? Eve varır varmaz yaptığı bir şey var mı?

(Kaşını kaldırarak ve bilgiç bir gülümsemeyle) TV kesinlikle rahatlamama yardımcı oluyor. Geniş bir video kaset koleksiyonum da var. 1970 öncesinden bir yığın şey. Genelde ellilerin ve altmışların İngiliz filmleri. Hobson's Choice, Far From The Madding Crowd, The Family Way gibi İngiliz komedilerini severim.

Britanya size ne ifade ediyor?

Ben Britanya'nın en çok karanlık yanını severim. Yağmuru, sisi ve kırları, Londra'nın tiyatrolar semtini. Yeni şeyleri pek sevmiyorum ama eski bir televizyon ve video edinmek de manasız, değil mi?

Ama siz hep geçmişte yaşıyorsunuz.

Daha ucuzdu da o yüzden. Her şey daha ucuzdu. Evet biraz geçmişte yaşıyorum ama hakikaten geçmişe gömülü şeyleri daha ilginç buluyorum. McDonalds gibi

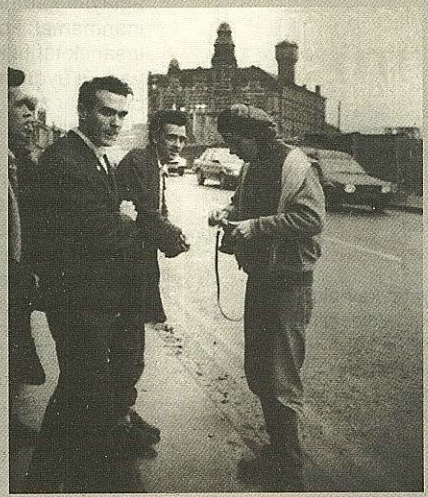

şeylerden nefret ediyorum. Londra'nın çay salonlarını fast food dünyasına tercih ederim. Ama maalesef Londra'da da eski çay salonlarını bulmak mümkün değil. Yine de rahatsız edilmeden oturabileceğim tuhaf bir mekan buldum.

Paranızla ne yapıyorsunuz ? Harcamadığınıza göre...

Bankada tutuyorum. Mütevazı bir insanımdır, öyle yatım falan da yok. Arabam var, bir 1961 Consul, ama kullanamıyorum. Garajda araba kullanmayı öğreneceğim mucizevi günü bekliyor... Tabii hiçbir zaman gelmeyecek o gün çünkü trafik kurallarını bir türlü öğrenemiyorum.

The Smiths bazı eleştirmenler tarafından saygıyla anılıp en has İngiliz grup ilan edilirken diğerleri Swinging Mod London imajı yaratan erken dönem The Who plaklarını gösteriyor.

The Smiths'in en İngiliz grup olarak gösterilmesi fikri hoşuma gidiyor, ama çok doğal. Yalnız bunun bir faydasını görmüş değiliz. Tabi bu açıklama dünyanın başka bir yerinde başarılı olamayacağımız anlamında okunabilir, bizim meselemizde de böyle. Ayrıksı bir Britanya fenomeni olma fikri hoşuma gidiyor ama. Britanyalılığımız yadsınamaz.

Kaynak: İ-D 1987

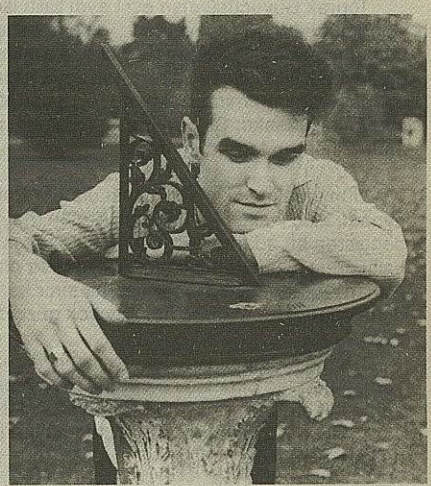

Dergicilik Dersleri

ünite 2

Meraklı okuyucularımız sabırsızlanıp "hadi artık herkese evinde kendi dergisini yapmayı öğretin" diye mailler attı bir ay boyunca, fakat dergibilim tarihini yeterince bilmeden bu işe kalkışmak pek akıl karı değil. Bilgisiz, cahilce dergi yapmaya çalışan bir takım insanların, Ürgüp civarında baca şeklinde taşa dönüştürülerek cezalandırdığını hatırlatmak isterim. Bu yüzden kaldığımız yere dönecek olursak, İbrahim Fanzin ve Hasan Mutlucan'ın katkılarıyla yaratılan dergi kavramının gördüğü ilk dergi Elle mecmuası 19.yüzyılın ortalarına doğru iflasın eşiğine gelir. Bunda Hasan Mutlucan'ın sağlıksız yayın politikası etkilidir; gerçekten de Elle dergisi batınca, süreli yayınların 17 saat 30 dakikada bir yeni sayı çıkarmasının manasız olduğu anlaşılmıştır. Hasan Mutlucan ve ekibi her 17 saat 30 dakikada bir yeni bir sayı çıkaracağız diye uzun yıllar çalışmış ve Elle'nin 836. sayısından sonra hepsinin beyninde tümör meydana gelmiştir, hatta söylentilere göre beyinleri patlamıştır.

Desra Ceyhan

Bundan sonraki yıllarda ünlü dergi kuramcısı Ruud Gullit bir süreli yayının ayda bir çıkması gerektiğini bularak dergi tarihinde yeni bir sayfa açmıştır. Gullit ve yakın arkadaşı Colpo Grosso'nun çıkardığı "Hustler" ilk futbol dergisi olarak tarihe geçmiştir. Gullit gerçekten çok büyük adam.
Hustler, gerek yayın prensipleri gerek ele aldığı konular olsun örnek alınacak bir mecmua idi. Fakat bu futbol dergisini o dönem hiçbir bayan satın almamıştır(Celine Dion'u bunlardan ayrı tutmak gerekir, Celine Dion, Hustler'ın tüm sayılarını alan bir fanatikti). Kadınlara yönelik hiçbir mecmuanın olmadığı bu ortam, bazı yatırımcıları heyecanlandırmıştır. Bu dönemde bazı başarısız girimciler bu şekilde voliyi vurmaya çalışmıştır. Ancak ne Homer Simpson'ın çıkardığı Bowling dergisi, ne Martin Keown'un çıkardığı Yalnız Krampon dergisi, ne de üstüne büyük yatırımlar yapılan Fransız sinema dergisi Cahiers du Cinema piyasada tutunabilmeyi başarmış değildir. Özellikle Cahiers du Cinema'nın yaptığı büyük ticari hata dergibilimcilerinin dikkatini çekmiştir, çünkü o dönem henüz sinema diye bir şey yoktu. Kadınlara yönelik dergi sunmaya çalışanların arasından en başarılısı Desra Ceyhan olmuştur. Nijeryalı Desra Ceyhan'ın kadınlar için çıkardığı Cosmopolitan adlı dergi büyük başarılar yakalamıştır. 2.Dünya Savaşı sonrası batan bu dergiden sonra Desra Ceyhan televizyon sektörüne yönelmiştir. Nijeryalı ünlü dergici Desra Ceyhan'ın günümüzde hala yaşadığı ve Türkiye'de gündüzleri bir tv programı yaptığı söylenmektedir.
Önümüzdeki aylarda, dergicilik tarihinin önemli olayları olan, ilk quantum fiziği dergisi Aktüel'i, dergicilik bilimini çok etkilemiş olan Lozan Antlaşması'nı ve ünlü düşünür Semih Baygıner'in kuramlarına bu köşede rastlayabilirsiniz. İlerleyen bölümlerde ise, işin matematik bölümüne ağırlık vererek, bir takım gerekli dergi formüllerini ve katsayılarını sizlere sunacağız.

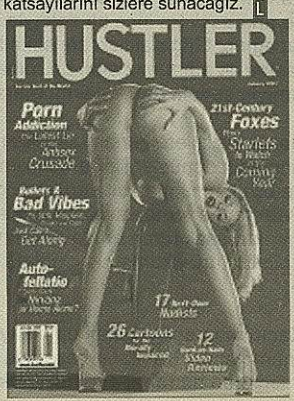

İlk futbol dergisi Hustler

EFSANELERİN ALTINDAKİ GİZLER BİR GÜN ORTAYA ÇIKAR!

AURİAN: GÜÇ KALITLARININ BİRİNCİ KİTABI

Küçük kızın babası çok zaman önce ölmeyi seçmişti. Hatası yüzünden ya dünya yok olacaktı ya da serbest bıraktığı yıkıcı gücün bir miktarını içine hapsedip onunla birlikte ölecekti. Kendini feda etse de çevresine verdiği zarar çok büyüktü. Geniş ormanın içinde, tüm ağaçları ve hayvanları öldüren kilometrelerce çapında bir krater oluşmuştu.

Toprak Büyücüsü olan eşi Leydi Eilin ise hayatın kavrulup yok olduğu bu bölgeyi yeniden yeşertmek için Akademideki rahat hayatını terk etmiş ve çabaları onu acımasız, takıntılı ve eğlencesiz bir Büyücü yapmıştı. Küçük kızın tek eğlencesi babasından ona miras kalan ateş büyüsüydü fakat onunla oynaması yasaktı. Bir gün Forral çıkageldi ve Aurian'ın hayatı o andan itibaren tamamen değişti.

Dünyadaki en iyi kılıç ustası olan Forral, Aurian'la oyunlar oynadı, kılıç kullanmayı öğretti. Aurian, hayatını bir anda değiştiren bu adama çocukluğunun saf aşkı ile bağlandı. Artık kalbi onun için çarpmaktaydı. Talihsiz bir olay onları ayırıp Aurian'ı Akademiye, Forral'ı ise bir sınır karakoluna komutan olarak gönderene kadar her şey çok güzeldi.

Aurian'ın hayatı yeniden değişmişti ama bu sefer sıkıcı ve yorucu dersler, birbiri içine girmiş, çözülmesi imkansız entrikalarla dolu bir hayattı bu. Büyü güçleri, normal halka olan yakınlığı ve Büyücülerde pek bulunmayan iyi kalpliliği ile şehirde de kısa zamanda tanındı.

Aurian, bir süre sonra Başbüyücünün kendisi için neler planladığını öğrenecek ve bir kaçış başlayacaktır. Başbüyücü Güç Kalıtlarından birini ele geçirmiş ve diğerlerine ulaşmaya çalışmaktadır, bu planı - eğer engellenmezse - onu dünyanın mutlak hakimi yapacaktır. Aurian, diğer Güç Kalıtlarının neler olduğunu öğrenmek, onları bulmak ve Başbüyücüye karşı kullanmak zorundadır.

Zengin karakter kadrosuyla, entrikalarla dolu macerasıyla, aşk ve arkadaşlığın ince bir zekayla ele alındığı Aurian, zevkle okuyacağınız Güç Kalıtları serisinin ilk romanı. Maggie Furey'in dünyasına ilk adımımız olan bu roman, etkileyici hikayesiyle ve anlatımıyla serinin geri kalanını merak etmemizi sağlıyor.

Sahte kişiliklere karşımıza çıkan bazı karakterler beklenmedik dönüşler ile gerçek kimliklerine büründüklerinde ve hikaye bizi kaçınılmaz bir serüvene götürürken bütünlüğünden taviz vermeyen romanda tutarsızlıklar olmaması ve anlatımdaki akıcılık, fantastik türün müdavimlerini memnun edecek, daha önce hiç bu türü okumamış olanlara ise yeni bir ışık yakacak güçte.

Kaçırılmaması gereken bir hikaye. Aurian ile tanışmaktan memnun olacak, Kalıtların hepsi ele geçirilip gerektiği gibi kullanılmadan da rahat edemeyeceksiniz.

kitapsız

Kaan Çaydamlı

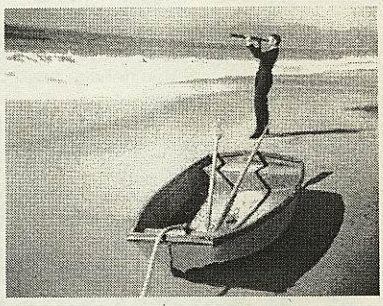

Bir yazıyı tekrar yazmak, aynı fotoğrafı yeniden çekmek kadar olaksız mı?
Topallayan köpekler ve ağlayan kadınlara inanmamak konusundaki insanlık tarihi kadar eski yargıyı uygulamak niye bu kadar zor?
Ya da niye bu kadar acı verici?
Yaşlı bir Alman futbolcunun dediği gibi, gerçek yalnızlık acıyı kabullenebilmek mi, gerçekten?
Sürekli aynı adama aşık olduğunu söyleyen bir kadına, bu inancın öznesinin inanması için inanmayı istemesi dışında gerçekçi bir neden olabilir mi?
Kendini yedi yüz elli kilometre ötede, büyük mavi suyun karşısında kartezyen koordinat sistemiyle ifade etmek gerekirse (5 , 34) metre konumunda sessiz, uzun ve sıcak bir şey içerken bulmak, ne demek?
Yemeğin sosunun yemeğin kendisinin önüne geçmesi halinde hissedilen neredeyse hissedilemeyecek kadar örtük ve belirsiz duyguya ne ad verilebilir?
Verilebilir mi?
Gerçekten tek taraflı şeyler var mı?
Tek tarafı görülen bir şeyin ardını da gördüğünü hissettiren nesnelerin hepsi kübik mi?
Yemeğin sosunun yemeğin kendisini hatırlatmayacak kadar iyi olduğu durumlarda yemeğin adını veren şey ve sos arasında bir ilişikiden bahsetmekle, topallayan bir köpeğe ya da ağlayan bir kadına inanmak arasında ne fark olabilir?
Olabilir mi?
On yedi heceden uzun süren cümleler kurmaya gerek var mı?
Kiraz çiçekleri niye beyaz?
Sıradan tek şekerli sade kahve sabahlarını özlemekle, uzaktaki bir kadını bir şehri özler gibi düşünmek arasında ne fark var?
Giden o değilmiş gibi gelmesiyle, gelen o değilmiş gibi gelmesi arasında bir yerlere sıkışmak üzerine düşünmenin kime ne faydası olur?
Olur mu?
Rumenige niye teknik direktör değil, eğer teknik direktörse bundan benim niye haberim yok?
Uzatmanın bir anlamı var mı?
Soru ekinin ayrı yazılmasının size de garip geldiği zamanlar oluyor mu?
Uzatmanın bir anlamı yok mu?
Denize bakma isteğinin dayanılmaz bir hal alması ile ilk Kadıköy tabelasını görmek arasında on iki saat geçmesi, ilk cümlenin sırf 'hangi deniz?' sorusunu içermediği için yetersiz bir ifade olduğunu ispatlar mı?
Her sorunun en az bir cevabı var mı?
Ya da
Cevabı olmayan bir şeyin sorusu olabilir mi?

Bol şans....

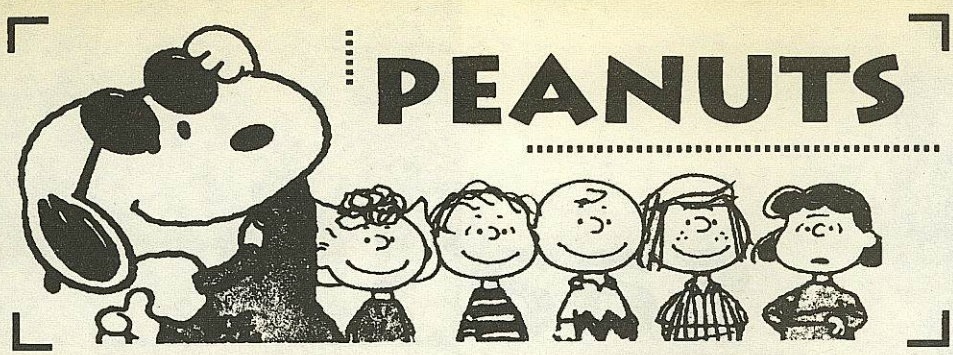

Eski Dost Charlie Brown [1]

Fati

Lull'un henüz nur topu gibi bir fanzincik olduğu güzel günlerdi. Derginin çok kıymetli, orta saha oyun kurucusu Alkan Bey'in cici fikri ile Peanuts çetesinin dergi muhteviyatına girizgahı gerçekleşti. İlk konuk esas çocuk oluşunun ayrımına varmaktan uzak, gömleğinin deseni ile paralel, kalbi ve beyni ile de zig-zaglar çizen, içe sarmal dostumuz Charlie Brown idi. O çok pürtelaş günlerden geriye on altı zahmetkeşan sayı bırakayazdık bile, sanki çok aniden. Sürekli bitiş, ara veriş, ayırış duyumlarına gark olduğum bu günlerde geri dönüp Charlie Brown'un hayat göremeyişine, renk skalasına, Kafka-light özgüvenine eğilesim geliyor...

Charlie Brown, ona tüm platonikliği ile bağlanmış, Snoopy tarafından bir Fransız Lady'si sanılan, Marcie ile kumsalda, kumdan kaleler yaparken, Charlie Brown'un kalesi hep dalgalar tarafından dümdüz edilirken, Marcie'nin ikramı olan fal kurabiyesinden şöyle bir yazı çıkar bizimkine: *"Özür dileriz, şu anda içerde değiliz. Size tekrar ulaşabilmemiz için lütfen isim ve numaranızı bırakınız."* Saf şaşkın bir yüz ifadesi ile bakınırken, çok özel kız kardeşi Sally Brown'un getirdiği deniz kabuğunu kulağına dayar hiç değilse okyanusu duymak için, deniz kabuğundan şöyle bir fısıltı duyar:

"Unut bunu çocuk, yaz sona erdi". Deniz kabukları çok tehlikelidir zaten. Akabinde Peanuts çetesinin ezici feministi Lucy ile bahçe duvarının üzerinde yaptıkları konuşma gelir aklına Charlie Brown'un, Lucy her zamanki gibi iddialı iddialı konuşmuştu; eğer herkes onu dinleseydi, dünya çok daha güzel bir yer olurdu, her şeyi değiştirmek istiyordu. Charlie Brown, değişime neyle başlayacağını sorunca da, "Tabii ki seninle, yuvarlak kafa!" diye carlamıştı. Lucy'yi anlamak zordu, Hegel bile onun kadar çok genelleme yapmamıştır. Charlie Brown, Lucy'yi niye hala baseball takımında tuttuğunu bile bilemiyordu, Lucy'nin demesine göre bu da hayatın gizemlerinden biriydi. Baseball sezonunun henüz açılış maçında, atıcı tepesine (pitcher's mound) geçip, gözlerini kısarak şöyle demişti: "Baseball benim gemim, bu benim hayatım, ne olursa olsun hiçbir şey onu batıramaz!..(Lucy'ye bakarak)Bir aysberg hariç". Charlie Brown'ı, Küçük Kırmızı Saçlı Kız'dan sonra en çok heyecanlandıran şeydi baseball maçları, nitekim her küçük erkek çocuk gibi o da spora dünyanın en mühim olayı diye bakar. O gün girecekleri tarih, matematik ve heceleme testleri değil ama okuldan sonraki müsabakalar heyecandan bacaklarını titretir. Sloganları "İki - dört - altı - sekiz! Biz herkesi yeneriz! Kaplanlar! Kaplanlar!" olan ve fakat ki henüz galibiyete ulaşamamış; sürekli Beethoven'dan bahseden yakalayıcı Schroeder, elinden battaniyesi düşmeyen ön alan oyuncusu Linus, bir köpek, bir küçücük kuş, bir Lucy, bir toz ve gaz bulutu Pig Pen ve daha anaokuluna giden bir veletçik olan Rerun'dan oluşan baseball takımı gerçekten tamamen umutsuz ama sevimlidir. Her maça yenileceklerini bilerek çıkmak "nasıl bir bilinçaltı ezikliği yaratmazlardan" bir demet ki...

Sally ve Charlie Brown arasındaki abi-kız kardeş ilişkisi Peanuts'da en sevdiğim lezzetlerdendir. Sally'nin ev ödeviyle ilgili yardıma ihtiyacı vardır, abisine sorar, tam da Charlie Brown, Peanuts karakterlerinin çok sevdiği, benim şimdiye kadar etrafımda pek göremediğim, TV sererken, içine gömülünen, acayip rahat olduğu belli olan ve sanırım insanı kendinden geçiren o çok yumuşak büyük minderimsi koltuğun(Bean-bag) içine dalıp gitmişken. Charlie Brown, TV karşısı hipnoz ruh haliyle yardım isteğine şöyle tepki verir: "Hepimiz yardıma muhtacız. Hepimiz birileri bizi dinlesin istiyoruz. Umutsuzuz..." Sally koşarak uzaklaşırken, "Ben yanlış evde yaşıyorum" diye inler. Her zaman böyle kutuplaşmazlar, bu keşke böyle çocuklarım olsa iki kardeş. Patty ve Marcie'nin

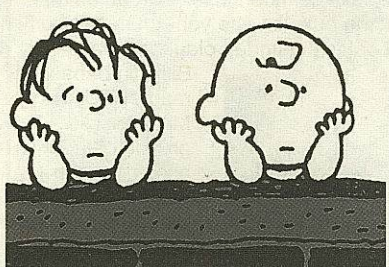

kendisinden hoşlandıklarını anladığında Charlie Brown, ki hakikaten bu çook uzun zaman almıştır, Sally'e danışmıştı ne yapması gerektiğini, gidip bunun doğru olup olmadığını sormalı mıydı, gerçekten bunun neden olabileceğini merak ediyordu, niye hoşlanıyorlardı ki ondan, nasıl yani? Sally'nin bu konudaki öğüdü şöyleydi: "Bir insana senden neden nefret ettiğini sorabilirsin, ama asla asla senden neden hoşlandığını sormamalısın". Charlie Brown bunun da neden olduğunu merak eder. Sally: "İşte bu çok daha zor bir soru..." der. Bugünlerde kendimi yeniden çok kaptırdığım Cenk ve Erdem beylerin bambaşka bir konuda da olsa dediği gibi tüm dünya parşomen olsa bu çocukların büyüsünü yaz yaz bitiremezdik.

Lucy bir kez daha kandırır Charlie Brown'ı futbol topuna vurması konusunda. Bir kez daha gerilir Charlie Brown. Bir kez daha evet, herşey değişiyor, bu sefer olacak der. Lucy bir kez daha çeker topu ayağının altından. Charlie Brown bir kez daha havada taklalar atarak yere düşer. Lucy 50 senedir tekrarladığı bu numarasından sonra, biz sonik gençliğe bakarak sanki, şöyle der: "Bu çok üzücü. Maalesef insan hayatında her şey rutinleşiyor..."

Gül Yaşartürk

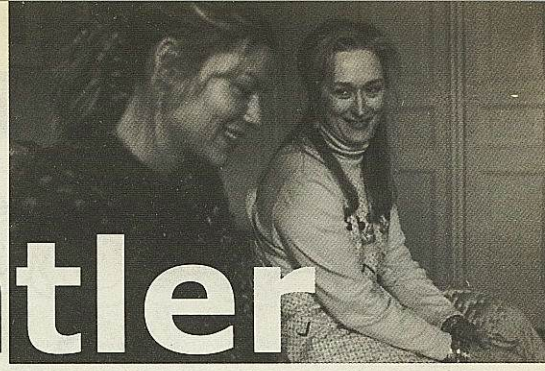

saatler

Kadının Mutluluğuna şans tanımayan Bir Film

" ...her birimizin yılda beş yüz poundu ve kendi odası olursa; düşündüğümüzü tam olarak yazma yürekliliği ve özgürlüğü alışkanlığına sahip olursak; biraz olsun ortak oturma odasından uzaklaşıp insanları her zaman birbirleriyle olan ilişkileriyle değil ama gerçeklikle olan ilişkileri çerçevesinde görebilirsek...çünkü şu bir gerçektir ki, tutunacak bir kol yoktur ve tek başımıza yol alırız ve yalnızca kadınların ve erkeklerin dünyasıyla değil gerçeklikle ilişki içindeyizdir."

(Virginia Woolf- Kendine Ait Bir Oda)

"Saatler", kadınlarla ilgili, kadın olma durumuyla ilgili karşımıza uzun zamandır çıkan ilk film. Sinemada baş karakterleri kadın olan temsillere rastlamak gerçekten zor. Hemen aklıma gelenler "Buradan Çok Uzakta", "8 Kadın", "Beyaz Zakkum" ("Chicago"yu dahil etmeli mi bilmem) gibi erkekler tarafından yönetilmiş filmler. Bu filmlerde kadınların görsel zevke hizmet eden bir temsille, erkeği tamamlayan bir unsur olarak sunulduklarını düşünüyorum. Kadın karakterin erkeği tamamlamasından kastım, olayların merkezinde erkek kahramanın ve onun eyleminin olması, dolayısıyla Ruken Öztürk'ün de ifade ettiği gibi kadının tek başına bir anlam ifade etmemesi, erkekle olan ilişkisine göre anlam kazanmasıdır. Bu noktada, filmlerin yönetmenlerinin kadın mı yoksa erkek mi olduğu konusu da inceleme alanımıza girer. Çünkü vereceğim örneklerde de göreceğimiz gibi kadın yönetmenin bir kadın karakteri sunumuyla erkek yönetmenin sunumu arasında gerçekten önemli farklar vardır. "Saatler" filmini, kadın olma durumunu başarıyla anlattığını düşündüğüm 1993 yapımı, Jane Campion tarafından yönetilen "Piano" ve 1995 yapımı, Marleen Gorris'in "Antonia"sı ile karşılaştırmaya çalışacağım. Söz konusu filmlere geçmeden önce yönetmen Stephen Daldry'yi daha yakından inceleyelim.

Stephen Daldry, 1960 İngiltere doğumlu, tiyatro kökenli bir sinemacı. Royal Court Tiyatrosu'nun sanat yönetmeni. "Saatler", onun üçüncü filmi. Yönetmenin ilk iki filmi de bizler için tanıdık. 1997 yapımı "Full Monthy" ve 2000 yapımı "Billy Elliot". Daldry, "Full Monthy" ile en iyi film dalında Oscar'a aday olur, "Billy Elliot" ile en iyi yönetmen, "Hours" ile her iki dalda birden yine adaylıkta kalır. Yönetmen, İngiltere'de sınıf farklılıklarının oldukça keskin olduğunu, sinema izleyicisinin çoğunun da işçi sınıfından olduğunu vurguluyor bir röportajında. Bu nedenle İngiliz filmlerinde yüksek kesimden insanların anlatılmasını saçma buluyor. İşte yönetmenin ilk iki filmi bu bakış açısından oldukça anlamlı.

"Erkekler, düşünüyor, yazıyor ve yaratıyorlardı. Çünkü kadınlar tüm güçlerini bu erkeklere akıtıyorlardı. Kadınlar kültür yaratamıyorlardı.Çünkü sevgiden başlarını kaldıramıyorlardı."

Billy'nin babası, maden işçisidir. Maden işçileri grevde olduğundan aile zor günler yaşamaktadır. Billy tam da bu zamanda, kendisine boks kursuna gitmesi için verilen parayla dans kursuna gitmeye başlar. Savaşmak yerine burjuvalara özgü bir mutlulukla dansetmek ister. "Full Monthy"de bir grup işsiz çelik işçisinin para kazanmak için striptiz yapması anlatılır. Yönetmen bu kez de striptiz ve kadınlarla ilgili yerleşik kalıpları kırar. Sonuç olarak, onun insanlara verilmiş rollerin yerlerini değiştiren bir yönetmen olduğunu söyleyebiliriz. Son filmi "Saatler"de de eşcinsel ve mutsuz insanların anlatılması aynı işlevi görür.

"Saatler", bolca tekrar edildiği üzere Virginia Woolf'un 1925 tarihli Mrs. Dalloway adlı romanından esinlenilerek 1998 yılında Michael Cunningham tarafından yazılmış bir roman. Bu romandan uyarlanan filmde, 1923 yılının İngiltere'sinde yaşayan Virginia Woolf'un 1951 yılının Amerika'sında yaşayan Laura Brown'un ve 2001 yılının Amerika'sında yaşayan Clarissa Vaughn'ın bir gününü paralel kurgu ile izleriz. Burada üç kadını birbirine bağlayan, Woolf'un henüz yazmakta olduğu Mrs. Dalloway romanıdır. Laura, kendi hayatını bu roman eşliğinde sorgularken, Clarissa ise tam da romanda anlatılan karakterin vücut bulmuş halidir.

Filmle ilgili söylenebilecek ilk şey, Kidman tarafından canlandırılan Woolf'un, bir insandan çok, hareket etmekte ve bakmakta zorlanan bir robota benzemesi ve daha da dehşet şekilde iç karartıcı, etrafındakileri canından bezdiren bir kadın olması. En başarılı çizilmiş karakter ise Laura. Clarissa ve Virginia'nın kişilikleri, buna bağlı olarak ölümcül derecede can sıkıcı bunalımları havada asılı kalıyor, sanki bu kadınlar yaşamıyorlar, onları ve can sıkıntılarının nedenlerini, neleri sevdiklerini, kişiliklerini anlamıyoruz. Çünkü anlatılmıyor. Özellikle Woolf'un kadın hakları için mücadelesi ve (1920'li yıllar, İngiltere'de kadın hakları mücadelesinin doruğa tırmandığı ve oy hakkının kazanılmasıyla sonuçlanan yıllardır) İşçi Partisi'ne aktif katılım ile

...Woolf'un kadın hakları için mücadelesi ve İşçi Partisi'ne aktif katılım ile geçen seneleri görmezden geliniyor..

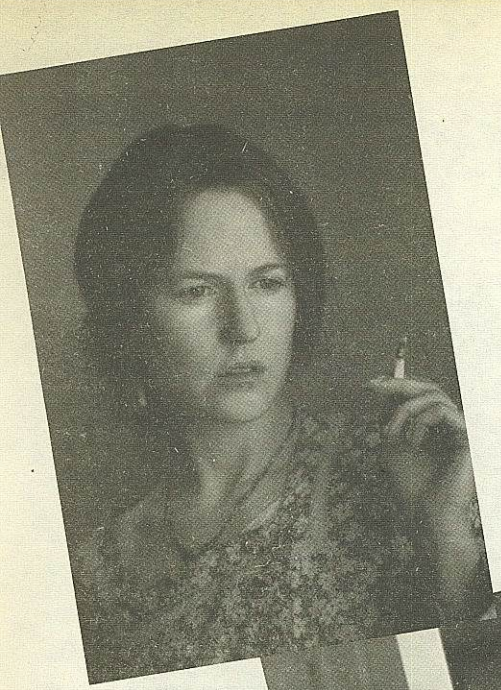

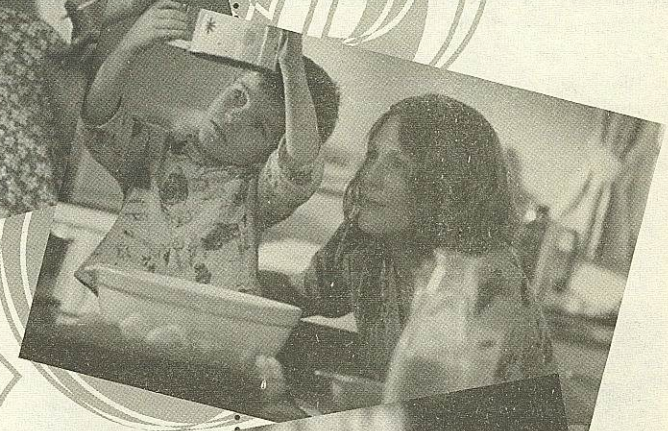

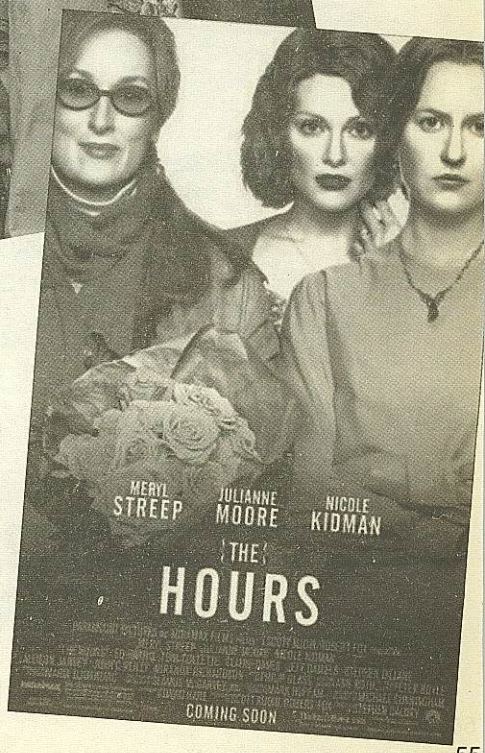

mutlu ettiği için Laura'ya teşekkür ederken, Laura tuvalette kendisine acı veren ama kocasını mutlu eden, mecburen yaptığı şeylerden kurtulmaya çalışmaktadır bir bakıma! Ama o, istediği kadar ağlasın, görev devam etmekte, kocası ısrarla onu yatağa çağırmaktadır. Laura'nın bu şekilde sağlam çizilmiş karakterine rağmen film, onun kendini nasıl kurtardığını göstermemek konusunda oldukça ısrarlı. Bu nedenle Laura da diğer iki karakter gibi edilgin ve özne konumuna geçemiyor bizim geçen seneleri görmezden geliniyor. Yazar, bunalımda olan, bir roman yazmaya çalışan ve intihar eden tamamen kurmaca bir karaktere indirgeniyor. Tamamen kurmaca olmasında, 1941 yılında intihar etmesine rağmen Mrs. Dalloway'i yazdığı (ya da bitirdiği?) dönemde intihar ediyormuş gibi verilmesinin payı büyük. Bu noktada, yönetmenin derdinin bir türlü mutlu olamayan üç kadını anlatmaktan başka bir şey olmadığını düşünmemek elde değil. Sanki bu kadınları, özellikle Woolf'u olumsuz sunmak için özel bir çaba harcanmış. Çünkü yazarın, etrafında her türlü kaprisini çeken yardımcıları ve sürekli peşinden koşan bir kocası var ve o tüm bunlara "rağmen" çekilmez olmakta ısrarlı!

Filmde canının neden sıkıldığını anladığımız tek karakterin Laura Brown olduğundan söz etmiştim. Laura, 2. Dünya Savaşı sonrasında kadın hareketinin durduğu, hatta gerilediği, ailenin yüceltildiği bir dönemde yaşar. O dönemdeki tüm kadınlar gibi mükemmeli oynamak zorundadır. Radikal feminist kuramcı Shulamith Firestone, Laura'nın içinde bulunduğu durumu anlamamıza yardımcı olur: "Erkekler, düşünüyor, yazıyor ve yaratıyorlardı. Çünkü kadınlar tüm güçlerini bu erkeklere akıtıyorlardı. Kadınlar kültür yaratamıyorlardı. Çünkü sevgiden başlarını kaldıramıyorlardı." Kendisine yüklenmiş görevlerle birdenbire kendini evli, çocuklu hatta ikincisine gebe olarak bulan Laura'nın en önemli işlevinin kocasına pasta yapmak ve ona yaşama enerjisi vermek olduğunu söyleyebiliriz. "Kendine ait bir odası" bile yoktur Laura'nın. Bu anlamda, çocuğunu arkadaşına bırakıp, kendine bir oda kiralayarak yalnız kalmak istemesi oldukça manidardır. Kendini öldürmeye dahi hakkı yoktur çünkü hamiledir. Kendi evinde yalnız kalıp ağladığı tek mekanın tuvalet oluşu da etkileyicidir. Eşi o gün, kendisini gözümüzde. Üstelik eşi ve iki çocuğunun ölümünden sorumlu gibi gösterilmesini de unutmamak gerek!

Clarissa Vaughn'a geçecek olursak, onun hali gerçekten içler acısı! Yönetmen artık insanda umut bırakmıyor. Clarissa, feminist kuramda öngörülen alternatif aileyi kurmuş bir karakter. Eşcinsel, evli değil, sperm bankasının eseri (babayla hiç tanışmadığını söylüyor) bir kızı var. Yani ataerkil hayatın onunla ilgisi yok. Ama tüm bunlara rağmen yine de mutlu değil! Yönetmen bize açık kapı bırakmıyor. Clarissa'nın sevgilisi Sally, erkek rolüne soyunmuş bir lezbiyen olarak resmedilmiş. Clarissa uyurken gecenin bir yarısı eve geliyor, tüm parti işi ile "ev kadını" gibi Clarissa uğraşıyor. Bu ilişkinin ataerkil heteroseksüel ilişkiden hiçbir farkı kalmıyor.

İşte tam bu çıkışsızlık, kördüğüm noktasında Campion ve Gorris'in birer başyapıt olan filmlerini anarak sonuca varmak istiyorum. "Piano"da Ada, başlık parası ile kıtalararası satılan bir mal olma konumundan mücadele ederek, tercih hakkını kullanan, hayatını yönlendiren bir özne konumuna geçer. En önemlisi biz, bu geçiş sürecine tanık oluruz. Gorris'in Antonia'sı ise tam bir kadın ütopyasıdır. Kadınlar kendi kurallarını uyguladıkları anaerkil bir klan kurmuşlardır adeta ve bu klandaki kadınların hiçbiri somurtmaz, sinir krizi geçirmez, olumsuz temsil edilmez. Tüm bunlara ek olarak yaşadıkları hayat nedense hiç de saçma gözükmez, eğreti durmaz. Her iki filmin de karakterlerinin ayakları yere basar, oysa Daldry ve filmi için bunları söylemek kolay değil.

KAYNAKÇA
Sinemada Kadın Olmak-S. Ruken Öztürk-Alan Yayınları-2000
Kendine Ait Bir Oda - Virginia Woolf-Afa Kadın- Çev: Suğra Öncü- 1987
Kitap Kitap İçinde Kitap Filmin İçinde- Sevin Okyay- Radikal Kitap-14 Mart 2003

VİNİL DÜŞKÜNLERİ

Mete Avunduk

"Seni bulmam çok tuttu.
Aramızda bir şeytan ya da orospular kafamda,
kapımda, yatağımda; Nerelerdeydin?
Gidersen kesin ölürüm."
Varmış gibi yapan ben mişim.

7

Mazzy Star - Fade Into You*
(1994, Capitol US promo CD,
CapC2 7243 8 58121 8 5
1. Fade Into You
2. I'm Gonna Bake My Biscuit
3. Under My Car
4. Bells Ring (Acoustic Version)

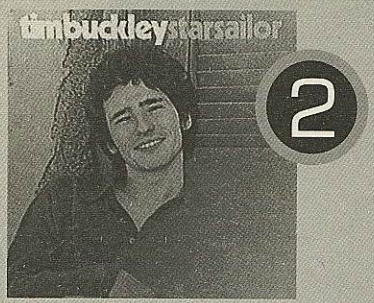

Tim Buckley - Starsailor,
LP (1971)

Bawl - Girls Night Out,
EP (1996, Paradox Records)

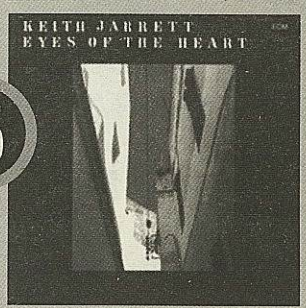

Keith Jarret - Eyes of The Heart,
LP (2 plak, ECM 1150)

The Bluetones - Are You Blue or Are You Blind?
(1995, Vital)

Slowdive
Outside Your Room,
EP (1993, Creation Records)
1. Alison
2. So Tired
3. Souvlaki Space Station
4. Moussaka Chaos

Galaxie 500 - Tugboat,
7 inç (1988, Aurora

meteavunduk@altikirkbes.com

* Zifte basılmamış bu ender kopya için özür dilerim, tarihten.

RADIO HOT 105•7

VINYL-EXtrem

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları - 7
The Contemporary Composer in the USA: Morton Subotnick, John Eaton, William Bergsma
(Turnabout TV - S 34428)

Alper Maral

Laboratuarsı stüdyo ortamından çıkan erken dönem elektronik müzik yapıtlarının hitabettiği sınırlı azınlıktan daha büyük kitlelere ulaşma yolunda atılan adımlardan biri de elektroakustik bataryasını; synthesizerları ya da manipulasyon cihazlarını geleneksel sazlarla, orkestralarla buluşturmak, onların izleyicisini gene onların sahasında kazanmak olmuştu. 1960' lı yıllarda birçok örneği verilen bu yapıtlardan ikisi, Morton Subotnick'in *Laminations* ve John Eaton'ın *Concert Piece for Synket & Symphony Orchestra* adlı çalışmaları, hem bu bağlam hem de kullandıkları öznel enstrümanlar açısından ele alacağımız eserler.

Müziğin sosyal dolaşımına dair az kafa yormayan **Morton Subotnick**'i, daha önce incelediğimiz *Silver Apples of the Moon* adlı yapıtında yöneldiği, kişiye özel, birbaşınalığı ya da plak dinleme rituelini paylaşabilecek, az sayıda fakat tanışık dinleyicinin / dostun kendi aralarında, anonim konser salonlarına alternatif kişisel yaşam alanlarında, çoğunluk evlere içkin intim mekânların, 'odaların' varlığında anlam kazanacak, yeni bir "oda müziği" estetiği, önermesiyle tanıtmıştık. Kişisele verilen önemin yanı sıra yavaş yavaş gelişen çoklu ortama; görsel ve teatral unsurların müzikle entegre edilip daha ileri bir üst-bütüne yönelinmesi de bu öncü bestecinin artılarından. Organik bir katılımın esas alındığı, ritüelsi ya da oyunsu denebilecek, böylelikle bugünkü sık kullanımında anlam erozyonuna uğrayan 'interaktif' süreci gündeme getiren, hâttâ pasif seyirciyi ekarte etmeyi bile göze alabilen kimi diğer yapıtlarıyla da o dönem avangardının normlarına katkıda bulunan Subotnick'in bu sefer ele alacağımız yönü ise bambaşka: Plakta yeralan ***Laminations*** adlı eseri, Buchla Synthesizer'ının yanı sıra Lukas Foss yönetimindeki Buffalo Philharmonic Orchestra'yı, yani kanlı canlı 60 - 70 kişiyi de esere katıyor. Çok iyi bir orkestra klarnetçisi olarak başladığı kariyerinde, besteciliğin derinlerine inerken elektronik ortamdan önce tanıştığı ve ele alacağımız eserde de ne denli özümsediğini kolaylıkla görebildiğimiz orkestra yazısını çarpıcı bir tını yelpazesinde kullanıyor.

Synthesizerları yanlış tanımanın ve tanıtmanın en kolay yolu, onları, diğer ses ortamlarının, örneğin çalgıların, seslerini kolaylıkla çıkartabilecek; yegâne varlık sebebi ve biçiminin taklitten geçen cihazlar olduğu gibi kısır bir önermeyle buluşturmak olacaktır. Sanki bu genelgeçer kanıyı tepetaklak etmek istercesine, öykünme yönünü tersine çevirerek, orkestra - Buchla ilişkisini 'teatral' diyebileceğimiz bir temele dayandırır Subotnick: Eserde sentetik tını ve dokuyu simule edecek, kendi dilinin sınırlarında 'tercüme edip' seslendirecek olan orkestradır! Eserin adında da izleri takip edilebilecek katman geçişleri de, bir şekilde, bu iki farklı ortamın içiçeliğini yansıtır. Birçok kötü örneği bulunan elektronik cihazlar - geleneksel çalgılar ilişkisi, iki ortamın da farkındalığıyla, bu zorlu süreçten yüzakıyla çıkılmasına nadir örneklerden birini sağlamıştır. Tını renklerinin dinamik hareketliliği üzerine kurulu bir tanımın jargonlaşan tabiri olarak "*Klangfarbenmelodie*" ya da *"Klangfarbenmusik"*, hem elektronik hem de orkestral ortamın sınırlarını (ve birliktelik imkanlarını) bilinçli bir biçimde zorlayan kompozisyon tavrıyla, üstelik oldukça 'doğal' olarak da algılanabilecek, bir eseri dağarına katmıştır.

O yıllarda (ve hâttâ günümüzde de) genelde düdük kıvamında kullanılan synthesizerı yeti, bilgi ve inançla, kıyamet alacalılığında, koskoca orkestranın karşısına çıkarabilen Subotnick, bu zorlu işin üstesinden gelirken **Buchla Synthesizer**'ında son derece antrenmanlı olduğu 'süreç programlamayı' (*event sequencing*), yani müzikal olayları, önceden belirlenmiş algoritmalarla akışa sokmayı, son derece efektif bir şekilde kullanır. Böylelikle soğuk bir makinadan çok girift bir organizmaya dönüşen Buchla Synthesizer'ı, orkestra içinde yerini alır. Her ne kadar hızlı *sample - hold* otomatizmini çağrıştırarak *Silver Apples of the Moon*'un son bölümündekine oldukça benzer bir sekansla / süreçle açılan eser, farklılık beklentilerini biraz hayal kırıklığıyla karşılasa da, sazının tınısına ve tavrına inanan bestecimizin sempatizanlığına verilesi, bir 'taraftar fikr-i sabiti' olarak mazur görülebilir.

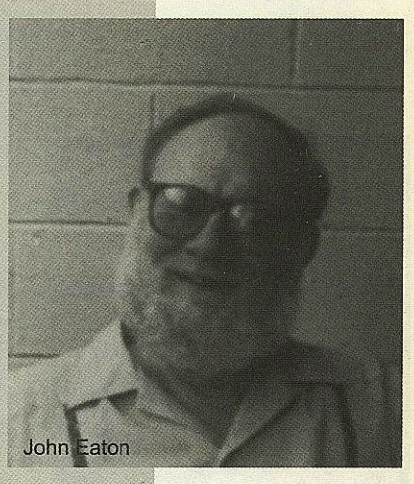
John Eaton

Daha önce de tanıtma fırsatını bulduğumuz Buchla Synthesizer'ına kısaca değinecek olursak, onu, mucit **Donald Buchla** ile aynı soyadını taşıyan birçok istisnaî elektronik müzik enstrümanın ilk örneklerinden biri olarak, özellikle tasarımında da pay sahibi olan Morton Subotnick'in elinde ve eserinde taçlandırılmış, birçok plakta kaydedilerek tekillikten / prototiplikten, dar bir çevre için de olsa, dolaşıma giren öznel tınılı, karmaşık fakat bir o kadar da müzikal cihazlara yolu temizlemiş bir teknoloji efsanesi olarak anmak, yerinde olacaktır. 1960'lardan günümüze icat etmeyi üretmeyi sürdüren Donald Buchla'nın kabarık dosyasından, analogdan dijitale, *audio*dan videoya synthesizerler; ışıkla ya da hareketle; konvansiyonel tuşlarla ya da kuvvet uygulanan daha ergonomik alanlarla, hâttâ marimba gibi

İstisnai Elektronik Müzik Kayıtları - 7
The Contemporary Composer in the USA: Morton Subotnick, John Eaton, William Bergsma
(Turnabout TV - S 34428)

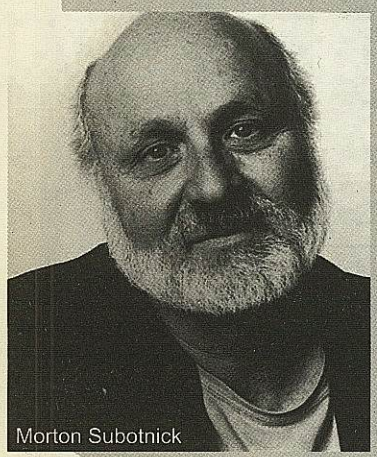
Morton Subotnick

maletlerle çalınabilecek, kontrolör tasarımları ve süper-öznel uygulamaları, taşıyor.

Laminations, albümde ilk parça ve süresi 10'23". Ardından gelen 13'20" lik ***Concert Piece for Synket & Symphony Orchestra*** ise **John Eaton**'a ait. Donald Johanos'un yönettiği Dallas Symphony Orchestra, bir konçertodaymışçasına karşısında durulan **Synket** adlı synthesizerın manevralarını kolluyor. Buchla'da programlanan süreçlerin aksine verili sesin yaşanan zamanda dinamik performansına yönelik küçük bir cihaz olan Synket, bu özelliğiyle sektörde 'performans synthesizeri' olarak anılagelenlerin ilklerinden. Sazın zenginliği dinamik kullanımındayken, kısırlığı da dönem teknolojisinin elverdiği ifade olanaklarında, kontrol parametrelerinin değer eşiklerinde. Buchla'nın kamyonsu sonoritesiyle kıyaslandığında kıvrak bir sirk bisikletini andıran tavrı, cılız tınısını iyi bir performansla amorti edebilir nitelikte. En azından soğuk akademizmiyle ve Milton Babbitt, Edward Cone ve Roger Sessions gibi hocalarının izinden, mensubu olduğu Princeton Üniversitesi tavrıyla tanıdığımız Eaton'un bu parçası için geçerli durum bu. Her nasıl ki Buchla denince akla hemen Subotnick geliyor, adı geçen eserin solistliğini de üstlenen Eaton, Synket'e kafa yoran, emek veren çok nadir kişilerin başında yer almakla kalmıyor, bu saz neredeyse kendisiyle özdeşleşiyor.

1960 başlarında, neredeyse eşzamanlı olarak synthesizer yapan Robert Moog (Moog Synthesizeri), Donald Buchla (Buchla Synthesizeri) gibi, Rus uyruklu RCA mühendisi Paul Ketoff da, aynı yıllarda (1964) Roma'da geliştirdiği, ilk taşınabilir voltaj kontrollü performans synthesizerı olarak anılagelen cihazına da kendi adını veriyor: SYN(thesizer) + KET(off)'tan Synket.

Buchla Synthesizer

Sazın iki oktavlık, yani oldukça dar klavyelerinin, sağlayamadığı icra olanağını, kademesiz olarak sesleri kaydırmaya imkan veren (*glissando*) düğmelerini fazlasıyla kurcalayarak, biraz karikatüre çalan, bir başka ifadeyle de naifleştiren Eaton, neyse ki geleneksel bestecilik tekniklerinin en sağlamlarını araya serpiştirerek ilk ağızda ufalanmaya açık duran yapıtını kurtarmayı başarıyor: Belirgin Synket motiflerini belli belirsiz takip eden, tekrarlayan; imitasyonunu / ekosunu sunan orkestra, Batı Müziğinin her zamanki dayanağı olan Yapı'yı ele vererek, dahası 'takip edilir' kılarak, müziği 'anlaşılabilirlerine' indirgiyor. Böylece eser / işlem / süreç tamamlanmış oluyor. Yine de elektronik müzik kayıtlarının çoğunlukla deneyselde kalan, deneylerin de başarılı olup olmadığı kısa soluklulukları yüzünden asla tasdiklenemeyen dokümantasyon kalemleri olduğu gerçeğini tanırsak, Synket dinleyebileceğimiz nadir belgelerden biri olarak bu plağın peşine gönül rahatlığıyla düşebiliriz.

Plağın diğer yüzünü kaplayan eserin ise konumuzla hiçbir alâkası yok. Hatta plaktaki eserler arasındaki yeri de tartışılır; herhalde başlıkta verili çağdaş / ABD' li / besteci vasıfları bu dağınık 'konseptte' tutunulabilecek yegâne / yeterli dayanaklar olarak işliyor. William Bergsma'nın eseri ille de kötü, demek değil bu; ancak eser Edward Statkiewicz'in solist olduğu bir Keman Konçertosu! Üstelik yenilikçi falan da değil: "Geleneksel", "linear", "kontrpuansal", "lirik" ve "Beethoven'si", "dehâmsı" gibi tabirlerin yer aldığı tanıtım yazısı rengini veriyor, zaten (22'25" lik sürede dinlenebilecek nice transistör varken!..). Albümdeki üçüncü orkestra ise Zdzislav Szostak yönetimindeki Polonya Radyo Senfoni Orkestrası! Anlaşılası Turnabout için de şaşırtıcı, istisnaî bir çalışma...
Plağın hiçbir yerinde tarihin yer almaması, prodüksiyona dair bu detayı vermemizi engelliyor. Dünyanın en kültürsüz ve vahşi insanlarının yaşadığı ve yakınçağ tarihine ancak salakça siyasî manevralarıyla girmeyi adet edinen Amerika Birleşik Şirketleri mensupları için matbuat kültürsüzlüğüne dair sıradan bir durum. David Rosenboom'un plağın arkasında yer alan ve pek az değinebileceğimiz program notlarından da ışıltılı bilgiler taşıyor değil. Tabiî beyefendinin yaptığı uçak yolculuğu ardından onu karşılayan Morton Subotnick'in ('Mort' diye geçiyor) minibüsüyle 'kaç bastıklarını', bilmemne setine verdiği 2.00 doları ve sadece son dönemde değil, oldu - bitti yorgun olduğunu kalenderce keşfeden Subotnick'ten kendisine tuttuğu aynayı merak edenimiz varsa, bu 'faydalı eser' hararetle tavsiye olunur.

Repertuar programının dağınıklığı, program metinlerinin lâçkalığı, vs. ile değil, hem iki önemli elektronik müzik çalgısının tarihî dokümanı olmak hem de synthesizer - orkestra birlikteliğine dengeli örnekler sunabilmek hasebiyle istisnaî olan plağımızın künyesinde **Vox Turnabaut TV - S 34428** yazıyor. Her ne kadar keman konçertosununki hariç (1965) net tarih verilmemişse de, eserlerin 1960 ortalarından olduğu anlaşılıyor. Az önce 'dokümanlığından' dem vurduğumuz ve 'tarihî' olduğunu yazdığımız bu plakta tarih adına işlevsel hiçbir veri olmaması da kötü bir sürpriz ve içine düştüğümüz büyük bir çelişki!...

Gene de biraz kütüphane dağıtarak gerekli tarihlere ulaşabiliyoruz: Eaton'un, ilk temsili 1967'de verilen eseri 1966 tarihli. Subotnick'in yapıtı ise kendi web sayfasına dahi alınmamış. Ancak Frank J. Oteri'nin değerli çalışmasından, eserin aynı adlı iki çalışmanın ilki olarak 1965 yılında gerçekleştirilmiş olduğunu öğreniyoruz.

Unutmamak gerekir ki bağlamımızın göbeğindeki teknoloji, zamana koşut işlerliğiyle bir ucuna tarih düşülmesini hak ediyor. L

Kadir Kıvılcımlı

a sosyolog

HERŞEY NAYLONDANDI O KADAR(*)

Fotoğraf, ilk bakışta yalın: Bir cüce Christian Dior mağazasının vitrinine bakıyor. Cücenin cüceliği, boy kısalığı sınırlarından taşmış bedensel sakatlıklar bileşkesi. Kalçada çıkık, ayaklarda çarpıklık, omurgada eğrilik boy kısalığına eşlik ediyor, giderek öne geçiyorlar.
Jerry Schatzberg bu fotoğrafına "Christian Dior" adını vermiş. Alay mı şüphesine kapılmamak elde değil. Fotoğrafın baskın unsuru, vitrinden çok, cüce. Vitrin, kanıksanmış bir zevksizliğin sokağa kusuluşu: Kitsch'in ön saflarında koşan rokoko tarzı bir heykelciğin dibinde iğne topuk kadın ayakkabıları. Bu vitrine bir kez bakılır ancak, belki bir kez daha, zevksizliği belleğe kazımak için. Cüce kaçıncı kez bakmaktadır mağazaya?
Cücenin giyim kuşamı değildir, fotoğrafı derinleştiren. Asli unsur, ayakkabılardır. Dior'un kim bilir kaç dolara satılan ayakkabıları ile cücenin kaba botlarının tezatı, bu fotoğrafın kurduğu ilk denklemdir. Külkedisi masalını 20. yüzyıl New York'una uyarlamak için mi? Yoksa tecessüsün utanca galip geldiği bir an mı? Cüce o ayakkabılar için mi bakmaktadır mağazaya?
Heykelciğin alt yanlarında sere serpe yatan, tepesinde diz kırıp sokağa, izleyicilerine bakan figürler ile cücenin bedeni arasında ikinci denklemi kuralım. Cücenin giyimindeki tek fazlalık, biricik aksesuar olan çanta neden o biçimde tutulmaktadır? Cüce tam oraya takıp elini öyle kaldırmasa yukarıya, yerde sürükler çantasını; o denli kısadır boyu. Heykelciğin figürlerinin bedenlerini nasıl kullandıklarına bakın bir, bir de cücenin bedenini nasıl dar kalıplar içinde kullanmak zorunda oluşuna. O figürler yüzünden olması mümkün mü, cüce neden bakmaktadır mağazaya?
Vitrinin perdeleri yarı yarıya iniktir, içeride yanmakta olan müthiş avize aydınlatmaktan çok loşlaştırmak işlevlidir, sadece sağ arkada, uzakta bir nokta aydınlıktır: Christian Dior mağazası, vitrini sergilemek, sokağın gözüne sokmak amacını güder. Heykelcik üzerindeki figürlerin utanma bilmez gerinmeleri, uzanmaları, kasılmaları bu amacın uzantısıdır. Fakat bu iletinin alıcısı o mudur, cüce neden bakmaktadır mağazaya?

Karışık düzen saçlarla kaplı ensenin ardındaki yüzü meraksıyorum elbette. O yüzün çirkin olduğuna eminim ilk anda. Ama o bedenin güzel bir yüze sahip olamayacağına inandığımdan değil, o vitrinin önündeki herkesin kaçınılmaz olarak çirkinleşeceğinden, ufalıp yok olacağından, cücenin akıbetinden kaçamayacağından. Hepimizin az çok ayırdında olduğumuz, hiç olmaz ise sezinlediğimiz bu saldırıya rağmen, cüce neden bakmaktadır mağazaya?
Warhol'u hayırla yad etmenin zamanıdır şimdi. "Yüzyıl sona ermeden herkes beş dakikalığına meşhur olacak" buyurduydu ya hazret, cüce, yüzyılın sonunu beklemeden, daha 1962'de meşhur olmuştur Christian Dior'un önünde. Pekiyi, meşhur olmak için mi oradadır cüce, neden bakmaktadır mağazaya?
Can alıcı soru burada şekillenir: Cücenin bu fotoğrafın çekildiğinden, o mağazaya belki bir anlık bakışının sonsuza dek sürmeye yazgılandığından, Christian Dior'un önündeki cüce olarak damgalandığından haberi var mıdır? O sokaktan geçmek, o mağazanın önünde durmak, o vitrine bakmak, Christian Dior'un arsız hücumuna maruz kalmak yeterince sıkıştırmazmış gibi, bir de arkadan kuşatılmak, o kuşatmadan bir daha hiç çıkamamak, tüm huruç harekatlarının bir fotoğraf karesinin kenarlarında geri püskürtülmesi...
Hayır, cücenin o mağazaya neden baktığını sormayacağım bir kez daha. Soracağım şu: Pasolini "Hepimiz tehlikedeyiz!" derken hangi tehlikeyi işaret ediyordu? L

(*) Şaire saygıyla

sinema dersleri

"Sinema Dersleri'nde bu aydan itibaren farklı bir konuya eğilecek ve senaryo yazımında geçerli olan temel kurallar ile bir karakter yaratırken, kişiler arasındaki ilişkileri, dramatik yapıyı oluştururken ve öykünün kurgusunu gerçekleştirirken dikkat edilecek noktalara değineceğiz. İlk dersimize, senaryo yazımının aşamaları ve temel kuralları ile başlıyoruz..."

Pınar Tınaz Gürmen

Her filmin bir öyküsü vardır. Resim, müzik, şiir gibi bazı sanat dallarında sadece renklerin, biçimlerin veya seslerin uyumuna dayalı soyut eserler oluşturmak mümkündür ancak, başlıca amacı bir öykü anlatmak olan roman, hikaye ve sinema için aynı durum geçerli değildir. (Elbette burada söz konusu sanatlardan genel anlamlarıyla söz ettiğimizi unutmayalım. Her sanat dalı denemelere ve yeni formlara daima açıktır.)

Sinemada ve diğer anlatı sanatlarında asıl olan konu, eseri 'sanat' yapan unsur ise, bu konunun sunuluş biçimidir. Senaryo ile ilgili derslerimiz boyunca, ele alınan konunun, seyircinin algılayabileceği en doğru ve en etkili biçimde nasıl sunulabileceğine dair ipuçları vermeye çalışacağız. Ancak öncelikle senaryo yazımı aşamasında takip edilen yöntem ve bu yöntemin teknik kurallarına değinmekte fayda var.

Senaryo yazımı, teknik olarak birkaç aşamadan oluşur. Bir film projesi tasarlanırken, yapılacak ilk iş, filmin anlatacağı hikayenin, kısa bir özetini çıkartmaktır. Bu özete "sinopsis" adını veriyoruz. Yunanca bir kelime olan sinopsis, 'bir bakışta okunabilen' anlamına gelir. Uzun metrajlı bir film için, 2-3 sayfalık bir çalışmadır. Genellikle şimdiki zaman kipinde, mümkün olduğu kadar ayrıntılara girmekten ve edebi süslemeler yapmaktan kaçınılarak oluşturulur. Diyaloglar, sinopsis çalışmasında yer almaz, ancak hikayenin gelişimini temelden etkileyen çok önemli diyaloglar kısaca belirtilebilir. Sinopsis yazmaktaki başlıca amaç, projeyi birlikte çalışılacak diğer insanlara (yapımcı, sponsorlar, oyuncular gibi) tanıtmaktır. Bunun yanı sıra sinopsis, senaryo yazımının ikinci ayağını oluşturan "tretman"ın hazırlanmasında bize temel oluşturacak önemli bir basamaktır.

Tretman için, film öyküsünün kurgulanmaya başlandığı aşama diyebiliriz. Filmde yer alacak sahnelerin, numaralandırılarak sıraya dizildiği ve kısaca açıklandığı bu metinde, sinopsisten farklı olarak kullanılacak mekanların kısa tasvirlerine, bazı açıklayıcı diyaloglara ve karakterlerin kısa betimlemelerine de yer verilir. Filmin sahnelerinin sıralanması, kurgunun ilk aşaması olduğundan, tretman yazımı oldukça önemlidir. Bu aşamayı atlayarak, senaryo yazmaya geçmek, diyalogların, oyuncu hareketlerinin, dekupajın büyüsüne kapılarak, sahne kurgusunu doğru bir şekilde oluşturamamak tehlikesini doğurabilir. Ancak, sahnelerin dizilişine dair kesin kararlar alındıktan sonra, senaryo aşamasına geçilmelidir.

Senaryo, çekim ile ilgili tüm ayrıntıları içeren, mekanların temel özelliklerini açıklayan, karakterleri dış görünümleri ve ruh durumları ile betimleyen, filmde kullanılacak tüm diyalogları, iç ya da dış sesleri, dramatik değeri olan efektleri, kimi durumlarda sahne geçişlerinde kullanılacak yöntemleri ve eğer senaryoyu yazan, filmin yönetmeni ise, düşünülen bazı kamera hareketleri ve ışık özelliklerini de içeren, ayrıntılı bir çekim kılavuzudur. Bazı çalışmalarda, oyuncular, teknik ekip ve reji gurubu için farklı senaryolar oluşturulabilir ve her ekibe, kendisini ilgilendirecek ayrıntıları içeren metinler sunulabilir. Böyle bir ayrım, oyuncuların kamera hareketleri ile, görüntü yönetmeninin ise uzun karakter tanımlamaları ile karşılaşmasını ve kendisini ilgilendirmeyen ayrıntılar içinde boğulmasını engelleyebilir. Ancak, farklı versiyonlar halinde hazırlansa da, senaryonun özü değişmez.

Temel bir kural olmamakla

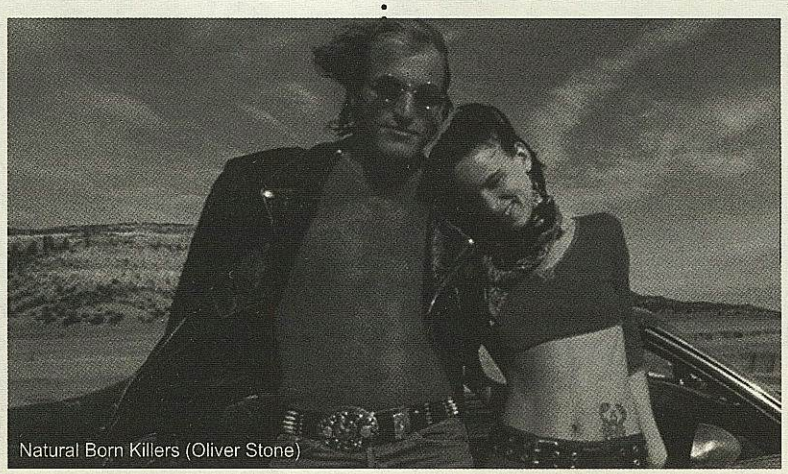

Natural Born Killers (Oliver Stone)

...Gus Van Sant, filme Norman Bates'ın ofisinin duvarındaki delikten, otel odasında soyunan kızı gözetlerken mastürbasyon yaptığı bir bölüm eklemişti...

birlikte senaryo, hareketlerin ve diyalogların yer aldığı iki ayrı sütun halinde oluşturulur. Sağ tarafa hareketler, sol tarafa ise sesler yazılır. Her sahneye bir numara verildikten sonra, söz konusu sahnenin iç veya dış mekanda, gece veya gündüz ışığında çekilmesi gerektiğine dair notlar eklenir. Bazı durumlarda, bu notlara, o sahnede yer alan karakterlerin de listesi konur. Ancak sahne başında karakterlerin adlarını vermek, oyuncuları, sadece kendilerinin yer aldığı sahneleri okumaya itebilir ki, bu da filmin bütünlüğüne zarar vereceğinden, tehlikeli bir yöntemdir.

Eğer yazdığınız senaryonun aynı zamanda yönetmeni iseniz, tahminen plan değiştireceğiniz yerlerde, satırbaşı yaparak yazmanız, işinizi kolaylaştırabilir. Ancak, başka bir yönetmen için senaryo yazıyorsanız, bu yöntemi kullanmanız, yönetmenin rejisine müdahale edeceğinden doğru olmaz.

Senaryo oluşturulduktan sonra, her sahnenin plan - plan resimlenmesi anlamına gelen "story-board" çalışması yapılabilir. Ancak bu aşamada yönetmenin hangi sahneyi nasıl çekeceğine tam olarak karar vermiş, dekupajını yapmış, görsel tasarımını tamamlamış olması gerekir ki, bu çoğu sinema yönetmeni tarafından benimsenen bir yöntem değildir. Story-board yöntemi, daha çok, fazlaca görsel efekt içeren bilim-kurgu filmlerinde kullanılır. Çekilecek sahnenin, teknisyenlerin işini kolaylaştıracak şekilde önceden çizilmiş olması, bu gibi prodüksiyonlarda avantaj sağlar. Story-board'un çekime yardımcı ama tamamen belirleyici olmayan bir çalışma olduğunu unutmamak gerekir.

Senaryo yazımının teknik kurallarına kısaca değindikten sonra, 'iyi' bir senaryonun nasıl olması gerektiği üzerinde düşünmeye başlayabiliriz. Bu konuda bir filmi analiz ederken izlenen oldukça kolay bir yoldan gidecek ve sağlam bir senaryo oluşturmanın temel gereklilikleri üzerinde duracağız...

1- **Düşünsel Yapı:** Bu aşamada akla gelen ilk soru şu olmalıdır: Sizi bu senaryoyu yazmaya iten düşünce nedir? Senaryonuzda anlatmak istediğiniz fikir, seyircinin algılayabileceği şekilde kesin ve net olarak açıklanabiliyor mu? Örneğin, Fred Zinnemann'ın "Kahraman Şerif" filminin ana fikri, idealist kişiliklerin genellikle, toplum için verdikleri mücadelede, topluma rağmen savaşmak zorunda kaldıkları gerçeğidir. Carl Foreman'ın senaryosu, bu ana fikri seyircisine iletmekte son derece başarılıdır. Sizin senaryonuz hangi fikri ele alıyor? Yola çıktığınız nokta, bir duygu durumu da olsa, anlatınızın oluşturduğu bir fikir olmalıdır. Örneğin Türk sinemasının en güzel aşk

filmlerinden biri olan Atıf Yılmaz'ın Cengiz Aytmatov'un romanından uyarladığı "Selvi Boylum Al Yazmalım", sevginin emekle beslenmesi gerektiğini, her ne kadar güçlü bir duygu da olsa, aşkın tek başına yeterli olmadığı düşüncesini savunur.

2- **Kuramsal Yapı:** Bir kuram oluşturulurken, tek bir deneyimden değil, pek çok deneyim sonucunda elde edilen bir yargıdan yola çıkılır. Senaryonuzda yer alan deneyimler, bir kuram oluşturacak güce sahip mi? Ele aldığınız düşünce, seyircinin de deneyimleri ile birleşerek, kuramsal bir yapı meydana getirebiliyor mu? Aynı örnekleri düşünürsek, "Kahraman Şerif "te ve "Selvi Boylum Al Yazmalım"da ele alınan düşünceler, bir genelleme oluşturabilecek güce sahiptir.

3- **Bilimsel Yapı:** Senaryonuzda yer alan durumlar, bilimsel gerçekler ile örtüşmelidir. Şayet bir bilim-kurgu öyküsü üzerinde çalışıyorsanız, filminizin temel aldığı bilimsel gerçeklik içinde de bir tutarlılık sağlanmalıdır. Burada David Zucker'ın "Çıplak Silah"ı gibi, özellikle bilimsel gerçeklikten uzaklaştırılmış

Psycho (A. Hitchcock)

absürd yapımlardan söz etmiyoruz elbette. Bir örnekle açıklamaya çalışalım; Alfred Hitchcock'ın "Sapık" adlı filmi, psikiyatri biliminin gerçekleri üzerine oturtulmuş bir yapımdır. Ancak, yıllar sonra Gus Van Sant'in gerçekleştirdiği ikinci versiyonda, bilimsel yapının bozuma uğradığı ve filmi kare kare yeniden çeken, ancak birkaç küçük ayrıntı ekleyen yönetmenin ne yazık ki, yaptığı bu eklemeler ile bilimsel gerçekliğin dışına çıkarak, eleştirmenlerin saldırısına uğradığını hatırlarsınız. Gus Van Sant, filme Norman Bates'ın ofisinin duvarındaki delikten, otel odasında soyunan kızı gözetlerken mastürbasyon yaptığı bir bölüm eklemişti. Ancak eleştirmenler, Bates'in durumundaki bir hastanın, yani ölmüş annesinin kişiliğini daima içinde taşıyan birinin mastürbasyon yapmasının mümkün olmadığını söyleyerek karşı çıkmışlar ve psikiyatristler de bu düşünceyi desteklemişlerdi. Sizin senaryonuz içindeki durumlar bilimsel gerçeklikler ile örtüşüyor mu?

4- **Yöntembilimsel Yapı:** Yöntembilim, bilimsel bir bilgiye ulaşırken izlenen tüm yolları kapsar. Bu yollar ile bilimsel bilgi denetlenir, kanıtlanır ve tanıtlanır. Genel mantık, zihnin kendisine uygunluğunu incelerken, yöntembilim çevredeki diğer nesne ve oluşumlarla uyumunu araştırır. Basitçe özetlersek, senaryonuzda ele aldığınız olay, içinde varolduğu çevre ile çelişmemelidir. Örneğin tarihsel bir senaryo yazıyorsanız, yarattığınız durumlar, o dönemin gerçekliği içinde tutarlı olmalıdır.

5- **Mantıksal Yapı:** Hegel "Ussal olan gerçek ve gerçek olan da ussaldır." deyişiyle, mantıksal yapı ile kastettiğimiz şeyi özetliyor. Senaryonuzda yer alan karakterlerin özellikleri, anlatılan olayların gelişimi, mantıkla çelişmeyecek şekilde düzenlenmelidir. Elbette burada salt içinde yaşadığımız hayatın mantığından değil, tasarladığımız filmin kendine özgü mantığından bahsediyoruz. Başka bir değişle filmsel gerçekliğin mantığından... Wachowski kardeşlerin "Matrix"ini düşünün. Film, gelişim süreci içinde matrixin insanların algılarında var olan bir yapay gerçeklik olduğunu ve bu sanal dünyaya dışarıdan müdahale edilebileceğini seyircisine açıklamakta ve kendine has mantık düzenini kurmaktadır. Bu durumda, Neo'nun beynine yerleştirilen bir dövüş programı ile kung-fu öğrenmesi veya Trinity'nin bir anda kusursuz bir helikopter operatörüne dönüşmesi seyirciye mantıksız gelmez... Sizin senaryonuz, kendi mantık sistemini tutarlı bir şekilde oluşturabiliyor mu?

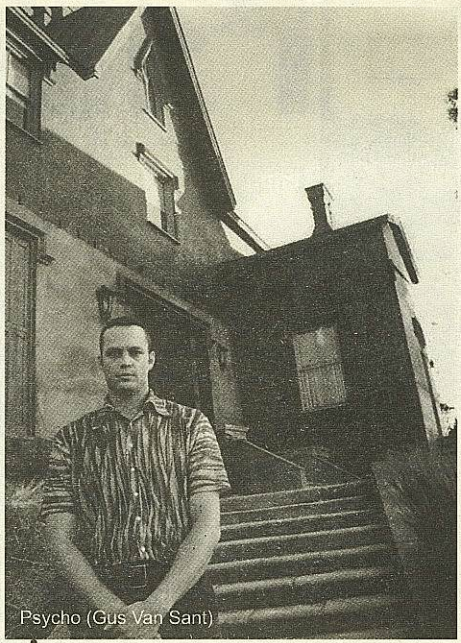
Psycho (Gus Van Sant)

6- **Diyalektik Yapı:** Bir durumu veya düşünceyi incelerken, çevresindeki diğer durum ve düşüncelerle karşılaştırma yapmak ve bu sayede ele alınan fikri, doğru bir yere oturtmak gerekir. Hiçbir fikir veya olay, çevresinden soyutlanarak tek başına ele alınamaz. Öyleyse, iyi bir senaryonun da diyalektik düşünceden gereğince faydalanması gerekir. Oliver Stone'un "Katil Doğanlar" filmine bakalım. Yönetmen, şiddetin zamanla kanıksanıp, modern hayatın bir parçası haline gelmesinden duyduğu endişeyi dile getiriyor filmi ile. Baş kahramanları sadece zevk için adam öldüren iki katil. Ancak tek başına bu iki kişinin yaşadıklarını anlatmak, her ne kadar olaylar ilgi çekici de olsa, yeterli değil. Stone bu noktada özde paralellik kurulabilecek ancak yüzeyde birbirinden farklı bazı olayları filmine dahil etmiş. Örneğin toplumu koruyucu özelliklerinden dolayı 'temiz' olmaları beklenen polis müfettişinin veya hapishane müdürünün şiddet eğilimli karakterlerini veya başlıca iletişim aracımız olan televizyonun içine sızmış şiddet yanlısı beyinleri... Bu sayede şiddetin toplum hayatına ne denli tehlikeli bir şekilde sızdığını ve nasıl etkiler yarattığını daha sağlam bir biçimde anlatıyor...

Kısacası iyi bir senaryo dediğimizde, ayakları yere basan, içinde mantıksız, bilimsel düşünceye aykırı durum ve oluşumlar barındırmayan, söyleyecek sözü olan ve bu sözü mümkün olduğunca yaratıcı ve özgün bir biçimde dile getiren bir metinden bahsediyoruz. Sağlam bir senaryoya sahip olduğunu düşündüğünüz tüm filmleri, yukarıda bahsettiğimiz öğeler açısından inceleyebilir, açıklamaya çalıştığımız özellikleri, bu filmler içinde de araştırabilirsiniz. Böyle bir çalışma yapmak, senaryo yazmak isteyen herkes için hem çok faydalı, hem de son derece eğlencelidir...

Bir sonraki sayıda, bir karakter oluşturmanın incelikleri üzerinde duracak ve denenmiş bazı formüllerden ve ipuçlarından bahsedeceğiz.

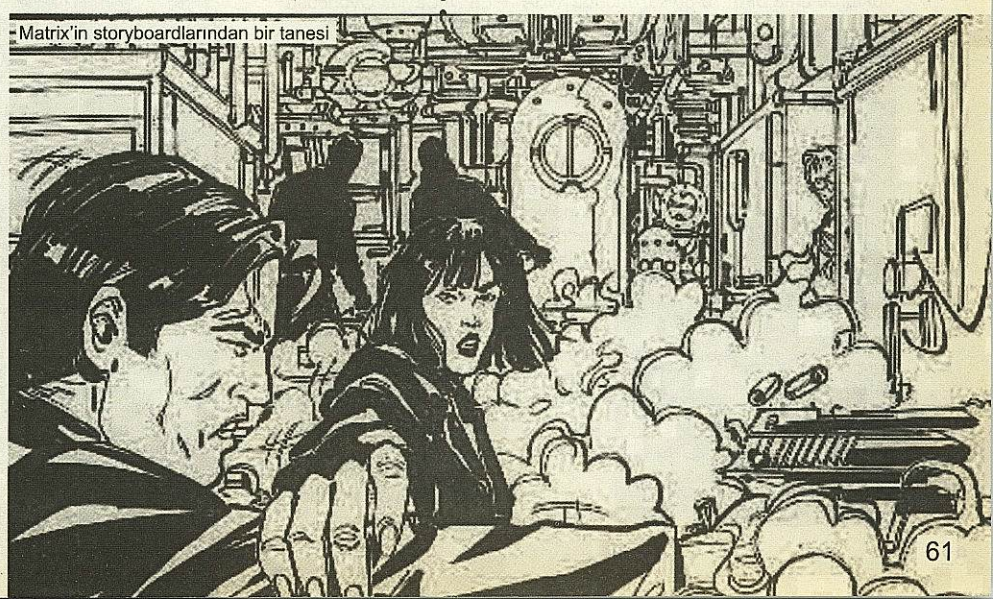
Matrix'in storyboardlarından bir tanesi

arıza

Cüneyt Kaşeler

sarı inadı larry bird

Genç'ler maçının devre arasında, 4 bira, 3 gol ve galonlarca yağmurun da etkisinde Mete Avunduk'a bakıp, geçenlerde yazdıklarını düşündüm; Acaba Fenerbahçe'nin bu hale gelmesinde kadınlar yüzünden kaçırdığımız maçların payı neydi? Kadınlar bizi terk ettiklerinde sığındığımız Fenerbahçe, bu rolden hoşlanmıyor muydu da bırakıyordu bizi? Peki biz? "Sevmeyelim de taşa mı dönelim?"

Birleşik Devletler'in, Yeni İngiltere (New England) eyaletinin basketbol takımı olan Boston Celtics'in tarihinin en onemli oyuncusu olan Larry Bird, hantal görüntüsü, yanlar kısa arkalar uzun eski doğu bloğu saç stili ve Ayhan Işık bıyıkları ile basketçiden başka herşeye benziyordu ama gelin görün ki parkelere yazdığı destan hiç de böyle değil...

Bird, 1979-80 ile 1991-92 sezonları arasında oynadığı 13 sezon boyunca, şut atarken, ribaund alırken, pas verirken gösterdiği inanılmaz performansın yanı sıra kritik anlarda takımı adına aldığı sorumluluk ile de "Celtics'in Gururu" olmuştu. Celtics tarihindeki diğer kahramanlarla karşılaştırıldığında elbette üstün ve zayıf yönleri vardır ama "sarı inadı" ile Bird, aynı zamanda Celtics tribünlerini de en çok dolduran yıldız olmuştur.

Bird, oynadığı yıllarda Celtics'e 3 şampiyonluk kazandırmış ve bu süre içerisinde Celtics Atlantik Grubu'nu 10 kez lider tamamlamıştı. Bird'in kendisi de NBA tarihinde, 3 kez üst üste MVP (en değerli oyuncu) seçilen, 3 oyuncudan biri olmuştu.

Larry Bird efsanesinin ilkokul ve lise yılları ayrıntıları ile sizleri sıkmak istemem ama kendisi Indiana State'e başladığında maç başına 3,100 seyirci ortalamasına sahip okul takımı, Bird'in ilk senesinde gösterdiği 30 sayı, 10 ribaund ortalamalı performans ile Bird'in kalan yıllarında kapalı gişe oynadı. Hatta okulun TV'de yayınlanan maç reklamları yerine Larry Bird videoları göstermeye başladılar. O dönemde öğrencilerin bilet kuyrukları için okulu kırıp 8 saat sırada bekledikleri de rivayetler arasında...

Indiana State'in 1979 yılında yenilgisiz geldiği NCAA finallerinde, Magic Johnson'lı Michigan State'e çarptığını ve Bird ile Johnson arasındaki rekabetin bu yıllarda başladığını ve Bird'ün 1978-79 sezonunda "Yılın Kolej Oyuncusu" ünvanını aldığını hatırlayıp bu bahsi kapatalım.

Bird'ün ilk yılı olan 1979-80 sezonundan önce tarihinin en kötü sezonlarını yaşayan Celtics, o sezon bir öncekine göre 32 maç fazla kazanarak grup liderliğini kazandı. Bird' 82 karşılaşmanın tamamında forma giydi ve 21.3 sayı, 10.4 ribaund, 4.5 asist ortalaması ile oynadı. 3 sayılık atış ve asist ortalamasında sezon ikincisi oldu. Magic Johnson'da bu ilk senesinde döktürdü ama Bird, 79-80 sezonunda NBA'in "En İyi Çaylak Oyuncusu" seçildi ve NBA All Star maçı için yapacağı 12 yolculuktan ilkini yaptı.

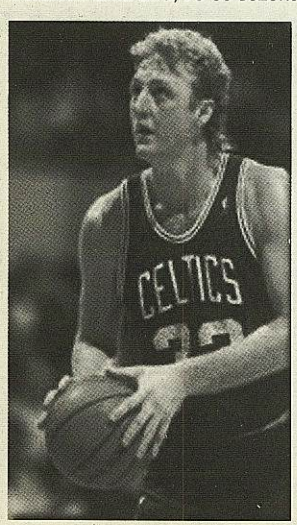

1980-81 sezonunda Bird ve saz arkadaşları, kanunda Robert Parish, kemanda Kevin McHale ve darbukada Cedric Maxwell, Celtics'i NBA şampiyonluğuna taşıdılar. Bu şampiyonluğa giden yolda, 3-1 gerideyken üst üste 3 maç kazandıkları Philadelphia serisinde; Bird'in, düz turnikeye girmişken karşısında DR. J'i görünce "Abi madem sen buradasın, ben arkadan dolaşırım" şeklinde attığı ters turnike, her türlü spor programına jenerik olmuştur. Finalde ise Houston'u geçerken Bird, 21.2 sayı ve 10.9 ribaund ortalamasıyla oynadı. Ufak bir katkısı oldu yani...

Kısa bir not: Bird'in kariyeri boyunca oynadığı 897 maçtan 541'i sold out olmuçtur. NBA Action'ın: It's FAN-tastic" sloganı da Magic Johnson ve Larry Bird için bulunmuş bir slogandır. NBA tarihinin en iyi şutörü olan Bird'in, bu ünvanı elde etmek için çalıştığı saatler, ailesi ile geçirdiği saatlerden fazladır. Kendisinin gözlerini bağlatıp 3'lük atış çalıştığı bilinir. İnanmayan Mete'ye sorsun.

1981-82 sezonunda üçüncü kez üst üste NBA'in en iyi ikinci defans takımının ilk beşine seçildiğinde otoriteler onun gibi hantal bir adamın savunmasının sırrını çözmüştü. Bird, karşısındakinin ne yapacağını ondan iyi biliyor ve ondan önce anlıyordu.

1982 NBA Allstars maçında attığı 19 sayı, (Doğu takımının attığı son 15 sayının 12'si) ile NBA All-Star MVP ödülünü aldı. Russell ve Chamberlain'in ardından 3. kişi olarak kazandığı, 3 sene üst üste sezonun MVP ödülünün ilkini kazandığı 1984 yılında, 7 maçın sonunda Celtics'i Lakers karşısında şampiyonluğa taşıdı. Bu finallerin en onemli özelliklerinden biri de Bird ile Magic arasındaki 1979'da oynanan NCAA finallerinin rovanşı niteliğinde olması idi. 1979'da pasaportu alan Bird, sarı inadı ile rovanşı almıştı. Seriyi 4-3 Celtics aldı. Bird, 5. maçta 34 sayı atarken 7.maçı rekor sayıda TV izleyicisi takip ediyordu. Bird, 27.4 sayı, 14 ribaund ortalaması ile oynadığı finallerin MVP ödülünü aldı.

1985 finallerinde 28.7 sayı ortalaması ile NBA sayı kralı oldu. Atlanta'ya kariyerinin en yüksek sayısı olan 60'ı kaskalladı. 131'de 56 başarılı 3 sayılık atış ile NBA'de Scott'un ardından 2. oldu. O sene de finaller 80'li yıllarda klasik haline gelen Lakers-Celtics finali olarak oynandı. Bu sefer Magic "Hep siz mi kazanacaksınız lan" dedi ve Lakers şampiyonluğu aldı. Bird ise 2.kez üst üste NBA MVP oldu.

1986 yılında Bird, yaşayan efsane mertebesine ulaştı. NBA MVP ve finallerde MVP seçildi. The Sporting News onu yılın adamı seçti. Associated Press yılın erkek sporcusu ödülü aynı dönemde geldi. Celtics, Houston karşısında 16. NBA şampiyonluğunu kazanırken 6. maçta Bird, 29 sayı, 11 ribaund ve 12 asist kaydederek triple-double yaptı. Celtics'in sezon içi 67-15'lik performansı, Bird'in oynadığı senelerin en iyisi olarak kayıtlara geçti.

1987'de Bird, NBA tarihinde %50'nin üstünde başarılı şut atan ilk NBA oyuncusu oldu. (%52.5) Faul atışlarında ise %92.5 ile %90 in üstüne çıkmayı başardı. O yılın en önemli olayı yeni palazlanan "kötü çocuklar" Detroit Pistons'a karşı 5. maçta, Celtics 107-106 gerideyken maçın bitimine 5 saniye kala Isiah Thomas'ın pota altından çıkardığı topu kapıp, Dennis Johnson'a veren Bird, Boston'un karizmasının çizilmesini önledi. 7 maçta geçtiler Detroit'i. Finalde Lakers'a kaybettiler ama bu fazla koymadı.

30 yaşına gelen Bird, kıçım, başım ağrıyor triplerine girince 4. şampiyonluğu kazanamadı ama kişisel istatistiklerini geliştirmeyi de ihmal etmedi. 1987-1988'de 29.9 ortalama ile kariyerinin en yuksek sayı ortalamasına ulaştı. Indiana'yı da 40 sayı, 20 ribaund ile boş bırakmadı aynı yıl...

1988-89'da geçirdiği operasyon nedeni ile sadece 6 maç oynadı. 1990-91'de ise 22 maçı boş geçti. 1991-1992 son sezonu oldu ve son senesindeki en önemli icraatı Portland'a yasladığı 49 sayının yanında 14 ribaund, 12 asist ve 4 top çalma oldu.

Sarı, basketi bırakmadan önce Barcelona'da bir de altın olimpiyat madalyası ekledi koleksiyona ki bu olimpiyat takımı en rüya takımdır. Daha sonra Indiana Pacers'a koçluk etmiş, sürünen Pacers'ı alıp 2000 yılında Lakers'a karşı final oynatma başarısı göstermiştir. Ama ben, "Bird'i basketçi olarak sevdim, gerisi yalan" diyenlerden olduğum için bunlara girmeyeceğim.

Son olarak Bird, doğuştan Fenerli biri olarak, tek pişmanlığının Fener forması giyememek olduğunu bana bizzat söylemiştir.

Tam adı: Larry Joe Bird
Doğum yeri ve tarihi: West Baden, Ind. 1956
Lakabı: Larry Legend

White Stripes
Elephant
(V2)

ayın Albümü

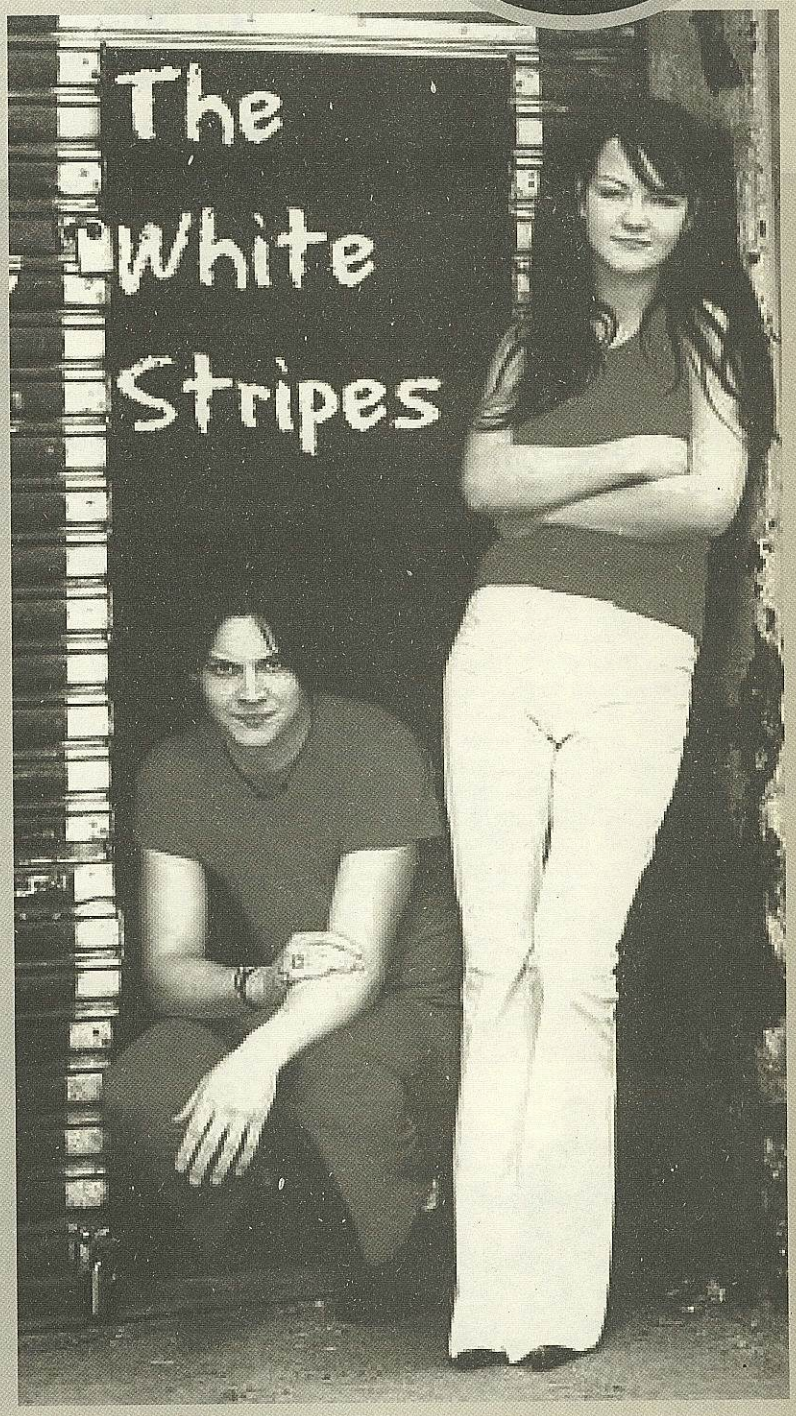

Kırmızı, beyaz, kırmızı, beyaz... En büyük White Stripes! Evet bu ayın en büyüğü kesinlikle White Stripes. Sadece bu ayın değil, 2003'ün de en iyisi olmaya, daha şimdiden aday. Önceki albümleri White Blood Cells, White Stripes'ın The Strokes'la beraber rock'n roll'un yeni kurtarıcıları ilan edilmesini sağlamış, aynı zamanda arkalarından gelecek onlarca grubun (Vines, Hives, Liars, Libertines, Hot Hot Heat, Yeah Yeah Yeahs...) da önünü açmıştı. White Blood Cells'le birlikte basının da dikkatini çekmeyi bilen White çifti, ünün beraberinde getirdiği "şımarıklık" hastalığına yakalanmamayı da bildi.

Eski evli çift Jack ve Meg White'ın dördüncü stüdyo albümü Elephant, geçtiğimiz günlerde *tozlanmayanlar* arşivimizde yerini aldı bile. Gerçi, albümde yer alan şarkıların çoğu, aylar öncesinden download canavarları tarafından ele geçirilmişti zaten. Bu yüzdendir ki, Jack White bununla ilgili olarak, hayranlarına geçtiğimiz günlerde, *sürprizi* bozdukları için "giydirmeli" bir teşekkür etme gereğini hissetti.

2002'de Londra'nın ünlü Toe Rag Stüdyosu'na kapanan çift, Elephant'ı sadece iki hafta içinde tamamladı. Daha ilk şarkıda kulaklarımızın duyduğu bas tınısı, sizi White Stripes'ın artık iki kişi olmadığı konusunda kesinlikle işkillendirmesin. Albümde yer alan bas, piyano gibi enstrümanların hepsini Jack White çalıyor. Albümde yer alan konuk vokalist ise Holly Golightly. Golightly'nin (Indie-Rock'ta adını iyi bir şekilde duyurdu) yanı sıra Meg White'ın da bazı şarkılara sesiyle katkı yaptığını belirtmek gerekiyor.

Jack'in inanılmaz bir şekilde kullanabildiği yeteneği "There's No Home For You Here"da Freddie Mercury'nin vokalini ve "Black Math"in lirikleriyle Nick Cave'i andırmasıyla, her şeyi ispat ediyor. Meg'in vokaline gelince: Onun için bir ilk olmasının yanında gerçekten iyi bir atmosfer yayıyor. Belki "Cold Cold Night"ı başkası söyleseydi, bir özelliği kalmazdı. Albüm ayrıca "Ball and Biscuit" ile biraz blues havasını da yansıtıyor. Bu da Meg'in başarılı baterisi eşliğinde Jack'e enstrümantal yeteneğini kanıtlamasına yetiyor.

Albüm kesinlikle zamanın Never Mind The Bollocks (Sex Pistols) ve Physical Graffiti'si (Led Zeppelin). 4 albüm bir grubun deneyimini arttırsa da Elephant'ta hiç tartışmasız bundan daha fazlası var. 8,5/10

Bora Şimşek ve Devin A. Komar

DİSKOGRAFİ: The White Stripes (1999)
De Stijl (2000)
White Blood Cells (2001)
Elephant (2003)

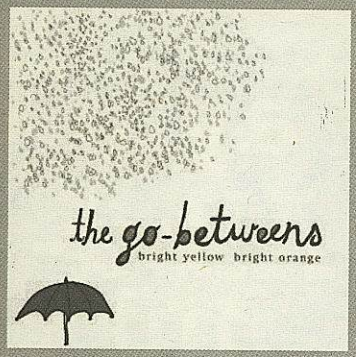

The Go-Betweens
Bright Yellow Bright Orange
(Jetset)

1980'lerin en büyük kült gruplarından biri olan The Go-Betweens bilindiği gibi '80ler sonunda dağılmıştı. İsmini Joseph Losey'in ünlü filmi The Go-Between'den alan grup çok uzun bir sürenin ardından, 2000 yılında, tekrar birleşip yeni bir albüm yapmıştı. The Go-Betweens ismi, bu albüm dahil, her zaman kalite konusunda bir garantiydi. Yeni albümleri Bright Yellow Bright Orange da istisna yaratmıyor. "Mrs. Morgan" ve "In Her Diary" gibi hikaye anlatan şarkılarla standart kalitesinin altına düşmeyen, en çok da "Caroline and I" ve "Poison in the Walls" ile yıldızlaşan bir albüm. Zaman zaman hafif downtempo olan, günümüzde akustik müzik yapan benzer grupların (Turin Brakes, Elbow, Kings of Convenience vb..) kayıtlarına göre çok olgun. Zaten dinleyip aradaki farkı anladığınızda, bir kez daha The Go-Betweens'in, The Smiths ile Lloyd Cole arasında bir yerlerde duran sıkı bir efsane olduğuna inanabilirsiniz. Ayrıca çok uzun süre dağılmış vaziyette olan bir grubun, geri döndüğünde bu kadar iyi albümler yapması da pek rastlanılabilir bir hadise değil-**The Friends of Rachel Worth**(Jetset, 2000) de kesinlikle çok iyi bir albümdü. Son zamanların en iyi lo-fi albümlerinden. **8/10**
(Alkan Avcıoğlu)

The Kills
Keep On Your Mean Side
(Rough Trade)

Bazen yıkılan bir albüm kapağı, o albümü beğenmek için yeterli bir neden olabilir. Hele bahsi geçen albüm The Kills adlı; garage ile punk estetiklerini savruk bir şekilde müziğe dönüştüren bir ikiliye aitse bu konuda pek zorlanılmaz. Mevzumuza dönersek, Keep On Your Mean Side, Pj Harvey'nin asabi müzikleri, Jesus&Mary Chain ve Pussy Galore'un gürültü kirliliği ile ruhunu besleyenler için bir başucu albümü olabilir. Ayrıca albümdeki Velvet Underground gölgelerini de görmezden gelmek olmaz tabi. "Kissy Kissy", "Black Rooster" ve "Cat Claw" ile lezzetini özleten kıvama getirebilen bu debut albüm, acaba ilkbahara bir hoş geldin olabilir mi? **7.3/10**
(Alkan Avcıoğlu)

demo

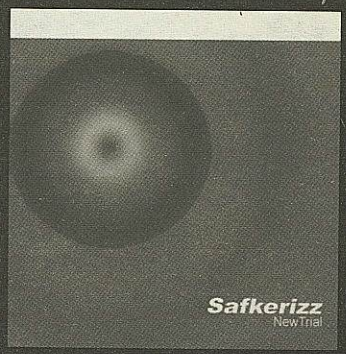

SAFKERİZZ
New Trial

"every tiny recording in this recording is completely home recording". Aslında "new trial" sadece bu şekilde bile özetlenebilir. Tek kişilik bir albüm bu, o yüzden son derece kişisel, son derece kendine özgü... Belki de o yüzden tek bir tema etrafında birleşmiyor şarkılar, hem sözler hem de melodiler açısından... Belli bir tarzı da yok, şaşırtıcı derecede sert ve bol gitarlı bir şarkıyla karşılıyor bizi ilk önce, ama hemen ardından çok daha sakin, huzurlu bir melodiyle devam edebiliyor albüm içindeki serüvenimiz.. Yine de tüm deneyselliğinin içinde şarkılar yerli yerine oturmuş, özenli ve dinlemesi keyifli bir albüm olmuş... Dingin vokallerin akustik gitarlara eşlik ettiği "downclimbing" gibi şarkılar, Mum-vari elektronik tınılarla akan "tantrum" (ki kendisi "moody rhyme" ile birlikte benim favorilerimden) gibi şarkıların hemen yanı başında yer alabiliyor. İlk dinleyişte albümü çözemeyebiliyoruz bu nedenle, alışmak zaman alıyor belki, zira o kişiselliğin içine bir anda girmek hiç kolay değil... Ama ikinci dinleyişte anlamaya, hatta üçüncü dinleyişte en sevdiklerimizi oluşturmaya başlıyoruz bile. "New trial"a Taksim'de Kod Müzik'ten ve Kadıköy'de Zihni'den ulaşabilirsiniz.

"demo'larınızı bize ulaştırmak istiyorsanız lullmail@yahoo.com adresinden irtibata geçebilirsiniz"

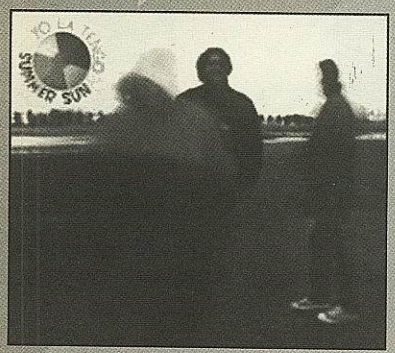

Yo La Tengo
Summer Sun
(Matador)

Kış bitti ya, Yo La Tengo da yaza hazırlanıyor. Ama sanki sıcak sobanın yanından kalkamamışlar, bir rehavet çökmüş üzerlerine. Eğer Yo La Tengo'yu çok sevenlerdenseniz, "Yaz da geldi, ben öğleden sonrası sıcağında birayla kafayı bulup dinlerim" derseniz bu albüm hiç fena değil. Ama ben kendimi daha çok çalışkan öğrencisini kopya çekerken yakalamış öğretmen gibiyim. Otur sıfır desen olmaz, çocuk iyi niyetli, niyeti bozulur. Sonra kime otur sıfır diyorsun, karşındaki Yo La Tengo. Velvet Underground ile başlayıp Sonic Youth ile devam eden esin perileri çizgisinde belki üç numara, bilemedin dört. Ama yine de bu albümün, **I Can Hear The Heart Beating As One**'ın gücünden yoksun olduğu aşikar.Yine de "Nothing But You and Me" gibi şarkılar işi kurtarıyor. **5/10**
(Cahit İnal)

Ed Harcourt
From Every Sphere
Astralwerks / EMI

Ed Harcourt; Mercury ödülü ile dikkatleri üzerine çeken Badly Drawn Boy, Gap reklam kampanyası için yaptığı jingle'la ünlenen Rufus Waingwright gibi isimlerle aynı kulvarda koşturuyor. Her ne kadar yaptığı müzik pek Tom Waits'inkine benzemese de ondan fazlası ile etkilenen Harcourt, 2001 yılında "Here Be Monsters" debutu ile Lo-Fi bir İngiliz pop-rock soundunu kulaklarımıza taşımıştı. Astralwerks/EMI çıkışlı "From Every Sphere", henüz yirmili yaşlarındayken, hepsi orijinal olmasa da yaratıcılık bakımından dikkate alınması gereken yüzlerce parça besteleyen Ed Harcourt'un ikinci albümü. Aradan geçen iki yılda Harcourt'un insomniac vokal tarzı ve şarkıların yorgun-retro akustik tınılarla yakalanan neşelilik hali pek değişmemiş. Tom Waits'in de prodüktörlüğünü yapan Tchad Blake'in albümde emeği olması artı noktalardan biri. Ada kaynaklı müzikle ilgilenenlerin değerlendirmesi gereken bir çalışma. **6,8/10**

Alper Bahçekapılı

Stephen cksMalkmus & The Ji
Pig Lib

Malkmus'un Pavement'tan ayrılıp solo kariyerini devam ettirmesinden bu yana 3 sene geçti. Stephen Malkmus'un, ikinci albümü olan **Pig Lib**'i The Jicks ile birlikte çıkarmasının avantajlarından biri, grubun Malkmus'a olan hayranlığı. The Jicks Malkmus'u o kadar iyi takip etmiş ki sağlam gitar tonlarından, canlı melodilere kadar her şey uyum içersinde. Sanırım Malkmus'un istediği de buydu. Çünkü ortaya çıkan sonuç her şeyin rahat bir şekilde ilerlediğinin göstergesi. Malkmus her zamanki lirik oyunlarıyla karşımıza çıkarken bizi tekrar Pavement dönemlerine götürüyor. Daha önce The Jicks'le birlikte tecrübe edinmemesine rağmen, genelinde iyi sound'u ve Malkmusvari lirikleriyle kesinlikle dinlenilmesi gereken bir albüm. **7/10**
Devin Aylin Komar

Tozlanmayan Albümler

No:7
David Bowie
The Rise & Fall of Ziggy Stardust and the Spiders From Mars
1972

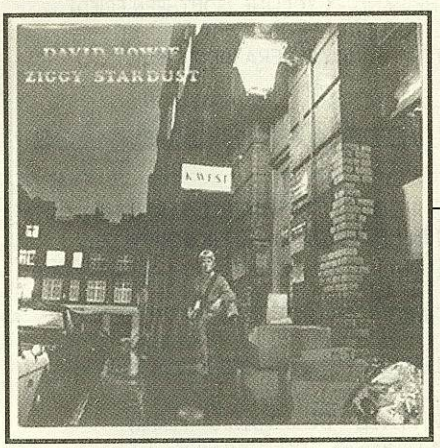

Eşine az rastlanır uzun bir ada sahip olan, kısaca Ziggy Stardust albümü, **The Man Who Sold the World**'un rock ruhu ile **Hunky Dory**'nin pop ruhunun muazzam bir karışımıdır. 1972'nin glitter/glam rock'ının soundtrack'i olan bu albüm, aynı zamanda çift cinsiyetli uzaylı bir rock star olan Ziggy Stardust'ın da konsept albümüdür. 25 yaşındaki Bowie'nin kırılgan vokali ve paranoyak şarkı sözleri, piyano, gitar ve yaylıların sevişmesinin yaydığı ısıyla, bugüne kadar sıcaklığından hiçbir şey kaybetmeden gelebilmeyi başaran bu albüm, Joy Division'dan Pulp'a kadar pek çok grubun da ilham kaynaklarından biri olmuştur.

Bora Şimşek

Albüm: The Rise & Fall of Ziggy Stardust and Spiders From Mars
Grup: David Bowie
Tarih: 1972
Prodüktör: David Bowie
Plak Şirketi: RCA Victor/Virgin

Marilyn Manson Külliyatı Haziran'da Lull'da

1 -1.9	Kötü kavramında bir dönüm noktası
2 -2.9	Double Rod Stewart
3 - 3.9	Rod Stewart
4 - 4.9	Kötü
5 - 5.9	Vasat
6 - 6.9	İdare eder/orta
7 - 7.4	İyi
7.5 - 7.9	Yıkıl
8 - 8.9	Çok iyi/mutlaka edinmeli
9 - 9.9	Olağanüstü
10	Bunu yapan insan olamaz

IDIOTBOX

İngiltere Indie Singles

1) WEEKEND - SCOOTER (SHEFFIELD TUNES)
2) SHOW ME HEAVEN - SAINT FT SUZANNA DEE (INFERNO)
3) FLASH - QUEEN & VANGUARD (NEBULA)
4) CRY ME A RIVER - JUSTIN TIMBERLAKE (JIVE)
5) EVERYBODY KNOWS - FREE ASSOCIATION (RAMP)
6) THE REVOLUTION WILL NOT BE TELEVISED SOUL REBELS (DEFECTED)
7) LET ME FLY - DARREN STYLES/MARK BREEZE (NUKLEUZ)
8) STAY HIGH - BK (NUKLEUZ)
9) LORD OF THE LAND - CYCLONE (SOUTHERN FRIED)
10) SCREAM - STIMULATOR (TIDY TWO)
11) I CAN'T STOP - SANDY RIVERA (DEFECTED)

İngiltere Dans Singles

1) MAKE LUV - ROOM 5 FT OLIVER CHEATHAM (POSITIVA)
2) MOVE YOUR FEET - JUNIOR SENIOR (MERCURY)
3) SHAKE IT (NO TE MUEVAS TANTO) - LEE-CABRERA (CREDENCE)
4) PAYBACK TIME - DYSFUNCTIONAL PSYCHEDELIC (SONY MUSIC)
5) THE REVOLUTION WILL NOT BE TELEVISED SOUL REBELS (DEFECTED)
6) BREAK YOUR FACE - BUSHWACKA (PLANK)
7) NEVER (PAST TENSE) - ROC PROJECT FT TINA ARENA (ILLUSTRIOUS)
8) SOILED SNATCH/RUSTY SHERIFF'S BADGE - TWISTED INDIVIDUAL (REFORMED)
9) WONDERING WHY - MJ COLE (TALKIN LOUD)
10) I CAN'T STOP - SANDY RIVERA (DEFECTED)

İngiltere Box Office

1) RECRUIT, THE
2) SHANGHAI KNIGHTS
3) MAN APART, A
4) BLUE CRUSH
5) JUST MARRIED
6) MAID IN MANHATTAN
7) CORE, THE
8) CRADLE 2 THE GRAVE
9) RULES OF ATTRACTION, THE
10) CHICAGO

Okurlar Ne Dinliyor?

1) PLACEBO - SLEEPING WITH GHOSTS (EMI)
2) INTERPOL - TURN THE BRIGHT LIGHTS ON (Matador)
3) SONIC YOUTH - MURRAY STREET (Smells Like)
4) MASSIVE ATTACK - 100th WINDOW (EMI)
5) BLACK HEART PROCESSION - AMORE DEL TROPICO (Touch&Go)
6) CINERAMA - TORINO (Manifesto)
7) TARWATER- DWELLERS ON THE TRESHOLD (Mute)
8) DRUGSTORE - WHITE MAGIC FOR LOVERS (Roadrunner)
9) FUGAZI - INSTRUMENT (Dischord)
10) TINDERSTICKS - CURTAINS (London)

Her eve lazım 3 şarkı

1) JAMES - LOSE CONTROL
2) STREOLAB - INFINITY GIRL
3) MIKA - JET

İngiltere Indie Albüm

1) ELEPHANT - WHITE STRIPES (XL RECORDINGS)
2) DANIEL IN BLUE JEANS - DANIEL O'DONNELL (DMG TV)
3) DO IT FOR LOVE - DARYL HALL & JOHN OATES (SANCTUARY)
4) CHOCOLATE FACTORY - R KELLY (JIVE)
5) MELODY AM - ROYKSOPP (WALL OF SOUND)
6) 26 MIXES FOR CASH - APHEX TWIN (WARP)
7) IS THIS IT - STROKES (ROUGH TRADE)
8) STATUES - MOLOKO (ECHO)
9) COMFORT IN SOUND - FEEDER (ECHO)
10) THINKING IT OVER - LIBERTY X (V2)

Lullapalooza

1) RADIOHEAD - HAIL TO THE THIEF (Capitol)
2) PLACEBO - SLEEPING WITH GHOSTS (Virgin)
3) THE WHITE STRIPES - ELEPHANT (V2)
4) SUPERGRASS - LIFE ON ANOTHER PLANETS (Parlophone)
5) THE PIXIES - BOSSANOVA (4AD/Elektra)
6) THE STREETS - ORIGINAL PIRATE MATERIAL (Locked On)
7) SIOUXSIE & THE BANSHEES - TINDERBOX (Geffen)
8) KOMEDA - WHAT MAKES IT GO (Minty Fresh)
9) BALLBOY - A GUIDE FOR DAYLIGHT HOURS (SL Recordings)
10)BOB MARLEY - NATTY DREAD (Tuff Gong)

Haybeden Kaybeden Top 5

Derginizin haybeden kaybeden'i Murat Bey bu ay 10 günde 16 imtihana girdi doğru düzgün kaybetmeye vakit bulamadı,takip esnasında gol üstüne gol yedi, dolmalık kıymayla köfte yaptı.

1- Blonde Redhead-Hated because of great qualities
2- The 90 Day Men-Last night a Dj Saved my life
3- Songs:Ohio-Ring The Bell
4- Dntel-Anywhere anyone
5- Mum-Machine Gun

trip / Kadıköy

1. Out Of Time - Blur (Parlophone)
2. Sex Is Boring - Ballboy (SL Recordings)
3. Seven Nation Army - The White Stripes (V2)
4. Last Night - The Strokes (RCA)

Neler dinlediğinizi merak ediyoruz! Her ay, en çok hangi albümü dinlediğinizi bize mail atın, listeyi siz belirleyin.
Lullmail@yahoo.com

Yeni Ford Fusion mükemmel görüş açısı için daha yüksek. Şehir yaşamının üstesinden gelebilmeniz için daha güçlü. Üstelik iç mekânı hem fonksiyonel hem de sürücü ve yolcuların rahatı için daha geniş. Fusion'la yol almak mükemmel bir duygu. Yüksekte olmaya bir kez alışınca, asla vazgeçemeyeceksiniz. Yeni Ford Fusion'la tanışmak için, Ford**Direkt** Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr/fusion

Yüksek. Güçlü.
Yeni Ford**Fusion**

Ford Otosan tarafından ithal edilmektedir.

Tasarımı yaşamdan,
güveni teknolojiden.

Ford

Koç

Yahya Kemal YKY'den okunur!

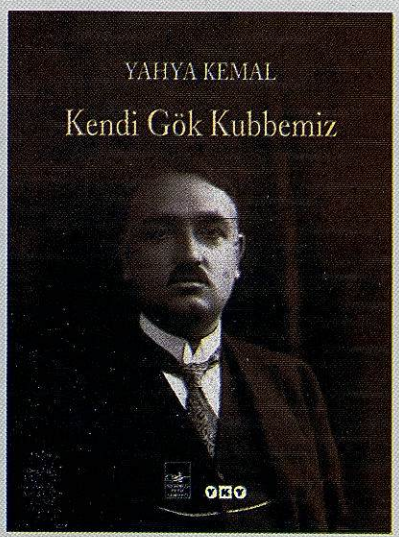

Kendi Gök Kubbemiz
Yahya Kemal
120 s.

Dönülmez akşamın ufkundayız. Vakit çok geç;
Bu son fasıldır ey ömrüm nasıl geçersen geç!

Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

dizelerinin unutulmaz şairi Yahya Kemal artık Yapı Kredi Yayınları'nda...
Büyük şairle yolculuğumuzun ilk durağı, **Kendi Gök Kubbemiz**.

Her şiirinde, dilin mükemmelliği ve müziğiyle dinlenecek mısralar yaratan usta şair aşk, kadın ve İstanbul'u tarihle harmanlayan dizeleriyle yeniden okurlarının karşısında.

Hayallerini dizelere dönüştüren Yahya Kemal'in ölümsüz eserleri artık her kitaplıkta ve kitapçıda, elinizin altında...

"İnsan, âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar..."

YKY Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **İnternet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky •**
www.teleweb.com.tr • bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

Öykücülüğümüzün büyük adı
Vüs'at O. Bener
bütün yapıtlarıyla
Yapı Kredi Yayınları'nda

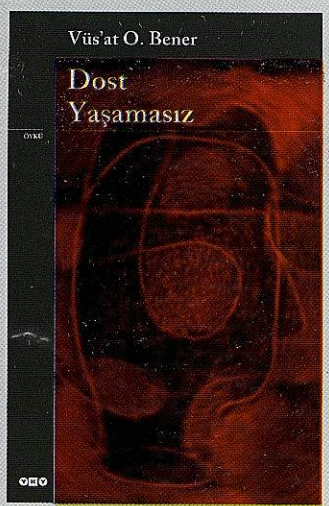

Dost / Yaşamasız
Vüs'at O. Bener
280 s.

Modern Türk öykücülüğünün önde gelen isimlerinden Vüs'at O. Bener, bütün yapıtlarıyla YKY'de. 1950 yılında, "Dost" adlı öyküsüyle adını duyurduğundan bu yana yazdığı öykü, roman ve oyunlarla edebiyatımızda etkili ve saygın bir yer edinen Bener'in **Dost / Yaşamasız** başlıklı kitabı 1986'ya kadar yazdığı 32 öyküyü kapsıyor.

Sait Faik Abasıyanık'ın, Adalet Ağaoğlu'nun, Hulki Aktunç'un, Sabahattin Ali'nin, Yusuf Atılgan'ın, Ferit Edgü'nün, Füruzan'ın, Nâzım Hikmet'in, Nezihe Meriç'in, Tezer Özlü'nün, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ve Tomris Uyar'ın bütün öyküleri Yapı Kredi Yayınları'nda